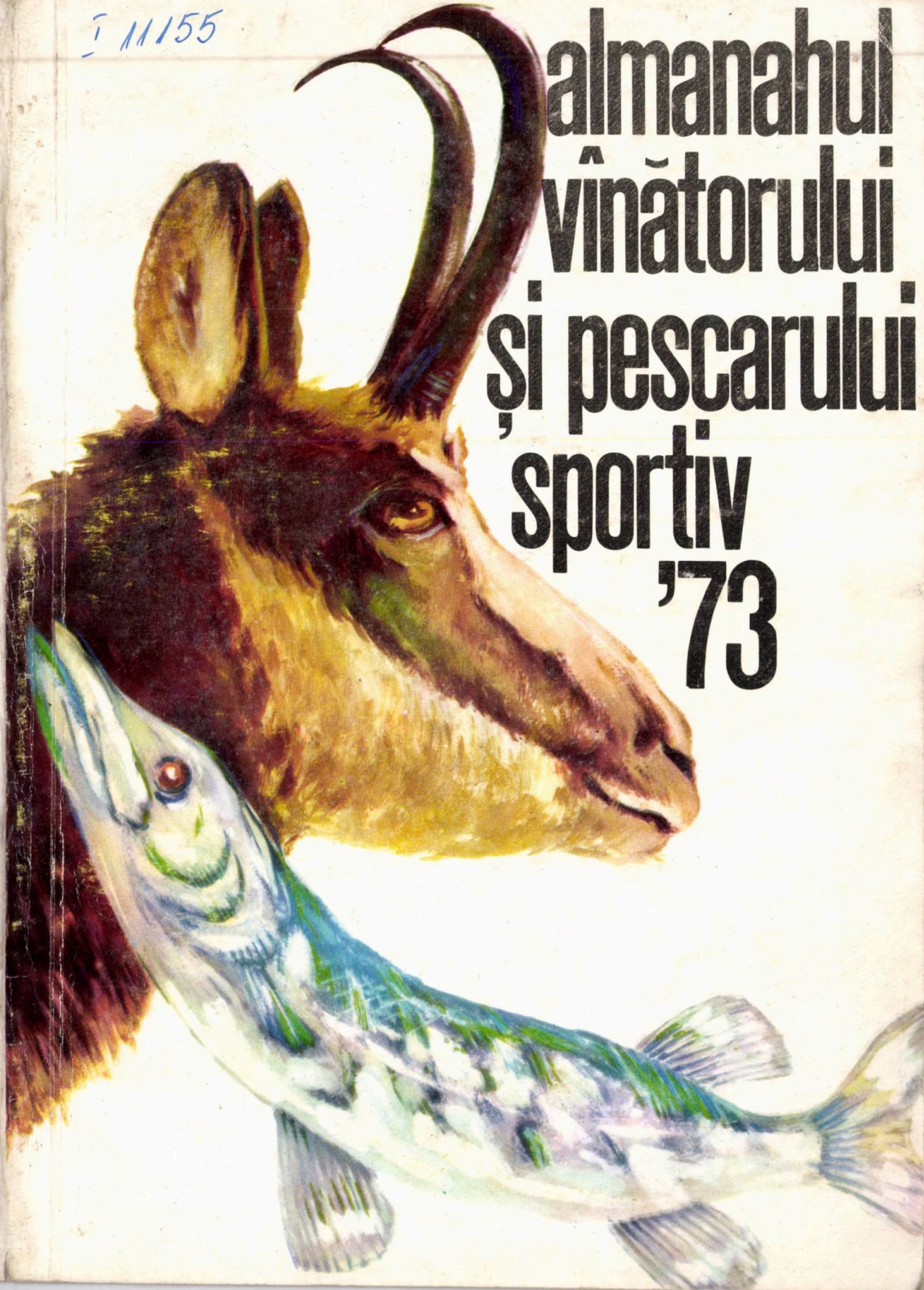
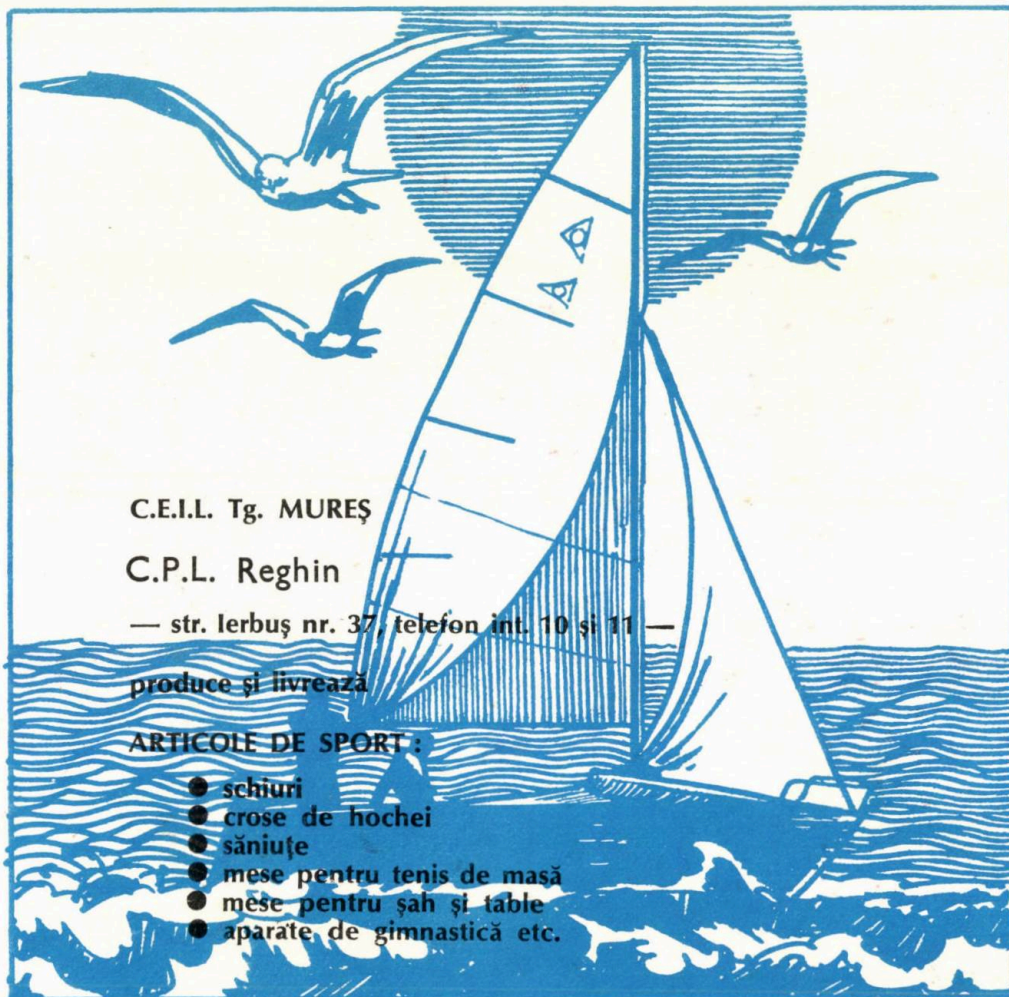

I 11155

ALMANAHUL VÎNĂTORULUI ȘI PESCARULUI SPORTIV '73

almanahul vînătorului și pescarului sportiv '73

C.E.I.L. Tg. MUREȘ

C.P.L. Reghin

— str. Ierbuș nr. 37, telefon int. 10 și 11 —

produce și livrează

ARTICOLE DE SPORT :

- schiuri
- croșe de hochei
- săniuțe
- mese pentru tenis de masă
- mese pentru șah și table
- aparate de gimnastică etc.

AMBARCAȚIUNI DE LEMN :

- bărci agrement
- canoe
- caiace
- schifuri
- bărci cu motor.

AMBALAJE DIN LEMN

- lăzi
- butoaie.

**INSTRUMENTE MUZICALE cu arcușuri,
de ciupit și de percuție :**

- viori
- violoncele
- chitare
- mandoline
- balalaici etc.

11155

UCL 2014

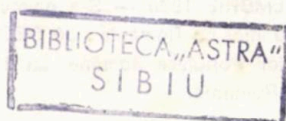
ALMANAHUL

VÎNĂTORULUI

ȘI

PESCARULUI

SPORTIV

1973

17213

CĂPRIOARĂ, SURIOARĂ...

La izvoru dorului
În dragostea omului
Și paște iarbă cu rouă,
Că trăim o viață nouă,
Și paște iarbă-nspicată,
Că nu-i cum a fost odată —
Căprioară, surioară
Mai știi pe lume vreo țară
Cum e numa România
Cu mugur dulce pe glie ?
— De-ai să treci din loc în loc
Nu-i ca ea mindru noroc,
Stea cu dor și busuioc !

Căprioară surioară
Saltă-te-n două picioare
Să piguli mugur cu soare,
C-a venit primăvara
Și-ntinerită-i țara,
Căprioară, umbră vie,
Verde iarbă te imbie
Și pe noi doar bucurie —
Bate vînt din partea dreaptă,
Plugu gata ne așteaptă
Să-i băgăm fieru-n moșie
Că a noastră fu să fie —
Căprioară, pui pribeag,
Lasă-te colea cu drag

Culeasă de Ion Socol de la
Ion Golea din com. Cioroborenii,
jud. Mehedinți

DATE IMPORTANTE

24 IANUARIE 1859 — Unirea Principatelor Române ; IANUARIE—FEBRUARIE 1933 — Au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor ceferiști și petroliști, conduse de P.C.R. ; 24 FEBRUARIE 1848 — 125 de ani de la publicarea Manifestului Partidului Comunist ; 6 MARTIE 1945 — A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza ; 8 MARTIE — Ziua internațională a femeii ; 21 MARTIE — Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale ; 31 MARTIE — 80 de ani de la constituirea Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România ; 22 APRILIE — S-a născut V. I. Lenin ; 1 MAI — Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc ; 2 MAI — Ziua tineretului din Republica Socialistă România ; 5 MAI — S-a născut Karl Marx ; 8 MAI 1921 — Crearea Partidului Comunist Român ; 9 MAI 1877 — Proclamarea independenței de stat a României ; 9 MAI 1945 — Ziua victoriei asupra fascismului ; 15 MAI 1848 — 125 de ani de la istorica adunare de pe cîmpia libertății de la Blaj ; 1 IUNIE — Ziua internațională pentru apărarea copilului ; 9 IUNIE — 125 de ani de la Adunarea de la Izlaz — începutul revoluției de la 1848 în Țara Românească ; 11 IUNIE — 25 de ani de la votarea de către Marea Adunare Națională a legii naționalizării principalelor mijloace de producție ; 6—12 AUGUST 1969 — Au avut loc lucrările Congresului al X-lea al P.C.R. ; 21 AUGUST 1965 — Marea Adunare Națională a adoptat Constituția Republicii Socialiste România ; 23 AUGUST — Ziua eliberării României de sub jugul fascist ; 13 SEPTEMBRIE — 125 de ani de la lupta din Dealul Spirii dintre pompierii români și trupele turcești venite să înfrîngă revoluția ; 25 OCTOMBRIE — Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România ; 7 NOIEMBRIE 1917 — Victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie ; 19 NOIEMBRIE — 5 ani de la constituirea Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste ; 28 NOIEMBRIE 1820 — S-a născut Frederic Engels ; 1 DECEMBRIE 1918 — Unirea Transilvaniei cu România ; 30 DECEMBRIE 1947 — Abolirea monarhiei și proclamarea Republicii Populare Române. La 21 august 1965, țara noastră a devenit Republica Socialistă România.

IANUARIE

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
L 1	7 52	16 46	L.N.
M 2	7 52	16 47	
M 3	7 52	16 48	
J 4	7 52	16 49	
V 5	7 52	16 50	
S 6	7 52	16 51	P.P.
D 7	7 51	16 52	
L 8	7 51	16 53	
M 9	7 51	16 54	
M 10	7 51	16 55	
J 11	7 50	16 57	L.P.
V 12	7 50	16 58	
S 13	7 50	16 59	
D 14	7 49	17 00	
L 15	7 49	17 02	
M 16	7 48	17 03	U.P.
M 17	7 48	17 04	
J 18	7 47	17 05	
V 19	7 47	17 07	
S 20	7 46	17 08	
D 21	7 45	17 09	L.N.
L 22	7 45	17 10	
M 23	7 44	17 12	
M 24	7 43	17 13	
J 25	7 42	17 14	
V 26	7 41	17 16	P.P.
S 27	7 40	17 17	
D 28	7 39	17 19	
L 29	7 38	17 20	
M 30	7 37	17 22	
M 31	7 36	17 23	L.N.

FEBRUARIE

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
J 1	7 35	17 25	L.N.
V 2	7 34	17 26	
S 3	7 33	17 28	
D 4	7 31	17 29	
L 5	7 30	17 31	
M 6	7 29	17 32	P.P.
M 7	7 27	17 33	
J 8	7 26	17 35	
V 9	7 24	17 36	
S 10	7 23	17 37	
D 11	7 22	17 39	L.P.
L 12	7 20	17 40	
M 13	7 19	17 42	
M 14	7 18	17 43	
J 15	7 16	17 44	
V 16	7 15	17 46	U.P.
S 17	7 13	17 47	
D 18	7 12	17 48	
L 19	7 10	17 50	
M 20	7 09	17 51	
M 21	7 07	17 53	L.N.
J 22	7 05	17 54	
V 23	7 04	17 55	
S 24	7 02	17 57	
D 25	7 00	17 58	
L 26	6 59	17 59	P.P.
M 27	6 57	18 00	
M 28	6 56	18 02	

MARTIE

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
J 1	6 54	18 03	L.N.
V 2	6 52	18 04	
S 3	6 51	18 05	
D 4	6 49	18 07	
L 5	6 47	18 08	
M 6	6 45	18 09	P.P.
M 7	6 44	18 10	
J 8	6 42	18 12	
V 9	6 40	18 13	
S 10	6 38	18 14	
D 11	6 37	18 16	L.P.
L 12	6 35	18 17	
M 13	6 33	18 19	
M 14	6 31	18 20	
J 15	6 29	18 21	
V 16	6 27	18 23	U.P.
S 17	6 25	18 24	
D 18	6 23	18 25	
L 19	6 22	18 26	
M 20	6 20	18 28	
M 21	6 18	18 29	L.N.
J 22	6 16	18 30	
V 23	6 14	18 31	
S 24	6 12	18 33	
D 25	6 10	18 34	
L 26	6 08	18 35	P.P.
M 27	6 06	18 36	
M 28	6 04	18 38	
J 29	6 02	18 39	
V 30	6 01	18 40	
S 31	5 59	18 41	L.N.

APRILIE

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
D 1	5 57	18 43	L.N.
L 2	5 55	18 44	
M 3	5 53	18 45	
M 4	5 52	18 46	
J 5	5 50	18 48	
V 6	5 48	18 49	P.P.
S 7	5 46	18 50	
D 8	5 45	18 51	
L 9	5 43	18 53	
M 10	5 41	18 54	
M 11	5 39	18 55	L.F.
J 12	5 38	18 56	
V 13	5 36	18 57	
S 14	5 34	18 58	
D 15	5 32	18 59	
L 16	5 31	19 00	U.P.
M 17	5 29	19 02	
M 18	5 27	19 03	
J 19	5 26	19 04	
V 20	5 24	19 05	
S 21	5 23	19 07	L.N.
D 22	5 21	19 08	
L 23	5 20	19 09	
M 24	5 18	19 10	
M 25	5 17	19 12	
J 26	5 15	19 13	P.P.
V 27	5 14	19 14	
S 28	5 13	19 15	
D 29	5 11	19 17	
L 30	5 09	19 18	

M A I

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
M 1	5 08	19 19	L.N.
M 2	5 06	19 20	
J 3	5 05	19 22	
V 4	5 03	19 23	
S 5	5 02	19 24	
D 6	5 00	19 25	P.P.
L 7	4 59	19 27	
M 8	4 57	19 28	
M 9	4 56	19 29	
J 10	4 55	19 30	
V 11	4 53	19 32	L.P.
S 12	4 52	19 33	
D 13	4 51	19 34	
L 14	4 50	19 35	
M 15	4 48	19 36	
M 16	4 47	19 37	U.P.
J 17	4 46	19 38	
V 18	4 45	19 39	
S 19	4 44	19 40	
D 20	4 43	19 41	
L 21	4 42	19 42	L.N.
M 22	4 42	19 43	
M 23	4 41	19 45	
J 24	4 40	19 46	
V 25	4 39	19 47	
S 26	4 39	19 47	P.P.
D 27	4 38	19 48	
L 28	4 37	19 49	
M 29	4 36	19 50	
M 30	4 36	19 51	
J 31	4 35	19 52	L.N.

I U N I E

ZIUA	SOARELE		FAZELE LUNII
	Răsărit	Apus	
	h m	h m	
V 1	4 34	19 53	L.N.
S 2	4 34	19 54	
D 3	4 33	19 54	
L 4	4 33	19 55	
M 5	4 32	19 56	
M 6	4 32	19 56	P.P.
J 7	4 32	19 57	
V 8	4 31	19 57	
S 9	4 31	19 58	
D 10	4 31	19 59	
L 11	4 31	19 59	L.P.
M 12	4 30	20 00	
M 13	4 30	20 01	
J 14	4 30	20 01	
V 15	4 30	20 01	
S 16	4 30	20 02	U.P.
D 17	4 30	20 02	
L 18	4 30	20 02	
M 19	4 30	20 02	
M 20	4 31	20 03	
J 21	4 31	20 03	L.N.
V 22	4 31	20 03	
S 23	4 31	20 03	
D 24	4 32	20 04	
L 25	4 32	20 04	
M 26	4 32	20 04	P.P.
M 27	4 33	20 04	
J 28	4 33	20 04	
V 29	4 34	20 04	
S 30	4 34	20 04	

I U L I E				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
D 1	4 35	20 04	P.P.	
L 2	4 35	20 03		
M 3	4 36	20 03		
M 4	4 36	20 03		
J 5	4 37	20 03		
V 6	4 37	20 02		
S 7	4 38	20 02		
D 8	4 39	20 02		
L 9	4 39	20 01		
M 10	4 40	20 01		
M 11	4 41	20 00	L.P.	
J 12	4 42	20 00		
V 13	4 43	19 59		
S 14	4 44	19 59		
D 15	4 45	19 58		
L 16	4 46	19 57		
M 17	4 46	19 57		
M 18	4 47	19 56		
J 19	4 48	19 55		
V 20	4 49	19 54		
S 21	4 50	19 53	U.P.	
D 22	4 51	19 52		
L 23	4 52	19 51		
M 24	4 53	19 50		
M 25	4 54	19 49		
J 26	4 55	19 48		
V 27	4 56	19 47		
S 28	4 57	19 46		
D 29	4 58	19 45		
L 30	5 00	19 43	L.N.	
M 31	5 01	19 42		

A U G U S T				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
M 1	5 01	19 41	P.P.	
J 2	5 02	19 40		
V 3	5 04	19 38		
S 4	5 06	19 37		
D 5	5 07	19 36		
L 6	5 08	19 35		
M 7	5 09	19 33		
M 8	5 10	19 32		
J 9	5 11	19 31		
V 10	5 12	19 29		
S 11	5 14	19 28	L.P.	
D 12	5 16	19 26		
L 13	5 16	19 25		
M 14	5 17	19 23		
M 15	5 18	19 22		
J 16	5 19	19 20		
V 17	5 20	19 18		
S 18	5 21	19 17		
D 19	5 23	19 15		
L 20	5 24	19 13	U.P.	
M 21	5 25	19 11		
M 22	5 26	19 10		
J 23	5 28	19 08		
V 24	5 29	19 06		
S 25	5 30	19 05		
D 26	5 31	19 03		
L 27	5 32	19 02		
M 28	5 33	19 00	L.N.	
M 29	5 34	18 58		
J 30	5 35	18 57		
V 31	5 37	18 55		

S E P T E M B R I E				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
S 1	5 38	18 53	P.P.	
D 2	5 39	18 51		
L 3	5 40	18 49		
M 4	5 41	18 47		
M 5	5 42	18 45		
J 6	5 43	18 43		
V 7	5 44	18 42		
S 8	5 46	18 40		
D 9	5 47	18 38		
L 10	5 48	18 36	L.P.	
M 11	5 49	18 35		
M 12	5 50	18 33		
J 13	5 51	18 31		
V 14	5 52	18 29		
S 15	5 53	18 27		
D 16	5 55	18 25		
L 17	5 56	18 23		
M 18	5 57	18 21	U.P.	
M 19	5 58	18 20		
J 20	6 00	18 18		
V 21	6 01	18 16		
S 22	6 02	18 14		
D 23	6 03	18 12		
L 24	6 05	18 10		
M 25	6 06	18 08	L.N.	
M 26	6 07	18 06		
J 27	6 08	18 05		
V 28	6 10	18 03		
S 29	6 11	18 01		
D 30	6 12	17 59		

O C T O B R I E				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
L 1	6 13	17 57	P.P.	
M 2	6 15	17 55		
M 3	6 16	17 53		
J 4	6 17	17 51		
V 5	6 18	17 50		
S 6	6 19	17 48		
D 7	6 20	17 46		
L 8	6 21	17 44		
M 9	6 22	17 43		
M 10	6 24	17 41	L.P.	
J 11	6 25	17 39		
V 12	6 26	17 37		
S 13	6 27	17 36		
D 14	6 29	17 34		
L 15	6 30	17 32		
M 16	6 31	17 30		
M 17	6 32	17 29		
J 18	6 34	17 27	U.P.	
V 19	6 35	17 25		
S 20	6 36	17 24		
D 21	6 37	17 22		
L 22	6 39	17 21		
M 23	6 40	17 19		
M 24	6 41	17 18		
J 25	6 43	17 16	L.N.	
V 26	6 44	17 15		
S 27	6 46	17 13		
D 28	6 47	17 12		
L 29	6 48	17 10		
M 30	6 50	17 09		
M 31	6 51	17 07		

N O I E M B R I E				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
J 1	6 52	17 06	P.P.	
V 2	6 53	17 05		
S 3	6 55	17 03		
D 4	6 56	17 02		
L 5	6 57	17 01		
M 6	6 59	17 00		
M 7	7 00	16 58		
J 8	7 02	16 57		
V 9	7 03	16 56		
S 10	7 05	16 55	L.P.	
D 11	7 06	16 53		
L 12	7 08	16 52		
M 13	7 09	16 51		
M 14	7 10	16 50		
J 15	7 12	16 49		
V 16	7 13	16 48		
S 17	7 14	16 47	U.P.	
D 18	7 15	16 46		
L 19	7 17	16 45		
M 20	7 18	16 44		
M 21	7 19	16 43		
J 22	7 20	16 43		
V 23	7 22	16 42		
S 24	7 23	16 41	L.N.	
D 25	7 24	16 41		
L 26	7 25	16 40		
M 27	7 27	16 40		
M 28	7 28	16 39		
J 29	7 29	16 39		
V 30	7 30	16 38		

D E C E M B R I E				
Z I U A	SOARELE		FAZELE LUNII	
	Răsărit	Apus		
	h m	h m		
S 1	7 32	16 38	P.P.	
D 2	7 33	16 37		
L 3	7 34	16 37		
M 4	7 35	16 37		
M 5	7 36	16 36		
J 6	7 37	16 36		
V 7	7 38	16 36		
S 8	7 39	16 36		
D 9	7 40	16 36	L.P.	
L 10	7 41	16 36		
M 11	7 42	16 36		
M 12	7 42	16 36		
J 13	7 43	16 36		
V 14	7 44	16 36		
S 15	7 45	16 36		
D 16	7 46	16 36	U.P.	
L 17	7 46	16 37		
M 18	7 47	16 37		
M 19	7 47	16 37		
J 20	7 48	16 37		
V 21	7 48	16 38		
S 22	7 49	16 38		
D 23	7 49	16 39	L.N.	
L 24	7 50	16 40		
M 25	7 50	16 41		
M 26	7 51	16 42		
J 27	7 51	16 43		
V 28	7 51	16 43		
S 29	7 52	16 44		
D 30	7 52	16 45		
L 31	7 52	16 46		

LA UN SFERT DE SECOL

TIȚĂ FLOREA

Președintele Consiliului A.G.V.P.S.

SE ÎMPLINEȘTE, ÎN ACEST AN, un sfert de secol de existență și activitate a Asociației noastre. Este un prilej de a revedea drumul parcurs și a trece în revistă etapele de dezvoltare a asociației, realizările ei și a întrevădea perspectivele vânătorii și pescuitului sportiv în țara noastră. Pentru început, trebuie să reamintim că la 24 august 1948, prin Decretul nr. 211, se desființează vechile societăți de vânătoare și se legiferează înființarea unei noi și unice organizații vânătoarești în țara noastră — Asociația Generală a Vinătorilor. Anul 1948 este anul în care, prin naționalizarea principalelor mijloace de producție și a tuturor bogățiilor naturale ale țării, partidul și guvernul pun la dispoziția asociației noi înființate terenurile pe care oamenii muncii pot să-și exercite dreptul de a vâna.

Cinci ani mai târziu, prin H.C.M. nr. 3126, din octombrie 1953, vânătorilor li se adaugă și pescarii sportivi : a luat ființă, la acea dată, „Asociația Generală a Vinătorilor și Pescarilor Sportivi”. Odată cu aceasta, au fost desființate micile și numeroasele societăți de pescuit, iar la dispoziția A.G.V.P.S. au fost puse toate suprafețele piscicole destinate pescuitului sportiv. Au fost create astfel premisele unei dezvoltări continue și multilaterale a bazei de pescuit sportiv prin amenajări de noi bazine piscicole, popularea unor ape cu noi specii de pește, repopulări în apele de munte secătuite în trecut, ocrotirea și paza apelor în scopul atragerii de noi membri la practicarea pescuitului sportiv și satisfacerea în cât mai mare măsură posibilă a dorințelor acestora.

Înainte de a înfățișa unele din realizările obținute în această perioadă de timp, trebuie arătat că aceste realizări sînt datorate grijii partidului și guvernului pentru îndrumarea și sprijinirea sectorului cinegetic și piscicol. Iată câteva din actele normative

emise în acest scop : prin Decretul nr. 237 din 1950, au fost înființate rezervații și parcuri faunistice în întreaga țară, cu scopul de a ajuta la conservarea și refacerea efectivelor unor specii de vinat. Prin Decretul 76 din 1953 se reglementează gospodărirea și recoltarea rațională a efectivelor de vinat. Prin H.C.M. nr. 1341, din august 1957, au fost încurajate acțiunile de combatere a lupilor, statul instituind un premiu care să stimuleze combaterea acestui animal dăunător atît pentru sectorul cinegetic, cit și pentru cel zootehnic. Pentru protecția apelor piscicole, în mai 1963 a fost emisă H.C.M. nr. 342, care prevede măsuri împotriva celor care, într-un fel sau altul, otrăvesc apele de toate categoriile. H.C.M. nr. 2505, din decembrie 1969, stabilește sancțiunile și contravențiile la normele privind reglementarea pescuitului și protecția fondului piscicol. Acestea sînt numai cîteva din măsurile legiferate luate de partid și guvern în sprijinul dezvoltării vânătorii și pescuitului sportiv în țara noastră.

În 1948, anul înființării Asociației Generale a Vinătorilor, situația efectivelor de vinat și a vânătorii în general corespundea unei gospodării sporadice, neorganizată și neplanificată, efectivele fiind influențate aproape în exclusivitate de mediu și factorii naturali. Terenurile de vânătoare, exploatate pînă atunci de către diverși arendași, erau secătuite de vinat ; la exploatarea intensă a acestora s-au adăugat și urmările nefaste ale anilor de război, printre care nu erau de neglijat numeroasele arme rămase în mîinile braconierilor, creșterea nestăvilită a efectivelor de răpitoare, lipsa totală de preocupare pentru asigurarea hranei vînului și alte cauze asemănătoare, care au făcut ca asociația nou creată să preia o moștenire destul de grea.

Caracteristicile noii organizări a vânătorii în țara noastră rezultau din asigurarea unei gospodării pe baze noi, științifice, a vîna-

tului, o largă și permanentă preocupare pentru îmbogățirea faunistică a terenurilor de vânătoare, colonizarea terenurilor cu noi specii de vinat, ocrotirea și recoltarea rațională a acestuia. Dacă în trecut existența haturilor și a unor întinse suprafețe necultivate oferea vinatului hrană din belșug și adăpost, în noua situație, cind mari suprafețe de teren au fost redade agriculturii, cind industria a luat o amplă dezvoltare, vinatul este tot mai strîmtoat și are tot mai multă nevoie de ocrotire sub toate aspectele: asigurarea hranei complementare, combaterea dăunătorilor, pază etc. Pentru sporirea efectivelor și pentru introducerea unor specii noi, a apărut necesitatea efectuării unor masive colonizări de vinat.

În îndeplinirea sarcinilor ce-i reveneau privind activitatea de vânătoare, asociația noastră s-a sprijinit cu nădejde pe masa largă a vînătorilor. Din cele aproximativ 16 milioane hectare de teren de vânătoare care se află în folosința asociației revin fiecărui vînător, în medie, 350 ha. Pentru buna gospodărire a terenurilor și sporirea efectivelor de vinat, asociația s-a străduit să-și atragă sprijinul membrilor săi, să îi cointereneze la aceasta, mergînd în ultimul timp la încredințarea fiecărui fond de vânătoare unei subunități organic constituite, care este filiala de vânătoare și pescuit sportiv. Un număr de 800 de filiale, cele mai multe suprapuse cu fondul de vânătoare, au fost constituite. Membrii filialelor, împreună cu corpul de supraveghetori de vânătoare asi-

gură paza terenurilor, amenajarea lor, combaterea dăunătorilor, ajutorarea vinatului cu hrană pe timpul iernii și aduc o serioasă contribuție la răspîndirea tot mai largă a speciilor de vinat — dintre care fazanul și căpriorul ocupă un loc de seamă. Ca o urmare firească, se constată în prezent o considerabilă sporire a efectivelor la principalele specii de vinat, cu excepția iepurelui, ale cărui condiții de trai — așa cum s-a mai arătat — au fost mult modificate în perioada industrializării țării și modernizării agriculturii. Astfel, față de anul 1953 (de cînd posedăm date certe) efectivul de cerbi pe terenurile aflate în folosința asociației a crescut de peste 4 ori, la căpriori de aproape 10 ori, la capră neagră de 6 ori, la mistreți de peste 3 ori, iar la fazani nici măcar nu poate fi vorba de o comparație. Această specie de vinat care, înainte de înființarea asociației, figura în evidențele doar ale citorva din fondurile de vânătoare din țară, este prezentă azi în aproape toate terenurile noastre de vânătoare. Acesta este rezultatul masivelor colonizări în special în ultimii ani și concomitent cu măsurile similare luate de unitățile Departamentului Silviculturii. Numai în ultimii 3 ani, pe fondurile gospodărite de asociație, au fost lanșați peste 200.000 pui de fazan, ceea ce reprezintă de trei ori mai mult față de cît s-a colonizat în toți cei 20 de ani anteriori. Acțiunea va fi continuată și intensificată an de an, astfel ca în 1975 să se ajungă la colonizarea anuală a 150.000 fazani. Treptat, treptat fazanul va lua locul iepurelui în ierar-

Aspect de la fazaneria Malu Roșu : bateriile de clocit sînt așezate pe marginea liniilor somiere

hia vinatului mic, deși în ultima vreme, prin măsurile luate, de a se recolta anual tot mai puțini iepuri, se și constată deja că în ultimii ani, și mai ales în 1972, efectivele de iepuri se mențin la un nivel mulțumitor.

În ceea ce privește căpriorul, în scurt timp vom ajunge în situația de a putea satisface dorința a cit mai mulți vinători. Această situație se datorează masivelor colonizări cu căprior efectuate an de an în toate terenurile de vânătoare. Numai în ultimii 5 ani, pe terenurile gospodărite de asociație au fost colonizați aproape 2000 de căpriori, mulți dintre aceștia în terenuri în care nu se știa c-ar fi existat vreodată această specie de vinat.

Atît acțiunile de ocrotire și recoltare rațională a vinatului, cit și colonizările cu căprior și fazan (și în mod progresiv și cu cerb) vor fi continuuate și în viitor, pentru a satisface în tot mai mare măsură cerințele membrilor noștri vinători.

*
* *

An de an, tot mai mulți oameni ai muncii au fost atrași spre pescuitul sportiv. În prezent numărul pescarilor sportivi este de cinci ori mai mare față de anul 1954. Astăzi, pescarii sportivi au la dispoziție aproximativ 22.000 km apă curgătoare de munte și de șes și aproape 8.000 ha suprafață de iazuri, bălți și lacuri. La acestea se mai adaugă zonele atribuite pescuitului sportiv în bazinele piscicole aparținînd Departamentului Industriei Alimentare și consiliilor populare. Extinderea continuă a bazei pescuitului sportiv este o preocupare permanentă a Comitetului Executiv al asociației. Numai în anul 1972, suprafețele de apă destinate pescuitului sportiv au sporit cu aproape 2000 ha. De asemenea, pentru îmbogățirea faunei piscicole, an de an au fost deversate milioane de alevini de păstrăv, clean și mreană, sute de tone de puiet de crap și caras etc. Numai în anul trecut au fost deversate 250.000 kg de puiet de crap, caras și pești fitofagi, 14 milioane de alevini de clean și mreană, 2 milioane de alevini de pești fitofagi și 5 milioane de puiet de păstrăv. Și aceste acțiuni vor continua în viitor într-un ritm tot mai intens, pentru a putea satisface cerințele pescarilor sportivi, al căror număr crește continuu.

*
* *

Urmărind ridicarea continuă a sportivității în practicarea vânătorii și pescuitului sportiv și pentru popularizarea acestor

Fazanul — un obișnuit al terenurilor de vânătoare.

sporturi, pentru a mobiliza masele largi ale oamenilor muncii la ocrotirea faunei cinegetice și piscicole, asociația noastră a desfășurat o susținută activitate în acest sens. O permanentă preocupare a asociației, de-a lungul anilor, a fost de asemenea, dezvoltarea spiritului etic-sportiv la membrii vinători și pescari sportivi. Pentru aceasta au fost popularizate periodic regulamentele și legislația vânătoarească și piscicolă, au fost editate numeroase și diverse materiale de propagandă și s-a căutat în permanentă accentuarea caracterului sportiv în practica vânătorii și pescuitului. Pe această linie se înscriu competițiile vânătoarești și de pescuit sportiv organizate an de an, la care au participat zeci de mii de membri ai asociației.

*
* *

Cu contribuția membrilor și datorită unei gospodării raționale desfășurate, veniturile A.G.V.P.S. au crescut continuu. De asemenea, activitatea ei economică și, implicit, contribuția ei în cadrul economiei naționale au crescut an de an. Astfel, pentru aprovizionarea vânătorilor și pescarilor sportivi cu cele necesare acestor sporturi, asociația a înființat magazine de des-

facere în principalele centre ale țării, ateliere de reparat arme și ustensile de pescuit sportiv, de naturalizare de păsări și mamifere, ateliere de prelucrare a stufului, papurei, răchitei și altele, a inițiat valorificarea unor produse accesorii cum sint scoici, raci, etc., precum și desfacerea de pești exotici pentru acvarii.

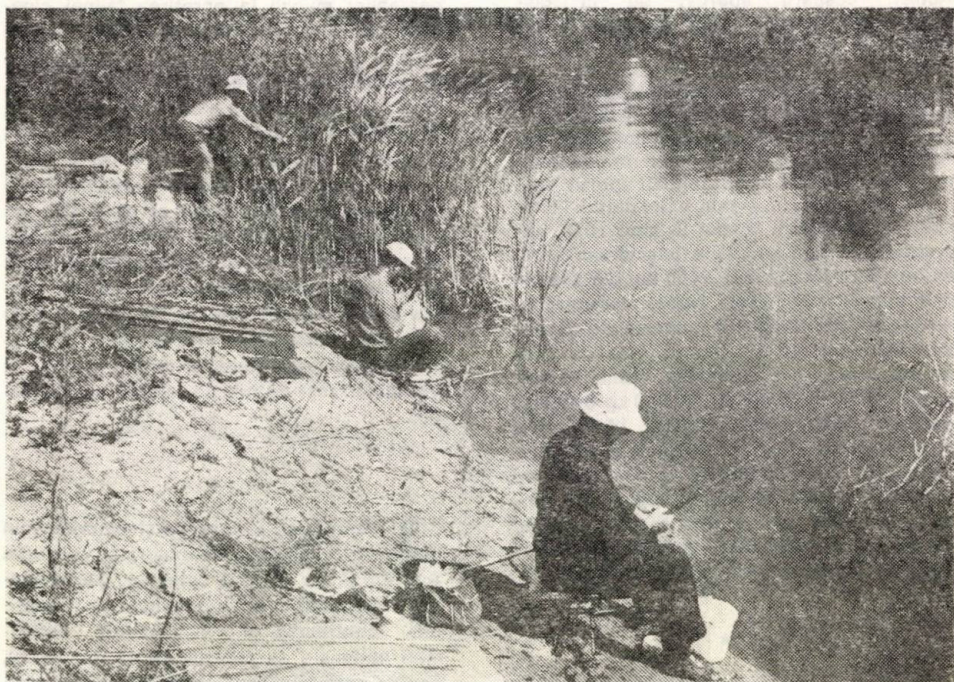
Dar, de-a lungul acestor ani, s-au manifestat și o serie de lipsuri în activitatea asociației noastre, unele neajunsuri, împotriva cărora s-a acționat, dar nu întotdeauna prompt și cu cele mai bune rezultate. Astfel, au fost unele cerințe ale membrilor care nu au fost satisfăcute pe deplin sau au fost satisfăcute cu întârziere. Considerăm ca făcând parte din aceste lipsuri faptul că nu peste tot s-a asigurat o bună organizare a vânătorilor colective în concordanță cu reglementările în vigoare și cu interesele vânătorilor, că nu s-a făcut tot ce trebuie pentru aprovizionarea vânătorilor și a pescarilor sportivi cu materiale și ustensile specifice de bună calitate, că au existat și mai există încă lacune în ceea ce privește baza materială a pescuitului sportiv și altele. Au fost perioade cînd latura sportivă a activității asociației a fost neglijată, din-

du-se prioritate problemelor economice și altora.

Uneori, nici asociațiile județene nu au fost receptive la propunerile membrilor lor sau au fost luate unele măsuri fără ca aceștia să fie consultați, deși aceste măsuri se răsfrîngeau asupra activității de vânătoare sau pescuit sportiv care îi priveau direct. Aceste neajunsuri rămîn și de acum înainte în atenția noastră și nu vom renunța la eforturile de a le rezolva, pe fiecare în parte.

*
* *

Acest scurt bilanț, făcut la împlinirea a 25 de ani de activitate a A.G.V.P.S. este, pentru fiecare membru al asociației noastre, un prilej de a privi în viitor și de a întrezări perspectivele promițătoare pe care le au vânătoarea și pescuitul sportiv în țara noastră. Și socotim că fiecare membru al asociației noastre este hotărît să pună și în viitor umărul la îndeplinirea sarcinilor care ne revin în scopul ridicării pe o treaptă superioară a vânătorii și pescuitului sportiv din țara noastră.

Pescuitul sportiv — odihnă, destindere, reconfortare...

DIN MUNȚI...

foto Paul Decel

CHEMAREA MUNTELUI

VINĂTORII care se incumetă a lua, an de an, muntele în piept, (nu este vorba aici de cei care o fac accidental), sînt puțini. Cei îndrăgostiți de cerb urcă la munte, la început de septembrie și, deseori coboară de acolo, cu trofeul dorit, urmărit, ratat în alți ani, sau înșelați, oarecum, de un cerb tînăr, ale cărui coarde vocale erau mai puternice decît coarnele. Oricum, asemenea drame sau petreceri se consumă între 1 septembrie și 1 noiembrie — cit ține vînătoarea la cerbi.

La vînătoarea de cerb este absolut necesară o carabină, cu o lunetă bine reglată. Ar fi un păcat ca vînătorul să tragă într-un cerb cu Brennecke!

Vînătorii de capre negre trebuie să-și caute ținta numai și numai pe țancuri și căldări de munte, acolo unde se pare că în afară de piatră nu mai există nimic. Este o vînătoare grea, care oferă rar cite un trofeu „de aur” și nu de puține ori, mulți

urcă la capre negre cu mari speranțe și coboară așa cum au urcat.

Pentru aceștia din urmă, mai ales, citeva recomandări: o carabină cu o lunetă bine reglată, o călăuză bună, antrenament suficient unui vînător de capre negre, echipament adecvat, răbdare și perseverență și, în final, un tir cit mai precis. Altfel...

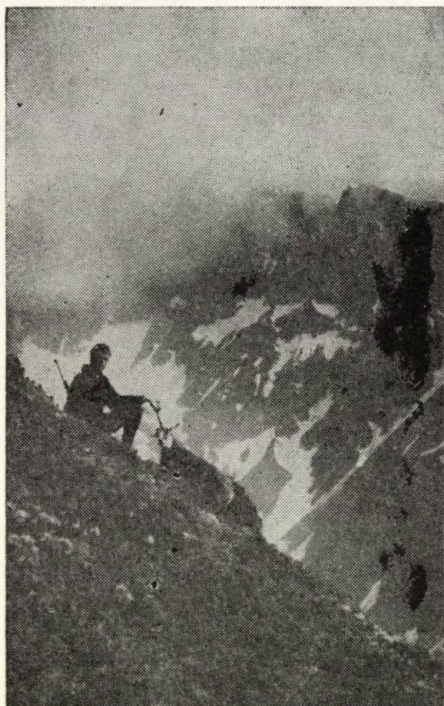
Este știut că la capre negre se poate vîna numai cu autorizație și numai în perioada 1 septembrie—1 noiembrie. În alte perioade și numai în scop de selecție, vînătoarea la capre negre este practică de către cei care gospodăresc terenul respectiv.

Cei aproximativ patru mii de urși „inventariați” în ultimul an în Carpați sînt răspinși pe aproape 1.000 km de munte. Deci, cam patru urși pe un kilometru din lanțul muntos. Dar să nu pierdem din vedere faptul că orice munte are doi versanți. Deci, numărul de urși pe kilometru se reduce la doi. Și, pe urmă, urșii mai au și obiceiul să coboare la deal, spre livezi, stupi, sau cu alte treburi... Deci nu putem situa aria răspindirii ursului în țara noastră în mod precis, dar presupunem că ea se situează cam de la 600 metri altitudine în sus.

Vînătoarea la urși se practică mai ales (și cu efect) la pîndă, la nadă (cadavru). Aici cad urșii carnivori, cei care, de altfel, fac pagube la stîni sau în satele de la munte.

Ursul poate fi vînat în perioada 15 martie—15 decembrie, a fiecărui an, dar nu la birlog; nu e voie să fie împușcată o ursoaică cu pui (decît în cazuri de strictă apărare personală), iar pentru a împușca un urs este, bineînțeles, nevoie de o autorizație...

Mai greu de întîlnit la munte este risul (la șes sau deal, în ultimele decenii s-au semnalat doar două întîlniri). Risul poate fi întîlnit mai mult întîmplător și rareori se înapoiază la cadavru victimei sale (căprioare, iezi, viței de cerb etc). Dacă i se cunosc bine locurile de trecere, pînda și capcanele oferă cele mai multe șanse. Mai ales în perioada de împerechere risul circulează mult, iar o capcană instalată în potecă (mai ales pe umezeală, risul evită ierburile și desigurile și ține potecile, de obicei aceleași), dă de obicei, bune rezultate. Se mai practică pînda la momeală vie, de obi-

În Făgăraș

foto Paul Decei

cei un miel sau un ied priponit și supravegheat, la adăpostul unui camuflaj. Risul nu are perioade de ocrotire, dar pentru a-l vîna este nevoie de autorizația cuvenită. Se trage cu alică de 4 mm, sau glonț de calibru mic.

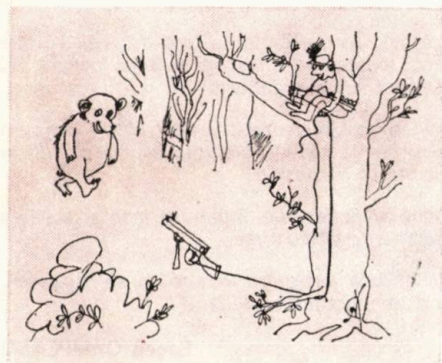
La început de primăvară, cînd pe coastele munților începe să se peticească zăpada și răsar brîndușele, începe rotitul cocoșilor de munte. Un vestigiu al vremurilor vechi, cocoșul de munte trăiește tot anul în cele mai tînuite și de nepătruns desimi. Așa se face că nu poate fi întîlnit de-a lungul anului nici măcar un cocoș, dar cînd vine sorocul nuntitului, cocoșii ies la vedere, în căutarea găinilor. Atunci, chiar dacă nu se caută unul pe altul, se întîlnesc mai mulți cocoși în anumite locuri, în care adastă găinile. Și din pricina acestora au loc lupte pentru a le stăpîni.

Cîntecul cocoșului, prin care cheamă găinile, este discret, abia auzit, dar îi este de multe ori fatal: cînd cîntă, cocoșul de munte nu aude, iar vînatul se poate apropia, cu dese opriri și așteptări, pînă la distanța optimă de tir. Este de preferat o armă cu glonț, de calibru redus.

Cocoșul de munte poate fi vînat numai cu autorizație specială, în perioada 1 aprilie—15 mai.

O vînaătoare splendidă și antrenantă, care se practică într-o perioadă cînd muntele poartă cele mai frumoase veșminte, este vînaoarea la ierunci. Frumusețea vînaătorii la ierunci stă mai ales în metodă: vînaoarea la chemătoare (fluierice), la care vine cocoșul de ieruncă, bătaios și frumos colorat. Chemătoarea pentru ierunci se confecționează ușor, din os sau material plastic (vezi „Chemători și atrape” de Al. Filipașcu — Ed. A.G.V.P.S. 1968).

Vînaoarea la ierunci (cu alică de 2 mm) este permisă între 15 septembrie—15 noiembrie.

Urcînd pe pîraie

TOTUȘI, PĂSTRĂVUL — sau pretextul pescuitului lui — ne oferă cele mai frumoase vacanțe. Faptul că plecăm în munți, că ne pregătim sacii de spate după ce am renunțat la cel puțin jumătate din „absolut strictul necesar”; că schimbăm tramvaiul cu trenul, trenul cu autobuzul, pe acesta cu autostopul și apoi, într-un caz fericit, cu un căluț de munte care ne poartă bagajul — sînt tot atîtea delicii care preced pescuitul propriu-zis. Pentru că, acolo, sus, pe marginea apei, ne regăsim deodată, cel puțin cîteva clipe, în afara timpului: zgomotul riului, freamătul frunzelor, cerul prea albastru și muntele prea verde — ne nănesc. Numai după un timp începe pescuitul: din piatră în piatră sau din bulboană în bulboană. N-o să vă recomandăm nici un tip de muscă artificială — aproape fiecare apă are musca ei, pe care o cunosc mai ales obișnușii locului. O singură recomandare: nu uitați că, prin lege, sînt interzise momelile naturale de orice fel. Dar nu ne putem plînge prea mult: în afara muștelor artificiale sînt atîtea alte imitații — peștișori, coșași, greieri etc.

Pentru cei pe care nu-i sperie drumurile mai lungi, urcușurile și nopțile în cort — munții oferă neasemuita frumusețe a lacurilor. Sînt lacuri alpine în mai tot lanțul muntos — cu precădere în Făgăraș, Retezat și Paring — în care, chiar dacă nu mai există păstrăvul curcubeu, veți întîlni cîteva exemplare din păstrăvul de riu urcate acolo din cine știe ce capriciu. Aici vă puteți încerca măiestria lansării muștelor cu bula de apă la capătul firului — sau cu rotative de tip MEPS sau FLIPS — nr. 3—4. Sînt indicate orele de prînz, cînd lumina soarelui joacă deasupra lacului, transformîndu-l într-o oglindă imensă.

Nu uitați: fiecare apă de munte are un gospodar — asociație județeană de vînaătoare și pescuit sportiv sau ocol silvic; înainte de a merge la pescuit trebuie să-i vizitați, pentru obținerea autorizației respective.

Redus la aspectul său pur material, pescuitul sportiv încetează de a mai fi altceva decît activitate economică, comercială. Pierde tocmai ceea ce-l definește și-l ridică deasupra unei astfel de indelețniciri.

Oare e mai plăcut să stai la gura sobei și să te gîndești la orele petrecute pe malul riului sau să-ți plimbi pașii în lungul apelor și să visezi căldura așternutului de acasă? Oricum ar fi însă, curios lucru că nici una din cele două mari plăceri nu poate fi dorită mai mult decît în funcție de cealaltă.

Pescarului cu sufletul sărac nici peștii nu-i trag.

Moștenirea pe care ți-o lasă peștele după incinerarea sa trebuie să fie mult mai bogată decît gustul prăjit al cărnii. Altfel, nu merită atîta osteneală prinderea lui.

Nu întotdeauna succesul depinde de lungimea firului de nylon. Uneori cei cîțiva metri legați de virful unui băț rudimentar sînt suficienți pentru a bate toate recordurile zilei. De unde rezultă cu claritate că priceperea undișarului este o condiție superioară, dar nu antagonistă, înzestrării tehnice.

La fel după cum sub luciul gheții viața din adîncul apelor nu încetează o singură clipă să dăinuie, tot așa și pasiunea pescărească își domolește doar clocotul sub apăsarea plăcută a amintirii și a reveriei invernale.

Poluarea conștiinței unor pescari nu e cu nimic mai puțin dăunătoare decît poluarea apelor. De aceea măsurile trebuie să fie luate în ambele direcții.

De ce are anul cele patru anotimpuri ?!

Pentru a-i da prilej pescarului să tresalte de bucurie și speranțe la venirea primăverii ; să-și ispășească păcatele de-o viață întreagă sub soarele dogoritor al verii ; să-și îndulcească sufletul și buzele de rodul bogat al toamnei și să viseze, în timp ce viscolul nămețește troienele, la succesul, cel puțin tot atît de mare, al anului viitor.

Gurmandul zice : „Mi-e dor să mănînc un pește”, iar pescarul : „Tare aș vrea să mai merg o dată la pescuit”. În timp ce pentru cel dintîi peștele e un scop în sine, pentru cel din urmă el devine în mod esențial un instrument al activității practicate.

Visul plăcut de la gura sobei, ce-ți oferă șanse mai bune pentru anul viitor, e ca un fel de punte între ceea ce a fost nu demult și ceea ce va reveni, multiplu, în curînd. Lipsa lui (nu uita !) ar fi o gravă primejdie pentru indelețnicirea ta de pescar.

Pescuitul e un minunat compromis între pasiune și necesitate, înțeleasă însă și aceasta din urmă tot ca activitate exclusiv spirituală prin îndemnurile ei lăuntrice.

Simt că trebuie să vină primăvara, deoarece gheața așteptării începe să se topească, iar apele eliberate pornesc năvalnic la vale în zvon de necuprinse bucurii !

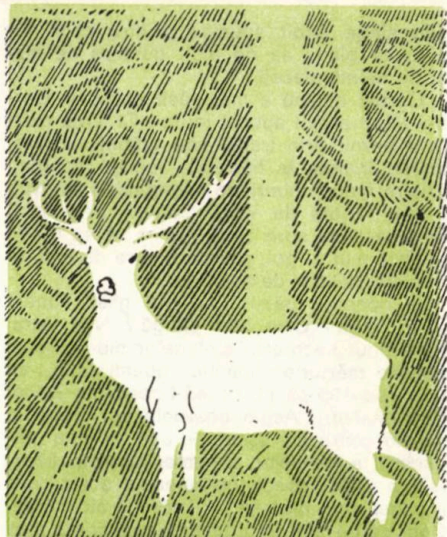
Eugen CĂMPEANU

Cerbul alb

CERBUL ALB abia împlinise anul. Ieșit din mrejele iernii nemiloase, scăpat din ghearele și de colții vrăjmași tocmai pentru că se topea alb în albul zăpezilor pufoase, acum se ascundea grijuliu, printre tufe și printre cetinile joase. O teamă fără margini sălășluia în toată făptura-i șubredă, de când fusese alungat din cioporul ciuteilor, de îndată ce soarele primăvăratec oglin-disese în blana sa imaculată verdele pădurii și păsările muntelui (de la horoiul smolit, la forfecuța roșietică) se pomiseră să țipe a primejdie pe limba lor, înjurându-i apariția nefirească; de îndată ce veverițele se speriau la cea mai mică mișcare albă în culcușul său și o zbugheau strănutind și sculpind cu obidă pină în virful molizilor, iar pițigoii îl însoțeau în rariști deșteptind toată pădurea cu țiuitul lor speriat. Noaptea nu îndrăznea să păsească alb printre umbrele primejdioase, necunoscute și potecile omului le ocolea din bună vreme, tremurind pe picioarele-i subțiri.

Cerbul era alb, plămădit parcă din puf de lebădă, nefiresc de alb, nepotrivit, anacronic acolo în lumea molizilor veșnic încruntați în verdeața lor intensă, acolo în pământul mohorit, brunatic, al muntelui. Instinctul îl aciuise printre mestecenii din gura pîrlului involburat și printre tufele de alun și de arini închirciți, la adăpostul ferigilor dese și al rugilor țepoși, de mur. Aici, la răcoare, priveghease scurgerea verii mișcându-se cît mai puțin, ivindu-se cît mai șerpuit, cît mai ferit printre ierburi, adăpîndu-se tîrîș, pe furate, cu ochii mari rostogoliți mereu în toate părțile, cu nările umede fremătind zi și noapte, cu urechile veșnic ciulite, gata imediat să țîșnească asemenea zăpezii abătute de viscol printre trunchiurile albicioase și ele, ale mestecenilor. Și atîta veghe i se scursese în lungul venelor, atîta groază adăpostise în mușchii și în nervii săi încordați încît părea îmbătrînit înainte de vreme. Iar dacă întîlnea, fără vrere, ciuta roșcovană venită la apa pîrlului și care, fără să știe, îl purtase în pintec și dacă se apropia de ea scîncind ca în vremea cînd dibuia zări de ugere pline, ciuta sărea lătrîndu-l „bô, bô, bô” și dispărea în salturi nebune, pe coastă la vale.

Cerbul alb era, de fapt, un cerbulean. Îi crescuseră două prăjini albicioase, îngreunîndu-i caraghios și strîmb laturile frun-

ții Abia îndrăznise să și le frece de molizii subțirați și de arinii negricioși atunci cînd nu-și mai putuse stăpîni mîncărimea, cînd fișile de piele care se uscaseră și crăpaseră în lungul coarnelor, îi jucau înaintea ochilor răsucindu-se înfricoșător, ca niște vrejuri.

Cînd ploua repezit, cu picuri mari, ca lacrima, potop și spume — așa cum plouă vara la munte, — cerbul se retrăgea la adăpostul vreunui brădui. Iar cînd cețurile verii alergau înșurubindu-se zburdalnic spre culmi sau cînd se lăsau greoaie, seara, în vîgăuni, cerbul alb ieșea și el în poienita din preajmă și se îndopa cu iarbă grasă. Și, în ceață, i se părea că este mai mare, mai coarneș și mai puțin nevolnic.

Înspre toamnă, atunci cînd de mugetul cerbilor clocotește întreagă flîntă munților, cînd cerul înghețat și-a scuturat prima brumă groasă și rece, cerbul alb a pornit-o încrezător în veșnicia albă, dar mincinoasă, a brumei, pe potecă la deal. Dar, nu peste mult timp, soarele s-a dovedit mai puternic decît bruma și a îngropat-o în razele sale. A fost prea tîrziu! Cu gînd de reîntoarcere grăbită spre sălașul tănuit, cerbul alb n-a mai apucat să ajungă între mesteceni; căci, deși putea să-l simtă în vîntul potrivit (altul ar fi fost scăpat!), zăpada blăunii sale n-a scăpat ochilor ageri ai lupoaiței mari și sure, care tocmai în acea dimineață brumată își pornise din nou lupanii prin hățîșuri ca să-i deprindă vinătoarea... S-a pomenit astfel, doborît la pămînt, cu lupoaița-mamă încelestată lacom în beregată și cu lupanii voinici atîrnați de greabăn, murdărindu-i albeața cu propriul

său singe şiroit spumos printre colţii lor albi, ca blana sa de albi, dureros de albi şi de neinduplecaţi !

Cerbul alb nu a mai găsit scăpare. Cerbul alb n-a mai apucat iarna ! Ci iarna morţii a pornit prin trupul său grăbită, înainte, mereu înainte în hămăiala lupilor incurcaţi printre maţele aburinde, alungindu-i din trup ultima fărîmă de viaţă chinuită prin ochii larg deschişi spre cerul rămas să se oglindească mut şi gol, printre umbre de lupi, în întunecimea lor de neclintit.

În noaptea pădurii nu s-a găsit nimeni să-l plîngă ! Cine să-l plîngă ? Nici vîntul nu a ţinut socoteala ciolanelor albe, citeva, rămase mărturie nimănui. Lupanii sătuli i-au tras capul după ei, ca să-l roadă în joacă, prin desişuri. Acolo coarnele vor trece în seama şoarecilor sperioşi, apoi în grija gîndăcimii, a frunzelor, a humei reavene. Muntele a uitat repede cerbuleanul acela care îi jignea prin albeaţa lui întreagă alcătuirea. Căci cerbii albi întotdeauna cad primii pradă colţilor şi ghearelor cite le porneşte muntele împotriva, bineînţeles dacă la veacuri o dată apare undeva, într-un ungher de lume şi cine ştie de ce şi cum, un cerb alb, minune şi totodată o glumă sinistă a naturii. Tot una, glumă sau minune, cerbul alb hotărît nu poate vieţii decît pentru a împlini şi a întări legile firii, pecetluind cu singele său puterea, statornicia şi neinduplecarea lor.

Poate că în noaptea aceea cu scuturări de brumă dinspre stele, înfiorat de mugetul taurilor din neamul său, cerbul alb s-a visat şi el mare şi puternic şi dornic, mai ales dornic de dragosti nelămurite...

...Trupul ruginiu, forţă şi supleţe, lucind negricios în lungul spinării şi brunatic în coama bogată a gîtului gros, s-a ridicat alene dintre tufe şi s-a scuturat zgomotos de brumă şi de licărul tuturor stelelor. Cerbul a înălţat capul, împingînd povara coarnelor întunecate, rămuroase, sfîrşite ca nişte cupe de os îngroşat, cu virfurile poleite alb ca razele de lună. A căutat cu nesaţ să strîngă toate miresmele muntelui într-un singur şuvoi de aer furat nopţii în nările-i largi, tremurînde, negre ca noaptea. Apoi, cu ochii miraţi parcă de tăria acestei pomiri, fără putinţă de împotrivire sieşi, cerbul şi-a lăsat coarnele uriaşe peste spinare, a deschis larg botul sculptural şi din străfunduri de piept muşchiulos şi de plămini neobosiţi, odată cu aburii calzi ai răsufllării, a ţişnit în noapte mugetul său tinguos, chemător, dar puternic : „Auh... ah” !... şi, iarăşi : „u...ah” !, prelung şi nestăpinit la început, frînt într-un oftat înspre finalul cavernos, pierdut ; aşa cum mugesc toţi cerbii fără ciute cînd le caută în munte şi cînd le doresc apropierea.

Cerbul a trecut domol, elastic, plutit în licărul ultimelor stele, peste creastă, adu-mecînd, ascultînd, chemînd lueafărul propriei dorinţi — „u... ah” ! : ecouri singuraticе, „u...ah” !... ! : nerăbdare, „u...ah” ! : patimă ; „u...ah” !... !...În muchia de rariţi i-au apărut pe rînd coarnele, profilîndu-se pe cenuşul dimineţii : coarne puternice, cu cite zece ramuri fiecare, simetric crescute de-a lungul prăjiniilor lungi, aduse a liră spre virfuri ; şi după ele, capul şi întreg trupul au apărut sculptate parcă în pinzele de ceaţă cu care, încă adormită, dimineaţa se învăluia pudică şi rece.

A primit răspuns în tăietura largă, mohorîtă. Dintre cioatele răzleţe, de undeva din-spre pădure, stăpînul locului, bătrînul cu ciutele sale, l-a ţintuit minios locului : „O... uh !” Glasul său, mugetul sau mai bine strigătul său răguşit, a spart pacea dimineţii în mii de fărîme de tunet, de răget minios, nestăpinit. Şi duelul de glasuri în minioasă înfruntare s-a legat tot mai năvalnic, tot mai ameninţător, înaintea duelului coarnelor şi al trupurilor, pipăindu-şi fiecare cu glasul în glasul celui alt tăriile trupului, intenţiile, curajul şi sălbăcia. Muntele clocotea în orga bătrînului şi se cutremura de tunetul cerbului fără ciute, dar dornic, aşa încît codanii — cerbi tineri şi necopţi, n-au mai îndrăznit să-şi amestece corul subţiratec cu simfonia tumultoasă a vieţii şi a puterii stăpînului muntelui.

Răguşiţi, mugetul cerbilor devenise tot mai sacadat, mai scurt, mai frînt. Atunci şi-au înleştat troznind pădurea coarnelor, azvîrlîndu-se unul spre celălalt, opintîndu-se cu ochii înroşiţi, cu boturile căscate... S-au depărtat iar şi iar s-au izbit cu putere, spulberînd în copite gîli şi putregaiuri, cioate şi bolovani, pînă departe. Cele citeva ciute oprite din păscut, priveau — înţelegeau oare ? — lupta aceea sălbatică, herculeană dar scurtă, pentru că bătrînul a luecat înapoi, genunchii i s-au îndoit şi smulgîndu-se din înleştare care îl sleise, s-a repezit în vale mistuîndu-şi cu zgomot de crengi sfărîmate fuga şi înfrîngerea, ducînd cu sine strigătul de victorie al cerbului rămas stăpîn peste ciute şi peste acea bucată de munte : „U...auh-a... uah...ah” !...

Toată toamna boncănîtlui, cerbul nu şi-a mai părăsit ciutele ci le-a păzit cu străşnicie, mugind furios la apropierea taurilor străini, azvîrlîndu-se către codanii obraznici şi minîndu-le din urmă, pe o latură şi pe alta a căldării şi zămislînd, rînd pe rînd, viaţă din viaţa vînjoasă a trupului său de uriaş. Prudent, nu încălca niciodată hărele stăpînului de haremuri de peste vale sau de sub virful muntelui, pe care îi auzea noaptea, încă de cu seară chiar, trîmbiţîndu-şi puterea fiecare deosebit, unul bas,

celălalt baritonal, dar la fel de strașnic. Cînd ciurda de mistreți trecea grăbită, gîfîind neagră peste munte spre porumburile din văi, nici nu o băga în seamă. Urșii greoi, țineau și ei alte poteci, departe, spre poala muntelui, acolo unde este belșug de hrană pentru somnul iernii ce vine. Iar dacă lupi se strecurau uneori în galop de-a lungul creștelor, cerbii nu mergeau o vreme și nici lupii nu le căutau pricină, tocmai acum cînd ei sînt mai puternici, cînd coarnele lor (clădite din os și nu din teacă ușoară, cornoasă) dau lovituri de moarte, în atac și în apărare, iar catapultele copitelor dinapoi împrăștie și ele moartea.

Cerbul a viețuit după aceste orînduiri pînă tîrziu, în cap de iarnă, cînd s-a retras în vîgăunile sale ca să-și refacă puterile pierdute în împlinirea rostului sau acolo sus în munte. Codanii, un cerb de șase și altul de opt, s-au alăturat ciutelor și sub conducerea bătrînei clăpăuge, dar veșnic trează, cioporul s-a îndreptat înspre sălașurile de iarnă.

Toamnă după toamnă, muget după muget, s-ar fi scurs la fel pînă ce un altul mai bărbat, mai în putere, i-ar fi luat locul alungindu-l stingher cine știe unde. Din tîrziile frunzelor și ale ierburilor cerbul și-ar fi clădit în fiecare primăvară coarne noi, în aceleași tipare, cu tot atîtea raze sau cu un crîmpei de ramură în plus, mai groase, alteori mai slabe chiar, după cum iarna s-ar fi arătat grabnică de ducă ori, dimpotrivă, statomică pînă tîrziu în cetatea munților; pînă cînd vigoarea trupului și a coarnelor sale ar fi început să scadă, fără oprire, pradă bătrîneții de neînvins, astfel încît — pe timp de muget, cel mai în putere să-l poată alunga, luîndu-i pe timp de muget, de nuntit, ciutele.

Și iarna a venit iarăși, troienind totul: nesfîrșite turme de cerbi albi, efemerii, coboriți pînă jos sub făgetele despuiate, de-

ÎN MUNȚI

Sub aplecarea toamnei urcăm încet pe vîi.
Se năruie înaltul în ultime vîpăi
Și riul curge singur, cu vagi luciri

de miere;

Pădurea-și pierde umbra în foșnet

și tăcere,

Cînd, peste vîrfuri, păsări cu aripi

înnoptate

Se duc și lasă-n urmă o grea singurătate.

De-acum cît peste lume sînt încă tulburi
zorii,

Prin șaua crestei albe vor trece vinătorii,

Vor cobori în panta potecilor subțiri

Cătînd pe stîncă sură anume năluciri

— Statui de capre negre din cremeni

și bazalte —

Și vor urca pe alte poteci, tot mai înalte,

Pînă ajung acolo, la margine, sub cer.

Iar cînd pădurea gravă va străluci de ger

Și cînd zăpada calmă își va clădi troieni,
Întunecați, mistreții vor fi stăpîni poienii.

Ilie Marin

venite iar coarne învelite în haină albă, potrivit statorniciei și neînduplecării legilor firii.

Și totuși, poate că la veacuri o dată, apare undeva în vreun ungher de lume, cine știe unde și cine știe de ce, cerbul alb — o minune sau o greșeală voită a naturii. Cerbul alb, care încearcă să trăiască, să învingă și să moară odată cu pădurea, alături de Acteon și de Diana, în străfundurile atotcuprinzătoare ale imaginației noastre.

Sandu MOROȘAN

...elefantul poate trage, pe distanțe destul de mari, greutatea egală cu cea a corpului său, adică aproximativ 4 tone ?

...cel mai bun săritor din lumea animalelor este cangurul uriaș ? Săriturile record ale acestuia trec de 12 m în lungime și 2,75 m în înălțime. Nici viteza cu care își ia avânt pentru astfel de sărituri nu este de subapreciat ; ajunge până la 70 km/h.

...leul de mare poate înota cu o viteză de până la 35 km/h, fiind mult întrecut de unele specii de pinguin care ating chiar și 60 km/h, viteză care le permite să execute

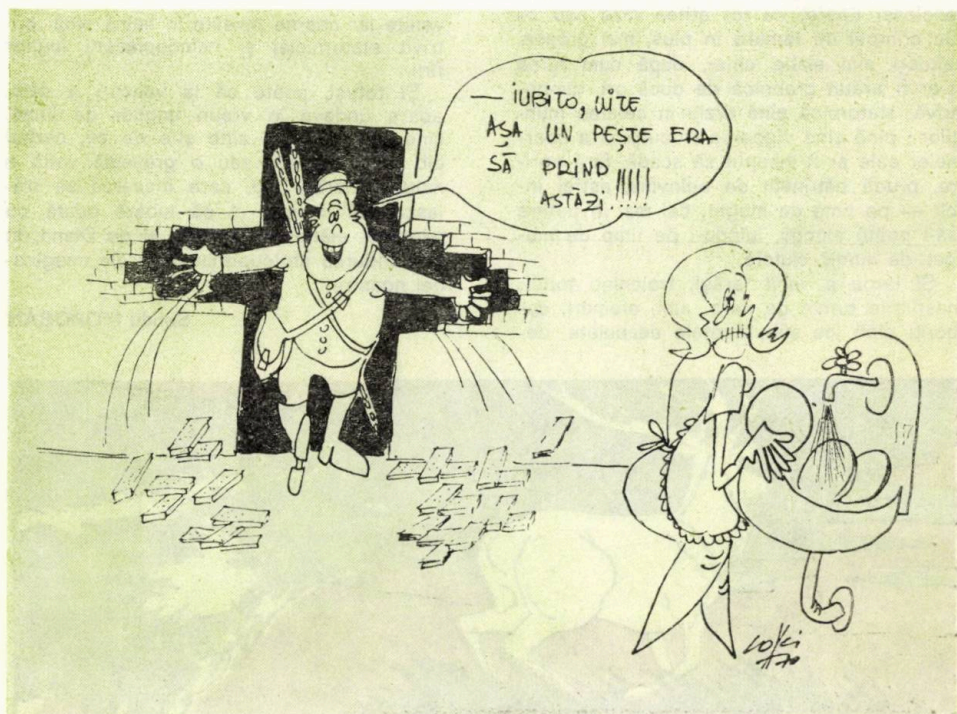
salturi de peste 2 m deasupra apei ? Totuși leul de mare poate prinde pinguini, consumind uneori 6—8 sau chiar și mai mulți într-o zi (după aceea postind însă zile și săptămâni întregi). Se pare că leul de mare pindește pinguinii la intrarea acestora în apă, unde îi și prinde.

...unele specii de pinguini se scufundă la adâncimi de până la 100 m ? Este totuși relativ puțin, față de adâncimile atinse de către cașalot, chiar și la peste 1.200 m.

...vitezele maxime atinse de către diferitele specii de delfin nu depășesc 30—35 km/h, iar diferitele specii de balenă în jur de 28—30 km/h ? Cel mai rapid cetaceu, balena ucigașă, atinge până la 55 km/h. Trebuie însă menționat că aceste viteze maxime pot fi înregistrate doar pe distanțe mici, viteza de deplasare obișnuită fiind mult mai redusă.

...cele mai rapide specii de păsări, care ating în timpul picajului până la 300—350 km/h, sint lăstunul, șoimul călător și fregata ?

Peter WEBER

Nu vă speriați vinatori!

NU E dracul atît de negru cît pare și nu sînt fiarele pădurii atît de primejdioase cum mulți ar crede.

Se spun povești despre lupi care au mîncat oameni în ierni cu ger și zăpadă și rari sînt călătorii care, în întîlniri de noapte cu temutul dușman al vietăților pașnice din pădure, să nu simtă frica strecurîndu-li-se prin toate vinele. Și totuși lupul nu s-a atîns niciodată de temutul animal biped în întîlnirile sale diurne sau nocturne, cu nopți fără stele, sau sub lumină de lună.

Cu Moș Martin lucrurile au prins contur de povești numai printre copii, comportarea lui pîrînd că nu dă de furcă decît celor care se află prin preajmă-i cu gînduri rele.

Dacă lupoanca fuge și din fața celor care îi amenință puii descoperiți la culcuș, nu doresc nimănui să treacă nici măcar prin preajma unei ursoaice cu pui.

O întîlnire cu Moș Martin se desfășoară aproape întotdeauna sub semnul curtoaziei, chiar și cînd este deranjat de la o masă cu afine sau zmeură, deși ar fi în drept să facă urît.

Amenințat sau tulburat de la ospățul ce pe drept și-l consideră meritat după un atac la stîină, devine deosebit de agresiv.

Rănit, nu-i doresc nimănui să-l întîlnească, căci șansele sînt cu totul inegale și de partea celui infuriat.

Cine n-a admirat însă ghidușiile ursuleților creșcuți de mici sub îngrijirea omului! Manifestările lor au scîlpiri de inteligență,

întrecînd cu mult pe cele ale corespondenților lor cu pielea netedă.

Deși vinătorului, cocoțat în observator cu gînduri bune, i s-a făcut inima cît un purice, Moș Martin a verificat trăinicia scării, a privit spre cel ce se pregătea să-l imortalizeze și și-a văzut liniștit de treburi.

Nu vă speriați vinatori cînd aveți gînduri pașnice... Dar fiți atenți cu Moș Martin cînd îl găsiți în toane proaste, mai ales atunci cînd voi sinteți vinovați... Se urcă și fără scară!

P. D.

EPIGRAME

Unui vajnic pescar, poet și prozator pe deasupra, prezent prin mai toate publicațiile literare și cotidiene.

Prinde sensuri demiurge
pescuind, la o adică,
vara — de pe unde curge,
iarna — de pe unde pică...

Crochiu sentimental (descriere
după natură)

O pereche ideală:
unul — zgardă, cel'alt pușcă.
Primu-i bun fiindcă nu trage,
iar secundul că... nu mușcă.

Ștefan STROE

CAPRA NEAGRĂ

De pe muntele Ciucaș
Cînd privești spre Făgăraș,
Cît cuprinzi cu ochii-n zare
Lanțul munților îți pare
Ca o dungă nesfîrșită,
Ca o creastă zimțuită,
Ca un lung șirag de creste.
Ieri, un fulg a dat de veste
Că vin norii de zăpadă
Apoi a-nceput să cadă
Nea ușoară, luminoasă,
Așternîndu-se, pufoasă,
Peste-al munților cuprins :
Totu-i alb și totu-i nins.

Pe acolo nu răzbate
Alt picior de vietate
Decît capra neagră, care
Peste colți de piatră sare
Și se urcă și se suie
Fără drum sau cărăruie ;
N-are teamă de zăpadă,
N-are teamă c-o să cadă.

S-a ivit pe virf de munte
Cu cornițele pe frunte
Și, de jos privită, pare
Mai curînd o arătare
Cînd se suie, cînd coboară,
Parcă fuge, parcă zboară,
Cînd rămîne nemișcată
Pe o creastă colțurată,
Cînd o prinde dor de ducă
Dispărînd ca o năluca.
Iar cînd simte vinătorul,
Trece repede priporul,
Sare valea cea adîncă
Pînă sus, în virf de stîncă
Iar acolo se socoate :
„Să m-ajungă dacă poate !”

Florin IORDĂCHESCU

UN SFAT

Oricîte perechi de ciorapi veți purta în cizmele de cauciuc, nu uitați că ciorapul aflat în contact direct cu cizma se va umezi primul. Reiese logic : cu cît va fi mai gros acest ciorap (sau ultimul în ordinea încălțării), cu atît va fi mai capabil să rețină vreme mai îndelungată umezeala, înainte de a ajunge la ciorapul următor.

Joamna, la capre negre

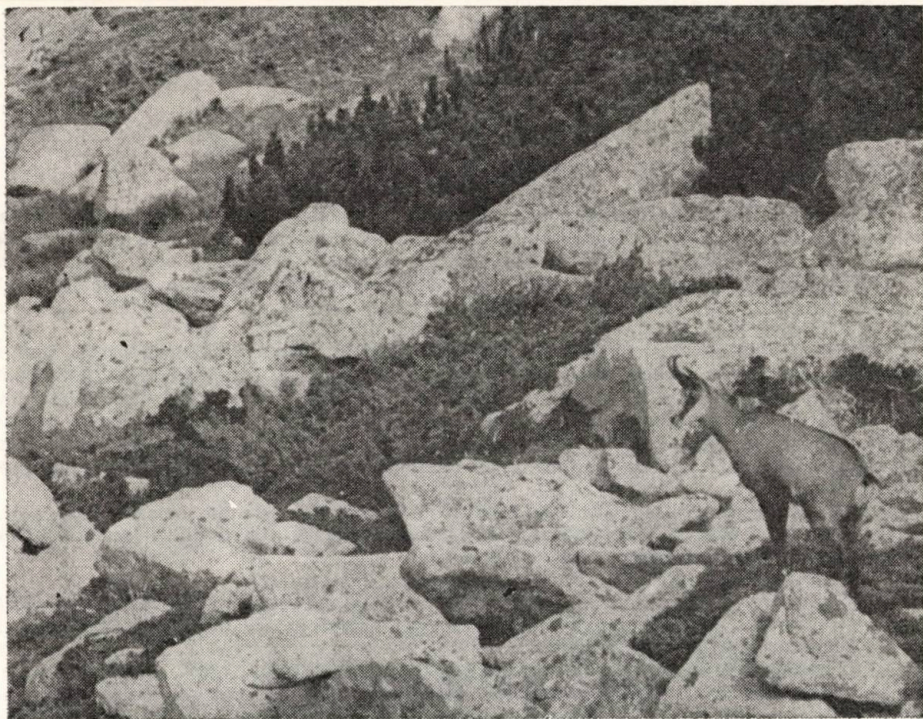
AM STABILIT să urcăm și în acest an în căldările dintre munții Păpușa și Bătrîna, ce străjuiesc la nord orașul Cîmpulung Muscel. De data aceasta am hotărît să hoinărim prin acele ținuturi timp de patru zile, avînd a ne odihni în stîna din muntele Frăcea. Pentru transportul celor necesare am luat un cal, pe care am încărcat întreg tărhatul nostru și iată-ne pornind din Valea Cuca, pe hățaul ce duce pînă la stîna. Eram doar noi trei : prietenul meu C., fiul meu ca învățacel, fără armă și eu.

Stîna, an de an o găsim mai îmbătrînită, mai girbovită. Greutatea zăpezilor așternute în timpul iernii și viscoalele o mișcă din toate încheieturile și, an de an, cu toate propetele puse de ciobani, se apleacă tot mai mult... Dar și acum stîna era tot așa de primitoare ca și în celelalte dăți. După ce am descărcat boclucurile și le-am așezat, am priponit calul în poiana din fața stîinii, apoi ne-am pregătit priciurile : saltele groase de cetină ; lemne de foc aveam, lăsate de ciobani, care știu că toamna tirziu, pe la stîna lor trec vinători — și iată-ne veseli în jurul unui foc ce prinde viață în mijlocul stîinii. Răcoarea serii se lasă tot mai mult, dar căldura focului, îmbrăcămîntea și sticluța cu „apa de viață” a Muscelului ne fac să nu o simțim.

Se deapănă amintiri comune : vinătorile din baltă, cele la căpriori sau mistreți, toate presărate și cu cîte o glumă a prietenului meu. Primul care intră în sacul de dormit este fiul meu... L-a ajuns oboseala urcușului. Noi mai dăm o raită pe afară să vedem ce face calul, îi legăm o pătură să-l ferească cît de cît de frig, umplem bidoanele cu apă, facem aprecieri asupra vremii pentru a doua zi și, apoi, intrăm și noi în sacii noștri, cu gîndul la a doua zi.

Cu mult înainte de a se lumina de ziuă, focul este reimprospătat și pălălăile lui cu-prînd ca niște limbi de balaur ceaunul așezat pentru mămăliguță. Se vorbește încet ; printre trosniturile focului și mișcările noastre prin stîna se aude respirația regulată și liniștită a băiatului meu, care doarme încă. Cînd mămăliguța aurie aburește pe măsuta din stîna, ne așezăm cu toții în jurul ei.

Nu mai este mult pînă la ivirea zorilor ; curînd stelele vor păli una cite una. Atunci noi va trebui să fim departe, în căldări. Ne grăbim deci să punem în rucsacuri me-

Capră neagră în Retezat

foto N. Cristoveanu

rinde pentru o zi și pornim la drum, pe potecuța care ne poartă printre izvoare, al căror murmur singur se aude în liniștea dimineții. Într-un anumit punct ne despărțim, cu consemnul — știut de altfel — că în cazul cînd unul din noi împușcă țapul, la cinci minute trage un al doilea foc de armă.

Cînd ajung cu fiul meu la bordeiul mieilor din muntele Tambura, se lumina de ziuă. Aci facem un popas de vreo zece minute, timp în care ne odihnim și admirăm minunăția ce se așterne la picioarele noastre. E o dimineată rece și clară, de se vede pînă departe, dincolo de Schitu-Golești.

După ce savurăm peisajul pornim cu multă atenție pe una din fețele Tamburii, iscodind versantul din fața Păpușii. Facem opriri dese și căutăm prin binocluri. Iată că, într-un piriaș, reușesc să descopăr și să număr cinci capre și un țap, iar la o oarecare distanță, un alt țap. Admirăm un timp țapul stăpin pe ciopor, trăim clipe de emoție cînd acesta vrea să pedepsească obraznicia celui care a încercat să se apropie prea mult de miresele lui, alergîndu-l pînă în colții din fața noastră. Cel învins s-a urcat pe un colț de stîncă și, de acolo, pri-

vește spre învingător, care stă un timp nehotărît și apoi se îndreaptă spre cioporul de capre. Se oprește, mai aruncă o ultimă privire spre fugar și apoi... trupul de oțel al țapului a fost prins în crucea lunetei și un tunet năprasnic sfișie liniștea. Țapul face cîteva salturi neregulate, după care se așterne pe tufele de rododendron.

Au trecut cinci minute și a răsunit al doilea foc de armă.

*
* *

La stîină, mare bucurie pentru trofeul dobîndit, dar și un pic de amărăciune. Mai stăm o zi pentru a „vîna” numai cu binoclurile și eventual cu aparatele de fotografiat și apoi coborîm, luîndu-ne rămas bun de la locurile dragi, redînd liniștea muntelui și jocul de nuntă al caprelor negre. La anul, pe această vreme, vom fi din nou oaspeții aceluiași munte și, atunci, se va putea bucura de un trofeu și mai bun și prietenul meu.

Ing. Tiberiu POTOCEANU

PROTECȚIA PADURILOR

PĂDUREA, bogăție a patriei noastre și unul din factorii principali ai economiei statului nostru socialist, este protejată nu numai prin instituirea unui sistem de norme legale care asigură eficiența gospodărire și exploatare a fondului forestier (Codul silvic, Legea nr. 4/1972 privind gospodărirea pădurilor aflate în administrarea directă a comunelor ș.a.), ci și prevederea faptelor care aduc atingerea fondului forestier și a sancțiunilor pe care le atrag.

Astfel, Codul silvic stabilește care sînt infracțiunile silvice, fapte mai grave, pentru care este prevăzută pedeapsa închisorii, iar Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 2499/1969 stabilește și sancționează contravențiile silvice. Acestea sînt fapte care, deși aduc atingerea aceluiași fond forestier, prin condițiile în care se săvîrșesc, în prejudiciile mai reduse cauzate, prezintă un pericol social mai mic, sancțiunea amenzii și plata despăgubirilor pentru pagubele cauzate realizîndu-și funcția de reeducare a celui vinovat ca și efectul preventiv urmărit.

Dintre contravențiile stabilite prin H.C.M. nr. 2499/1969, amintim numai cîteva, care, uneori se mai săvîrșesc de unii vînători sau pescari, sau care prin urmările lor, pot aduce prejudicii și practicării sporturilor noastre preferate :

Astfel, sînt prevăzute :

- deteriorarea amenajărilor silvice, piscicole (din apele de munte) sau vînătorești, a împrejmuirilor, barierelor sau altor lucrări asemănătoare aflate în păduri sau pe terenuri din fondul forestier ;
- circulația cu orice vehicul sau trecerea cu animale prin păduri, grădini dendrologice, parcuri forestiere, pepiniere silvice sau alte terenuri din fondul forestier în afara drumurilor permise pentru circulație și care sînt marcate în acest sens prin tăblițe indicatoare ;
- circulația vehiculelor și pietonilor, pe alte drumuri decît cele publice în părțile de pădure expuse incendiilor pe vreme de secetă și marcate ca atare ;
- aruncarea de țigări, chibrituri sau alte obiecte aprinse, în păduri sau pe terenuri aflate în cuprinsul acestora, chiar dacă nu s-a pricinuit un incendiu.

Amenda prevăzută pentru astfel de fapte este de la 50 la 300 lei.

De asemenea, prin H.C.M. nr. 2285/1969 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele de prevenire și stingere a incendiilor, se prevede amendă de la 500 la 1000 lei pentru aruncarea chibriturilor, țigărilor sau altor obiecte aprinse în lanuri, miriști, păduri, depozite, grajduri sau alte locuri cu pericol de incendiu ; aceeași amendă este prevăzută și pentru fapta de a aprinde focuri la o distanță mai mică de 100 m de liziera pădurii, fără aprobarea organului silvic, sau în afara locurilor special destinate acestui scop, ori părăsirea focurilor fără a le stinge.

D.—V. M.

Considerații teoretice asupra apelor de munte

APELE DE MUNTE țin de la izvorul fiecăreia dintre ele și pînă unde vrea proprietarul lor. Izvorul, cel mai adesea, nu-l știe nimeni, astfel că în această privință nu sînt prevăzute alte limite decît cele ale rezistenței la urcuș și ale curajului de a înfrunta singur-singurel niște pustietăți în care presimți de după fiecare colț o nămilă de urs înfometat, niște răzvrătiri de stînci pe așchile cărora ți se pare că vezi numai fire de păr de mistreț, ori, pur și simplu, o cumplită încîlcăală de vegetație violentă, cu soiuri care de care mai hrăpărețe, peste care calci neștiind niciodată sigur dacă pasul următor îl pui pe o plantă carnivoră, pe un șarpe întăritat sau de-a dreptul în apa care se străduiește exact acolo să alcătuiască pîriu. La cea de-a doua extremă, lucrurile se complică puțin, fiindcă hotarul e nestatornic și supus capriciilor ori circumstanțelor ca relația dintre adevăr și pescar. Important e să se știe că, mai întotdeauna, semnul de hotar e un pod; așa că dacă stai pe pod și arunci undița dincoțor vine apa se numește că ești pescar de apă de munte, iar dacă faci aceeași figură către încotro se duce dînsa, decazi la postura de pescar de apă de șes. Altă deosebire esențială, sub acest unghi, nu cred să existe.

Apa de munte conține elemente specifice pe care, chiar dacă le întîlnești și-ntr-alte locuri, n-ai voie să le confunzi. În primul rang al acestora se află bulboanele, care aici încep brusc, la un lat de talpă, și se termină tot brusc, la un lat de burtă; este motivul pentru care toți se murează, dar nici unul nu se înecă, în apele de munte. Vin, după aceea, cotiturile. Aflați dumneavoastră, care n-ați pătimit-o, că între doi brazi poți face, pe o apă de munte, urmîndu-i cursul, drum pînă la incendiarea tălpilor. O astfel de apă nu parcurge doi pași fără s-o apuce la dreapta sau la stînga, înainte sau înapoi după aceea, iar la stînga și înapoi și la dreapta, de te-nvîrtești pe lingă dînsa ca molia-ntr-un ghem. Trebuie să te învîrtești, pentru că ceea ce conține o apă de munte acolo stă, la cotitură, și-acolo trebuie căutat. Ce contează că ființa de la a șaptea cotitură te vede cu mult înainte de a te apropia tu de prima? Tot atît de bine poate să te vadă și dacă n-ai

nimic de-a face cu apa și te ții, bunăoară, de alpinism, fiindcă din limpezimea unui pîriiaș ca acela se vede tot, pînă și gîndurile. Ceea ce nu se vede, fiindcă nu stau în apă, sînt pietrele cele mai ascuțite, urzicile cele mai perfide, gîndăceii cei mai insinu-anți și crenguțele cele mai plesnitoare; dar acestea se simt.

Am zis, mai sus, „pîriiaș”. Mă rog: o bucată. Cît nu e torent, șuvoi, năhlapi sau altă năpraznă. Că e și-așa, sau mai cu seamă așa. Noroc că nu știi cînd e și cînd nu e. Mergi pe drum și-o auzi: huieste. Huieste de vibrează stîncile. O crezi la un pas, îl faci, dar îndată huieste dincolo. Tot la un pas, după care e tot dincolo — și tot așa. Cînd o găsești, e cumsecade: o apă ca toate apele, care curge. Pînă-nîlnește, o zvîrlitură de băț mai încolo, un pînten. Cînd îl întîlnește, apa se infurie: șade o clipă ceva mai domol, apoi se-aruncă orbește înainte, cu spumă. Cică face cascadă: e de-o șchioapă, dar îți saltă părul sub bască dacă-o auzi fără s-o vezi. Chiar sub pînten, apa se răscolește singură, ca-ntr-o convulsie: face, dacă puteți să mă credeți, broboane ca de sudoare, niște bile mari și albe și verzi care urcă și coboară, și bolborosesc, și se alcătuiesc, și se sparg, și scrișnesc de-ți iei tălpășița, mai ales după ce ai băgat de seamă că musculița ta, acolo, e cît un pitpalac într-un taifun, dacă s-ar putea așa ceva. Mergi la vale, deci, și mai înfrunți niște pînteni: aceștia au năravul de a-și ține colțișorul cît de cît mai liniștit exact pe malu-ă'lalt, prilejuindu-ți o temeinică recapitulare a mersului în zig-zag. Bine e că apa de munte aci e lată cît o jumătate de vargă, aci se îngustează. Cînd se îngustează de tot, înseamnă că a dat de două stînci care nu se pot despărți, din cine știe ce pricini învăluite în neguri de dincolo de protoistorie, una de alta. Atunci sau ocolești muntele, ca să reajungi pe firul apei, sau te strecoari și tu ca dînsa: îți treci întîi bățul, apoi ranița (nu încărcată, că nu încape), apoi capul; dacă intră așa, totu-i în regulă. Din încercare, dacă ieși, ieși o țîră mai subțiat, nu atît datorită stîncilor, cît lostopanelor de apă care, în tot acest timp, te-au izbit pe unde-au crezut ele de cuviință; nu-și poate nimeni închipui ce rezultă din-

tr-un firicel cit de blajin de apă de munte cind dă el peste asemenea chingă! Ajuns dincolo, constai că te afli în cea mai înțepentă liniște cu puțință și că apa — bolovanii aceia de apă care se năpusteau să sfărîme firea și pe tine cu dînsa, numaidecît — apa nu mai e, ca și cum ar fi sorbit-o un duh. Stai și cugeți, pină-ți restabilești inventarul și echilibrul, și-ți dai seama c-a înghițit-o muntele, sau că ea a luat-o pe sub dînsul, să-l submineze, să-l macine, să-l răstoarne, treaba lor. Îți cauți de drum, dar după primul brad iar o auzi; o calci, o iei pe nevrute în brațe, o simți în nări și-n oase; deodată, cum stai și te descâlcești dintre rugii uscați de mure, îți vezi la vale basca, pe care nu știi cînd, cum și care creangă ți-a luat-o de pe creștet, și dai fuga bucuros că ești iar cu apa ta, apărută de undeva din dreapta, sau din stînga, sau de dedesubt, că din cer nu se poate.

Din cer se poate să plouă. Dar la munte, cînd plouă, nu mai e nici o diferență între cer și pămînt: munții cad, norii cad, apele urcă, vîntul urcă, astea atunci cînd nu se întimplă totul tocmai pe dos. Totul, în afara de ape: ele urcă, oricum ar fi, pină cînd te trezești că ceea ce era izvor devine torrent, ceea ce era pîriu devine șuvoi, ceea ce era firicel devine viitură și ceea ce

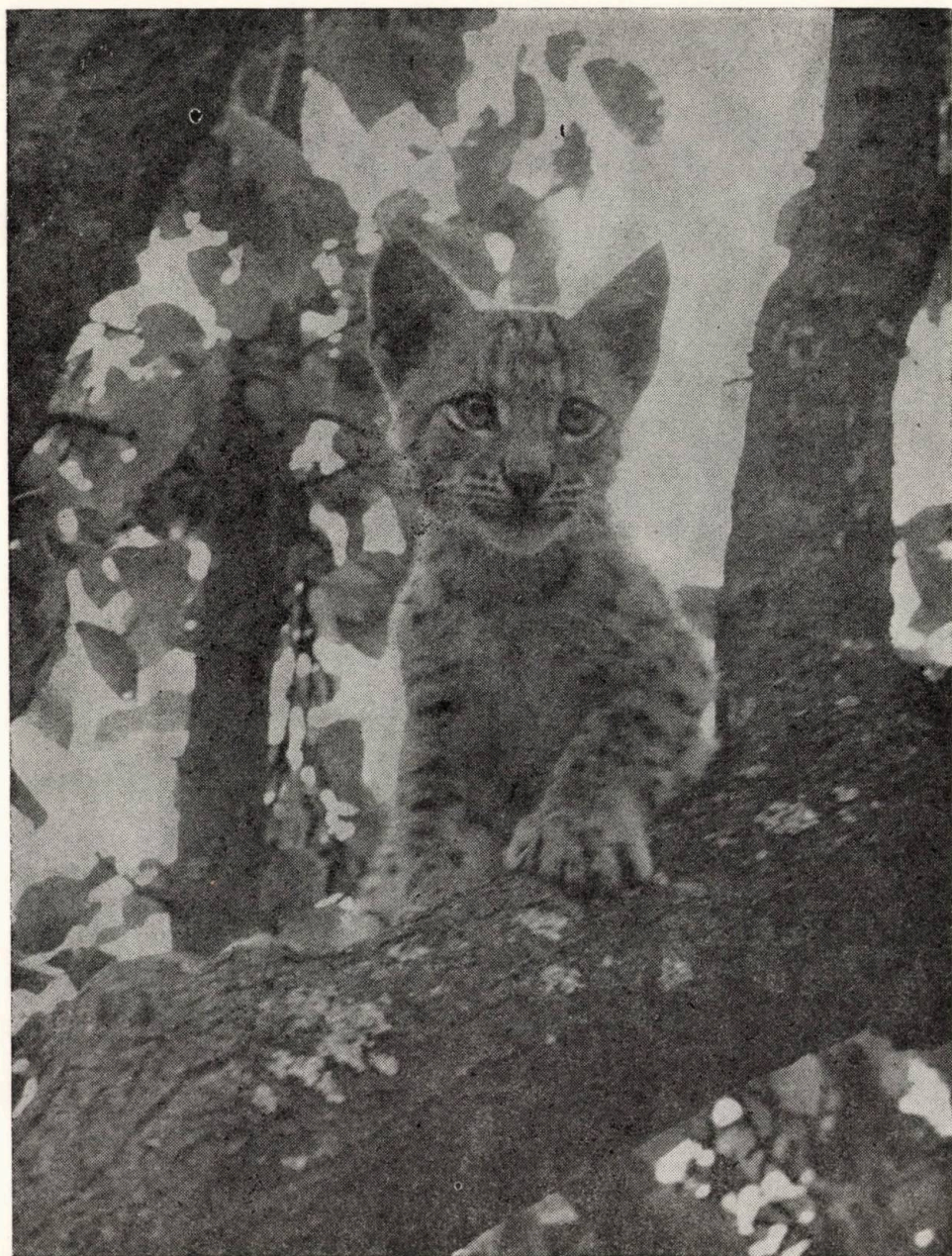
fusese cărare s-a transformat în riu în toată legea. O dată, de două ori, de nouă ori pe zi, cum ți-e bafta; dar niciodată fără această bucurie, lipită de munte ca solzul de pește. Cînd plouă, ca și după aceea, nu mai are nici un fel de importanță în ce loc pescuiești, cu ce dai și cum te afli. Este, cred eu, motivul pentru care — dintre toți semenii noștri — pescarii de la munte au totdeauna gata cele mai multe și mai teribile explicații pentru inutilitatea vădită a caznei.

Apoi, pe măsură ce valea se lărgeste, lumea intră în șart și-n firesc. Apar salamandrele, cu lunec umed peste erele geologice, de la magmă pină la cizma ta de cauciuc, ori invers. Poți întîlni o pasăre mare, pe care nu știi cum o cheamă, așezată pe-un pisc sau pe-un trunchi din care parcă răsare. Întîlnești sigur o turmă cu ciinii săi, cu ragilă la gît și cu ochi fîroși, pe care degeaba știi cum îi cheamă pină cînd nu-i lași baciului toate țigările. Ai chiar vaga senzație a celei dintîi mușcăături, dacă ceea ce a plutit o clipă în preajma strunei tale a fost umbra unui curcubeu din apă sau numai curcubeul. Cum îți înflorește nădejdea și mai arunci o dată, un pas mai jos, cum dai de placarda cu „Zonă interzisă”. Vine și-un pădurar, uimit c-ai putut trece pe lingă dînsul de dimineață fără să-l vezi și fără să-ți tale chitanță; ți-ar fi spus, zice, că mai bine treceai în celălalt munte, unde apa e totdeauna mai darnică și greșiile mult mai moi. După ce rămi iarăși singur, te dai pe-o buturugă să-ți oblojești vinătăile, să-ți storci traista și ce se mai poate și să-ți aduni cît de cît flendurile. Bagî, atunci, de seamă că stai între picuri de sînge, iscați din pămînt ca și cum ar fi agățați de o buză de cer. Îți umpli pumnul cu dînșii și deodată pricepi că miroși a fragi, a răcoare, a sălbăcie, a liniște, a limpezime și-a înalt. Te uiți în urmă: sint munții vineți, pentru că i-ai călcat fără să știi bine cum, sint huietele care acum cîntă fiindcă nu le mai tulburi, sint funigii și vulturii, păstrăvii și speranțele, brazii și ciutele, mușchiul și steiurile, toate minunățiile pe lingă care-ai trecut cu ochii scurși doar pe-un capriciu de apă, care nu te-a dăruit cu nimic. Lingă tine, ea, apa, te oglindește ca pe-un obiect oarecare, și dacă te apleci să te uiți te vezi cu toți munții și cu tot cerul în spate și te sperii de cît ai fost, și de cît ești, și de cît poți fi de mic și de neînsemnat cînd îndrăznești să te confrunți cu veșnicia.

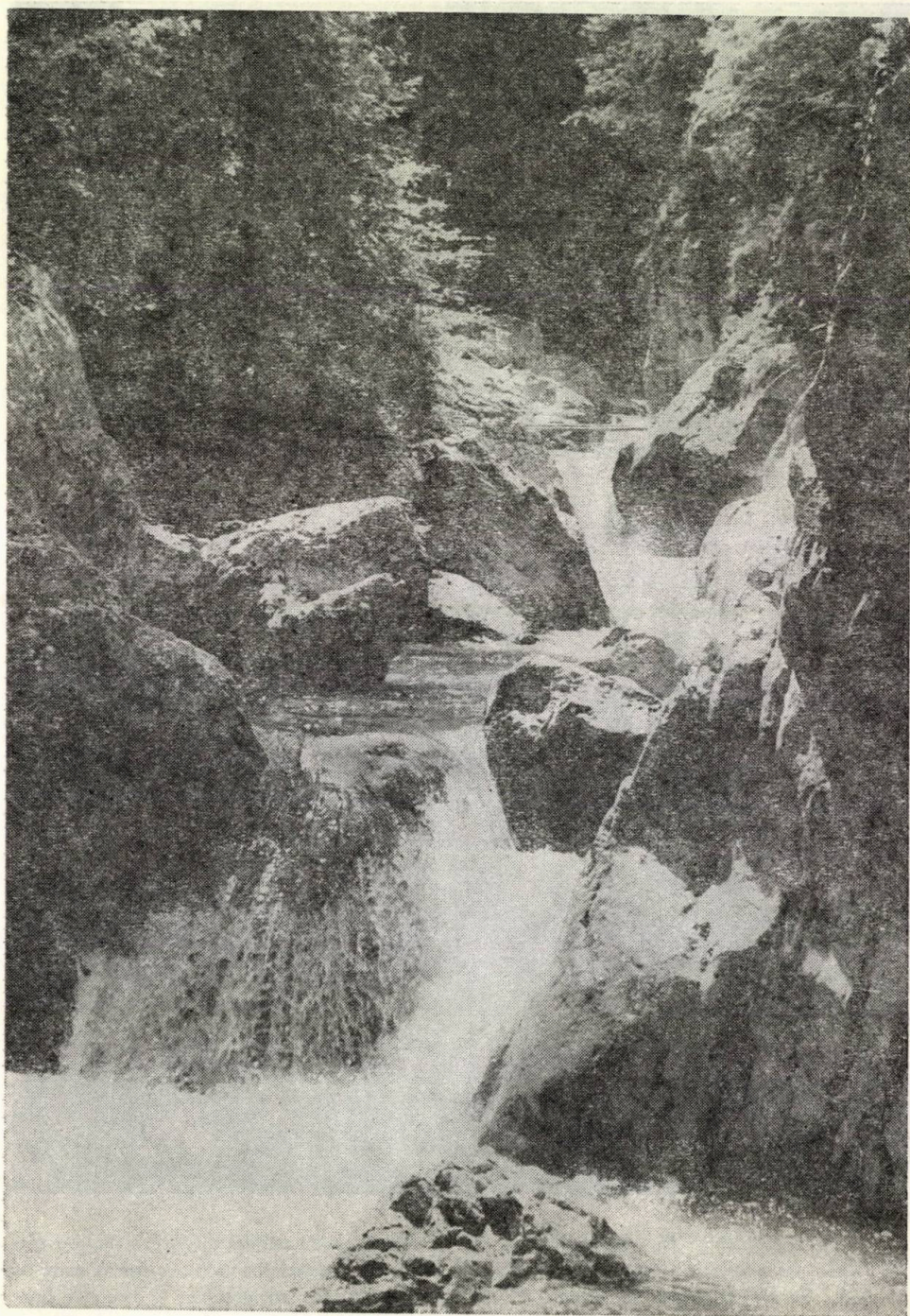

— N-am văzut niciodată un pește atît de flămînd!

Ștefan STROE

„Știți cine sînt ? Nu știți, nu ?... Bănuiți că sînt o pisică oarecare, dar vă dau de gîndit labele mele mari, cu degete puternice, sub care, bineînțeles, bănuiți și niște gheare pe măsură... Și nici cu un pui de leopard nu mă puteți confunda ; am urechile și mustățile prea mari, pieptul prea puțin dezvoltat și așa mai departe... Atunci ce credeți că sînt ? Să v-o spun tot eu, ca să vă fac de rîs : sînt un pui de rîs !”

Cascadă în Cheile Bicazului

foto Zoltan Szombath

URsul DE LA „CREDIT”

AJUNSESEM în anul pregătirii bacalaureatului și, încet, încet, imi făcusem o mică reputație de vânător. Nu numai că „recoltasem” felurite piese cu păr și pene, dar chiar și un mistreț, aproape adolescent, un fel de godac mai răsărit, însă trecut în catastiful meu sub denumirea pompoasă de „solitar”, fiindcă în momentul împușcării sale fusese de fapt... singur și de capul lui, rățicit de ciurda respectivă împrăștiată pe linie... Nu avusesem însă cinstea să fiu convocat la o vânătoare de munte, la mistreți și la urși. Societatea de vânătoare locală poseda în partea muntoasă a județului un faimos teren, unde mai marii mei cu experiență, bărboși și mustăcioși la culme, făceau citeva goane pe an, bineînțeles numai cu „puștile sigure”. Acest teren, pentru mine miraculos, era, pe atunci, proprietatea „Creditului Rural” din București — denumit, pe scurt, terenul „Creditului”. Expediția la „Credit” comporta vreo 3 zile, cu pregătiri minuțioase și după o severă selecție a vânătorilor care, în afară de „puști alese”, trebuiau să mai fie și „buni de munte”, adică rezistenți la urcuș și la frig. Se făceau acolo mereu cam aceleași goane, cu hăitași și cu clii de rasă locală, specializați în mistreți și în urși, goane care țineau, după un urcuș năpraznic, cam cite 2—3 ore fiecare. Locurile de pază, denumite „prihoduri”, erau la oarecare distanță unele de altele și numai pe făgașurile de scurgere cunoscute ale vînatului. Cam pe la fiecare prihod erau marcați, pe cite un copac mai gros și cu niște semne convenționale, mistreții sau urșii împușcați acolo sau chiar acei trecuți nevătămați prin acel loc. Nu era glumă să rămii singur, citeva ore, într-un asemenea impresionant „prihod de urs”, fără nici măcar să-ți zărești vecinii...

În oraș, vînătorii se adunau la ședințele importante joi seara, pe înserat, într-o cameră separată a cofetăriei „Victor” din centru. Cînd se găseau acolo, era, pe trotuar, o pată de lumină — de altfel îi puteai vedea și prin vitrină. Mă tot plimbam eu prin dreptul acestei pete de lumină, doar-doar m-o zări vreunul mai înțelegător și s-o îndura să-și amintească de veleitățile mele. Dar degeaba împușcasem „solitarul” meu, că nu mă chema nimeni. Mi-ai zis o dată unul din ei, mai în glumă, mai în serios „Lasă, măi băiete, să-ți mai crească mustața, ș-apoi te-om mai lua și pe tine la „Credit”... Dar ceea ce complica situația era faptul că, tocmai cam cu un an înaintea acestei întîmplări, se pripăsisese la „Credit” o namilă de urs care trecuse, hărțuit de clii, printr-un prihod și scăpase nevătămat, vînătorul greșindu-l numai de la cițiva pași, după ce ursul ucisese cu o labă, chiar sub ochii lui, pe unul din clii; acest vînător își istorisea pătania cu lux de amănunte, care de care mai fioros, ca să-și justifice emoția. Și astfel, încet, încet, ursul de la „Credit” lua proporții de legendă — nu numai că era, se pare, în adevăr supradimensionat, dar i se mai puneau în sarcină și toate isprăvile singeroase de prin partea locului, vacile și oile sfîrțecate; degeaba îl tot pîndeau pădurarii, de altfel nu prea bucușoși de asemenea întîlnire, din cauza puștilor lor ruginite și clănțănite. Ursul, puternic, îndrăzneț și perfid, pe deasupra mare excursionist nocturn, îi tot păcălea în fel și chip, fără să se lase atins de glonț, de parcă era fermecat... Ajunsese subiectul de pomină a tuturor; ba faima lui mai era folosită și de mame, care își speriau copiii neastîmpărați cu „ursul de la Credit”. Cum de m-aș fi încumetat eu oare să particip la o asemenea vînătoare, la care putea ieși un asemenea urs? Era foarte normal, deci, să tot trec degeaba pe trotuarul cu pata de lumină — deși cred că nici o fată n-a văzut, înghețîndu-i de frig, de atîta plimbare, îndrăgostitul respectiv, cit mă foiam eu, vorba cîntecului, prin fața acestei „Case cu geam luminat”... fără nici un rezultat.

Toate însă, pe lumea asta, au un sfîrșit. Întîmplarea a făcut ca echipa noastră de oină, al cărei „căpitan” eram, să bată cu brio — și în fața unui entuziast public de zile mari (pe atunci fotbalul nu pătrunsese încă în mase) — echipa de oină a orașului vecin. Faima mea sportivă crescuse; din păcate însă acești foarte maturi vînători nu mai jucau oină demult și deveniseră indiferenți la acest sport. Totuși, tot plimbîndu-mă în joia următoare faimoasei victorii prin fața vitrinei, am fost chemat înăuntru ca să fiu... felicitat. Și atunci, luîndu-mi inima-n dinți, l-am rugat pe moș Toader, președintele, să mă ia și pe mine la „Credit”. „Bine, măi băiete, hai să te luăm dacă te ții tu așa de grozav — dar nu te las singur în prihod, că te scarpină moș Martin...” Am fugit de acolo sărînd într-un picior, bucuros că, de bine de rău, cîștigasem „manșa!”. Chestiunea cu ofensa de a nu fi lăsat singur în prihod speram s-o aranjez ulterior. Mai greu era acum să-mi liniștesc familia, compusă din nevinători, dar i-am asigurat pe toți că voi avea în prihod nu unul, ci doi vajnici păzitori, solid înarmați. Repede, repede, frigurile pregătirilor și pornim, toată echipa „tare”, săptămîna următoare, la munte, mai întii cu trenul cel mare, apoi, de la o stație,

cu un mic trenuleț de exploatare forestieră. Ajungem la o ultimă și minusculă haltă, după ce jucăria noastră de trenuleț umpluse văile, pină în coama munților, cu gifiitul și șuieratul ei disperat. Acolo ne așteptau pădurarii, numai căciuli, sumane și cizme imblănite; am pus rucsacurile pe cai, spre cabana lui Anania, în șura căruia am dormit în paie împreună cu alții, sau mai degrabă n-am prea dormit, înfiorat de istorisirile isprăvilor cu urși în general și mai ales de acelea ale ursului nostru de la „Credit”. A doua zi, de cu noapte, pe un sticlos cer de noiembrie, pe care stelele luceau ca la munte, mari cit cărbunele aprins și tremurând în înalături, parcă gata să se desprindă de la locul lor, ne-am urnit, un șir destul de lung de oameni și cai, urcând în tăcere și din greu coasta pieptișă a muntelui, spre locul primei goane. Armele erau bineînțeles în tocuri — doar doi inși aveau puștile gata: starostele pădurarilor, bătrînul Anania, care pășea maiestuos în fruntea cortegiului cu „oțelele trase” — și băiatul său, lordache, lingă care mergeam, un vlăjgan cît toate zilele, care era încheietor de pluton și căruia îi fusesem „dat în grijă” — căci nu scăpasem de asta... Deasupra noastră se ridica un ușor abur de la caii nădușiți la culme, ca și de la vinătorii care țineau pasul, cum puteau, suflînd, lunecînd și poticnindu-se prin beznă, lămpile electrice fiind interzise. Începuse parcă o geană de lumină, cînd auzim brusc cu toții, în marea liniște a pădurii, un tropăit puternic venind de la deal și parcă intrînd în noi — însoțit de un și mai puternic și inimitabil mormăit, care a aruncat într-o clipă toți caii, sforînd, în două picioare, care încotro, ba spre vale, ba în lături, bulucindu-se peste oameni. Aceștia, împiedicîndu-se prin samarele căzute și ferindu-se de copite, strigau bezmetici „Păzea măă !!”; „Ursul măă !!”. Lordache al meu, văzîndu-și călul sforînd, în două picioare și gata să se răstoarne, se repede cu amîndouă mîinile la dirlogi, lunecînd cu cal cu tot de-a berbeleacul la vale — dar aruncîndu-mi înainte instinctiv, pentru a-și elibera mîinile, pușca lui cu cocoșele trase... Văd, în aceeași clipă, hurducîndu-se în salturi mari pe lingă noi și mai-mai să ne atingă, o imensă namilă diformă... Fără să mă mai gîndesc (nici nu mai era momentul) slobod întrînsa, de frică și de emoție, ambele focuri deodată, țîșnind ca două orbitoare fulgere paralele, pe care le mai văd parcă și azi, tîind bezna și luminînd, aidoma unui dublu trăsnet, un fel de mare movilă care continua să se rostogolească. Aproape amețit de incredibilul tunet al celor două cartușe cu praf negru, bine îndesat, cu falca solid plesnită și pușca sărită din mîini, auzeam acum ca în vis, prin fumul și învălmășeala crescută, strigăte: „Care-ai tras, măă !”; „Păzea, măă !!”; „Ursul, măă !!”... În sfîrșit, cum nu se mai auzea nimic, căci matahala se topise în întuneric, ne adunăm caii, cu chiu cu vai, ne strîngem samarele împrăștiate ca de suflul unei bombe. Se aprind acum și lămpile electrice și încet, încet ne liniștim, oameni și dobitoace, după ce ne tot numărăm și ne tot pipăim cu mare grijă, să vedem dacă sîntem întregi. Ba, un pădurar binevoitor îmi turnase la iuțea o dușcă de rachiu pe cap, ca să-mi revin, ceea ce era să mă amețească definitiv.

Începuse acum să se lumineze binișor în pădure și chiar destul de bine ca... să zărim deodată, cu toții, înmărmuriți, ceva mai jos, acolo, într-un pîrîiaș limpede și vesel, un fel de imens morman înșingarat și încă fumegînd... și care se mai zbătea, alene, spasmodic: împușcasem, cu totul fără glorie, însă cu o eficacitate maximă, ursul de la „Credit”...

Nicolae CRISTOVEANU

PE APE DE MUNTE...

DE LA UN AN LA ALTUL crește neconținut numărul pescarilor sportivi care, drumețind pe ape de munte, au încercat satisfacții deosebite, prin capturarea unui frumos „pistruiat” ! Și, desigur, admirind irizările coloritului păstrăvului ori chiar mărimea lui, au spus, poate, un MULȚUMESC celor care s-au străduit să „îmbogățească” apa aceea cu cit mai mulți păstrăvi...

- Pentru a asigura condiții tot mai bune de practicare a pescuitului sportiv în apele de munte, asociațiile județene ale vinătorilor și pescarilor sportivi, care gospodăresc asemenea bazine piscicole, în anul 1972 au îmbogățit efectivele de salmonide cu 4.852.000 puiți de păstrăv.

- La Dej, în ziua de 22 octombrie 1972, aval de barajul C.C.H., în Someș, pescarul sportiv Ioan Rusu a prins, printre scobari, și un frumos... păstrăv curcubeu, în lungime de 25 cm. Nu este o captură deosebită, dar este... primul păstrăv prins la Dej.

- În anul 1972, pescarii sportivi pe ape de munte au avut la dispoziție 10.000 km riuri și 4.516 ha lacuri.

- Pentru asigurarea unor condiții propice sporirii efectivelor de salmonide, până la sfârșitul trimestrului III/1972 pescarii sportivi au construit și amenajat, în apele de munte gospodărite de A.G.V.P.S., 4.100 m.l. cascade, 190 pîteni și aproximativ 220.000 m.p. topițe.

- Sînt tot mai mulți cei care îndrăgesc „cristalul” riurilor de munte și bogăția lor piscicolă: în anul 1972, până la sfârșitul trim. III, „evidențele” asociațiilor au consemnat cca 16.000 pescari sportivi pe ape de munte (în afara celor „temporari” — față de 14.500, ciți au fost în anul 1971.

- Cei mai buni gospodari ai apelor de munte se dovedesc pescarii sportivi din cadrul A.J.V.P.S. Brașov; în anul 1972, ei au sporit efectivele de salmonide din bazinele gospodărite de asociație cu 1.150.000 puiți de păstrăv și au amenajat topițe în suprafață de aproximativ 50.000 m.p.

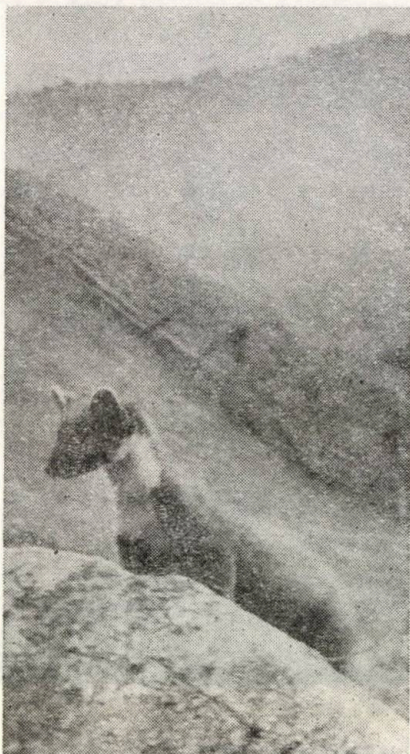

La ceasul de seară al păstrăvilor

foto M. Bichiceanu

FORME ȘI NĂRAVURI

DIHORII și nevăstuicile, hermelina, jderul și beica — cu un cuvint, mustelidele, ni se înfățișează ca un perfect exemplu de adaptare la dobindirea hranei lor cea de toate zilele. Corpul cilindric, aproape fără git, capul mic și alungit, cu bot ascuțit și dinți mărunți, puternici; ochii mari, negri, aproape numai pupile; labe scurte înarmate cu gheruțe zdravene, ascuțite; toate acestea sint elocvente adaptări la viața în semiobscuritatea complicatelor galerii din pământ și de sub bolovănișuri, la strecurarea șerpească prin șanțuri și viziuni. Suplețe, iuțeală în mișcare, simțuri deosebit de agere, neastimpăr continuu. Hrana?

Curiozitate

foto Paul Decel

Diferite rozătoare, de la șoareci la șobolani mai răsăriți, de la hirciogi la popindăi. Hrană pe care, potrivit mărimei lor, mustelidele o dobîndesc fără oboseală, fără încetare, aproape tot timpul, vară-iarnă. Sint și excepții: jderul, adaptat secundar vieții arboricole (urmărind veverițele și pișii, păsărelele, dar și nărvit la fructele pădurii, toamna), norița sau nurca, ce viețuiește pe lângă ape (neîntrecut broscar și bun vinător de bizami în Deltă) și vidra, profesionistă într-ale pescuitului.

Dacă le privim bine, cu atenție, și dacă ne spălăm ochii de ceața poveștilor, de negura imaginației și a greșitelor deprinderi, ne dăm seama imediat că mustelidele nu sint nicidecum „dușmani ai vinatului”; că vinatul (pui de galinacee, cite un boboc de rață sau vreun vâtu de iepure) este numai un accident culinar în meniul zilnic al acestor neîntrețuți auxiliari ai intereselor agro-silvice! Pentru că, spre a prinde iepuri, mai degrabă îți trebuie forma ogarului decît strecurarea de cilindru însuflețit a măruntiei nevăstuici, la înfățișarea căreia nici dulăii satelor n-au fost siliți să recurgă pentru a dijmui cuibul potirnichii... Totul este deci, să vezi, să înțelegi și să te apropii de adevărurile reale din natură, cu sentimentul datoriei de a o cunoaște și de a nu greși. (a. f.)

TIRUL CU ARCUL

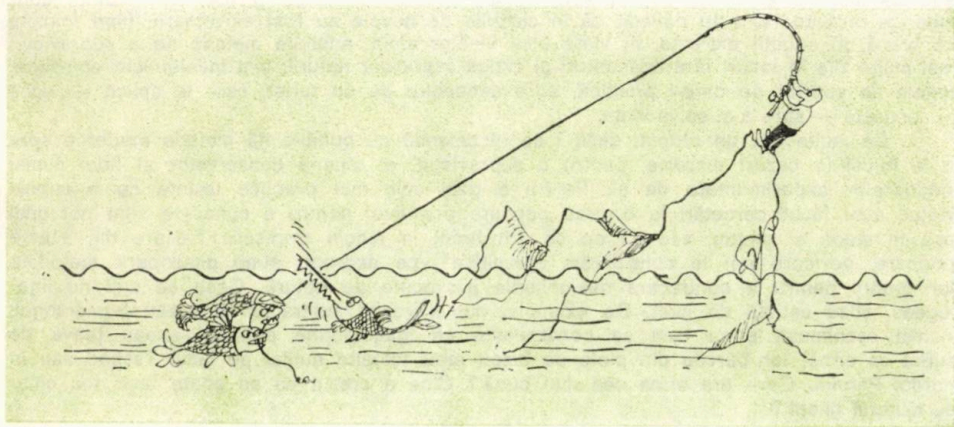
STRĂVECHE metodă de vînătoare, tirul cu arcul și săgeata a fost uitat de ani în majoritatea țărilor lumii. În zilele noastre metoda aceasta de vînătoare mai este practică doar în anumite zone din India, de către triburile aborigene ca Bhila, Gond, Santhal etc., iar la tribul Shikar, arcul cu săgeată este armă de autoapărare.

Dar, în ultimii ani, tirul cu arcul ciștigă pe terenul de sport ceea ce a pierdut pe terenul de vînătoare: în tot mai multe țări această disciplină sportivă atrage tot mai mulți sportivi și, recent, a adus lauri adepților săi, la cea de a XX-a Olimpiadă — München, 1972.

LIPANUL

LIPANUL este ceva atît de sus incit, în afara faptului că şade (zice-se) la munte, prea multe altele despre dinsul nu m-am învrednicit să cunosc. Nu încape îndoială că n-are în cotro şi trebuie să fie tot peşte, din moment ce scrie despre el în permis şi la literatură, în primul loc cu dimensiuni minimale şi într-al doilea cu superlative, ca să zic aşa, maxime. Cică el ar minca mai cu seamă muşte, dacă ştii de care anume, şi s-ar ţine îndeosebi în locuri speciale, care urmează să fie precizate cu aportul ţincilor riverani. Ar fi — spune legenda — o fiinţă de altfel blindă, în special după ce ajunge în unt încins, ocazie cu care şi-ar pierde şi culorile, uluitoare înainte de asta. Judecînd după o poză, s-ar părea că lipanul are şi gură, şi aripi, şi coadă; dar, deoarece nu scrie dedesubt că el e, eu unul nu jur. Am băgat de seamă acolo cum că e plin de dungi — albăstrui, negricioase, violete, gălbui spre auriu cu nuanţe de aramă coclită taman cit trebuie ca să te năucească — şi de punctişoare cafenii ori măslinii, după cum a avut pictorul acuarelă şi tipograful cerneală. Într-altă parte am citit despre el că are şi solzi, care pot bate în cenuşiu-verzui pe spinare, în metalic-argintiu pe laturi şi în rozalii pastelat înspre burtă, dacă are şi aşa ceva. Mi-am format, astfel convingerea că e mai mare păcatul să-l prinzi — şi mă conformez ei, iată, de la începutul istoriei. Aud că la el, la lipan, s-ar ajunge cel mai de-a dreptul cu un tovarăş inginer afară din cale de drag speranţelor mele, care are dar de la ocol şi de prin alte părţi mai înalte să-i poruncească pînă şi acestui duh curcubeic al bulboanelor; ba, să nu mint, mereu e cit pe ce să şi ajung pe acest făgaş la lipan, fiind (cam de-o vîrstă de flăcău) într-una ameninţat cu asta chiar de către dumnezeul său, inginerul, pe cale orală. Domnia sa, se zvoneşte, ar fi avut în palmă, la o zi mare, un asemenea capriciu al naturii, care-ar fi măsurat aproape doi coţi şi-ar fi cîntărit peste chilă, ceea ce înseamnă că a răzbătut pînă la întîmplare prin ani incalculabil de lungi; unii au înţeles că tocmai în fireasca necugetare a senectuţii s-ar fi aruncat el în calea căpcăunului. S-a precizat, atunci, că lipanul e neam cu păstrăvii şi cu loştriţele, fapt care pe mine unul m-a impresionat atît de profund incit am refuzat să mai ascult povestirea, mi-am pus cartea cu poza dumnealui cit mai departe de curiozitate şi m-am reîntors creştineşte la porcuşori. Cînd dau nas în nas, prin hazard, cu inginerul, îl simt de departe aromînd — cu bocanci cu tot — a cimbru şi-a cristal de apă lacrimă-răcoare şi-mi jur, în gînd, că-n ziua cînd mă va face să simt la strună lipan, demontez minerul bătucit al undiţei, îl rup şi-l înghit pe nemestecate; pe lipan îl împăiez ori îl pun în spirt, iar inginerului îi hărăzesc — măcar în intenţie — absolut aceeaşi soartă, inclusiv pălăria lui verde şi bocancii roşcaţi.

Ştefan STROE

Știți ce este „SURVIVAL”?

O EXPLICAȚIE pe înțelesul tuturor, a noțiunii de „survival” s-ar putea formula astfel: „Arta, folosită voluntar, sau impusă de împrejurări deosebit de grele, pentru a supraviețui în natura sălbatică”. În ambele situații se folosesc aceleași cunoștințe, doar metodele sînt diferite.

Cine iubeste libertatea în sălbăticia munților se bucură de natura pură, netulburată de nimeni, dar cînd aceasta se răscolește și-și arată colții, fiecare din noi caută să-și apere viața. În asemenea cazuri puțini mai rămîn în mijlocul ei, dar majoritatea nu știu cum să găsească soluția cea mai rapidă. Pentru vinătorul și drumețul pasionat, natura sălbatică este un bun prieten, dar cine nu-i cunoaște capriciile și manifestarea lor, o socotește cel mai crunt dușman.

Fiecare dintre noi poate avea neplăceri în natură, dacă nu este pregătit să le întîmpine. Astfel, o pereche de turiști făceau o plimbare în afara orașului, într-o pădure, pe un drum turistic. La un moment dat descoperă o potecă îngustă ce conducea în inima pădurii și care de altfel nu era marcată cu nici un semn. De fapt era o potecă de vinătoare pentru dib, care la un moment dat se infunda. Sperîndu-se că se lasă amurgul, au făcut calea întoarsă, dar întinericul i-a surprins și poteca a devenit de nerecunoscut. La un moment dat au văzut niște lumini în vale și au luat-o direct în jos. Bărbatul a alunecat pe o lespede și a rămas pironit locului, cu coloana vertebrală ruptă. Soția sa, vrînd să-l ajute, a alunecat pe aceeași stîncă, rănindu-se. După trei zile au fost găsiți: soțul mai trăia dar femeia murise, de frică. Amindoi au fost victimele propriei lor panici, cauza fiind teama de a rămîne o noapte în pădure, pînă cînd, a doua zi, s-ar fi luminat, și ei se puteau descurca.

Acesta este un exemplu cît de străină a devenit natura pentru majoritatea oamenilor. Unii se sperie chiar și de ceață. Îndeletnicirile omului primitiv au fost uitate de mult și, în fiecare an, se înregistrează zeci și zeci de victime. Puțini sînt aceia care cunosc bine muntele și primejdiile lui, ce sosesc fulgerător, cu schimbarea vremii și care știu ce să facă de la caz la caz. Sînt mulți care, într-o zi cu soare și cu vînt liniștit, pornesc spre creste echipați ușor. Ajunși sus, dau de ceață, începe ploaia. Surprinși, vor să se înapoieze de unde au plecat, dar totul pe ei este ud și la acțiunea vîntului începe să înghețe. Chiar și miinile înghețate nu mai pot face prize sigure pe stîncă și coborîrea devine un pericol de moarte. În curînd picioarele alunecă, iar pînă la urmă, echipele de salvare găsesc și poartă în sacii de cauciuc, spre vale, doar corpuri fără viață. Cine se pierde cu firea, nu mai are timp a se gîndi, și odată cu panica ce l-a cuprins, este un om fără voință și posibilitate de a raționa și a ieși din impas. În general, omul este o ființă care poate răbda și suporta mult mai mult decît se crede capabil. Totul depinde însă de voință, care se poate educa și deveni mai tare decît o armă.

Pentru unii oameni voința de a supraviețui este o știință, cîștigată printr-un antrenament și o competiție foarte dură, cu natura. Primii care au fost puși în situația de a supraviețui au fost vinătorii, tăietorii de lemne, pescarii de pe mare și alții. Astfel, puțini știu că scoarța anumitor copaci este comestibilă. Chiar unele plante, mai înainte considerate otrăvitoare, s-au dovedit că în cazurile de nevoie au fost salvatoare, fiind folosite ca hrană, în situații extreme. În viața unui vinător alpin, anumite metode de a supraviețui mai multe zile în locuri fără adăposturi și expus capriciilor naturii, sînt îndeletniciri obișnuite, legate de sportul pe care-l practică, spre deosebire de un turist, care le aplică — dacă le cunoaște — spre a-și salva viața.

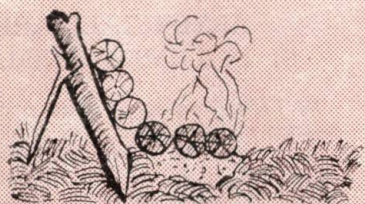
De multe ori, un rutinat, dacă i se recomandă cu bunăvoință metode moderne spre a le folosi în cazuri extreme, pentru a supraviețui, el rămîne conservator și fidel numai mijloacelor experimentate de el. Pentru a găsi cele mai practice uzanțe de a supraviețui, s-au făcut cercetări la diverse popoare primitive, pentru a cunoaște cum pot găsi apă în stepă și pustiu, sau cu ce se pot hrăni în jungla tropicală. Fiecare din aceste popoare, pe care noi le considerăm „primitive”, pe nedrept, și-au descoperit metodele lor proprii pentru a contracara neajunsurile provocate de natură. Ceea ce unii nu înțelegeau, știau ceilalți de mult. De exemplu, numai vechii australieni foloseau bumerangul, numai eșchimoșii știau cum se construiește un iglu, puține popoare aveau țeava de suflat ca armă, iar bărcile din piele de bizon erau folosite numai pe lacul Tschad sau în nordul Perului. Care era arma cea mai bună? Cine a crezut că se poate face foc chiar cu ajutorul gheții?

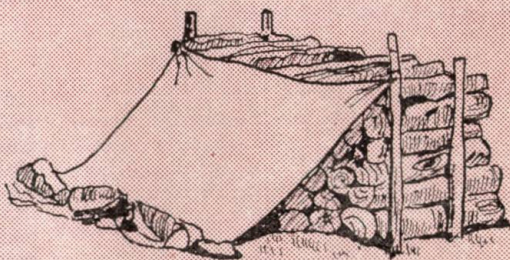
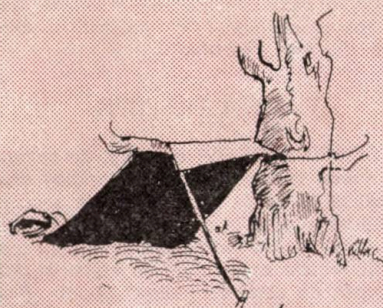
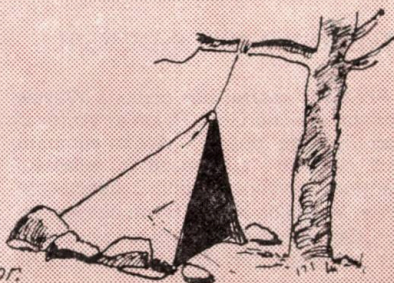
Acest perete - spătar format din lemne, înmagazinează și reflectă căldură, atunci când dormim afară.

Foiță din coajă de mesteacă pentru amorsat focul, când nu avem hirtie și plouă.

Așa arată un foc care se alimentează automat prin rostogolirea lemnului.

Adăposturi improvizate dintr-o singură foaie de cort.

Dar din păcate multe din aceste metode au fost uitate, chiar și de popoarele care le-au folosit, sau au fost abandonate, adaptându-se civilizației la contactul cu albi. Acest lucru a început cu primul cuțit cu lama de oțel pe care l-a adus schimbul în natură. Toporul și oala de fier au făcut o ruptură în viața obișnuită a unor popoare, care încă

nu fuseseră alterate de civilizație. Iar cînd au ajuns acolo plumbul și praful de pușcă s-a terminat cu cursele și plasele de prins vînat. Ultimele tradiții s-au topit. De aceea istoricii și etnologii au mai rămas singurii care mai amintesc de felul de viață al unor popoare, dar aceste lucrări documentare, însoțite cîteodată de schițe, se găsesc doar în rafturile bibliotecilor.

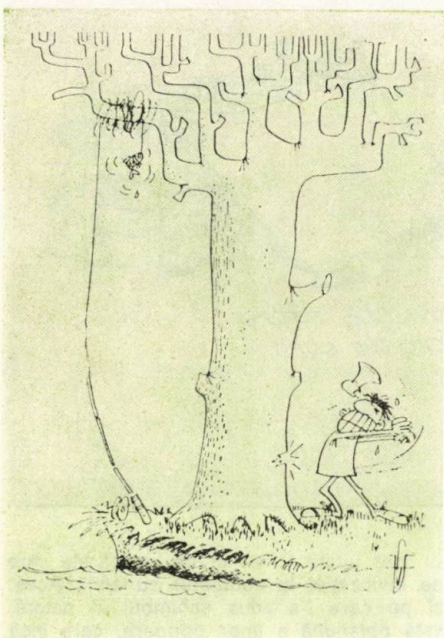
Dar iată că în prezent adepții „survival”-ului, scot de sub praful uitării toate documentele privitoare la metodele de a supraviețui. Ba, astăzi, există în unele țări unele școli, în care se predau elevilor metodele de a supraviețui, folosind probe practice, în situații foarte grele și, bineînțeles, nu în anotimpul cel mai bun. La aceste probe, candidații primesc hrană foarte puțină, nu au hărți, arme și alte lucruri folositoare, urmînd a se descurca singuri.

În pagina anterioară, redau numai cîteva schițe privind unele cazuri în care problemele se pot rezolva destul de ușor.

Aristide N. STAVROS

DIMENSIUNILE PASIUNII

UN PESCAR sportiv din comuna Wazow (voievodatul Zielona Gora-Polonia) vizitează adeseori hala de pește. Acolo cumpără crapi vii pe care-i eliberează în heleșteul din marginea comunei, apoi îi pescuiește cu undița. Vecinilor mirați le răspunde stereotip: „Obligațiile slujbei nu-mi permit să merg la un riu sau lac. Trebuie, deci, să-mi organizez pescuitul pe loc...”

ARTIFICIALIZARE ȘI ÎN LUMEA ANIMALĂ

ÎN ȚĂRILE apusene, toate animalele domestice mici (în speță ciinii și pisicile) sînt hrănite numai cu hrană preparată pe cale industrială, conservată etc. Într-atît s-au obișnuit animalele cu acest lucru, încît refuză hrana naturală. Spre exemplu, pisicile engleze refuză să mai prindă șoareci și, în consecință, în Marea Britanie, șoarecii s-au înmulțit în mod considerabil în ultima vreme, lipsind dușmanul lor natural — care există, dar s-a... reprofilat !

VARGA DE AUR

PESCARII SPORTIVI belgieni, de ambele sexe (circa 80.000 la număr) participă săptămînal la cel puțin un concurs de pescuit, din martie și pînă în decembrie. Mizele fiecărui concurs sînt marile premii în bani oferite de firmele comerciale și industria producătoare de utilaj de pescuit sportiv. Însă cel mai rîvnit trofeu este așa-zisa „Vargă de aur”, care se oferă celui mai bun pescar sportiv al anului, desemnat într-un concurs general, concurs pregătit și popularizat de rubricile de sport ale tuturor publicațiilor belgiene.

Întrucît apele belgiene nu sînt prea bogate în pește, datorită mai ales poluărilor, pentru a satisface cerințele unui atît de mare număr de concursuri, sînt necesare masive repopulări ale apelor. De aceea taxele de înscriere la concursuri sînt foarte mari, iar încasările făcute sînt destinate exclusiv repopulărilor. Materialul de repopulare — pește adult — este produs în rezervații special destinate pentru aceasta.

CURIOZITAȚI ALE COCOȘULUI DE MUNTÉ

ANIMALELE PĂDURII au legile lor nescrise, din litera cărora se pare că nu le este îngăduit a ieși. Circumstanțe atenuante, în caz de greșeală, capătă doar în perioade de dragoste.

Se știe că animalele pașnice, îndeosebi în epoca împerecherii, sînt mai puțin atente și plătesc tribut dușmanilor și chiar omului care le ocrotește.

Și fiecare specie de viețuitoare din aer, de pe pămînt și din apă își are bine hărăzită epoca de dragoste, mai scurtă sau mai lungă, o dată pe an sau fărîmițată, după cum trebuie să asigure condiții de existență progeniturilor.

Cei care ies din litera legilor naturii plătesc de cele mai multe ori cu libertatea această abatere.

Se pare că cel mai fricos în perioada împerecherii este cocoșul de munte.

Eram într-o bătaie în toi din Munții Bistriței, cu cîțiva ani în urmă ; cîntec puternic din toate părțile, dansuri grotești pe zăpadă. Adăpostit după un brădui am fișit în mișcarea de a-mi găsi un loc mai bun pentru cînd vor veni zorile. M-am trezit îndată cu cel mai arțagos dintre cavaleri pornit pe luptă să mă infrunte. Nemișcarea mea nu l-a lămurit asupra raporturilor de forță și m-a atacat în plin, dintr-o parte. M-a încercat cu ghearele și s-a retras în poziție de atac. N-a plătit cu libertatea ci s-a răzgîndit.

În anul ce s-a scurs bătăile s-au petrecut, între zile calde și zile reci, cînd puternic cînd pe nesimțite.

Sfîrșitul lunii aprilie s-a lăsat cu ploi și ceață. Rotitul avea loc între orele patru și un sfert și cinci dimineața.

Din cauza ploii mi-am pus pelerina pe cap și stăteam ghemuit, ascultînd toaca din ce în ce mai rară de prin copaci.

S-a lăsat din copac o umbră drept lingă mine, a dat glas și, cum era în spatele meu, am mișcat sub pelerină spre a-l privi în față. Mișcarea mea l-a întăritat și a sărit spre înamic, prin deschiderea pelerinei care i-a devenit capcană.

Stă acum undeva în captivitate, pînă în primăvara viitoare, cînd va fi surprins să-și găsească combatanții în alt loc decît în pădurea pe care-o cunoștea.

P. D.

UN TRATAT DE VINĂTOARE de acum 70 de ani

„CARTEA E DESCHISĂ și cum să nu fie multe de spus, cind subiectul e atît de frumos și variat, cînd a vîna e înăscut în firea neamului nostru. De aceea nici nu pot concepe român, care să n-aibe pasiunea vădită pentru acest plăcut sport”.

„Românul a vînat din vechime pînă astăzi, atît din plăcere cit și din nevoie. Mai mult încă, el a trebuit să fie vînător prin natura teritoriului pe care trăiește”.

„Uitați-vă pe harta Europei și vedeți, există undeva o regiune mai prielnică pentru vînat, ca cea ocupată de neamul românesc?”

Aceste fraze le-am reprodus din prefața scrisă, în 1900, de către savantul român Dr. C. I. Istrate la volumul intitulat: „Vinătorearea în România”, de E. C. Gheorghiu și S. C. Gheorghiu, apărut la București în 1901, Tipografia Gutenberg.

Bogăția cinegetică a Carpaților, a Bărăganului, a Luncii și Deltei Dunării era recunoscută de lumea vinătorească din totdeauna. Multe însemnări despre vinătorearea în România au apărut prin publicațiile din străinătate. Publicații românești, în schimb, pentru o țară cu veche tradiție vinătorească, abia existau. Aceasta o remarcă și autorii tratatului românesc. „...literatura română e săracă în asemenea scrieri și pînă astăzi nu avem decît puține lucrări...”

Dintre aceste puține lucrări apărute pe la finele secolului trecut, în prefață se amintește despre *Manualul Vinătorului* de C. C. Cornescu, lucrare care a stat la baza „...frumoasei și interesantei descrieri literare despre vinătoare, care e o podoabă a literaturii române, datorită învățatului nostru scriitor Al. I. Odobescu, intitulată *Pseudokinegetikos* și destinată ca prefață la „Manualul Vinătorului”.

O altă scriere „în interes cinegetic și științific” o datorăm „...dlui Dimitrie Ghica-Comănășteanu (Comănești) și fiului d-sale N. D. Ghica, intitulată: *O expediție română în Africa*, în care descriu călătoria lor făcută în anul 1897 în țara Somalilor.”

În fine, autorii mai citează o singură scriere... „de dată mai recentă (1900)” intitulată *Călăuza vînătorului* de Daniil Carassi.

Față de acest număr foarte restrîns de lucrări, autorii au considerat necesar să tipărească un „tratată enciclopedic” privind vinătorearea, văzută prin prisma oamenilor de specialitate și nu numai a unor vînători cu multă dragoste și pasiune pentru acest sport.

Cele XX părți (capitole) dezvoltate pe 450 pagini, cu 210 ilustrații în text, ne arată munca celor doi autori care poartă următoarele titluri: Ernest C. Gheorghiu: „Diplomat al Școalei Forestiere din Nancy și diplomat în Agronomie, Sub inspector silvic al Statului” și

Dr. S. C. Gheorghiu, medic primar al Spitalelor Sf. Spiridon din Iași.

Dar, să lăsăm mai bine pe profesorul universitar și fost ministru al Învățămîntului, Dr. C. I. Istrate, să-i caracterizeze el pe cei doi autori:

„...Primul autor poate fi caracterizat cu ușurință, prin aceea că merită cu prisosință numele de Muncitor. L-am urmărit ca elev în Austria și Franța, unde pe rînd s-a dus ca să învețe agronomia și ingineria silvică. Întors în România, s-a pus pe lucru neconștient, aducînd servicii reale și Statului și Epitropiei spitalelor Sf. Spiridon din Iași, de către care a fost cerut Ministerului de Domenii spre a organiza serviciul silvic, prezintă o importantă lucrare relativ la exploatarea sistematică a pădurilor Epitropiei.

Munții Vrancei, Tarcăului ca și ai Cașinului, în care a lucrat și a vînat îl cunosc îndeajuns, el este un entuziast, un mare iubitor și admirator al specialității ce are.

Tot timpul ce-i rămînea liber de ocupațiunea sa de inginer silvic, dînsul nu l-a pierdut, dar l-a întrebuințat pentru a vîna și, cu deosebire, pentru a studia și a scrie.

Astfel, afară de lucrarea de față, tot lui i se datorește și un important dicționar enciclopedic de silvicultură și de vinătoare care în curînd va apare, grație sprijinului ce l-a acordat dl Ion Kalinderu, această figură aleasă a țării noastre, pe care îl găsești în frunte, ori unde e vorba de a munci spre binele societății și spre a încuraja munca altora.

La mănăstirea Cașinului unde, ca silvicultor a locuit mai multă vreme, tot timpul liber îl întrebuința pentru scrierile sale. Astfel stînd de numeroase ori și asta ani întregi, pînă în adîncul nopții, la lumina lămpii, el a scris și a revăzut lucrările sale pe mii de coli, pe care cu plăcere mi le arăta pe urmă.

Sînt fericit dar, că cu acest prilej, pot avea și eu puțința de a aduce laude acestui modest, dar hotărît muncitor, care poate să servească de exemplu. Omul de merit și care are focul sacru al datoriei și breslei în inimă, se pune în vază ori unde, ori cînd, și dînsul a aprobat acest lucru”.

În bibliografia de specialitate s-au găsit încă două lucrări ale lui E. C. Gheorghiu :
— Studiu asupra pădurilor Casei Sf. Spiridon din Iași și
— Conferință asupra vînatului în România.

În legătură cu cel de al doilea autor al tratatului de vînat, doctorul S. C. Gheorghiu, profesorul Istrate scrie :

„În ce privește al doilea autor, am de spus încă, că el atît prin cariera sa medicală cit și prin pasiunea sa de a vîna a luat locul Doctorului Colin. Cel ce vindecă oamenii, poate ucide fiarele dăunătoare ; și într-un caz și într-altul el face operă bună, și astfel se comportă Doctorul Gheorghiu”.

Față de autoritatea în materie a celor doi autori, nu ne rămîne decît a da foarte pe scurt din cuprinsul tratatului, urmînd ca eventual ulterior să facem cîteva considerații asupra vînatului și a vînatarii acum 70 de ani și azi, ceea ce nu ar fi lipsit de interes.

Cel mai vast capitol al cărții (120 pag.) e intitulat : „Despre clasificarea și descrierea zoologică a animalelor, care formează obiectul vînatăriei în România” și este urmat de capitolul (100 pag.) „Despre metodele de vînat”, cu descrieri foarte amănunțite privind metodele pentru fiecare specie de vînat.

Armelor și întreținerii lor li se acordă 40 de pagini, în schimb chinologia e tratată pe 100 de pagini, într-un capitol aparte, intitulat : „Despre Ciine”. De remarcat în acest capitol contribuția medicului, care dă în tratat, foarte pe larg, toate bolile ciinelui și metodele de tratament care poate fi făcut de vînat, punîndu-i la dispoziție pentru fiecare boală sau afecțiune și rețetele cu ajutorul cărora să-și vindecă singur ciinele. Tot doctorului i se datoresc și capitolele tratînd despre îmbrăcămîntea vînatărilor, igiena vînatărilor și „Povești pentru vînat”.

„Protecția vînatului” și „Despre prăsilă și îngrijirea vînatului” sînt capitole foarte interesante, care pot fi aplicate și în situația actuală.

Lucrarea se încheie cu tradiționalul capitol al „Bucătăriei vînatului”, cu „Comentarii asupra legii vînatului din 1891”, cu un Calendar sinoptic al perioadelor de vînat (colorat) și cu un „Dicționar de terminologie vînatărească”.

Mircea TELEGUȚ

După Bubenik (1959) un cerb adult de 250 kg greutate vie are nevoie în fiecare zi de : 7,5 kg materie vegetală uscată, conținînd, 1,5 kg proteine brute, 65 g fosfor sub formă de P_2O_5 , 65 g calciu sub formă de CaO . Aceste elemente corespund la cca 20 kg alimente vegetale forestiere. Creșterea coarnelor este de 15 pină la 60 g pe zi.

În anumite țări legea prevede confiscarea (pe lîngă alte sancțiuni) mijlocului de transport cu ajutorul căruia s-a comis un act de braconaj. Iată, de exemplu, ce prevede Codul rural al Belgiei, la art. 379 : „Confiscarea trebuie să lovească avioanele, automobilele sau alte mijloace de transport dacă acestea au fost folosite de delincvenți. Este vorba de utilizarea lor ca mijloc de vînat, pentru a gonî vînatul, pentru a se îndepărta de locul delictului sau pentru a transporta vînatul dobîndit ilegal. Automobilul se confiscă chiar dacă nu este proprietatea celui ce a comis delictul. Conducătorul care facilitează braconajul din automobil este complice iar braconajul se consideră în bandă”. Aviz amatorilor.

O ISPRAVĂ de-a mea, din toamna anului trecut m-a făcut să-mi clatin unele din așazisele principii și certitudini pescărești. Să începem cu ce se începe, adică să vă spun cam de ce eram eu, și probabil nu singurul, sigur până mai acum un an.

Mai făcusem eu Valea Bistriței și încă de destul de multe ori, începând chiar din vremurile cind haiturile umpleau de vuiet și zbucium albia legendarului riu moldovean. Și nu întotdeauna, și nici oriunde, și mai ales oricând, nu făceai partide teribile. Poate doar sus de tot, pe Bistrița Aurie, poveștile nu erau niciodată infirmate, cu toate că mai toate piralele aveau baraje și mici lacuri de acumulare, de la care, în aval, albiile erau mutilate și curățate de orice pom sau stincă mai acătării, care s-ar fi opus puhoaielor. Unde să se mai fi ascuns și peștii?! Și totuși... se ascundeau, uneori chiar mai mulți ca azi, cind buștenii vin la vale doar trași de mulți cai putere, lăsind apa să se refacă după atîția ani de frămintări.

Penultima dată am ajuns pe Bistrița coborînd dintr-un raid din nordul Moldovei. Am coborît atunci de la cabana Rarău, pe pîrîul Chiril, și nu am făcut decît cei vreo 8—9 km pînă la barajul Zugreni. Îmi aduc aminte de acea vară, parcă a lui 1967, cînd am prins pînă la baraj mai toate soiurile de pește „de deal” și „de munte”. L-am considerat la acea dată ca unul din parcursurile cele mai pline de surprize. Și, iată, anul 1971 mi-a mai făcut una.

Mai țin minte că, acum cinci ani, prindeai mrene oricînd și oricîte, la orice fel de momeală, mai prindeai cleni cu aproape aceleași momeli, plus toate fructele de sezon și toate lingurițele imaginabile; prindeai apoi păstrăvi și nu doar din cei mici,

și chiar și lipani mai rar ceva și, în fine, prindeai scobari cîți poșteai. Ce să mai vorbim de alte fleacuri de porcușori, vorba lui don Stroe, moace și alte arătări minuscule, care nu pot intra în tagma celor de interes sportiv, chit că-s fără nici-o deosebire la gust de primii. Erau și loștrițe, dar... să nu mai vorbim. Deci, de aici, cam din dreptul satului Chiril și cam din locul zis „La Nisip”, am început și în anul trecut a „bate” riul, după care am tinjit timp de patru ani.

Am înghițit în locul zgomotului puhoaielor pe cel mult mai de necaz și mai modern al motoarelor și claxoanelor camioanelor. S-a adăugat apoi și colbul cel gros al „autostradei” și mai ales lipsa de rivnă a celor din unde, pe care i-am prins și mai mult nu prea, bucurîndu-mă totuși de minunățiile locurilor de la poalele dîmbului Toanceilor. (Atenție, nu confundați cu aceea înclăștare a riului „La Toance”, din josul satului Crucea, ceva mai sus de Gura Barnarului.) Apoi ne-am pozat discipolii la gura unui pîrîiaș, cam pe la Moara Dracului, am lăsat după aceea pe partea cealaltă (stînga, cum vii în jos) Crețele, gura pîrîului Colbu (pe care mă reintorsesem „înainte” la cabana Rarău) și cam în dreptul Cotului Căpriței, ceva mai jos, m-am reîntîlnit cu barajul Zugreni. Prima surpriză și nu chiar mică, a fost că barajul nu mai era baraj, pentru bunul motiv că nu mai bara nimic. Deci, marea densitate de pește care urca pe rîu și se oprea la Zugreni nu mai rămăsese decît în amintirea mea! După înecarea ciudei în două halbe de bere la cabană, am revenit totuși la rîu să-l încerc măcar. Pe aici pescuiau vre-o 3—4 inși ce nu păreau localnici. A doua surpriză și încă cea mai mare aveam s-o am însă aici. După felul cum biciuiau apa, m-aș fi prins la un

pariu că băteau cu muște după lipan și păstrăv. Dar ce, cleanul nu „sare” și el la muște?! Fie ele și mai mari.

Mă îndrept spre unul din confrăți, încercînd să fac pe chibițul. Făceam spionaj... Ce credeți că-mi fu dat să văd? Nu arunca muștele de 2—3 ori fără să scoată cite-o fiță din apă. De unde stam eu, nu vedeam ce sint, dar eram convins că, așa cum îl prindeam eu de aproape pe undițar, acesta n-ar fi avut curajul să mai indese în traista de la gît mormolocii aceia argintii, dacă ar fi fost puiet de păstrăv. Deci, clenii prindea dumnealui! Așa, de la 10—15 metri depărtare, muștele îmi păreau însă cam prea mici pentru clean. Și, în plus, oricît ar fi stat ei, clenii, de mulți în grup, deși nu prea e așa, după două-trei salturi și mai ales după ce ai prins doi-trei, trebuie în general să-ți schimbi puțin locul. Omul meu, însă, nimic! Parcă da după săbioară la Herăstrău. Sta prins în cuie pe un buștean. Dau să-l întreb cam la ce prinde el clenisorii. El îmi răspunde din ochi: ce, ești chior!! Și la fel îmi mai zice, că, dacă nu mă pricep, să tac și să nu mă bag și dacă mă pricep, să nu-l mai întreb.

Atunci ce să fac?! Suspin, mă uit că soarele s-a pitit deja după culmea Piciorului Țepușelor și scot la repezeală cele mai fine musculițe ale mele, le aleg și pe cele mai deschise la culoare, pentru că, fiind spre seară, acestea s-ar fi văzut mai bine și îmi caut un loc mai ferit. Arunc — și nimic. Mai încerc și simt parcă ceva, dar tot nimic. Mă uit mai bine și văd că se repezea cite „ceva”, dar eu eram mereu în urmă. Atunci încerc să înțep imediat ce firul atinge apa și, surpriză, primul argintiu e pe nisip. Nu mai am vreme să mă uit la el. Cum deja aveam și eu un chibiț de „fo 8 ai și ceva, vint amu-s tri zile di la Ba' Borșa”, care-și rotea ochii ca mărgelile după pescuți și care mi i-ar fi cules și din mărăcini nu numai din nisip, mi-am făcut socoteala că mi-ar ajunge de poftă și l-am poftit să mă ajute. Nu pe degeaba. Și pînă n-am mai văzut nimic, am tot prins. N-a fost mult, dar era destul. Ajung la cabană și cer Pepsi de băut ca să-mi cinstesc „tovarășul”. Scot desăguta și-i zic să facă părți drepte. El le-a „grămădit minten feli — feli” și numa ce-mi zicea: „ia-o matala p-a mai mîndră, da să-i dați fuga-n prăjeală, că oblețul nu stă!”.

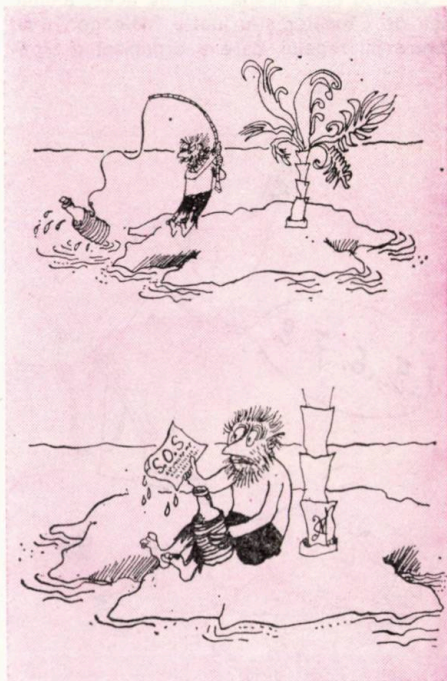
Eu tac și mă gîndesc: oare cum și de unde o fi auzit un pui de maramureșean, cu ape prin jur numai de munte și rar de deal, de oblete, cînd el nici măcar nu scria încă Neluțu prea rejeor. Dau să-i zic că, pe la noi, la oblețul ăsta-i zice clean. El

cată la mine cam ofensat și-mi zice: „bade, d-apoi la București io zic că nu-s clenii, numa' obleți și așteea nici ei nu-s clenii”. În fine, mă hotărâsc să mă uit mai atent la ei. Și stupoare! Bineînțeles că profesorul meu (simțiți diferența) avea dreptate! Da, domnilor, am prins obleți la Zugreni și eu habar n-aveam.

Aceasta îmi pare acum perfect posibil, dar atunci tare cu greu am înțeles-o și mai ales am înghițit-o. Mi-am jurat să nu mă mai grozăvesc cu nimeni și cu nimic, pentru că niciodată nu poți ști cum te mai fac de ris peștii. A doua zi am dat iar la oblete, dar n-a mai mers ca seara, așa că... am mers doar noi cei cu mașina mai departe, spre ape unde obletele, oricît ar fi el de oblete, n-a mai putut sui. Ce-a fost mai trist, a fost că se pare că au coborît în schimb atît de mult lipanul și păstrăvul, că sus de tot n-a prea mai rămas. Sau poate că iarăși m-a uitat norocul și am avut din nou o zi a pistruițiilor fără soț și atunci nu mi-a mai rămas decît să mi-l astîmpăr pe al meu cu două conserve de crap aduse tocmai de la București.

Ce, crapul nu e și el pește?! Și azi, mîine s-o prinde și el poate, la dudă, la Cîrlibaba. Asemenea cleanului...

Liviu POP

Mistrețul din Calydon și obiceiurile vânătoarești

RASFOIESC CU PLĂCERE, și nu fără emoție, cărțile, atâtea cîte le mai păstrez, din care învățam ca elev al liceului din Blaj. Am în mină „Dicționarul mitologic”, tipărit în anul 1901 și scris de un fost profesor al aceluși liceu „pentru uzul școlar și privat”.

Povestea mistrețului din Calydon este prea bine cunoscută, ca să o mai repetăm aici. Ne vom opri doar asupra cîtorva aspecte, așa cum sînt ele prezentate de mitologia greacă, aspecte în legătură cu etica și obiceiurile de vînătoare.

În primul rînd este de reținut că acel mistreț „înfrîntoriu”, care pustia cîmpurile cultivate ale țării Etoliei, a fost trimis în această țară de zeița Artemis (Diana), drept pedeapsă pentru faptul că regele Oeneus, cînd a adus jertfă zeilor pentru un bogat seceriș, nu a pomenit și de Artemis (Diana). Atenție deci vînători din zilele noastre, să nu o supărați pe Diana. Și ați putea-o supăra prin lăcomie și prin nerespectarea eticii vînătorești.

Sarcina de a scăpa țara de acest animal așa de dăunător și-a luat-o Meleager, unul dintre fiii regelui, care a organizat o vînă-

toare cu participarea „celor mai eroici (viteji) tineri ai Greciei”, cărora li s-a adăugat și o vînătoriță, cu numele Atalante. Vom arăta mai tîrziu cine a fost această Atalante, care în pofida faptului că era fată, a fost admisă la vînătoare printre cei mai curajoși tineri vînători din Grecia. De reținut că, drept premiu pentru uciderea mistrețului, au fost puse pielea și capul mistrețului. Iată cum, încă acum două mii de ani, și poate mai bine, capul mistrețului, deci și colții, conta drept trofeu.

Cea dintîi lovitură a fost aplicată mistrețului de Atalante, care l-a nimerit cu o săgeată în ureche. „Meleager i-a dat lovitura cea din urmă”, lovindu-l cu o lance în spate și cu a doua în abdomen, în urma căreia mistrețul a căzut mort. Vînătorii au apreciat că cel ce a doborât mistrețul a fost Meleager, deci acestuia i se cuvine trofeul. Meleager a luat în primire trofeul, însă pe loc l-a predat Atalantei sub motivul că „ea e învingătoarea cea adevărată”, căci ea a făcut vierului rana cea dintîi”. Mitologia nu ne spune clar care dintre cele trei răni aplicate mistrețului a fost cea mortală, ca să ne putem da seama dacă regula pe care o respectăm noi azi, cînd e vorba de vînatul mare, se potrivește cu cea de acum două milenii și jumătate. În schimb, ne spune altceva și anume că Meleager o iubea pe Atalante și că l-a făcut darul amintit ca să-i cîștige iubirea, ceea ce pînă la urmă l-a și reușit.

Și acum, cine a fost Atalante?

A fost fiica regelui din Arcadia. Tatăl său a lepădat-o, îndată după naștere, expunînd-o, pe muntele Parthenius, ca pradă pentru animalele sălbatice, deoarece el ar fi voit să aibă un fiu. Acolo a fost găsită și alăptată de o ursoaică rămasă fără pui. Arta de a vîna și-a însușit-o ea de la vînătorii de munte. Avea multă dexteritate și era așa de ageră încît „pe cerb cu fuga îl ajungea”. Cînd doi Centauri: Rhoecus și Hyllus au încercat să atenteze la fecioria ei, ea i-a ucis cu săgețile. Totuși n-a rezistat ispitei lui Meleager, cu care a avut un fiu, căzut mai tîrziu în luptele de la Teba.

Atribuirea unui trofeu poate da naștere la complicații. La vînătoarea pentru uciderea vierului din Calydon, au luat parte ca vînători și doi unchi de ai lui Meleager. Cînd acesta a renunțat la trofeu, cei doi unchi au pretins ca trofeul să le fie atribuit

lor, iar nu Atalantei. Acesta n-a acceptat, iar în lupta ce s-a dat, el i-a ucis pe cei doi unchi ai săi.

Din interesanta istorisire mitologică mai reținem un singur obicei: după ce vierul a fost doborât, vânătorii și-au muiat armele în singele animalului. Noi cei de azi nu ne ungem armele cu sînge, dar atingem de sînge crenguța verde.

Ing. Vasile COTTA

Într-o bătaie de cocoși

7 mai 1971. Undeva, prin Munții Țarcu, cocoșii de munte mai roteau încă. Sfirșitul lunii aprilie și începutul lui mai fusese plosios și rece.

Pe un molid, cu zorile ajunse pe virful lui, un cocoș rotea întăritat de gotcile din crengile unui copac vecin.

Se găsea în preajmă și un vînător ajuns la o bătaie a puștii de copacul asupra căruia se lăsau încet zorile.

O mișcare străină pe copac în timp de cîntec și pe arenă a apărut un al 2-lea pretendent la trofeul din virf: un ris se strecura lipit pe trunchi; la fiecare tocilat distanța dintre el și cel asupra căruia își ținea privirea se micșora vădit.

Curiozitate, reflecții și următorul a ajuns printre crengile bradului la mai puțin de 2 m de victimă.

O mișcare greșită sau o frîntură de cîntec înainte de soroc și cocoșul a rămas atent. Trei trupuri numai nervi, văz și auz, fiecare cu alt motiv de încordare.

Eu am admirat suplețea felinei și nemișcarea de stană în care rămăsese cel care avea să-i fie victimă. O blană îmbrăcată de iarnă a punctat albul încă proaspăt al zăpezii.

Un cocoș a rămas să cînte și în acest an în bătaia din Munții Țarcului.

Cuiburi în Carpați

SE SPUNE CĂ sitarul este una din păsările cele mai tainice și mai puțin cunoscute în manifestări de către vînători. Aceasta pentru că își face simțită șederea atît de puțin la noi, iar atunci activitatea sa este mai mult nocturnă.

Se știe că la noi perioada de pasaj a sitarilor, atît primăvara cît și toamna, este foarte scurtă și, de multe ori, cînd timpul este capricios, se scurge pe nesimțite.

Sitarii trec de obicei, spre sfirșitul lunii martie și începutul lunii aprilie, spre locul de cuibărit din regiunile nordice ale continentului și iau drumul întoarcerii spre țările calde prin octombrie—noiembrie.

Se știa înainte că nu cuibăresc la noi și totuși, la începutul lunii iunie 1971, coborînd pe Dealul Negru dintre Rîul Mare Retezat și Bistra Ardealului, doi sitari se grăbeau în zbor cu hrană în cioc spre cuibul cu pui.

La sfirșitul aceleiași luni, în muntele Budacu, am întîlnit un cuib cu 3 pui gata de zbor. Observațiile făcute de personalul de vîntoare din țară par să ateste faptul că din ce în ce mai mulți sitari cuibăresc în munții noștri.

Cei care urcăm la cocoș de munte în a doua jumătate a lui aprilie urmărim cu încîntare, seara, lîngă cabană sau dimineața, prin tăietura din preajma bății, zborul de liliac și cîntecul specific al sitarilor.

Ocrotim atîtea păsări; ce-ar fi să ocrotim și pe cea plină de mistere, ca să avem ocazie în viitor s-o cunoaștem mai bine și s-o ajutăm înainte de-a fi prea tîrziu. S-o lăsăm măcar să-și vadă primăvara de viitoarele proenituri, așa cum lăsăm pe toate aripatele care cuibăresc la noi și s-o vinăm numai în drum de toamnă?

P. D.

SFATURI, SĂTURI, SFATURI

1. Nu mai țin minte cu ce ocazie am auzit următorul sfat : „Cînd umbli cu o armă, imaginează-ți că ții în mină un furtun din care țîșnește încontinuu un jet puternic de acid sulfuric concentrat”. Pe lingă faptul că aș afișa această frază la toate filialele, poligoanele de tir și casele de vînătoare, aș obliga pe toți vînătorii s-o scrie, lunar, de 100 de ori. Într-adevăr, chiar dacă minuiеști o armă sigur descărcată, chiar dacă n-are închizător sau percutoare, chiar dacă nu ai în mină decît țeava singură și chiar dacă este numai o jucărie inofensivă pentru preșcolari, n-o îndrepta niciodată înspre cineva. Nu cred că există un amuzament mai stupid decît ochirea, în joacă, a unei persoane, chiar dacă arma este numai desenată pe hirtie.

2. Caută să devii maniac în a încărca arma numai la intrarea în stand și a o descărca imediat după terminarea goanei. Dacă ai armă basculantă, frînge-o și țîne-o astfel pînă la ocuparea următorului loc, iar dacă utilizezi una semiautomată, blochează-i sistemul de alimentare, scoate-i cartușul de pe țeavă și pune-i piedica.

3. Consideră că piedica de siguranță n-a fost inventată încă, sau, dacă preferi, că este defectă. Ceea ce nu trebuie să te oprească s-o utilizezi. Dar fără a-i acorda cea mai mică încredere.

4. La carabine, nu exagera cu reglajul sensibilității acceleratorului. Oricum, armează-l numai în secunda premergătoare declanșării focului. Dacă te-ai răzgîndit, dezarmează-l imediat.

5. După încărcare, asigură-te că arma s-a închis bine. Țăcănitul zăvoarelor și poziția cheii sînt indicații sigure.

6. Odată în stand, fixează-ți pe teren repere ce limitează unghiul sub care poți trage fără riscuri pentru ceilalți. În general — 45 de grade sînt suficiente.

7. Dacă linia de vînători nu este vizibilă din locul tău, roagă-i pe cei din vecinătate să-și semnaleze, prin glas, poziția și memorează-o precis.

8. Dacă abundența mărăcinîșului, crăcilor etc. restrînge libertatea de mișcare la locul de pîndă, este preferabil să scoți cureaua de pe armă. Se poate agăța accidental și dacă în acel moment ești cu degetul pe trăgaci...

9. Unul dintre cele mai puțin controlabile fenomene este ricoșetul. Un proiectil ricoșat poate lua cele mai bizare și mai neașteptate traiectorii, în special pe sol tare sau pe oglinda apei.

10. Nu uita : alicele au aceeași penetrație în gonași ca și în vinat. Cu diferența că prețul plătit este ceva mai mare...

11. Privește prin țeavă înainte de a încărca. O obturație cît de mică produce suprapresiuni periculoase. Atenție mai ales la dopurile de pămînt. Iată, de altfel, unul din motivele pentru care trăgătorii rutinați au întotdeauna o vergea demontabilă la ei.

12. Dacă un cartuș nu alunecă ușor în detunător, renunță la el. Este mai mult ca sigur că tubul tras al unui cartuș umflat va rămîne blocat, obligîndu-te să demontezi ejectoarele.

13. Dacă ai un rateu, nu azvîrli enervat cartușul defect. S-ar putea să-l găsească un copil, eventual de aceeași vîrstă cu al tău...

14. Nu încerca să usuci, în scopul reutilizării, pulberea vie umezită. Numai transportul la cel mai apropiat spital va costa mai mult decît valoarea celor cîteva grame de pulbere pe care ar trebui s-o arunci. Dar nu în sobă !

15. Nu transporta muniția aruncată de-a valma într-o cutie rigidă. Capsa unui cartuș poate fi lovită de gulerul metalic al altuia. Rezultatul : vei avea prima și ultima șansă în viață să simți o reacție în lanț.

16. Nu așeza muniția în apropierea unei surse de căldură și nu sta încins cu cartușiera în apropierea focului.

17. Țîne armele închise în dulapul cu broasca cea mai sigură, mai ales dacă ai copii. În cazul carabinelor, scoate-le închizătoarele și pune-le într-un compartiment separat. Fă la fel cu muniția, dar adaugă un lacăt suplimentar.

18. Nu împrumuta cartușe încărcate acasă, chiar dacă le iei de la cel mai bun prieten.

I.N.

VÎNĂTOARE FĂRĂ SÎNGE

EXISTĂ un soi de vânătoare pentru care nu îți trebuie armă. Și — fără să aduci vre-o scădere sălbăticiunilor pădurii — îți poate prileji totuși adinci emoții vânăto-rești, dăruindu-te cu trofee din cele mai frumoase, menite să păstreze vie amintirea acestor deosebite aventuri cinegetice.

E vorba de „vânătoarea fără sînge” : fotografierea sălbăticiunilor. O practic și eu — și mi-am dat seama că adesea e mai dificilă decît varianta cu arma. Și e firesc să fie așa, căci a prinde un moment degajat din viața vinatului extrem de prudent este o sarcină care îți cere foarte multă inventivitate și perseverență neobosită. Chiar în cazul că dispui de un teleobiectiv, distanța „de tragere” este incomparabil mai mică decît în cazul armei; pe deasupra, condițiile de luminozitate influențează hotărîtor reușita „focului” lansat din obiectiv. Unde mai pui, că nîcînd poporul pădurii nu s-a dat în vînt după fotografii. Sălbăticiunile sînt cît se poate de capricioase și e foarte greu să le deoci ascuțimea simțurilor; pe de altă parte, poți conta pe un „trofeu” cu adevărat bun și valoros din punct de vedere artistic, numai cînd vinatul nu-ți bănuiește apropierea. Numai într-un clișeu realizat în astfel de condiții se reflectă adevărata frumusețe firească și sălbatică a vinatului.

Prima cerință este așadar cunoașterea temeinică a biologiei sălbăticiunilor și, pe acest temei, dibuirea rutelor sale obișnuite, a locului de păscut, sau eventual de scaldă, a „căminului familial” etc. Toate acestea trebuie săvîrșite în taină, pentru a nu neliști animalul; altminteri, se poate întîmpla ca el să-și modifice programul obișnuit, ba chiar să-și mute și puii în alt loc, mai ferit.

În terenurile liniștite, bogate în vinat, sălbăticiunile nu-și conțin umbrelul nici ziua; se retrag mai tîrziu, diminețile, și ies din nou la vedere încă de după amiază. În astfel de terenuri bine protegute, poți ademini diferitele soiuri de sălbăticiuni în apropierea pîndelor înalte, cu ajutorul hranei — metoda fiind fructuoasă mai ales în cazul mistreților. Colțoșii deprinși cu această „cantină”, oferă bune prilejuri pentru fotografiat. O ceață de rîmători dintr-un luminîș înseamnă, de asemenea, mari șanse de reușită — dacă vîntul ți-e prielnic și dacă, în deplasarea lor lentă, mistreții vin spre tine. Vîntul s-a arătat statornic? Ai reușit să rămii absolut nemișcat? Poți avea fericirea ca — miopi — mistreții s-o zbughească doar după ce au auzit, de la 4—5 metri, țacănitul ușor al aparatului pus în funcțiune.

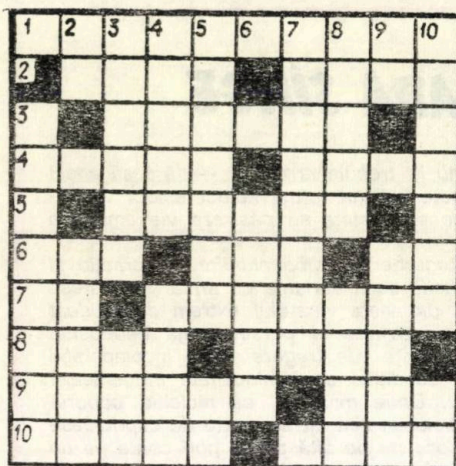
Un alt chilipir — destul de lesnicios și de frecvent — îl constituie puii de vulpe dedați la joacă în fața vîzuinei, în zilele însorite. Neavînd încă experiența rețelor ce vin din partea omului, vulpișoarele sînt mai puțin neîncrîzătoare.

Se mai pune însă o problemă: ce fel de „armă” anume este necesară pentru „vânătoarea fără sînge”? Specialiștii spun că principala condiție stă în sensibilitatea cît mai mare a aparatului și în obiectivul cu distanța focală cît mai mare; în ultimă analiză însă, destoinicia și perseverența fotografului fac uneori mult mai mult decît ustensilele scumpe.

Să nu uităm însă, că fotografierea vinatului înseamnă tot vânătoare. Tocmai de aceea unii — în ciuda celor mai rafinate și mai scumpe produse de armurărie, nu reușesc să devină vreodată vînători cu mîna sigură, pe cînd alții trag focuri magistrale, cu niște pușcoace de modă veche. Tot așa și în cazul fotografiatului. Am văzut instantanee splendide, „furate” cu ajutorul unor aparate ieftine și al unor teleobiective de „fabricație” proprie — și am văzut fotografii mediocre, ieșite din aparate ultramoderne, scumpe, de mare randament. Entuziasmul și îndeminarea nu rezolvă, ce-i drept, totul — dar rezolvă foarte multe.

Cert este că instantaneele cu sălbăticiuni nu-ți pică în poală, plocon, fără nici o osteneală; cînd însă sînt reușite, îți oferă o îmbelșugată satisfacție și compensare a tuturor ostentelilor îndurate, căci sînt frumoase și originale. Iar dacă mai pui la socoteală și emoțiile vânăto-rești, trăite în peregrinajul pe cărările codrilor, te găsești cu desăvîrșire răsplătit pentru așteptarea uneori îndelungată, întru declanșarea aparatului.

Tòth Kálmán

MAMIFERE

ORIZONTAL : 1) Mic carnivor roșcat, cu rezonanțe... de soțioară. 2) Cumătrul cu blană sură (*pl.*). — Predilecția ursului. 3) Autorul lui „Colț alb” și „Lup Larsen”. 4) Cornute „negre” pe stinci. — Carnivore sălbatice, cu smocuri la urechi. 5) Mamifer carnivor oceanic. 6) Șacali (*fig.*). — Stă în cumpănă! — Pene! 7) Bot gol! — Mamifere rozătoare de pe malurile apelor, cu blană prețioasă. 8) Perechea lui Moș Martin, apare pe cer senin (*pl.*). — Victima lupului. 9) Suport pentru arme. — Serie de discuri „Electrecord”. 10) Șiret ca vulpea. — Rumegător nordic.

VERTICAL : 1) Ascunzișurile veverițelor. 2) Pronume personal. — I s-a întins o cursă. 3) Roșcovanul cu coadă stufoasă și ochi vicleni. — Liniște! 4) Comandă pentru ciinii de vânătoare. — Haite! 5) Pușcă de tip vechi. — Și la Paris! 6) Hrană... pentru carnivore. 7) Urmăresc... risul! 8) Deschide... sezonul de vară. — Mai tare decît plumbul! 9) Cap și coadă de căprior! — Ciuta, pentru lup. 10) Ca lilieci „în acțiune”. — O pereche de ramuri ale coarnelor, la cerb.

Nelu CARAIMAN

ESTE BINE SĂ ȘTIM

PENTRU PINDELE DE NOAPTE sau pe lumină slabă, veți fi foarte ciștigat procedind după cum urmează : sub antepat, fixați cu două inele de cauciuc o lanternă cu o bună focalizare la distanțe mari. (Există în comerț un model din bachelită, cu trei baterii rotunde). Legați, paralel cu cele două cleme ale contactelor de aprindere, două fire izolate. Capătul dezizolat al unuia din ele, puneți-l în contact strins (cu ajutorul unui plasture) de țeava armei, iar pe celălalt îl spirați de 3—4 ori în jurul primei falange a degetului arătător al mîinii drepte. În momentul în care veți atinge oricît de ușor trăgaciul sau orice altă parte metalică a armei, contactul electric se va restabili și lanternă se va aprinde iluminind cu un fascicul, gata dirijat, vinatul.

*

Dacă verificați reglajul unei carabine înainte de a pleca la vînătoare, faceți-o cu același tip de muniție și din același lot cu cea pe care o veți utiliza pe teren. Spunem aceasta, pentru că există nefericită tendință de a face reglajul cu o muniție veche sau nesigură, păstrînd-o pe cea bună pentru vinat. Problema se pune și pentru două tipuri diferite de cartușe cu același calibru. În aceste cazuri, reglajul va fi neconcludent și, prin urmare, inutil.

*

Este știut că cizmele de cauciuc umezesc picioarele. Pe vreme friguroasă, înghețarea acestei umezeli provenită din transpirația piciorului într-un mediu etanș, constituie cauza principală a înghețării picioarelor. Acest efect poate fi evitat în mare parte. Înaintea încălțării cizmelor, spălați-vă picioarele în apă caldă și, după uscarea lor completă, vaporizați-le cu un spray împotriva transpirației sau pulverizați-le cu un amestec din pudră de talc și acid boric, în părți egale. Veți fi mirați de rezultatul obținut.

CE PROFESIUNE ȘI-AR ALEGE

Întrebați „Ce profesiune și-ar alege dacă ar fi oameni și nu locuitori ai apelor,” cițiva pești ne-au răspuns :

Avatul — Fabricant de mulinete — bune, bineînțeles !

Carasul — Potcovar

Lipnul — Responsabil cu colectarea fructelor de pădure !

Crapul — Bucătar — să-mi prepar singur mîncărurile.

Linul — Viticultor

Roșioara — Grădinăriță... din dragoste.

Scrumbia — Prezentatoare de mode : „Pe spate bleu foncé, pe laturi lamé argintiu...”

Știuca — Piscicultor — cu exploatarea bălților.

Somnul — Neurolog : atîta știu, atîta recomand !

Întîlnirea

INVORIAT DE UNELE LECTURI din almanah, nepotul meu — acum la o frumoasă vîrstă — încep să-mi povestesc o întîmplare adevărată.

...Războiul nu se terminase. Eram în nesfîrșirii și vestiții codri ai Țolicilor din Neamț, cei care la marginea lor dinspre răsărit au Războienii și Valea Albă ale lui Ștefan cel Mare, din zbuciumata istorie a Moldovei noastre. Unitatea din care făceam parte se refăcea și se odihnea mult înapoi, în acești codri. În ceasurile de repaus, cu un gradat înarmat, hoinăream prin acele locuri istorice. Trăiam cu emoție, alături de umbrele înaintașilor noștri. Colindam prin acești codri cînd pe o coastă, cînd pe alta. Așa am ajuns, într-o zi, în inima lor. Trebuia să trecem peste un pîriu, într-o minunată rariște de fagi. Acolo, pîriul făcea un cot în formă de potcoavă, cu deschiderea spre miazăzi. Latura exterioară a potcoavei era formată de un mal abrupt ca un perete, în curbă, înalt de mai bine de doi metri, deasupra apei curgătoare. Între apă și acest mal era o terasă glodoasă, foarte bine bătută și încălzită de soarele aceluia iunie. Aruncîndu-mi întîmplător privirea pe jos am descoperit niște urme. Atunci, mi-a trecut ceva prin minte și am întrebat :

— N-or fi, oare, urme de mistreț ?

Și parcă m-a și cuprins un fior la ideea că ar putea să apară vreun mistreț, deși eu nu văzusem mistreți decît în cărți.

— Da, să trăiți ! E o scroafă cu purcei — imi răspunse omul meu, după o examinare atentă a locului.

— Dar tu de unde știi ?... Nu știam că ești un așa de priceput vînător !... adăugai cu sinceră uimire.

Primind această laudă, însoțitorul imi povesti, chiar în acel loc, multe din ale vînătorii și că ar fi cutureiat bună parte din obcinele Bucovinei după vînat, cu ciini anume. În cele din urmă adăugă :

— Ce-ar mai înfuleca oamenii noștri cite o fripturică de mistreț ! Ah, doamne, doamne ! — și plescăi din limbă cu mare poftă.

Dindu-mi seama la ce face aluzie, i-am răspuns :

— Adevărat că s-ar bucura, dar purceii, ziceai că par mici și eu spun că i-ar prăpădi celelalte dihanii ale pădurii.

— Să trăiți ! Așa-i ! Dar dacă am sta undeva la pîndă poate că i-am vedea și atunci veți hotări...

Ce conta faptul că încălcăm legea vînatului, pe care nici nu o cunoșteam — neînd vînător — cînd chiar camenii, ei în de ei, se vîneau fără să-i tragă nimeni la răspundere. Și, am hotărit, gîndindu-mă militărește și nu vînătorește, la camuflaj :

— Pregătește ascunzătoarea și, de-i nevoie, îți ajut și eu la cărat crăci, pentru că, prin apropiere, nu sînt.

Ei, vînător încercat, a zîmbit și mi-am dat seama cîteva momente mai tirziu de ce a făcut asta. S-a învîrtit împrejur cercetînd atent cu ochii și imi arătă un fag, la peste o sută de metri de la potcoava pîriului, către miazăzi. Copacul avea crengi groase și bogat îmbrăcate cu frunze.

— Acela-i. Ne urcăm în el și stăm nemișcați. Soarele ne va bate din spate și vom vedea foarte bine întreaga rariște, cu malul și glodul porcilor, imi spuse.

Ne-am urcat în fag tinerește, ca la un exercițiu militar, pînă într-un loc de unde plecau două crăci robuste, orientate una spre pîriu și una în lungul acestuia.

Simțeam cum mă pătrunde emoția unui ceva nou. Voiam să mă liniștesc și mi-am dus o țigară la gură :

— N-ai un chibrit ? am întrebat.

— Am, dar iertați, aici nu se fumează ; ca în postul de santinelă : nu e permis fumatul. Apoi, continuă explicațiile : mirosul de tutun îl simt sălbăticiunile și putem să așteptăm mult și bine, că pe aici nu mai dau. Mistrețul, mai cu seamă, are mirosul și auzul foarte fine.

Pentru mine acestea erau adevărate noutăți.
Liniștea din codru îmi pătrundea în urechi și mi se strecura în suflet. Acalmie pe front, liniște totală în codri. Liniște spartă doar de fluieratul rar al mierlelor.
După un răstimp mi s-a părut că aud de departe, către stînga, pe coastă, niște grohăituri.

— Ia ! Auzi ? Îmi întreb eu vecinul.

— Ce ? Unde ? mă întreabă și el în șoaptă, trezit parcă din visare.

— Ia ! Ascultă către stînga ! Grohăituri !... și-i arăta direcția cu țeava automatului meu descărcat.

A ascultat și el, atent.

— Da ! E scroafa cu purcei. Am auzit-o. Trebuie să apară în rariște. Mare noroc am avut că am nimerit la acest ceas. De-acuma liniște ! și puse degetul arătător la buze, întărind cele spuse.

— Vin ! Sint șase godăcei cu scroafa !...

Ca la o sută cincizeci de metri, i-am văzut și eu venind de-a coasta, exact către potcoava pîrului. Scroafa mergea în frunte, în trap liniștit, parcă anume ca să se poată ține de ea cei șase purceluși. Toți erau unul și unul de mari, cu dungi clare pe ei ; se întreceau, ei în de ei în fugă și guțau a dezmiardare.

Un bubuit de tun îndepărtat își trimise ecoul exploziei peste noi și mai departe. Scroafa, scoțînd un grohăit aparte, s-a oprit ; odată cu ea și sub ea, s-au oprit toți cei șase godăcei, fără să mai guțe, nici să se miște. Scroafa cerceta cu ritul și urechile semnele bubuitului, în direcția de unde venise ecoul. După un timp de imobilitate, un alt grohăit și toți și-au reluat mișcarea, ca la o comandă, către scăldătoare.

— Vă place ? mă întreabă, în șoaptă, vecinul.

— Nu am văzut în viața mea așa ceva ! Minunat ! N-ar fi păcat să-i potopim ? i-am răspuns.

— Purceii au vreo patru săptămîni și-ar fi ceva strașnic, dacă i-am pune la cuptor ! îmi replică omul meu.

— Să-i lăsăm să mai crească și vom vedea noi ce-i de făcut.

— Păcat ! Îmi răspunse el cu patimă. Și oscioarele s-ar topi în gură, dacă i-am pune la cuptor. Dar dacă ziceți așa...

— Vom mai vedea, hotărîi eu, în dilemă.

În acest timp, purcelușii parcă știau că se apropie de scăldătoare. Se bucurau zburdînd ; săreau în volte mici din care cădeau drept în picioare, poticnindu-se, se rostogoleau... Fiecare vietate cu copilăria ei și fiecare copilărie cu ghidușiile ei.

În acest joc, au dispărut sub malul din interiorul potcoavei, unde noi nu aveam vedere și după scurtă vreme au reapărut tăvălindu-se sub malul înalt, în glodul scăldătoarei încălzite, bătută de soare. Scroafa n-am mai văzut-o și nici nu s-a mai arătat. Îi priveam cu bucurie, iar gîndurile m-au transportat la copilăria și viața mea pînă la acel ceas al pindei. În suflet începuse să-mi înflorească melancolia. Ce tînăr eram ! Și ce părere de rău aveam că eram în război...

— Ce părere aveți ? Înghățăm unu-doi din ei pentru deseară, la cuptorul popotei ? mă întrerupse gradatul din meditația aceluia ceas.

— Nu ! E păcat. Lasă-i în copilăria lor să se joace, să zburde.

— Atunci plecăm ? mă întreabă, văzînd că sint pus pe cruțarea sălbăticiunilor.

— Nu. Mai stăm puțin. E tare frumos !

— Nu fumați ? mă întreabă, parcă sîciitor.

— Nu. Vom fuma cînd ne vom da jos, i-am răspuns, continuînd să privesc cu nesaț la ghidușiile purcelilor.

Mă vedeam, în copilăria mea, jucîndu-mă în băltoacele mîloase ale Lijiei.

— Uitați-vă ! Colo, un urs ! mă trezi, ceva mai tîrziu, din visare, tovarășul meu, cu un glas de-ajuns de surprins de așa vedenie.

— Unde-i ? Unde-i ?

— Uitați-vă la cei trei fagi apropiați, de pe coasta de dincolo de mal. S-a oprit ! și-mi arătă cu țeava automatului, direcția.

Am văzut și eu ursul. O adevărată namilă înfiorătoare. Scurma cu o labă la rădăcina fagului din mijlocul celor trei. Era la vreo două sute de metri. Că ne-o fi simțit sau nu, nu am putut să-mi dau seama, dar deodată și-a îndreptat botul exact spre noi. Era o fiară mare, robustă, cu blana brună-închisă, cam alandala aruncată pe el și înalt cît un vițel. Așa mi se părea.

— Să nu cumva să tragi în el ! I-am prevestit pe gradat.

— Nici nu se merită acum vara, mi-a răspuns el.

După ce, pe semne, ursul se asigură că nu-i nici o primejdie, începu să coboare direct către scăldătoarea porcelor, cumpănindu-se când pe dreapta, când pe stînga.

— Să ştii că de aici iese ceva ! Îmi şopti omul meu.

— Cum adică ? m-am mirat.

— Veţi vedea ! Aveţi răbdare şi fiţi numai ochi. Va fi tare frumos.

Cu acestea curiozitatea îmi spori.

În adevăr, ursul s-a apropiat de mal, tupilindu-se la ciţiva paşi de buza malului. Să fi mirosit oare prada ? S-a tîrit apoi chiar pe buza malului.

Porceluşii se scîldau, se tăvăleau şi se zbenguiau în scăldătoare, chiar sub botul ursului, fără să-şi dea seama că primejdia cea mare îi pîndeşte de deasupra, de la ciţiva paşi.

Scroafa nu se vedea şi nici grohăituri nu se auzeau.

Ursul, de pe mal, întindea în jos cînd o labă, cînd alta, cu intenţia vădită de a captura vreunul din godăcei, dar de la înălţimea la care era nu făcea altceva decît să vînture aerul. S-a lăsat păgubaş şi s-a retras spre coastă. Făcu vreo zece paşi şi se opri. S-a răsucit şi a revenit exact în locul din care plecase, tupilindu-se. Şi iarăşi s-a pus, cu mai multă insistenţă, să încerce capturarea vreunuia din porcei, folosind acelaşi procedeu de a vîntura aerul cu laba, peste buza malului. Nici de data aceasta porceii nu l-au simţit şi nici scroafa nu s-a arătat.

Ursul, insistînd, împins, se vede, de foame, s-a fîit pînă cînd s-a dus de-a berbeleacul între porcei. Spaima godacilor a fost mare. Guiţînd, au fugit pe sub mal în susul apei. Nu s-a mai văzut ursul şi nici porceii, în schimb, am auzit urlete înfiorătoare. Ursul, bine lovit de scroafă, deşi talia ei era mult mai mică, şi-a găsit repede o ieşire de sub mal, în rariştea de fagi. Nu s-a mai uitat înapoi. A luat-o repede de-a coasta, la deal. În fugă, îşi sălta blana flocoasă ca un cocoşat şchiop, gemînd de durere şi de minie.

Nu trecu mult timp şi pe mal apărură scroafa, cu toţi porceii. S-au oprit. Scroafa a grohăit în legea ei şi au plecat cu toţii spre cei trei fagi, de unde apăruse ursul. S-au mai oprit, au ascultat şi apoi au dispărut cu toţii, în adăpostul codrilor, spre bucuria mea.

*

— V-a plăcut ? mă întrebă omul meu, oarecum satisfăcut că prezicerea i se împlinise.

— Straşnic ! Adevărat curaj de mamă.

— Eh. Acum puteţi fuma. Numai că, luaţi altă ţigară, că pe asta aţi mîncat-o aproape toată.

Am ris şi eu, a ris şi el.

— Să mai venim aici la pîndă că tare plăcut a fost ! I-am spus satisfăcut, aprinzînd ţigara.

— Degeaba ! Nu mai avem ce căuta aici ! Dar dacă vreţi dumneavoastră, vom mai veni. Să ştii însă că nici urs, nici scroafă cu porcei nu vom mai întîlni aici, la scăldătoare.

Am venit şi a doua zi, şi a treia zi, şi-n alte zile şi la alte ore, dar, în adevăr, degeaba. Nici o urmă. Doar un smoc de păr din blana ursului mai era aninat într-o creangă uscată de pe buza malului, pe unde ieşise ursul, urlînd de durere, după întîlnire.

Petru I. CONSTANTINESCU

UN COLECȚIONAR DESCOPERĂ UN PEȘTE PREISTORIC

PLIN DE MINDRIE își prezintă colecționarul de fosile Herbert Krasselt din Kiel (Republica Federală a Germaniei) ultima sa descoperire: tiparul în piatră al unui schelet de pește preistoric, de aproape un metru lungime. În cazul respectiv, este vorba de peștele cu cioc, un pește de pradă, care a trăit acum circa 125 de milioane de ani, în Marea Jurasică. Krasselt a descoperit placa deosebit de bine păstrată — nu are decît două crăpături — la Salnhofen, în Altmühltal, la o adîncime de zece metri. Carierele de var ale regiunii muntoase Alb trec pînă acum drept cele mai bogate în fosile. Circa 650 de animale din perioada jurasică au fost găsite aici în ultimii 200 de ani, printre care o duzină de pești preistorici împietriți. Celebra pasăre preistorică, Arheopterix, provine și ea dintr-o carieră de la Salnhofen. Descoperirea lui Krasselt are o valoare deosebită.

EPIGRAME

Vecinului meu, vinătorul

„Baftă la pește” îmi urează,
văzînd că plec ; și nu cîrtesc.
Dar la mistreți cînd iese dînsul,
eu cum să-i spun ? „Noroc porcesc” ?

Unui profesor pescar

E un magistru plin de har,
și măiestria i-o relev :
elevii spun că e pescar,
pescarii spun că e elev...

Stefan STROE

Fiul pădurarului

ÎMI SPUNEA, mai deunăzi, un prieten-doctor :

— Într-o dimineață, (era pe la mijlocul lui februarie), m-am trezit cu un copil de vreo șase ani ori șapte, la ușa dispensarului. Abia-l vedeam de sub căciulă.

— Ce-i, Gheorghită ?

— Mama, mi-a răspuns el, abia șoptit. Am înțeles.

— Și unde-i acum ?

— Sus, pe Guțanu'.

Am crezut că n-am auzit bine.

— Unde ?!

— Sus, pe munte.

O clipă, am pregetat, gândindu-mă la lungimea drumului și la nămeții care-l acoperă. Pe urmă însă, uitându-mă la băiat, mărturisesc că m-am rușinat de temerile care mă încercău. El doar de-acolo venea.

— Stai, să-mi iau cele de trebuință. Așteaptă-mă.

— Vă aștept.

În sfârșit, cum-necum, am pornit. El — înainte, eu — pe urma lui. Cunoști poțeca, știu ; dar, o cunoști vara, cînd firul ei te călăuzește prietenos printre copaci și stînci... Iarna însă... Iarna, sușul ei neîntrerupt îți macină puterile, cu fiecare pas pe care-l faci.

Am ajuns de aceea, la casa pădurarului, abia către amiază. Și tot așa cum plecasem : copilul — înainte, eu — pe urma lui.

În minte că, încă de-atunci, m-am întrebât „de unde atîta tărie în puilul ăsta de om ?”

Pe lavița de lingă vatră, mama băiatului se lupta cu îndărătnicia bolii. Se lupta fără să se vaite, cu dirzenie tăcută, așa cum știu să se lupte mai ales oamenii de la munte. Dar, am înțeles, din prima clipă, că puterile îi erau pe sfîrșite... Obrajii îi ardeau, iar ochii i se-ntrevedeau numai, cînd și cînd, pe sub pleoape.

I-am luat pulsul, temperatura, și i-am făcut o injecție întăritoare. Am luat apoi cîteva medicamente din trusă și i le-am dat, în răstimpuri, să le bea.

După vreun ceas ori două, am dat să ies pe prîpa casei, să mă răcoresc. În tînda strîmță, bărbatul m-a oprit și m-a întrebât șoptit :

— Spuneți drept : scapă ?

Am întors capul — să nu-i văd ochii tulburi — și, poate, să nu-i vadă nici el pe ai mei. Și i-am spus drept :

— Nu știu.

PĂDUREA

Pădurea își adăpostește vietățile
Prin desișuri,
Prin văi și sușuri —
Printre toate părțile.

Pădurea-și hrănește sălbăticiunile toate,
Mici și mari,
Slabe sau tari,
Cum poate ;
Cu apa izvoarelor
Astîmpără setea viețuitoarelor.

Pădurea e mamă nepărtinitoare.
Legile firii
Nu-i îngăduie fiorul iubirii.
Întreaga suflare
— Rea, bună —
Sălășluiește-mpreună

În înclăstare ;
Se sfîșie fără cruțare ;
Trăiește și moare
Cum i-e dat de ispășit...

Pădurea nu are sfîrșit !

D. MAZILU

— Ați făcut tot... tot ce se poate face ?

Am oftat, înțelegîndu-l. Pădurarul îmi cerea o nădejde în care să creadă. Ce era să fac ? I-am dat-o. I-am dat-o. I-am dat-o, mărturisesc, fără să cred eu însumi prea mult în ea :

— Bade Marine, dacă-apucă primăvara... o să trăiască.

Atîta i-am spus.

Și ne-am întors, amîndoi, în odaia bolnavei. Și ne-am așezat pe cîte-un scăunel scund, așteptînd — cu temeri și îndoieli — cele ce-or să se mai întîmple.

De copil uitasem.

Pe înserate, am avut nevoie de apă. Trebuia să fierb iarăși seringa și să pregătesc iarăși o cană cu băutură întăritoare. I-am făcut semn pădurarului.

— Gheorghită, apă !, a cerut omul.

Dar vorbele i-au rămas fără răspuns. În casă, în afara noastră nu mai era, de bună seamă, nimeni.

O supărare nouă întunecă fruntea bărbatului. Dar, spre lauda lui, se stăpîni și nu zise nimic. Porni el însuși către izvor și, curînd, îmi aduse cofa plină. A mai pus un

lemn pe foc și, din nou, toată grija noastră s-a îndreptat asupra bolnavei...

Un ceas, două, trei, până aproape de miezul nopții... Cînd, dinaintea cabanei, au răsunat deodată glasuri. Și, printre ele, unul mai ales, mai răstît :

— Marine ! Leși că ți-am adus „flăcăul”. Ce-l lași să colinde noaptea pe coclauri ?

Temîndu-mă de vreo izbucnire a pădurii, în ușa, m-am grăbit să mă arăt eu. Dar, abia am pus mina pe clanță, că-n odaie a și năvălit — odată cu aerul rece de afară — însuși „flăcăul” rătăcit :

— Mamă ! Mamă !, a strigat el, deodată. A venit primăvara ! Uite, ghiocel... Și, răs-tîrîndu-i într-o mină a bolnavei, căzu, sfir-șit de osteneală, pe o margine a laviței...

Spun drept că, în clipa aceea, mi-au dat lacrimile.

Înțelesesem, într-o străfulgerare, tot ceea ce se întimplase. Băiatul auzise ce-i spusese de-amiază tatălui și coborîse mun-tele — pentru a doua oară în aceeași zi — să aducă-n virful lui un semn de primăvară.

Socotind, se vede, că-n felul acesta va aduce aici însăși primăvara. Pentru mama...

M-am uitat la bolnavă. Îi străluceau ochii și fața de un zîmbet fără seamăn. Cel din-tii — după atîtea ceasuri de durere.

Am răsufolat adînc : femeia biruise neîndoelnic îndărătnicia bolii. Mina ei — mică și slabă — strîngea la piept firele gingașe ale florilor.

Bărbatul s-a apropiat de mine, abia au-zit :

— Spuneți drept : o să trăiască ?

— Așa cum te văd și mă vezi, bade Ma-rine. Și nici nu-i de mirare... Cîtă vreme are un asemenea fecior năzdrăvan, care se pricepe să aducă primăvara, cu o lună mai devreme, pe culmea muntelui.

— Și-acuma ce-ar mai trebui făcut ?

— Să scoți șipul acela din cămară, să-ți cîntești oaspeții pe care i-ai uitat în tin-dă... să bea un pahar pentru sănătatea ne-vestii dumitale și să-i dai... o pernă voini-cului ăstuia care a adormit buștean pe mar-ginea laviței.

Mihai JEMĂNEANU

CONFUZIE

Ce-o fi căutînd porcul ăsta cu atîta zor ?... se miră orășeanul, văzînd un porc rimînd.

— Ce să caute ? Rimă ! Că de aia-i porc ! îi răspunde, blazat țărănul.

— Dar cum ! Dă și porcul, la pește, cu rimă ?! se minunează orășeanul.

— Doamne, ia-mă ! a mai zis țărănul și a plecat repejor...

SPORTIVITATE

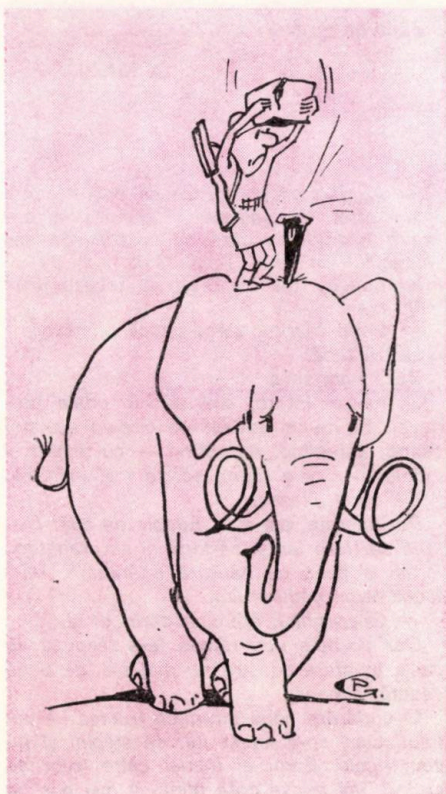
— Degeaba insistați. În apa asta nu există nici un pește !

— Nu-i nimic. Și așa mi-am uitat rimele în tramvai...

NEDUMERIRE

— Da, domnule ! declară nervos atletul. Mînc la fiecare masă friptură în singe și sînt tare ca un bou...

— Nu vă supărați, dar tot nu înțeleg. Și eu mînc pește la fiecare masă și tot nu știu să înot...

Mierla gulerată

PĂDURILE DE MOLIZI ale Carpaților noștri, atât de tăcute în timpul iernii, când nu se aude decît glasul alunarului, pe la sfîrșitul lunii martie încep să prindă viață. Cum se crapă de ziuă, de pe vîrfurile moli-zilor înalți se aude un „hrûp — hrûp — hrûp” repetindu-se necontenit. Brigadierul silvic și vînătorul răsufală ușurați. Vinatul a scăpat de greutate, de acum înainte urmează zile mai ușoare, a sosit mierla gulerată și cu ea va sosi și primăvara în curînd.

Această pasăre, caracteristică zonei de molid, își trimite primii soli pe meleagurile noastre în jurul lui 20 martie. Întîi sînt masculii, solitari sau asociați în pîrcuri mai mici, iar spre sfîrșitul lunii sînt femelele, și imediat, în primele zile ale lui aprilie, se formează perechile. Pe la mijlocul lui aprilie se construiesc cuiburile, iar între 20—25 aprilie toate cuiburile conțin în medie cîte 4—6 ouă. Clocitul, care durează 14 zile, este efectuat numai de către femelă, pe care masculul o hrănește în această perioadă și care cîntă neîntrerupt toată ziua, în preajma cuibului. La începutul și mijlocul lunii mai, eclozează puii, care după o dezvoltare de 14—15 zile, părăsesc cuiburile, pe la sfîrșitul lunii mai. În prima parte a lunii iunie, femela depune o a doua pontă. În timpul dezvoltării pui-

lor, aceștia sînt îngrijiți cu foarte multă atenție de către adulți. Fie ploaie, zăpadă sau ceață deasă, de la răsăritul soarelui pînă la apusul acestuia, ambii adulți hrănesc puii necontenit. Instinctul de apărare a progenerurii la această specie este foarte dezvoltat și omul care conturbă liniștea familială este atacat vehement de către adulți. Tot așa sînt atacați și alunarul, veriga și cioara grivă, care distrug cam 15% din cuiburi în fază de ou sau în fază de pui.

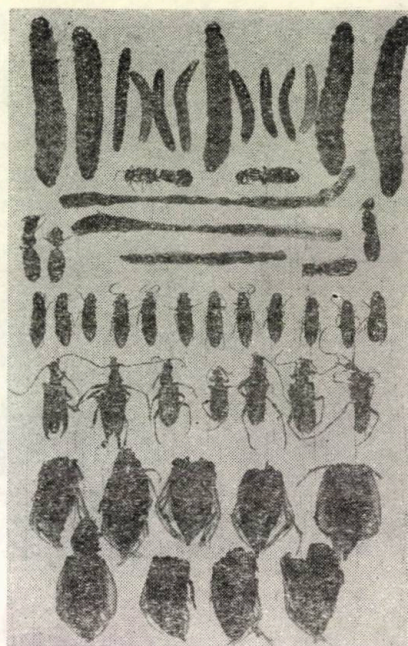
Această pasăre elegantă, cu un cîntec sobru, plăcut, are o însemnătate foarte mare în viața pădurilor și pășunilor alpine. Înlocuind în aceste meleaguri mierlele din regiunea deluroasă și de șes, de dimineață pînă seara tîrziu distrug neobosit și cu mare succes dăunătorii pădurilor de molid și pășunilor alpine. În urma cercetărilor noastre, efectuate în masivul Vlădeasa, în anul 1968, urmărind cantitatea și calitatea hranei consumate de către puii mierlei gulerate, am constatat că în perioada șederii puiilor în cuib, aceștia sînt hrăniți de către adulți cu o hrană de origine animală în care animalele nevertebrate predomină cu un procentaj de 99,8%.

Dintre nevertebrate, cu preferință sînt consumate de către pui, diferitele specii de

insecte (32,27%), omizile de lepidoptere și în special cele păroase (25,87%), rîmele (21,10%), furnicile xilofage (15,90%) și alte animale nevertebrate. Sub aspect economic, în hrana puilor predomină componenții dăunători, care însumează 75% din hrana totală a puilor. Componenții indiferenți și considerați folositori din punct de vedere economic alcătuiesc 25% din hrana totală a puilor. În urma analizei cantitative a hranei puilor, s-a constatat că o singură familie de mierlă gulerată cu 5 pui, în cele 15 zile cit stau puii în cuib, consumă o cantitate de hrană compusă din cca 2800 bucăți-pradă, care cîntăresc nu mai puțin de un kilogram. Cunoscînd faptul că, în medie, la fiecare ha suprafață de pădure de molid revin cite 3—4 cuiburi de mierlă gulerată, ne putem da seama și mai bine de foloasele aduse silviculturii de către această specie, care din luna martie pînă în luna octombrie dă viață pădurilor de la munte și distruge dăunătorii acestora.

Pentru aportul ei însemnat adus în combaterea biologică a dăunătorilor pădurilor și pășunilor montane, merită cu prisosință toată atenția noastră; merită pe deplin să-i ocrotim cuiburile și să-i rărîm dușmanii ei naturali.

Dr. Ioan KORODI GAL

Compoziția calitativă și cantitativă a hranei puilor de mierlă gulerată

În munți, dimineața

foto Peter Weber

GOLAN CU MUSTAȚA

lui Zoltán SZOMBATH

ZOLI ESTE UN BĂIAT OACHEȘ, mijlociu de statură, cu părul dat într-o parte. Sub nas și-a lipit mustața lui Alexandru al III-lea, fiind tipul omului cu inima prea largă, veșnic senin, blajin. La stînga lui, întotdeauna, Jeanette. Suplă, albă. Picioare lungi. Zoli o iubește pe Jeanette. De altfel, dragostea este reciprocă, ea răspunzîndu-i cu același sentiment în tot și toate, nu ades surprinzîndu-i îmbrățișați, el mîngîind-o pe creștet, transportați pe tărîmul altor lumi, cu întinderi nesfîrșite de apă, sori portocalii și multă liniște. Mai cu seamă liniște.

Privesc fotografia lor, încercînd un sentiment de duiosie. Cită armonie, cită...

Aproape că scap, rostogolită, picătura sărată din colțul ochiului, însă aceasta, firesc, ca de obicei firesc, nu apucă drumul de milenii al lacrimilor care respectă cu sfințenie legea gravitației ci dispare răsîrîndu-se printre papilele gustative ale lui Ahmed Ivor v. Rip, pe scurt Rip, care, foarte atent, abil, mi-a și șters o limbă aspră peste întregul obraz. O, iubitul meu Rip. Pușlama neagră, încăpățînată, docilă, arțăgoasă, blindă, suprem exploatator a tot ceea ce este sentiment în ființa „zeului tău alb” (vezi Jack London). Într-un cuvînt — cocker.

Rămăsesem la „Cită armonie, cită...” Căci, pe cînte, nu găsesc cuvinte să încondeiez tot ceea ce simt că ar trebui subliniat.

Și din nou Jeanette.

La Jeanette, totul este de admirat. Ochii, nasul, dinții albi, imaculați, blana tot atît de albă, pătată din loc în loc întunecat, urechile... Ehei! Pînă și coada este lipsită de cusur. Cît ritm, dar cită bucurie transpiră acest metronom al trăirilor interioare, de pildă cînd rața frumos aportată a ajuns după toate normele bune creșteri la un setter, culcată lîngă picioarele stăpinului.

Jeanette, supusa blindă a lui Zoli.

Zoli, stăpinul blind, fără cusur.

Invidios pasă-mi-te pe armonia dintre cei doi, Ahriman, zeul răului, și-a abătut urgia peste ei, întunecîndu-le sufletele, chiar mintea.

Bărbatul a împletit necazul pentru început cu gradele palincăi, răminînd, în final, el însuși împletit printre ele.

Mai optimist pare-se acum, înlănțuindu-se cu ceilalți Zoli dedublați, a pornit peste străzi întortocheate și maidane, în căutarea iubitei Jeanette, dispărută în cursul dimineții, mai exact de la zece-patrizeci, fără urmă. Bănuia că-i fusese furată.

Dar dezamăgire! Întreprinzător de altfel din fire, s-a lăsat curînd păgubaș, căci, la orice colț de stradă, ori îl întîmpinau lătrînd în același ritm, improșcînd aceleași bale, zece-doisprezece ciini identici (cei mai mulți au fost treizeci și opt), ori că dădeau din coadă îndulgenți, simultan, fără ca, totuși, nici unul din toți să o fi întruchipat pe Proserpina răpită.

.....

Zoli s-a trezit a doua zi, așa cum se scoală orice om care muncește. Cam obosit, cu noaptea-n cap, puțin mofluz și pe deasupra cu capul atîrnîndu-i greu. Palinca!

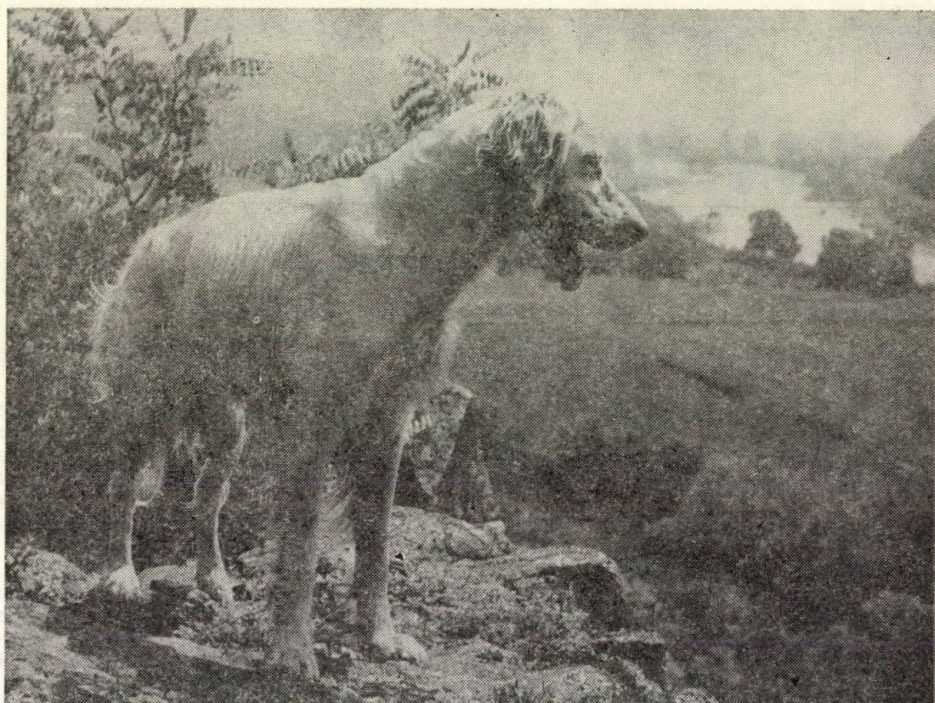
Primul gînd a fost din nou Jeanette.

S-a repezit la locul unde o știa din totdeauna, cu îndoielnica speranță de a o găsi ca la fiecare început de zi, pe preș, în fața ușii, privindu-l blind, încă amorțită de noapte și vise.

Locul era însă gol.

Mai temperat decît cu o zi înainte, și-a rumegat pentru început gîndurile, apoi mustața. Zoli nu fumează!

Și pașii l-au purtat glonț, după o scurtă meditație, la redacția ziarului local. A dat semnalmente, detalii, numele la care răspunde ciinele și, printre licăriri de rouă între gene,

„C'est la même Jeanette" — aceeași Jeanette care a mai apărut și în revista „Vinătorul și pescarul sportiv" — și pe care o publicăm din nou, ca să fie cunoscută dacă se mai pierde iarăși...

că îl iubește tare mult. Afirmatia ultimă, bineînțeles, nu a apărut și ea printre rindurile anunțului din prima ediție a cotidianului.

Cert este că întreg orașul, în orice caz cu siguranță partea de nord a acestuia (aici sînt cele mai multe chioșcuri de ziare: „Ziare, ziareee! Ujsăgokat elărulunk!") a fost informat cu litere de-o șchioapă (grotesc, corp 27), că un setter-alb a dispărut, că este căutat, are bănuț cutare, recompensă pentru aducător etc.

Zoli era în stare să-și dea și o mină pentru regăsirea Jeanettei.

În următoarele zece zile nu și-a dat însă nici mîna și nici nu a recompensat pe careva. Tăcere pretutindeni. Nimeni nu se anunțase a o fi văzut pe Jeanette.

Nori grei s-au dezlănțuit, adevărate furtuni, în sufletul bunului stăpîn.

A trecut și cea de a douăsprezecea zi.

În a treisprezecea, colegii de serviciu au sesizat lipsa lui Zoli, începînd să șușotească, dar nu cu răutate, ci doar așa, constatînd un lucru nou, neobișnuit în viața eroului.

Zoli, care în atîtea zile își pierduse răbdarea dar și încrederea în anunțul oficial sau poate chiar în cinstea oamenilor, a luat-o de la capăt cu căutatul. S-a învîrtit în cerc, a parcurs străzi așezate în zig-zag, și-a virat nasul pînă și în cel mai nebănuț ungher, ba a tras cu coada ochiului în interiorul caselor, acolo unde geamul deschis i-a permis-o.

Degeaba!

Părul i s-a cam răvășit, timplele îi zvicneau, două cute adînci între sprîncene trădau gîndurile și disperarea sa.

Mustața, deodată pleoștită, și-a pierdut prestanța regală, împrumutînd prin noua curbură (virfurile privind țintă-n jos) ceva din violența luptătorilor lui Genghis-han.

Plecaser în pantaloni scurți, cu o bluză de training veche pe el (singura amintire și consolare rămasă de la clubul fotbaliștilor însuflețiți „P. P. Prăbușirea", desființat din motive lesne de-nțeles înaintea primului meci), pe care, din neatenție, prins în căutarea lui Jeanette, l-a agățat într-un cui, căscîndu-i un triunghi mare, pitoresc, cam în dreptul umărului.

Zoli devenise o apariție jalnică.

Într-un tirziu, resemnat, a luat-o în pas agale spre casă.

Trecuseră optsprezece ore din zi. Soarele înclina spre zenit.

Pe străzi, își făceau apariția, într-un crescendo tot mai pronunțat, rochițe, singure sau perechi, altele însoțite de gulere albe, grave și bine scrobite.

Printre ele, omul cu pantaloni scurți și trainingul rupt, părea resemnat.

O străfulgerare de secundă doar, o privire întâmplătoare, pata albă de după gard, explozia interioară a bucuriei și deodată :

— Jeanette ! Jeanette !! Jeanette !!!

Poarta a zburat în lături, mai mulți trecători s-au oprit în loc, un proprietar a început să vocifereze, în timp ce Zoli se apucase să pupe nebunește botul umed, negru, al Jeanettei, ea nu mai puțin nebună, înlocuindu-și, pentru următoarele minute, coada cu o adevărată elice. Elicea bucuriei.

Au urmat explicații... Bineînțeles.

Nici n-a deschis bine ușa, că a și început să zbirniie telefonul. Zoli, măsurat, fără grabă, își aruncă trainingul și ridică în fine receptorul.

Între timp Jeanette nu a omis să facă turul încăperii, salutind fiecare obiect în parte prin bății ritmice ale cozii.

La capătul firului o voce :

— Casa Z ? Alo !!! Casa Z ?... Domnul Zoltán ? Ce bine-mi pare ! Domnul Zoltán ! Repede !! Să veniți ca fulgerul !!! Tocmai acum am văzut un individ, un golan cu mustață, ducînd cu el un setter-alb... Pe strada... Cit despre recompensă...

Zoli, căpătă un cap roșu. Roșu, roșu.

Culcă receptorul în furcă și constată indiferent că își îmbrăcase tricoul invers. Se gîndi, într-o doară, că ar fi trebuit să plouă... Tocmai din acest motiv.

O privi fericit pe Jeanette, apoi își aruncă ochii pe fereastră. Afară, picuri grei de ploaie porniră un potop fugar de august.

Dan STĂNESCU

DE TOATE...

● La Paris, în arondismentul al optulea, există o casă de asigurări speciale, pentru animale : „Assurance Mutuelle Animaux”. În caz de boală sau situații speciale, casa înlesnește cheltuieli pentru îngrijiri medicale, medicamente, intervenții rapide etc. Dar și în asemenea cazuri se poate spune „viață de ciinel”, pentru că instituția de mai sus privește numai anumiți ciini. Cei mai mulți, însă...

● Poliția din Noua Zeelandă și-a dotat ciinii cu încălțăminte specială, pe care acesția o poartă cînd se află în exercițiul funcțiunii. Încălțămîntea are drept scop apărarea picioarelor ciinilor de eventualele accidente provocate de cioburi de sticlă sau alte obiecte ascuțite. Oare se preconizează și ochelari canini pentru protecția ochilor acestora ?

● Un cofetar din Saaburg (Alaska) își iubea atît de mult ciinele, încît i-a îmbrăcat dinții cu aur. Într-o zi însă ciinele s-a întors acasă scheunînd jalnic și fără coroanele de aur. Niște hoți îl prădaseră. Așa a învățat și patrupelele ce însemnează aurul...

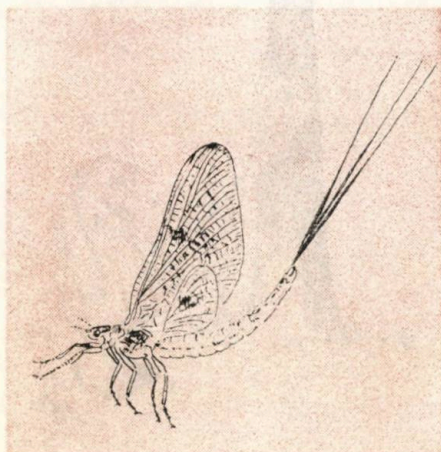
Muștele de mai

PE MULTE APE DE MUNTE ale Europei roirea muștelor de mai înseamnă evenimentul de vîrf al sezonului de pescuit la salmonide. E așteptat cu înfrigurare și tot felul de modele, e semnalat în publicațiile halieutice și dăruiește, într-adevăr, muscarilor neuitate încintări și capturi excepționale. Fiindcă, atrași de mărimea și mulțimea acestor muște, păstrăvi și lipani de toate dimensiunile se dedică vînării lor aproape exclusive, oferind astfel pescarului un prilej unic și beneficiile unei artificiale unice. Imitația muștei de mai apare sporadic prin colecțiile muscarilor noștri, îndeobște mai mult ca o curiozitate bună de privit și de pus apoi la loc, în cutie... De ce oare? Deoarece s-a susținut și se susține că această insectă lipsește din fauna noastră deci, practic, nu ar avea nici un sens să folosim la pescuit o asemenea artificială mare, ieșită din comunul modelelor noastre...

Ceea ce nu este adevărat! Musca de mai este frecventă pe apele noastre de munte, mai cu seamă pe cele cu debit mai mare sau curgînd prin albi calcaroase. Și nu numai atît! Genul *Ephemera* — căruia îi aparține științific — este reprezentat în țara noastră prin patru specii distincte pentru specialist, dar ușor de confundat între ele pentru noi și... salmonide, așa încît pentru muscar e îndreptățită utilizarea unui singur model artificial. Pe de altă parte, între cele 4 feluri de muște de mai întîlnite pe

apele noastre, *Ephemera danica*, *Ephemera vulgata*, *Ephemera lineata* și *Ephemera glaucops*, prima specie menționată e cea mai răspîdită, atît în Carpați cit și în Munții Apuseni. Și totuși, cam continuăm să cunoaștem aceste efemere sau muște de o zi mai cu seamă din cauza cuvintelor derivate, exprimînd scurta lor existență înaripată, în vocabularul nostru de toate zilele. E însă foarte probabil că le cunoaștem și din natură. Dar s-ar putea să nu le fi recunoscut: condiționată de temperatura apelor noastre de munte, roirea muștelor de mai se petrece începînd cu următoarea lună a calendarului, fiind determinată de un anumit grad de încălzire necesar desfășurării ciclului lor vital. Deși denumite muște de o zi, metamorfoza de la ou la adult se extinde în medie pe doi ani, trecînd printr-un stadiu larvar, a cărui finală năpirlire devine nimfa, caracterizată de ghebul aripilor viitoare proeminînd pe spînare. Spărgînd acest înveliș, în care și-a dus existența subacvatică, iese la suprafață și zboară stadiul următor, denumit *subimago*. Printr-o ultimă năpirlire — și nimeni nu vă oprește să contemplați această „minune a naturii” — adultul se desprinde, inclusiv aripile, din această extrem de delicată haină de tinerețe și devine astfel un *imago* matur, al cărui unic scop este perpetuarea speciei. Insecte agnate — lipsite de gură — aceste efemere se dăruiesc în zbor împerecherii, roind în ritualul dansului nupțial și tot în dans, de pontă, depunîndu-și ouăle, femelele se înalță și coboară alternativ pe luciul apei. Și, muștele de o zi, toate pier în acea zi...

Cum le recunoaștem? Foarte ușor: sînt cele mai mari efemere zărite pe ape de munte. Dintre rudeniile lor le întrec în dimensiuni numai vetrigele sau rusaliile — *Palingenia longicauda* — binecunoscute pe largile ape de șes sau pe Dunăre. Lungimea corpului muștelor de mai, referindu-ne în special la *Ephemera danica*, trece adesea de 2 cm. Femelele sînt ceva mai mari, dar masculii au ochii mai voluminoși și perechea picioarelor dinainte mai lungă, împodobindu-se totodată cu o haină de nuntă mai întunecată, cu firele cozii mai lungi. Drept semne de recunoaștere generală toate aceste efemere au patru aripi — perechea din față

fiind cea mare — pe care le țin alipite în repaus, în poziție verticală. Coada lor e caracterizată printr-un număr de trei fire sau cerci evidenți. Distingerea celor două stadii zburătoare se face ușor: subimago se înfățișează cu aripi mai opalescente, pe care se găsesc perișori mărunți, coloritul său e ceva mai deschis fiind dominante nuanțele gălbui, verzui, cenușii. El nu roiește, deosebindu-se și astfel de imago, ale cărui aripi pătate cafeniu capătă în final transparentă și străluciri irizante, coloritul dominant fiind de astă dată tonalitățile brune, chiar negricioase. Corpurile inelate, cu desene întunecate ce permit determinarea exactă a celor 4 specii, sint mai frecvent o combinație de galben palid și maroniu. Privind și desenul, sperăm că identificați muștele de mai, dacă ele roiesc pe apa dumneavoastră.

Și cum le imităm? În primul rînd respectîndu-le dimensiunile firești. Se preconizează chiar alegerea unor cîrlige speciale, cu tijă lungă din oțel subțire, nr. 6—10.

"TUBE-FLY"

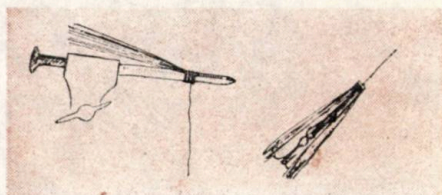
ESTE ARTIFICIALA la mare modă! O cunoașteți? Sau, corect pusă, întrebarea ar trebui să sune: o recunoașteți? Fiindcă nu e în cauză un nou model printre atitea mii, ci de o nouă concepție confecționării: artificiala se leagă pe un suport tubular. Deci "tube-fly" înseamnă muscă tubulară.

Materialele folosite sint ușor procurabile iar manopera este mult simplificată, fără a solicita îndeminare deosebită. Drept suport se iau tuburi de plastic, cele pe care de regulă le azvîrlim la gunoi, după ce pixul nu mai scrie. Rezervele golite se curăță bine în interior cu un tampon de vată imbibat cu alcool. Din tub se taie bucățele în lungimea dorită. Deoarece plasticul se fixează anevoie în menghină și pentru a ne ușura munca, tragem tubulețul în prealabil pe un cui de grosime potrivită, care să-i admită un foarte ușor joc. După stringerea capătului liber al cuiului în menghină, în maniera obișnuită se înfășoară ața de montaj pe capătul dinspre dreapta noastră a tubului pe o porțiune de aproximativ 5 milimetri. Se revine îndărăt, spre cap, se face un lat și se lăcuiește ața spiralată. Pe porțiunea superioară se prinde sub ața de montaj un smoc de fire smulse dintr-o blană animală, lungimea acestora fiind dublă în raport cu lungimea tubului. Procedăm la fel și în partea opusă învîrtind tubul pe cui, cu 180°, spre a ne facilita treaba. Con-

Semuți cercii prin trei fibre de fazan sau cocoș, modelați corpul cu ață galbenă și cafenie. Aplicați o pereche pîstruiată de aripi folosind fulgii de rățoi cunoscuți, legîndu-i separat și fixînd corect cotorul lor despuat. Drept hackle răsuciți o pană de cocoș, brun, de culoarea mierii ori vopsit galben sau galben-verzui, dar nu-l confecționați nici prea bogat, nici din fibre prea lungi, spre a nu masca silueta muștei. Indicațiile acestea și figura vă redau doar un model artificial, cel care sintetizează aspectul general al muștelor de mai. Lucrînd după un model natural aveți deplină libertate creatoare. Culegîndu-vă sursele de inspirație, vă amintim că larvele săpătoare duc un trai mai ascuns, așa că lipanii și păstrăvii vinează cu predilecție nimfele de sub apă și stadiile zburătoare de subimago și imago, culegînd mai adesea femelele în dans de pontă ori moarte apoi, duse de unde și imitate la rîndul lor de artificiale speciale, cunoscute sub denumirea „spent”.

tinuăm cam la fel și cu garnisirea celor două laturi rămase libere, dar, în aceste regiuni, fixăm smocuri de fibre desprinse din pană de cocoș, întrecînd cu ceva lungimea tubului. Fixăm totul strîns prin cîteva spirale, încheiem capul cu 2—3 lațuri și terminăm musca lăcuind penetrant legătura. Nu vă rămîne decît să treceți bucla strunei cîrligului prin interiorul tubular al acestei simplificate artificiale, care poate imita orice doriți dumneavoastră, care poate fi rapid înlocuită și care este indicată la salmonide mari, cleni, avaii sau chiar la țăparină. Desigur, puteți vopsi corpul, îl puteți găti cu spire de beteală. Stă la latitudinea dumneavoastră să alegeți penele, fibrele, fire de lînă, melana sau nylon subțire, în cel mai convenabil colorit. Imitînd un alevin, forma de pensulă a muștei îi copiază conturul perfect, dibăcia dumneavoastră o va perfecționa în continuare.

Multe modele sint înarmate cu o mică triplă care asigură o priză mai eficace în gura peștelui; prinzîndu-l veți avea încă o surpriză: musca tubulară este alunecată în sus, pe strună.

CU UNDITĂ ȘI... TERMOMETRU!

DIVERSE PUBLICAȚII foarte recente, avînd drept subiect pescuitul sportiv, preconizează tot mai insistent introducerea termometrului în „arsenalul” echipamentului nostru. Undînd cu acest auxiliar, gradat și obiectiv, pe apele de munte s-au schițat corespondențe între temperatura apei și metodele mai indicate anumitor situații, depinzînd de condiții meteorologice și nu de voința pescarului. Bineînțeles că asemenea indicații își mențin valabilitatea relativ, suferind de pe urma unor perturbații care ne stînjenesc — de atîtea ori — în ieșirile noastre. Iată însă indicațiile menționate :

sub 10°C = pescuiți cu năluci și nimfe îngreunate la adînc.

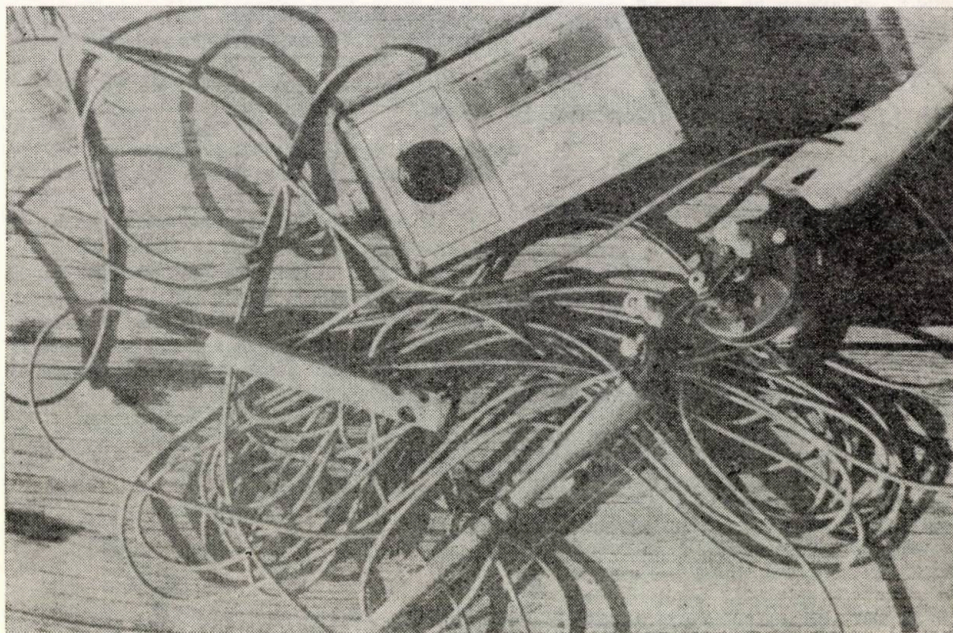
între $10\text{—}13^{\circ}\text{C}$ = treceți la muște scufundate.

între $14,5\text{—}18^{\circ}\text{C}$ = nu neglijați musca plutitoare.

peste $19\text{—}20^{\circ}\text{C}$ = reveniți iarăși spre metodele care explorează adîncimile apei.

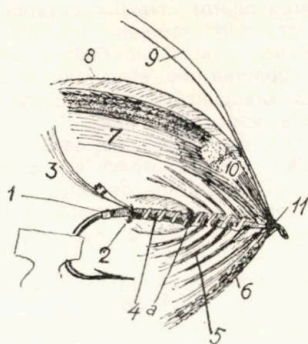
Care este însă explicația fondată a recomandărilor făcute? Să ne amintim că păstrăvul nostru, specie criofilă și oxifilă, are un optimum termic între $14\text{—}16^{\circ}\text{C}$, cînd se simte mai bine, devenind mai vîoi, mai flămînd, atacînd și la suprafață, mai precis și constant, momelile noastre. Sub 10°C păstrăvul se aține la adînc, unde coboară iar, moleșit, cînd gradele termometrului depășesc $19\text{—}20^{\circ}\text{C}$. Între aceste limite de disconfort pește este „în formă”, dăruindu-ne maximul calităților sale sportive. Așa ne putem explica și insuccesele din perioada de zăpușeală a verii, înțelegînd pentru ce răcoarea timpuriilor dimineți sau înserarea ne oferă totuși șanse. Este indicat să precizăm că majoritatea insectelor ce constituie hrana păstrăvilor roiesc la temperaturi ale apei cuprinse între $14,5\text{—}18^{\circ}\text{C}$. Deci indicația majoră de folosire a muștelor artificiale se supune parțial faptelor reale, intercalîndu-se și în cea mai activă perioadă a salmonidelor. De notat că păstrăvul curcubeu suportă mai bine cîteva grade în plus.

În comerț au început să apară felurite termometre destinate nouă. Cele mai perfecționate, electronice, sondează temperaturile straturilor acvatice la diverse nivele. Noi vă sfătuim să vă procurați un termometru pentru acvarii : e simplu, ieftin și, mai ales, recomandat.

O muscă de somon

DUPĂ CUM ȘTIȚI, pescuitul somonilor cu musca artificială este cotelat la cel mai superior nivel. Nu se știe pentru ce musculosul salmonid — care refuză hrana intrind în apele dulci — atacă totuși asemenea momeli artificiale. Muștele acestea mari, legate cu tot dichisul tradiției britanice, sînt în genere viu colorate și confecționarea lor devine destul de complicată. Diferitele componente, avînd fiecare o denumire proprie — iertați-ne pentru traducerea lor aproximativă — le puteți identifica pe schița anexată: 1-Tag (apendicele cozii); 2-Butt (nodul cozii); 3-Tail (coada propriu-zisă); 4-Body (corpul), format adesea din segmente separate prin 4 a Joint (articulație); 5-Body Hackle (pana de corp); 6-Shoulder Hackle (pana de umeri); 7-Wings (aripi); 8-Toppings over (pana de acoperire); 9-Horns (antene); 10-Cheeks (obraji); 11-Head (cap). Dintre zeci de formule consacrate ca infallibile (infaillibila), Black Doctor (doctorul negru), Thunder and Lightnig (trăznet și fulger) ori Durham Ranger (aici vă ușurează traducerea cunoștințele dv. în domeniul fotbalului...), cataoagele vă îmbie și cu grațioasa Gitana, May Queen (regina de mai) sau Blue Charm (farmec albastru). Nu vă indicăm o formulă precisă fiindcă unele dintre penele nece-

sare sînt greu procurabile. Desigur însă că în cutia dv. cu materiale necesare făuririi artificialelor există cîteva pene pe care aveți ocazia să le întrebuințați acum: ceva de fazan auriu în roșu și galben sau portocaliu cu tiv negru, pene albastre de gaiță sau pescărel, fulgi de bibilică pistruiață, pene ondulate sau sclipitoare de rățoi, pene de cocoș vopsite în te miri ce culoare, ceva mătăsuri și beteală. Ghidindu-vă, în linii mari, cu ajutorul desenului vă supuneți la o probă de maestru în domeniul acestei arte. Știm că nu există somoni în apele noastre. Știm că struna cu muște nu se mai înfășoară pe pălărie. Intenția noastră e însă alta. Asemeni vinătorilor puteți purta această voluminoasă artificială atrăgătoare precum contrafrății noștri se împodobesc cu pene. Fixați musca cu nylon subțire și faceți-o inofensivă acoperindu-i virful cu cositor.

Muște pentru curcubeu

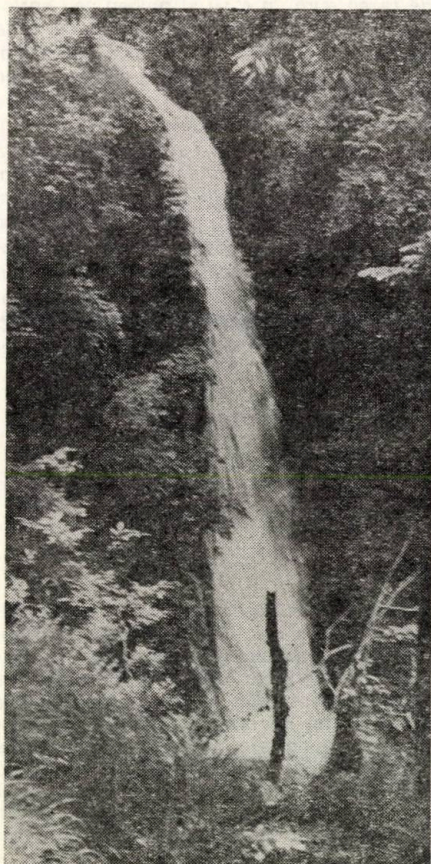
EXPANSIUNEA pe diverse continente a salmonidului nord-american a condus pescării pe diverse căi, altele și cu alte artificiale decît în țara de baștină, impuse de maniera particulară a hrănirii curcubeului în noile ape unde a fost populat.

De exemplu pe riurile africane izvorite din zăpezile lui Kilimandjaro, 9 din 10 exemplare se capturează la clasică Coachman. În Argentina se situează în fruntea artificialelor modele mari — pe cirlig 1/0 — de formă alungită și colorit alb-argintiu-galben, imitînd prin aspectul și manevrarea lor un peștișor. Dacă la un moment dat al istoriei muscăritului se susținea

că pescuim exclusiv cu muște care semuiesc stadiul matur al unor insecte, concepția modernă e alta. Noi presupunem doar cum ar interpreta păstrăvul momeala pe care i-o oferim dar nu știm cu certitudine drept ce fel de hrană „naturală” o socotește el, apucînd-o cu gura. Bunăoară ce reprezintă un „Palmer” negru? Meditînd asupra faptului că e o muscă-fantezie, așadar un tip de sinteză, putem presupune că imită la fel de bine o omidă (concepția clasică) cît și o muscă neagră, un gindac, o larvă sau melcișori etc. Pornind de la această idee fundamentală, concepția de avangardă a zilelor noastre se traduce prin

explorarea tuturor nivelelor acvatice accesibile, imprimind muștelor un ritm diferit pe parcurs, chiar dinamizându-le obligator pentru obținerea unui efect mai atractiv dar totodată corespunzător mișcării vietăților ce constituie hrana păștrăvilor.

Sînt concludente în acest sens citeva recomandări recente, rezumînd experiența unor experți englezi la pescuitul curcubeului din lacuri adînci, în special de baraj. Cîrligele sînt în general mai mari: între numerele 7—12, iar artificialele sînt modele de mult cunoscute, esențială fiind manevra recuperării lor. Wickham se lasă să se scufunde apoi se readuce rapid. March Brown se recuperează lent și uniform după coborîre, în timp ce Peter Ross se readuce mai grabnic în sacade. Black Palmer e lăsat să ajungă pînă la fund și tîrît în ritm de melc. Surprinzător, nu-i așa?

Cascada Ieduț de pe Valea Iadului

(foto Paul Decei)

DIN LUME

● Conform unui recent raport apărut în revista „Financial Times” se pare că din fluviul Mississippi peștii au dipărut cu desăvîrșire. Această imensă cantitate de apă este pur și simplu sufocată de cantitățile uriașe de materiale poluante, pe care, în cele 2360 mile, de la izvoare la vărsare, fluviul le revarsă în Golful Mexic.

● Doamna Kansz, din Szegedin (R. P. Ungară) și-a dresat ciinele ciobănesc în așa fel încît să fie capabil să-i păzească soțul — mare amator de lichide „tari”. Ciinele își urmărește stăpînul peste tot și este foarte sever cu el dacă se încumetă să intre într-o circiumă. În asemenea situații e în stare să-și atace stăpînul, numai ca să nu-l lase să bea ceva. Foarte multe sînt soțiile care ar vrea să afle sistemul de dresaj al cîinilor în această direcție!

● Eschimoșii unor triburi sînt convinși că între vietățile terestre și cele acvatice există o dușmănie cumplită, chiar și după moarte. De aceea ei nu includ în lista lor de mîncăruri vietăți din ambele categorii deodată. Au convingerea că această ură ar duce la lupte crunte în stomacul celui care le mîncîcă împreună.

AICI

Curînd, bătrînii mei munți, vă voi privi
numai din largul cîmpiei,
Crestele voastre le voi bănuî doar
Printre țările norilor, albastre și gri,
Și voi spune: acolo am fost.

Blănurile pădurilor de molid vor tăcea
o clipă
Cît să se audă durerea absenței mele,
Apoi vulturii se vor roti, un minut,
fără rost,
Strigîndu-și văzduhului blestemele grele.

Și pe urmă, cînd voi fi laolaltă cu iarba,
cu griul,
Apele, venite de sus, mă vor duce mereu
mai departe,
Doar urma inimii mele va rămîne,
Undeva în lutul Bărăganului.

Sandu ANDREI

...PESTE COLINE...

foto Mircea Bichiceanu

CINTECUL DEALURILOR

FAȚĂ DE TRECUT, în regiunea de dealuri și coline, care flanchează Carpații, a pătruns lumina electrică și șoselele, cu toate atributele lor, dorite sau nu. În ceea ce privește fauna sălbatică, lucrurile s-au schimbat mai puțin; mistreții sînt de găsît tot la făgetele cu jir sau la stejărișurile cu ghîndă (care rodesc abia la cîțiva ani o dată), vulpile și-au păstrat viziunile sau le-au ocupat pe cele ale viezurilor; viezurii, care țin mult la igiena corporală și a viziunei, și-au săpat alte viziuni...

Apoi, căpriorii și căprioarele, care înainte vreme nu coborau de la deal, astăzi îi poți vedea și în plin șes, abia ridicîndu-și botul din iarbă, la trecerea gălăgioasă a trenului sau cea pocnitoare a mașinii, pe șosea. Această din urmă situație se datorește masivelor colonizări cu căpriori din ultimii ani și nu-i vina nimănui că acestei specii de vinat îi prieste admirabil și pădurea de șes. Ba chiar și din pădure evadează: în porumbiști!

La fel și vulpea, și-a schimbat unele apucături. Dacă pe vremuri, vulpea se aciua

pe la poalele dealurilor (cu pămînt afinat, deloc umed și ușor de săpat, pentru o viitoare viziună), în zilele noastre, cumătra s-a pervertit: își sapă viziună după te miri ce mușuroi, într-o plantație de salcimi, care abia a împlinit zece ani de existență. Dar, lucrurile se vor explica atunci cînd vom ajunge la șes...

*
* *

Să revenim la vînătoria noastră cea de toate zilele, la regiunea de dealuri: mistreți, vulpi, viezuri, căpriori, sitari și altele...

Începînd de după august, cînd laptele bobului de porumb a secăt, mistrețul, cum oblicește o porumbiște, o calcă în fiecare noapte. Dar cum pînda la mistreți, la porumb, a dat de prea multe ori prilej de accidente, rămîne ca fiecare gospodar să-și păzească porumbul, fără pușcă. După ce vine, însă, întii octombrie, lucrurile se schimbă: mistreții nu mai caută porumburile, ci îi caută pe ei vînătorii. După cea mai ușoară brumă sau un pospai de zăpadă, urmele lor se văd ușor pe frunza căzută. Un paznic destoinic inconjoară în zori terenul în care bănuiește (adică trebuie să știe) că stau mistreții și, cînd s-a luminat de ziuă, plasează vînătorii în locurile cele mai potrivite...

La mistreți se vinează între 1 octombrie și 28 februarie (cînd, din păcate, cad și scroafe gestante!), se trage numai cu glonț și nu la scroafe conducătoare de cîrd. În organizarea goanelor și stabilirea liniei de standuri, primul lucru de care trebuie ținut seamă este vîntul, fiindcă simțul cel mai ager al mistrețului este mirosul. Deci, vînătorii trebuie să aibă, neapărat, vîntul în față...

*
* *

La deal, vulpile se vinează, cu predilecție, la pîndă, la viziună. Întotdeauna, în coasta dealului care „ține” vulpi, vor fi multe viziuni. Mai ales prin mărăcinșuri, desimi etc. Aproape întotdeauna intrările viziunilor sînt bine mascate. Și, întotdeauna, o viziună de vulpe are mai mult de o singură ieșire. De aceea, vînătorul care vrea să aibă „spor” la pîndă la vulpi, trebuie să se convingă că măcar una din viziuni este locuită (urme de gheare pe pămînt, pâr pe gura de intrare etc.), să astupe

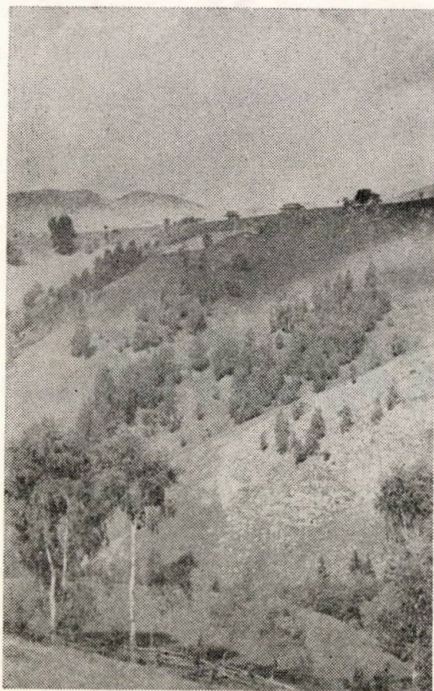

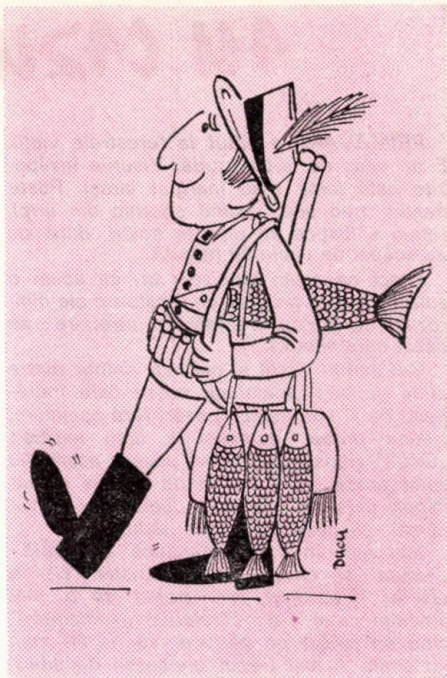
foto Nicolae Cristoveanu

măcar cu o bucată de ziar celelalte intrări sau ieșiri și să aștepte, camuflat și nemisecat la „intrarea principală”. Dacă are răbdare, de la apusul soarelui și până răsare luceafărul, sau dimineața, venit pe întuneric, până răsare soarele, truda nu-i va fi zadarnică.

Toate acestea sînt valabile și pentru vînătoarea la viezuri. De multe ori afli mai tîrziu care este locatarul vizuinelor pîndite: vulpea sau viezurele? Amîndouă speciile, însă, au cam același regim și locuri de trai (doar că viezurele nu-i prea meșter la prins șoareci), cam aceleași gusturi, cu deosebirea că vulpea se pricepe de minune la găinării, ceea ce nu se poate spune despre viezure...

Atît căpriorul cît și sitarul, două specii pasionante pentru — bineînțeles — două categorii de vînători, pot fi întîlnite și la munte (primul), la deal și la șes, amîndoi (primul din ce în ce mai des în ultimii ani — datorită colonizărilor), iar ultimul, din ce în ce mai rar, datorită...

Așa că, să ne odihnim și să coborîm și noi la șes...

Cleanul și scobarul

PRIMUL PREZINTĂ cea mai lungă listă de bucate — al doilea, o hartă a răspîndirii din ce în ce mai întinsă.

Cleanul a rămas pește cel mai căutat din apele colinare, atît pentru lăcomia lui cît și pentru că oferă o varietate de stiluri la pescuit, de la staționarul la plută pînă la tehnica aruncării muștei artificiale. Îl găsiți în toate apele, pentru că toate apele sînt undeva colinare — și chiar dincolo de acest prag greu de stabilit, cînd pătrund în cîmpie. Pescuiți-l la fructe, la rime, la cuburi de singe, la paste și la tot ce poate crea imaginația Dv — dar vă asigurăm că nimic nu poate egala frumusețea pescuitului cu rotativă nr. 2—4 sau, în diminețile calme, cînd Timișul sau Mureșul sau oricare altă apă, curge leneș la o cotitură, încercați musca artificială. Cleanul, totuși, are o limită legală; lăsați, deci, tineretul

să crească și să vă dea emoții la o lansare lungă tocmai pînă sub tufa aceea de arini.

În ceea ce privește scobarul, ne temem să vă sfătuim în vreun fel: sînt atîția specialiști, care știu tot, încît orice am spune ar fi întotdeauna incomplet. Pe aceștia îi veți găsi pe malul apelor și dacă găsiți cheia potrivită, vă vor spune tot ceea ce trebuie. De fapt, regiunea colinară este chiar zona scobarului, în care, cum spune Ștefan Stroe (pe care nu trebuie să-l credeți, fiind el un mare birfitor) se poate prinde și scobar... În rest, toți peștii apelor de șes (plus morunașul) și chiar cite-un păstrăv pornit la vale. Crapii din aceste ape sînt șui și bravi luptători — iar știucile, ce să mai vorbim? Parc-am fi în deltă.

AU CAZUT SITARIII

PRIMĂVARA a bătut la ferestrele vieții. E un ceas de iarbă crudă. Visurile înzăpezite astă iarnă s-au înaripat iarăși. Peste dealuri trec ude, vislind spornic din aripi, rațele sălbatice de diferite soiuri, după ce au scăpat de ploile cu negură.

Exact ca acum cincizeci ori ca acum o sută de ani, în grupele de vânătoare ale nimrozilor de la deal freamătă o întrebare : au căzut oare sitarii ?

Cel mai în vîrstă și cel mai vînător dintre ei le spune : „Înaintașii noștri care îndrăgeau ca și noi, astăzi, păsări fără asemuire, ziceau primei duminici a lunii martie ; „Oculi” și însemna : sitarii sosesc acum. Au sosit precis, în a 2-a zi de repaus săptăminal, care se numește „Letaria”, atunci, musai, să ne plimbăm în pădure.”

Sînt aici, în a 3-a duminică mîngiată : „Judica” și, ca să nu ne întristăm cit de efemer e sezonul, n-ar trebui să o mai amintim pe a 4-a : „Tralarium palmarium”, cînd au plecat pe neobservate la fel cum au sosit. A mai trecut un sezon de sitari, ne-am mai trecut și noi cu o perioadă de timp, pe care nimeni nu ne-o poate da înapoi.

Vinătoarea la sitari trebuie făcută pe timp frumos, pentru că numai atunci pot fi prețuite tablourile vii ale naturii renăscînde, nici miinile nu se vor încălzi la țevile încinse de focurile trase ca la alte specii. Aici se trag puține ; mai multe, pot deveni uneori o împietate pentru liniștea adîncă a naturii. Exista cîndva un pușcaș cunoscut,

într-o binecuvîntată regiune de deal. De n-ar fi fost sitarii, pușca lui nu ar fi avut nici un rost. Preocupările multiple nu-i îngăduiau zile și nici măcar ore libere. În pasajul de sitari, totul se schimba, vînătorul uita de orice și mergea pe locurile amintirilor sale. Ascultîndu-i glasul molcom și atrăgător, erai fermecat de harul povestitorului ; urma însă o stringere de inimă. Vînătorul acela își depăna amintirile despre diferite repere ; colnice, viroage, arboreturi, din cînd în cînd se oprea și spunea privind prin ceața amintirilor : „Aici am doborît un sitar”. După o pauză continua : „Acolo pe colnic au fost mereu sitari, am capturat doi. Știi tufa roșie de la coltul pîrului ? Și acolo am găsit păsări cu ciocul lung”. Ascultătorul rămînea cu impresia că acolo mișunau sitarii, iar vînătorul le provocase pierderi brutale. Este necesară o singură mențiune : cele câteva zeci de sitari vînați corect pe acele neuitate meleaguri erau coborîți din înălțimi în vreo zece-cincisprezece ani ! În aventuroasele sale expediții, eroul nostru, cunoscut „sitărar”, reușise impresionanta cifră de... cițiva sitari pe an ! Ei au fost suficienți ca să-l deconecteze, să-l ajute să suporte mai ușor necazurile și bucuriile, încălzit de apusuri de soare, niciodată la fel.

Într-un an deosebit de toți ceilalți, doi vînători nedespărțiți atunci de zarurile vieții au plecat, ca în fiecare an, să admire culorile aceluia pictor din vechime, aruncate asupra naturii trezînde, sub justificarea unei explorări. Plantele renășteau primăvărat, înfigînd rădăcini neștiute în humusul fecund. Căutau un amestec de grupe de arbori și mărăcinișuri, în timp ce Dik, un brac maron cu plastron alb, ținea cu finețe potecile. Fusesse scos doar de cîteva ori la prepele și bunicul renunțase la el, deoarece și-retul animal se remarcase doar prin tehnica de a-i șterpeli prepelețele direct din ciorchinar. Cu toate referențele rele, acum, la ora sitarilor, el se plimba țanțos, ocolînd tufele și mărăcinii, în timp ce vînătorii harnici călcau hățîșurile în speranța stîrnirii vreunui sitar. Vînătorul cel tînăr, care vînase pînă acum cu ochii larg deschiși, purta o armă împrumutată, cu obișnuința din veacuri și călca ușor pîsla frunzelor ucise astă toamnă. De departe a pîlpiit scurt o pasăre cafenie, apoi și-a întins zborul printre virfurile arborilor legănați de vîntul primăvărat. Riposta a venit rapidă : un foc, apoi al doilea : „Ah, distanța !” pare

a se citi în grimasa feții băiatului. Apoi, stupefact. La câțiva pași se saltă greoi, stă țintuit o fărîmă de timp în azur, pentru a-l privi pe adversar cu ochiul său mat ca o perla întunecată.

„Să nu fi dublat la primul! Ce țintă ușoară era!” observă vinătorul vîrșnic. E rîndul lui apoi să arunce focul printre pomi, într-o altă umbră cafenie cu zbor de liliac; băiatul este atent, pasărea alarmată zboară lateral peste copaci, proiectîndu-se pe ecranul albastru... Un foc, o răsucire în aer și o cădere în vrie, cu aripile întinse; pa-trupedul sosește în fugă, dar, după vechiul nărav, refuză să-l aporțeze. O bucurie fugară... primul sitar al băiatului! Vinătorii părăsesc pîlcul de pădure și ajung la niște boschete ogivale. Aici, o surpriză! Bracul cade în aret, cu nasul în vînt, piciorul din față ridicat, încordare aproape cataleptică, ca un campion de Field-Trials. „Am zis eu că e bun, dar neantrenat!”, sare voios băiatul.

Din desime a izbucnit în zbor întins către înainte, asemenea potirniciei, o pasăre cu ciocul lung... O detunătură, apoi alt sitar decolează lateral pe dreapta; alt foc. „Cam așa s-ar trage!” intervine tatăl, căutînd să mascheze satisfacția loviturii duble.

„Foarte bine! Dar în teren deschis!” răspunde începătorul.

Vinătorii intuiesc apropierea sîngerie a amurgului și accelerează ritmul. Ciinele caută binișor. Păsările brune se arată rar, sînt stîrnite două, dar copacii și tufișurile dese jenează tirul. Direcția de căutare se dislocă peste deal, spre un alt pîlc de pădure. Se pregătesc să treacă un colnic. O umbră roșie... țîșnește în galop. Detună două focuri, rapid aruncate. Trăgătorul experimentat rămîne descumpănit. „Alicele mici”, pare să spună. Băiatul este și mai trist, a văzut „pe viu” prima vulpe scăpînd, imagine fugară ce a dispărut instantaneu.

Nu mai este nici ciinele. Îl cheamă dar nu vine. E căutat cu asiduitate, dar în zadar. Sînt stîrniți sitarii și nu se trage.

— Iată-l pe Dick, zice tînărul, ai cărui ochi ageri nu se înșală nici în penumbrelor înșărării. Ciinele vine încet, abătut.

— Are pâr și sînge pe bot! Se bucură puștiul.

— Să căutăm cit se mai vede.

Excesul de zel e inutil; ciinele, ce pînă azi nu era bun de aproape nimic, îi duce cu siguranță la vulpea întinsă într-un pîriu secăt. Se citesc urmele unei lupte dirze. Sînt remarcați colții cumetrei, albi și ageri ca tășul de șis. Băiatul, cu lacrimi sub pleoape, pansează cu batista rănile singurînde de pe capul și gîtul cinelui. Bracul a cîștigat o luptă strașnică, dovedind cu

vrednicie încă o dată calitățile variate de utilizare multiplă ale rasei sale.

Tatăl caută să-și liniștească băiatul:

„Ciinii de vinătoare sînt rezistenți și plăgile acestea nu sînt profunde. Am mai rănit o vulpe, dar o cățea setter, ciine de altfel foarte bun la alte vinători, nu i-a dat nici o atenție. Cu Dick o aveam și pe aceea”.

Băiatul poartă vulpea cu fereală. Dick își revine, demonstrînd aceasta printr-un aret final. Sitarul abia se zărește, o umbră palpitantă printre tenebrele serii; o flăcără roșie, orbitoare se înfige în movul cerului, urmată de un zgomot plat de frunze trezite.

„Cred că e caprimulg ori liliac!” rîde băiatul.

„Ciinele să fie sănătos! Nu avea grijă, e tot sitar. Iată l-a și găsit.”

Merg încet către casă, ascultînd țipetele nopții, sub clopotul înstelat și violet al cerului; printre spărturi de nori se zăresc reflexele lunii. Se opresc și ascultă... o chemare tainică pst... pst... sitarul. Băiatul aruncă, undeva în beznă, două focuri.

„E bine că ai tras iute... celelalte vin de la sine mai tîrziu!”. Îl consolează vinătorul cu experiență.

Cei doi vinători merg tăcuți către oameni. În zare se zăresc sclipînd, ca niște ochi de fiare, luminițele localității.

Dan GHEORGHIU

RECENT, în localitatea Banffshire (R. F. a Germaniei) a fost împușcat un țap, care era... căprioară. La evaluare, coarnele au înrunit 135,32 puncte C.I.C. — un record pentru vinătorii de aici. Desigur, un record ciudat, dar record, totuși!

COLIZIUNI DE AUTOMOBILE CU ANIMALE SĂLBATICE

ANIMALELE SĂLBATICE surprinse de autovehicule pe șosele moderne dau naștere unui număr impresionant, mereu crescând, de accidente rutiere. Urmările nefaste ale acestor accidente încep cu omorirea unui foarte mare număr de animale, dar sînt la fel de numeroase cazurile de deteriorare a vehiculelor și rănirea ocupanților. În unele țări, cu trafic auto deosebit de intens și vînat numeros, unde acest gen de accidente a devenit o adevărată calamitate, se preconizează tot felul de măsuri de protecție începînd cu garduri din plasă de sîrmă de-a lungul șoselelor sau, mai recent, se instalează stîlpi din masă plastică cu secțiune triunghiulară și care, pe două fețe, poartă plăci din aluminiu sau oțel inoxidabil. În timpul nopții sclipirile produse de lumina farurilor în aceste suprafețe lucioase sperie vînatul care se apropie de liziera pădurii. Experiențele făcute pînă în prezent sînt încurajatoare și metoda este mult mai ieftină decît îngrădirea șoselelor.

Cîteva sfaturi în legătură cu acest subiect :

- dacă apare în șosea un animal, micșorați viteza ; foarte probabil va fi urmat de altele ;
- în timpul nopții, la apariția unui animal sălbatic, micșorați viteza și schimbați luminile pe faza mică, permițîndu-i astfel să iasă din șosea ;
- evitați mișcările bruște de volan ; este preferabilă ciocnirea cu un căprior sau mistreț, decît cu un copac ;
- marile viteze produc accidente grave ; renunțați la tentația de a apăsa acceleratorul „la podea” pe drumurile ce străbat pădurile, mai ales la ore cu circulație redusă.

Pescuitul pipăit al cleanului

— Câmpeanu.

— Warschak.

Îndeplineam acum, la reîntîlnirea noastră pe aceleași maluri ale Minișului, formalitatea prezentărilor, datorie rămasă din vara trecută și pe care simțeam amîndoi nevoia să o lichidăm fără nici o zăbavă.

„Raportele” de activitate pe ultimul an fură expediate într-o alternare precipitată de propoziții eliptice și înaintea pasiunii noastre mereu flămînde își deschideau larg filele cele două săptămîni de vacanță ce aveau să-mi adauge o nouă și prețioasă experiență în pescuitul cleanului.

Fu stabilită partida de pescuit pentru ziua următoare. Ținta exclusivă: cleanul. Momeala: musca de casă. Profitînd de îndeminarea cîștigată în copilărie, repede făcui plinul unei cutii de chibrituri și, dacă priceperea maestrului meu n-ar fi fost dovedită cu un an mai înainte la pescuitul cu boabe de porumb în lapte, nimic nu mi-ar fi îngăduit în momentul plecării să sper la altceva decît la o plăcută ieșire pe malurile umbroase ale riului. Aceasta, în lumina unei moșteniri demult dobindite, din care mai răzbăteau pînă la mine cel de azi, învăluite în nostalgie, doar crîmpele din minorele succese ale începutului. Aveam să le reeditez oare într-un alt cadru? Scepticismul se luă la întrecere cu curiozitatea stîrnită de bizara asociere într-o momeală atît de rudimentară și o undită atît de iscusită ca a confratelui meu într-ale pescuitului.

După ce Bozoviciul rămăsese mult în urma noastră iar Nera ne îmbie cu apa-î străvezie și cu sălciile aplecate ca într-o pioasă închinăciune asupra undelor veșnic peregrine, hotărîrăm aici locul popasului pescăresc din acea zi. Înfrigați de nerăbdare montarăm rapid bețele. Undița mea telescopică, din fibre de sticlă, cu o greutate redusă, în ciuda celor patru metri ai lungimii sale, își etala calitățile în locurile ceva mai deschise, care permiteau cu ușurință cele câteva manevre stereotipe, repetate ori de cîte ori se iveau șansa capturii. Am străbătut însă cu dificultate malurile dense de vegetație și, pînă la urmă, fui nevoit să cedez terenul, în fața împotrîvirii nemiloase a tufelor ce se agățau cu disperare de tot ceea ce-mi aparținea, ortacului meu de pescuit, care, cu varga-i mai scurtă, izbutea să pătrundă și în locurile inaccesibile mie.

Metoda pescuitului pipăit era, de fapt, foarte simplă. La capătul firului de nylon atîrna o strună de aproximativ un metru, prevăzută cu un plumb mic cît o boabă de piper și apoi cîrligul cu muscă. Lungimea totală a firului, cu strună cu tot, nu depășea, decît eventual cu puțin, pe aceea a bățului, ceea ce permitea o facilă utilizare a undiței. Astfel înarmat, începui să pipăi suprafața apei cu musca prinsă în cîrlig. N-aș putea spune că a fost ușor la început. Nici să nu scufunzi musca, nici să n-o ții în aer, ci mereu să salte pe oglinda apei, asemenea unei insecte căzute din zbor, și să descrie obișnuitele cerceulețe concentrice la fiecare atingere a apei. Și totul trebuia să fie executat dintr-o poziție puțin comodă, care asigură însă, condiție absolut indispensabilă, perfectă ascundere a pescarului în spatele obstacolelor naturale de pe mal.

După circa o oră de asemenea înfructuoase tatonări, unicul clențișor ce se lăsase păcălit zăcea ca un reproș în fundul juvelnicului și-mi strecura în suflet gustul înșelător al îndoilei, odată cu tentația de a reveni la metodele verificate de mine anterior. Recomandarea pe care Warschak mi-o făcuse la început, și anume să-mi aleg clenții cei mai frumoși iar pe ceilalți să nu-i las să-mi înșface momeala, mi se părea acum o glumă cu totul nelalocul ei. Ca să faci acest lucru trebuia să ai de unde alege. Or eu...

Miracolele se întîmplă însă întotdeauna tocmai atunci cînd te aștepti mai puțin și poate aceasta le dă lor forța tălmăcitoare. Ar fi fost, probabil, ultima încercare dacă, prin prinderea celui de-al doilea clean, apoi de sub picioarele mele nu începea să devină tot mai neliniștită, mai plină de viață. Am observat că după scoaterea unei săbioare își făcuseră apariția, în undiri lente și bănuitoare, clenți din ce în ce mai mari, atrași de zbaterile de la suprafață. Recapitulai cu sufletul la gură toate sfaturile primite la începutul partidei de pescuit și se dovedi curînd că e posibil să-ți alegi capturile cele dorite dacă salți doar puțin musca atacată de peștișori, lăsîndu-i astfel cleanului mai mare prilejul să o apuce. Mișcarea de înțepare urma la o fracțiune de secundă după absorbirea momelii, promptă și eficientă.

Lecția era de-acum învățată. Capturile din juvelnic îmi erau martori credincioși.

foto Mircea Bichiceanu

Dar, cum totdeauna există cîte un „dar”, neașteptatul apărui și de data aceasta. El luă forma cîtorva clenii lungi de un cot (desigur cu coadă cu tot), care-mi tăiară pe dată respirația. Întîi regretul că nu aveam la mine niște insecte mai mari, mai ispititoare pentru ei, coșai, lăcuste sau greieri, care ar fi putut să le stirnească interesul și pofta de atac. Așa însă, bietele mele musculițe trecură neobservate sau neluate în considerare de ochii căutători ai clenilor celor mari. La o examinare mai lucidă a situației, a trebuit să constat însă apoi că nici firul și nici cîrligul nu erau adecvate unor astfel de capturi, ținînd seama nu numai de greutatea lor, ci și de vehemența, plină de farmec și plăcere de altfel, cu care cleanul se dezlănțuie în apucarea prăzii. Să le schimb atunci era practic imposibil. De aceea am ales o alternativă mai pașnică: i-am însoțit cîteva clipe cu privirea în timp ce se afundau încet, ca într-o altă lume, în același adînc din care apăruseră puțin mai înainte.

M-am declarat mulțumit pentru tributul luat din acel loc, mai ales că și clenii au început să judece la fel, după cum demonstra scăderea tot mai susținută a mușcăturilor, și-am pornit satisfăcut în josul riului, căutînd din umbra malului, cu aceeași atenție de felină, prilejul unor noi lansări ale muștei ademenitoare. Am mai cules cîteva exemplare aflate pe treapta majoratului și apoi, ca un resort destins, mi-am aruncat brațele în sus pentru a-mi dezmorți trupul silit prea multă vreme să stea adunat și girbovit.

Zilele ploioase ce-au urmat nepoftite nu mi-au îngăduit, din păcate, să refac experiența pescuitului pipăit al cleanului în lumina rezultatelor obținute atunci și a neajunsurilor observate. Mi-a rămas însă în suflet fermentul îmbătător al fericitei întâmplări și-mi multiplică mirific imaginile ce așteaptă să fie derulate la viitoarele confruntări pe luciul apei cu sportivul nostru partener, cleanul.

Eugen CÂMPEANU

Cu pisici

● Se spune că pisica nu vede cînd e întuneric și totuși e capabilă să prindă șoareci și atunci. Unii oameni de știință explică aceasta prin auzul foarte fin al pisicii, care sesizează și cea mai mică mișcare a șoarecelui. Alții susțin că șoarecii emit un fel de raze ultraviolete, pe care pisica le captează cu ușurință și care o conduc în atacul asupra șoarecilor.

După ce ați văzut „pisicile” lui Walt Disney, nimic nu trebuie să vă mai mire în ceea ce privește neamul pisicesc.

● Moșteniri lăsate prin testament unor animale nu sînt cazuri rare. Recent, spre exemplu, doamna G. Leland (S.U.A.), a lăsat moștenire celor două pisici ale sale suma de 3 000 de dolari. Și aceasta este considerată o sumă modestă! Este de la sine înțeles că cele două mițe n-o duc prost. Custodele moștenirii poate dispune de acești bani atîta vreme cît pisicile moștenitoare sînt în viață. Dilema celor ce lasă asemenea moșteniri este: cum ar putea moștenitorii să supravegheze și să controleze modul în care li se administrează renta lor viageră?

● Este știut că pisicile se spală nu mai după ce mîncă și niciodată înainte de a mîncă. O legendă engleză explică faptul în modul următor: odată, o pisică a prins o vrăbie. Șireată, pasărea i-a spus pisicii că nici o făptură de pe pămînt, cît de cît respectabilă, nu mîncă înainte de a se spăla. Pisica, vrînd să demonstreze că este o făptură absolut respectabilă, a lăsat vrăbia și a început să se spele. Bineînțeles, vrăbia a zburat, iar pisica s-a tot dus.

De atunci, se spune, pisica se spală numai după ce mîncă și niciodată înainte.

Biologie

RAPORT DE SEXE

REFERINDU-NE LA PĂSĂRI, putem distinge obișnuit două categorii principale: păsările monogame (acelea cu o singură pereche fermă, pentru un an de viață) și poligamele (în împerecherea cărora participă masculi numeroși, la un număr mult mai mic de femele, ca apoi singure femelele să poarte grija progenerării). Desigur sînt nenumărate forme de trecere de la o categorie la alta. Dar mai important este să știm că funcție de aceste trăsături proprii biologiei unei specii de vinat aripat sau alteia, trebuie și noi să ne acordăm metodele gospodărești ca și acele de a le dobîndi și cînd și cum anume.

La cocoșul de munte și la cel de mesteacăn, vînătoarea de primăvară se poate accepta tocmai pentru că masculii prezenți la un loc oarecare de rotit sînt în număr mult mai mare decît acela al femelelor. Pentru aceasta însă trebuie să știi cît mai exact efectivul de masculi existent și mai ales, de la loc la loc, de la munte la munte, să cunoști cît se poate extrage din acel număr de cocoși. Aceasta înseamnă studiu științific, continuu, în condiții de rotit natural, neînfluențat de extracția omului.

Mai interesant este la fazan. Pentru a avea o stabilitate și o densitate deosebită de indivizi în teren, omul gospodar a canalizat în mod voit fazanul spre poligamie. Pentru că, poate pentru mulți o noutate, fazanul este o pasăre strict monogamă! Raportul de un cocoș la 2—4 găini a fost un eveniment forțat în viața fazanului de cultură cinegetică. De unde obligația de a se împușca ori prinde masculii supranumerari, de a reduce numărul lor în așa fel încît să nu poată fiecare cocoș să-și ia femela lui (instinct ancestral) și potrivit firii sale vagabonde, să plece cine știe unde din terenul de colonizare, cu atîta grijă pregătit. Ceea ce înseamnă că, în ciuda noastră, fazanul și-a păstrat obiceiurile innăscute și că trebuie să fim mereu atenți la surprizele care derivă din aceasta. Este tot vechea poveste a intereselor omului și a amestecului uman în rîndul celor necuvîntătoare: odată produs, omul este dator să-l mențină, axat pe datele științei. Altfel... (a.f.)

FIINȚEAZĂ ÎN FAUNA ȚĂRII noastre o sălbătăciune căreia vînătorul de rînd mai că nici nu-i știe de știre. Deși dintr-un anumit peisaj — din peisajul acvatic, de altfel mult și îndelung frecventat de vînători — rareori lipsește. Sălbătăciunea la care ne gîndim este vidra, iar motivul pentru care rămîne ca și nevăzută este extrema ei prudență, ajutată de niște simțuri neînchipuit de ascuțite.

Ani de zile am cutreierat, cu pușcă și cu prepelicar, sau cu o simplă undiță în mină, malurile Oltului și ale riurilor ce îi îmbogățesc apa coborînd din secuime sau dinspre Țara-Birsei, înainte ca el să părăsească meleagurile brașovene, fără să fi văzut picior de vidră. Și iarăși, chiar după ce m-am statornicit cu temei prin acele locuri, în casa din al cărei pridvor se auzea măcăițul rațelor și a cărei grădină se sfîrșea în grindurile Oltului, au trebuit să treacă alți cîțiva ani pînă să mă deprind a cunoaște pe unde a ieșit și pe unde a intrat vidra în apă; a lua seama la șuieratul cu care aceste sălbătăciuni se cheamă între ele, mai ales la vremea împerecherii; a ciuli urechile la plescăițul ei după pește, la pufăițul trimis pustietăților atunci cînd, crezîndu-se în siguranță, scoate nasul din apă spre a-și umple plămîinii cu aer. Căci de aflat ceva din toate astea de la pușcașii locului — slabă nădejde! Lucrul este explicabil: din pricina prețului foarte ridicat al blănii de vidră, cei ce cunosc terenul cum își cunosc palma și îți spun cu dragă inimă de unde obișnuiește să sară iepurele, mai bine își mușcă limba decît să-ți arate pe unde umblă vidra. Ci dimpotrivă: iute și degrabă caută să te atragă în altă parte, dacă te vîd zăbovind la vreo urmă de vietate ce are degetele unite printr-o pielică înotătoare: „Las-o, tovarășe, în plata domnului! Nu vezi că-i rață ieșită la mal?! Hai și-om merge, că acu-acu ne-a pucă noaptea pe-aici!”

Pe lîngă ape vidre sînt, de obicei, mult mai multe decît s-ar părea, după semnele și urmele lăsate. Nu trebuie uitat că vidra își petrece o bună parte din viață în apă și sub apă, unde nu lasă urme! Vînătoarea de vidre cere multă, multă iscusință. Și încă

La vidră

și mai multă răbdare și reținere. În sfîrșit, această vînătoare nu-i la-ndemina celui ce e nevoit să vină de departe la apa cu vidră și e silit apoi să plece, spre a prinde trenul sau autobuzul, cînd îi e lumea mai dragă. Cu atît mai potrivit este însă pentru vînătorul localnic. Mai ales pentru cel ce la vreme de iarnă nu prea are de ce cobori pușca din cui...

Pentru a-i scurta viitorului vînător de vidră cit de cit ucenicia, dăm cîteva indicații și cîteva sfaturi. Rezultate, toate, din pătania multe...

Vidra își trădează prezența prin urmele ei absolut caracteristice: degetele îi sînt unite printr-o pielică înotătoare. Urma ei nu poate fi confundată cu aceea a raței: ea are cinci degete unite prin pielică înotătoare, rața nu are decît trei. Vidra se mai trădează și prin lăsațurile ei, care miros tare a pește și în care, întotdeauna, se pot recunoaște oase și solzi de pește, bucăți din carapacea racului — marea ei delicatessă! — ba chiar și coji de ouă, care o trădează a fi și o mare hooță de cuiburi de-ale păsărilor ce trăiesc prin împărăția ei.

Înfățișarea vidrei? Cea prea bine cunoscută tuturor, din poze: corp prelung, cilindric, de animal bun înotător. Capul îi e mic în raport cu corpul și teșit. Are bot scurt, rotunjit, urechile îi sînt mici și se găsesc așezate puțin înapoi. Blana vidrei e castanie, lucitoare (a puilor e mai negricioasă), aproape la fel de bogată vara ca și iarna. Vidra bătrînă încărunțește pe cap, mai apoi întreaga-i blană devine mai alburie. Pe membre blana ei este de culoare mai închisă, cea de pe git, de pe piept, de pe burtă, e surie. Blana de pe bot adesea e mai deschisă decît restul.

*

Pe alte meleaguri vidra se vinează stîrindu-o de prin găuri sau de pe sub rădăcinile malului cu ciini anume — ciini colțoși și netemători de dinții de criță ai vidrei! — căroră englezii le spun „otter hounds”! (ciini de vidre) — spre a fi lovită cu tridentul sau incurcată în plasă. La noi vidra se vinează numai la pază.

Să se știe că la vidră nu se poate merge la sigur, oricît i s-ar fi stabilit prezența și

frecvența, căci e cam hoinară: se mută de pe un mal pe celălalt, de la o apă cu pește la alta și mai bogată în pește. Dar apoi revine iar. Astfel vinătorul nu trebuie să se descurajeze dacă la o pază, la două, la trei, n-a zărit nici picior de vidră.

Cele mai bune locuri de pindă sînt cele pe unde vidra intră sau iese din apă. Chiar dacă acelea par a nu mai fi fost vizitate de multă vreme. La fel de bune sînt — dacă urmele pe care le-a lăsat vidra repetat arată că nu le ocolește — malurile nisipoase de prin apropierea vizuinilor ei — are mai multe și le schimbă din cînd în cînd! — locurile de pe lîngă stăvilare, de pe lîngă grindurile de nisip ce ies din apă, de pe lîngă girlele mai mici, sau ape mai puțin adînci unde, probabil, își prinde mai cu ușurință prada. Sînt promițătoare acele porțiuni înghețate care la dreapta și la stînga au apă neînghețată. Acolo iese ea mai adesea pe gheață, spre a-și consuma prada, sau pentru a-și face nevoile...

Adevăratul anotimp al vinătorii de vidre este iarna, cînd și blana e în toată strălucirea și bogăția ei. Cînd și umblarea vidrei este mai ușor de descoperit. Cînd și sălbăticiunea care se strecoară fără zgomot e mai ușor de zărit, pe albul zăpezii. Iar din întreaga iarnă, mai favorabile sînt lunile ianuarie și februarie cînd, găsindu-se ea în plină nuntă — se pare că vidra se împerechează uneori și la alte epoci ale anului — circulă mai mult. Și poate că și cu mai puțină fereală...

Mai bune șanse de-a da ochi cu ea sînt în amurg, după scăpătatul soarelui, și înainte de deplina revărsare a zorilor. Vinătorul va rezista pe poziție atîta timp cît întunecarea face imposibilă o ochire cît de cît corectă. Noaptea cu lună plină, sau aproape plină, e cea mai indicată. Cu condiția ca acela ce stă la pază să fie îmbrăcat cum trebuie. Și cu condiția de-a avea picioarele virite în sacul îmblănit. Nu în cel umplut cu paie, căci palele foșnesc la cea mai mică mișcare! Nu-i rea nici groapa de pindă, căci te adăpostește și de vederile vinatului, și de vîntul care îți îngheață oasele. Numai să fie bine așezată față de locul unde așteptăm să apară vidra: vîntul să bată dinspre acel loc spre groapă și nu invers, distanța de la groapă pînă la acel loc să nu depășească 35—40 de pași.

E bine de știut că vidra ce înoată prin apă e mai puțin prudentă și mai puțin atentă decît cea care se fofilează pe uscat. Că în timp ce vinează prin apă, după pește, e mai puțin în stare să-l observe pe vinătorul care tocmai a ridicat arma... Dar iarăși e bine de știut că a trage în vidra din apă e lucru fără rost, căci oricît de bine ar fi lovită, tot s-ar da la fund. Tot s-ar face

nevăzută pe sub lîolul de gheață din apropierea malului. Dar la fel de fără rost este a trage și cînd abia a ieșit din apă, cînd abia a făcut cîțiva pași pe uscat sau pe gheață, căci rar lovitură, chiar mortală, care să o poată opri, chiar în agonie fiind, de-a se rearunca în apă.

Muniția potrivită: alică grea de 4—4,5 mm și o bună încărcătură de pulbere, căci pielea vidrei este rezistentă. Pe lîngă asta, vinătorul va face bine ținînd la-ndemină și o bită zdăvănă: văzînd el că vinatul mai mișcă, după foc, se va apropia și va căuta să-l lovească de moarte. (Al doilea foc trebuie evitat, pe cit se poate, mai ales trebuie evitat focul de aproape, spre a nu-i strica prea mult blana atît de prețioasă). Atingerea cu mina trebuie evitată atîta timp cît mai licărește o scinteie de viață în vidra împușcată, căci e în stare să sfarme, cu ultima forță, degetul omului, dintr-o singură mușcătură. Văzînd însă vinătorul că vidra rînită, chiar de moarte, s-ar mai putea arunca în apă, nu va ezita să-i trimită și al doilea foc.

Și încă un sfat: culcînd peste rîu, în locul unde am dori să o vedem ieșind din apă, o prăjină, mărim sorții ca lucrurile să se petreacă după gîndul nostru. Explicația e simplă: zăriînd ea acel lucru neobișnuit devine bănuitoare și preferă să iasă la mal, decît să treacă pe sub el.

Nic. A. STRĂVOIU

PRESUPUNERI

(dinspre partea pescărească)

Pentru-adîncirea simbiozei, zic să le spunem — pe cuvînt! — pescarilor: Impușcă-apă, celor cu armă: sparge vînt.

La fel, pe linie de-mprumuturi (și mai cu seamă că... ajută), zic: dacă noi umblăm cu-alice, să pună și ei — la glonț — plută...

Cum ei nădire nu pot face (decît prea rar) — și-i cam dărimă, mai zic să aibă dreptu-a pune, la țeava puștii, cite-o rimă.

„Foloasele” (problema-i veche și nu mă tem c-am s-o deochi) ei să le ia după... ureche iar noi, pescarii, după ochi!

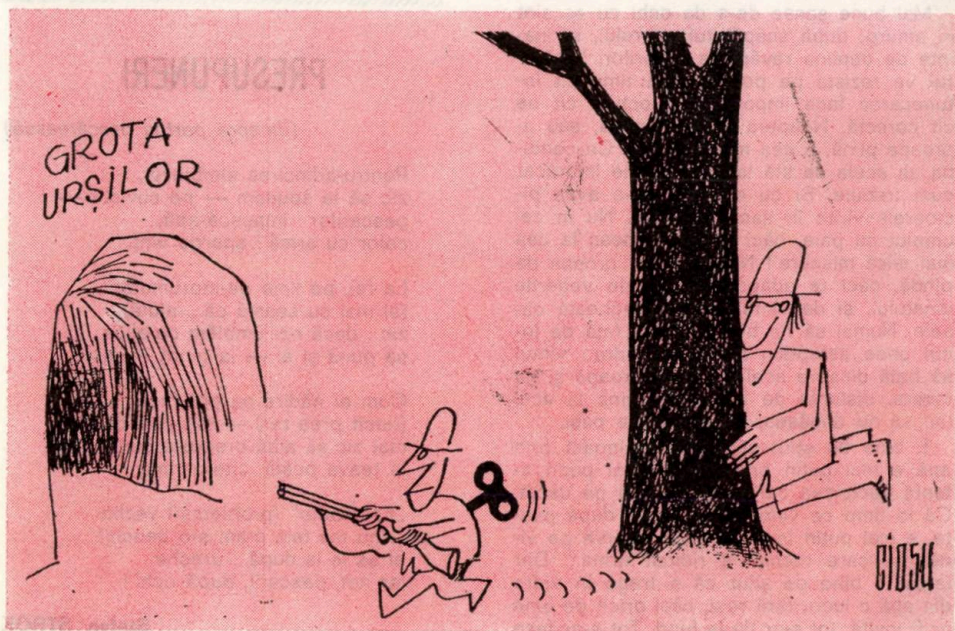
Ștefan STROE

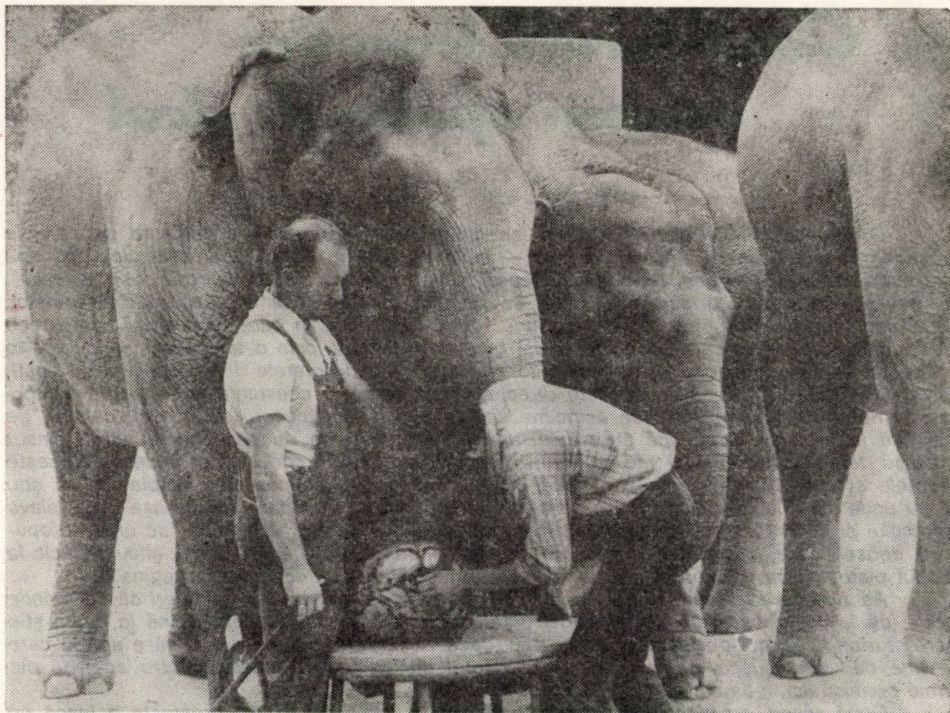
URȘII POLARI ÎN LUME

URSUL POLAR va deveni în curînd una dintre cele mai bine cunoscute specii de animale, dacă ritmul cercetărilor științifice asupra biologiei lui se va menține cu aceeași asiduitate. În curînd vor fi elaborate și stabilite principiile recoltării raționale a acestui vinat. Pînă în prezent numai în Uniunea Sovietică ursul polar beneficiază de o ocrotire totală, pe cînd celelalte țări din regiunile arctice consideră ocrotirea totală a urșilor albi ca neintemeiată. Două țări septentrionale, care nu renunță la vînătoarea rațională de urși polari, mențin pentru ei rezervații, unde ocrotirea totală este obligatorie. Aceste rezervații sînt: regiunea golfului James din Canada și Țara Regelui Carol din Norvegia. Această din urmă rezervație este cea mai veche regiune de ocrotire a urșilor albi, care pînă în prezent a fost considerată drept habitatul și „pepiniera” acestei specii ce populează întreaga Arctică.

Cercetările recente au combătut serios această părere. Simpozionul pe tema urșilor polari, care a avut loc la începutul anului trecut în Canada, a adus o serie de constatări și rezoluții. În primul rînd s-au totalizat rezultatele cercetărilor biologilor vînatului ai Canadel, Norvegiei și Statelor Unite ale Americii, privind un număr de 450 urși polari, marcați în diferite regiuni ale Arcticei. Pe această bază s-a stabilit că populația urșilor polari nu este omogenă. Astfel, există cinci populații regionale de urși albi, deși nu sînt cu totul izolate și anume: 1) Spitzbergen, Țara lui Franz Josef, Groenlanda răsăriteană; 2) regiunea Golfului Hudson; 3) Arctica Extremă a Canadei; 4) Alasca răsăriteană, Canada nord-vestică; 5) Alasca apuseană și partea nord-estică a Uniunii Sovietice.

S-a constatat că, în octombrie și noiembrie, în fiecare an, ursoaicele gestante își caută, pe terenurile enumerate mai sus, locuri de fătare „în comun”. Aceasta se înțelege în sensul că un grup de 10—15 ursoaice gestante își fac birloguri de iarnă, nu prea îndepărtate unul de altul, unde, pe la sfîrșitul iernii, își fată puii. Asemenea „clinici de fătare” s-au descoperit în diferite regiuni ale Uniunii Sovietice, în Canada, Groenlanda și Spitzbergen, însă n-au fost găsite în Alasca și nici în Țara Regelui Carol. Pe baza inventarierii efectuate de fiecare țară, s-a evaluat efectivul actual al urșilor polari la peste 10.000 de exemplare. Recolta din anul 1966, de 1250 piese — s-a recunoscut ca admisibilă, întrucît nu amenință existența urșilor albi. Din contră, s-a stabilit că o recoltare rațională are o influență pozitivă asupra dezvoltării populației urșilor polari.

CALIFICARE PROFESIONALĂ

PÎNĂ ȘI televiziunea a fost de față atunci cînd cîțiva elevi ai școlii de îngrijire a animalelor din Stuttgart (Republica Federală a Germaniei) și-au dat recent examenul de absolvire. Tînărul din fotografie pilește cu o pilă enormă plăcile cornoase de pe piciorul pachidermului, ai cărui semeni privesc cu neîncredere operația. Ca în majoritatea meseriilor, viitorii îngrijitori de animale trebuie să absolve o școală de trei

ani, înainte de a deveni meșteri. Această meserie nu este prea căutată, deoarece nu oferă mari avantaje materiale, cerind în schimb multă pasiune și un talent special. Îngrijitorul trebuie să câștige atît încrederea leului, cît și pe cea a gazelei sau focelor, trebuie să crească cu multă răbdare animalele slabe și să le îngrijească pînă la vindecare pe cele bolnave. (G. H.)

LIBERTATE... FATALĂ

Din parcul zoologic Pilawin (Polonia) a scăpat o ursoaică și s-a îndreptat, prin pădure, spre satul Suchlowola. Pe drum, ursoaica a întîlnit o fetiță care, tremurînd de spaimă, s-a ascuns după un copac. Ursoaica s-a apropiat, a mirosit-o și a lăsat-o, plecînd mai departe. La marginea pădurii, în apropierea satului, pășteau cîteva vaci cu viței. Cum le-a zărit, ursoaica s-a rezezit la un vițel, dar vacile au atacat-o cu coarnele. La țipetele băiatului care păzea

vitele, o săteancă dintr-o casă din apropiere a sărit cu un par să salveze vițelul. După primele lovituri, fiara înfuriată a lăsat vițelul și s-a năpustit asupra femeii, pe care a mușcat-o și a zgîriat-o. Între timp vacile loveau ursoaica cu coarnele. După cîteva minute, atras de zgomote, a venit în fugă și pădurarul, care locuia aproape și care, cu un foc, a doborât fiara. Din fericire, rănilor femeii n-au fost prea grave.

Considerații teoretice asupra apelor de deal

DACĂ NE GINDIM NOI BINE, și ne mai uităm și prin cele documente pe care le posedăm, apele colinare sînt — de fapt — ceva ce nici nu există: permisul zice sau apă de munte, sau apă de șes, ihtiologii se leagă numai de zone (asupra cărora o să revenim), iar pescarii se cheamă oricum altfel decît, să spunem, delurenî, colinari sau ceva cam pe-aici. Așa fiind, apa colinară reprezintă o noțiune foarte abstractă, în care fiecare își poate face de cap cum crede, și care, la rîndul ei, își face de urît după cum o taie capul: mă refer la respectarea, de către apă, a recomandărilor savante privind hotarele dintre speciile de pești, la consecvența ei în ceea ce privește direcția de scurgere și constanța debitului, la conformarea fidelă față de normele de adîncime scontate și la alte bucurii de același calibru, pe care ni le produce orice apă strînsă între două protuberanțe de pămînt. De altfel, cîstit vorbind, tare-aș vrea eu să-l văd pe unul în stare să-mi explice convingător unde se sfîrșește muntele și unde începe dealul, ori unde încetează dealul și se pornește cîmpia, ca să știu și eu unde mă aflu cu bățul. Fără a cere, de aceea, încă o delimitare (că de așa ceva, slavă domnului și celor care ne reglementează, nu ducem lipsă!), mă încumet să fac unele propuneri deosebitoare, cu nădejdea ascunsă că nimeni nu le va lua în seamă altcum decît la modul platonice: ba din contră, vai de zilișoarele mele la prima reîntîlnire cu tagma!

Aș zice, ca să încep, că apa colinară e aceea în care ai dreptul să speri că vei prinde orice, de la păstrăv rătăcit pînă la știucă uitată și de la mreană băștinașă pînă la naiba știe care sturion hăbăuc, apucat de streche. Sau, dacă vă convine mai bine așa, că e apa în care la una dai, alta mușcă, altceva scoți și cu totul altceva aduci acasă; pentru această din urmă premisă am, n-aș mai fi avut, probe cu duimul.

După aceea, eu mărturisesc că apa colinară e una care îl cam prosteste o leacă pe pește: într-un fel pleacă, bunăoară, cleanul din Moldova, și total altfel vecinul lui din Siret, chiar dacă șed peste drum unul de altul, exact la împreunarea geografiei care-i rabdă. Primul se duce glonț, face pluta săgeată, ia cocoloșul prin acrobații fastuoase, n-ar înghiți o rimă nici să-l spinzuri; al doilea, dimpotrivă, morfoleşte ca baba, pînă și mămăligă, șade la liniștit de parcă în șuvoi și-ar șifona straiul și și-ar perturba mustața, la săltărețe nici nu se uită iar pentru rimă și lipitoare zice și bogdaproste. Mă rog, cu primul faci volute prin văzduh, în timp ce de-al doilea tragi cu opinteală, dar asta e altă poveste.

Pe urmă, aș zice că o apă colinară veritabilă se caracterizează în esență prin dimensiunea și vinjoșenia rădăcinilor pe care se învrednicește să le conțină, ca și prin arta cu care știe să te facă să crezi că nu le conține. N-am a mă plinge nici dinspre partea pietroaielor de la munte, nici dinspre a lîntiței și altor perfidii ale bălții; dar niciunde nu te încâlcești mai iremediabil și nu rupi mai consistent decît în năpasta curgătoare printre două delușoare, credeți-mă pe cuvînt și pe cătrăneala sufletului, că știu eu se spun. La munte aluneci de pe un pietroi și, oricum, de la briu în sus tot rămii uscat cit te-a cruțat ploaia; la baltă te cufunzi alene și odihnit în smirc și, dacă nu mai izbutești altfel, tot vine un suflet milostiv și-ți întinde o prăjină, să te extragă; dar la deal, fie că pornești singur de-acolo de sus, fie că pleci cu mal cu tot, fie că faci un singur păsuleț, n-ai cum ajunge în altă parte decît într-un fel de cazan fără fund, care-ți trece și peste cap și peste undiță și-n care nu te vede nimeni altcineva decît brotacii, de tulbure și de învîrtită ce-i dumneaiei, apa. Adăugînd la plăcere ciulinii, scafeții, urzicile — nici una mai stăruitoare în altă parte —, ori clisa — nicăieri mai alunecoasă —, sau raritatea izvoarelor — de niciunde mai absente — aveți o foarte palidă imagine a acestor caracteristici marcante ale apei colinare.

O alta ar fi aceea că ea se răsucește. Nu cred că are, cineva care n-a văzut-o, puterea să-și închipuie cum se poate răsuci o apă dintr-astea, din pricini obiective (cînd, bunăoară, dă peste un deal și altă soluție decît să-l ocolească n-are) sau subiective (adică fără nici o pricină logică). Își mai face el mendrele și cite-un piriaș de la munte, dar acelaia ce poți să-i ceri, cînd nu ești sigur nici că anul trecut era tot pe-acolo, nici că la anul va mai fi. Se mai fandosește citeodată și Dunărea, cit e ea de sobră și de așezată, și-ți trîntește cite-un cot de mai mare dragul. Dar ce-au a face astea cu toanele unei colinare, Siretul să zicem, de-acasă de la Sas Voievod și pînă acasă la Vasile Alecsandri, ca să nu ieșim din capitol?

Vai de capul bieților copilași care au a-l desena la geografie, și vai de picioarele sărmanilor pescari, care au a se preumbla pe dinsul numai de la un sat la altul !

Cam atît — deocamdată, fiindcă vor mai fi fiind almanahuri și în vecia viitoare — despre ale apei în sine. Să zăbovim o țiră și asupra vietăților pe care le implică : peștii și oamenii.

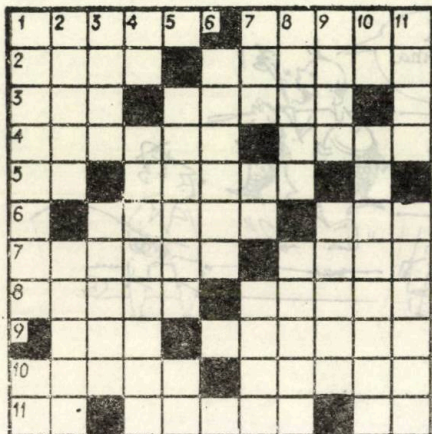
Peștii, am mai zis-o, sînt toți : măricei, dolofani, blinzi, înghesuți unu-ntr-altul, bine dispuși, dedați cu pescarii, taman cum trebuie. Ca să nu-i încurce, specialiștii i-au împărțit pe zone, trăgînd dungi cu creionul pe planul făcut de către tovarășul contabil Dirdală după crochiul desăvîrșit de un unchi dinspre mamă al domniei-sale, grefierul pensionar Ciobică. Cu carioacă galbenă a fost însemnată zona mreinei, în care se găsește mai cu seamă scobar ; cu roșu e marcată zona cleanului, în care altceva decît scobar nu prinzi nici dacă dai cu tunul ; cu verde s-a înscris zona scobarului, în care se poate întîmpla să-l prinzi chiar pe el, iar cu violet zona altor pești, în care predomină scobarul. Această împrăștiere este, ca să zic așa, transversală, fiindcă dunga e trasă de la mal la mal. Pescarii, ca tot pățitul, au devenit pricepuți (ceea ce nu i-a obligat să ajungă și înțelepți) și-au făcut o altă sfîșiere, longitudinală : trei pași de la mal fișia pentru copii, de-acolo pînă în șuvoi cea pentru învățăcei, în toiul șuvoiului feuda avansaților, apoi iar a ucenicilor și, pînă în celălalt mal, din nou a pruncilor ; orice obrăzniceală se reprimă pe loc, cu trimitere la lungul nasului sau, dacă e cazul, și în alte părți. Interesant e că această delimitare empirică se dovedește corespunzătoare și în legătură cu distribuția peștelui. În sectorul trei pași de la mal găsești clean, scobar, morunaș, știucă, oblete, porcușor, cărășel, beldiță, ciră, zvirlugă, nisipariță și tot ce-ți pofteste inima ; în culoarul următor dai și de cite-o mreană bezmetică și, dacă-ți ții firea, de-o moacă, iar pe centru ai cele mai covîrșitoare senzații simțind valul în strună, pentru că acolo dai numai la fund ; de asemenea, nicăieri nu rupi mai impresionant decît în acest teritoriu al privilegiaților, ceea ce le dă lor dreptul să persevereze în convingerea fermă că au avut de lucru cu barosanii. Pește duc și aceștia acasă, dar dobîndit doar după ce i-au alungat pe ținci, să nu-i apuce noaptea pe gîrlă, sau după ce i-au expediat prin cele lanuri, după porumb de copt.

Despre oameni mi-a mai rămas tare puțin de zis. Ei au, binecuvîntată fie-le lingvistica, o vorbă a lor, inegalabilă, tot alta de la sat la sat, ba chiar de la uliță la uliță, datorită căreia neofitul plonjează, ascultînd-o, de-a dreptul în miracol și în ancestral. Iacă mostră, cu rugămintea de a crede că în tot ce urmează e vorba numai și numai despre peștii noștri cei de toate zilele, avuți în tolbă și de dumneata și de mine și lipiți de undiță ca scaul de oaie :

„Am zăticnit, bre Jiță măi, și butoi, și țărancă, și ruginoasă, și oachiș, și seran, și jamnă, și rup, și sineț, și cirjencuță, și bircie, și suduc, și poduț, și harc, și cătea, că nu-s pe apă de ieri, de azi. Dară hașcă precum s-a dădut astă noapte, la clipăt, cu mai de ghițică, mai rar.

Învredniciți-vă, erudiților, și traduceți !

Ștefan STROE

PĂDUREA

ORIZONTAL: 1) Densitate tematică! — Pădurea cu jir prin iarbă. 2) Ca muma pădurii (masc.) — Poteci printre copaci. 3) Virf! — La umbră (fig.). 4) Pădurea „cu cetina tot verde”. — În alcătuirea ei pot intra: bradul, fagul, stejarul. 5) Virfuri de stejari! — Arbori de pe lângă ape. 6) Fratele mai mic al codrului. — Desert din zmeură sau mure. 7) Un inel! — „Hainele” copacilor. 8) Metaforă pentru culoarea pădurii, toamna. — Sfredelire... la rădăcină. 9) Greutate. — Codoi. 10) Plante și animale. — Mișcat. 11) Frunza bradului. — Arbuști pentru... bere. — Rădăcina salcîmului!

VERTICAL: 1) Pădure tinăra... — ...și capătul ei 2) Fac braț din brad și car din cer! — Ca brazil (sing.). 3) Lemn subțire, la acoperiș. — Braț de stejar! 4) Tei... răsturnat... — ...la pămînt (fem.) 5) Planta ornamentală de la „picioarele” copacilor. — Alun mic! 6) Frunziș. 7) Metagrama fagulii. — La margine de crîng! — Cutreier codrii... în mitologie. 8) Are ace, dar nu-i brad. — Păduri. 9) S-a terminat! — Frate cu Stejarul. 10) Cer tăiat! — Pădure plină de ghindă. 11) Conifer... curgînd la vale. — Abia apărută la orizont.

Nelu CARAIMAN

Ștefan BALABAN

Mistreții de la Lugoj

INCĂ DIN VARA anului 1971, o ciurdă de mistreți și-a făcut apariția în apropierea orașului Lugoj, într-o pădurice, la aproximativ 2 km de oraș. În preajma acestei zone, IAS Lugoj a avut însămintat porumb pe o suprafață de cca 20 ha. Mistreții au avut liniște deplină chiar în interiorul lanului de porumb — suprafață care le-a permis refugiarea atunci cînd au fost deranjați din culcuș. După recoltarea porumbului s-au refugiat în pădurea din apropiere.

În ziua de 27 decembrie 1971 era ceață. Tehnicianul veterinar Voicu Marin, venind pe bicicletă de la o fermă a IAS Lugoj, a observat la distanță de 30—40 m, înaintea sa, niște matahale. I se sălta căciula pe cap pentru un moment, dar observă pînă la urmă că este vorba de mistreți. Se îndreptau spre oraș, mergînd înaintea veterinarului, care îi număra de cîteva ori. Erau 10 exemplare.

Au intrat în oraș, trecînd prin fața spitalei, spre centrul orașului, parcurgînd aproximativ 1 km. Pionierii, alarmați, unii fugeau, alții, curioși, urmăreau să vadă cum se va termina scena.

Unul din mistreți se izolează și intră în curtea depozitului Competrol, unde dărimă cîteva butoaie și butelii de aragaz, după care este evacuat de către salariați. Găsind poarta cimitirului catolic, deschisă, intră în cimitir. Un vinător care domicilia în apropiere intervine cu arma de vînațoare și împușcă mistrețul în chiar incinta cimitirului catolic, care avea toate porțile închise.

Ceilalți 9 mistreți au luat-o pe o stradă care duce la malul stîng al riului Timiș, parcurgînd aproximativ 1 km pînă la ieșirea din oraș. Mistrețul împușcat a fost predat filialei de vînațoare și pescuit sportiv.

Respectarea de către vînaătorii din Lugoj a legislației vînațorești, a făcut ca acești mistreți să ducă o viață pașnică la numai 2 km de oraș.

2 EPIGRAME de Florin IORDĂCHESCU

Chiar să crape pietrele de ger
El, la vînațoare-i în veston.
Cum rezistă nu-i nici un mister:
Are „căldurică” la bidon.

Orbit de fumul din luleaua
De care nu se despărțea,
A tras în vulpea ce venea
Însă a nimerit... cățeaua.

Lupul la strîmtoare

ÎN GRAJDUL GOSPODARULUI din casa de sub pădure, odihneau două vaci, un vițel și vreo douăzeci de oi. Era și un berbec. Și berbecul avea o talangă prinsă la gît cu un fel de zgardă de piele. Era iarnă, cu belșug de zăpadă și ger. Și era miezul nopții, cînd gospodarul a auzit, prin somn, vîiet mare în grajdul vitelor și talanga berbecului...

A aprins repede felinarul și a ieșit în ogradă. Zăpada îi țipa ascuțit sub tălpi, dar asta nu l-a oprit din drum. Dimpotrivă. Era atîta zăpadă și ger încît nu pricepea de ce era atît de mult pămînt răsîndit pe zăpadă, la temelia grajdului...

S-a apropiat, a văzut urme și a priceput. A pus felinarul jos, pe zăpadă și s-a opintit să ridice un bolovan de lingă temelia grajdului. Îl adusese acolo cînd făcuse grajdul, dar nu-l folosisese. Și l-a prăvălit peste gaura neagră, făcută proaspăt, sub temelie. Pe urmă a ascultat; din grajd nu se mai auzea nimic...

A luat felinarul, s-a dus în casă, a luat din cui pușca ruginită și a început s-o încarce: a luat cu două degete pulbere („prah” — așa i se spunea) de trei ori și a turnat-o pe țeavă. Pe urmă a rupt o bucată din ștergar — că hirtia era greu de găsit în casa omului, pe vremea aceea — și, cu un băț lung și drept, a indesar bucată aceea de ștergar în țeavă, peste pulbere. Apoi a luat în palmă, drămuind din ochi, bucățele dintr-o căldare de făcut mămăligă, fontă, după cum am aflat mai tîrziu, spartă cu ciocanul, pe piatră și după ce a turnat totul pe țeava ruginită, a mai pus o bucată de ștergar și a indesar-o bine cu bățul, pe la gura țevii...

...Apoi, și-a luat felinarul și pușca, s-a urcat în podul grajdului, a coborît puțin felinarul și a văzut vacile urcate cu picioarele în iesle, oile bulucite într-un colț al grajdului și vițelul rupt. Lupul încercase să iasă, dar îl oprise pietroiul de-afară. Acum răsuflea greu, orbit de felinar.

Cînd a bubuit pușca ruginită, s-au cutremurat toate, lucruri și dobitoace. Numai lupul prizonier în grajd n-a mai mișcat de loc. Rămăsese ca trăznit.

Pe urmă a fost greu să fie liniștite animalele din grajd. Noroc că bunicul meu își aduse aminte că animalele domestice, la mare spaimă, pot fi liniștite dacă li se dă apă rece...

Cele de mai sus s-au petrecut în anul 1889, într-un sat de sub obcinele Bucovinei. (i.c.)

CA PE-O NĂFRAMĂ

M-am întîlnit cu pasărea-n pădure
și ne-am jucat, nebuni de libertate.
În loc de iarbă, sub copacii umezi,
se întindeau zăpezi imaculate
și pasărea căzu de-mpușcătură
sau poate numai de singurătate.

Iar cînd am ridicat-o, circumscrisă
înghețului din propria-i pupilă,
pe albul mat ca pe-o năframă scrisă
au înflorit trei picături de singe,
vestind materna ramură de tisă
că-n verdele-ntunerice niciodată
nu se va-ntoarce pasărea ucisă...

Andrei CIURUNGA

ANOTIMP

Stau la răscrucea unui drum și-aștept
Să-nceapă corul lor hăitașii
Cînd eu privirea-n mine o îndrept :
La ce vinat vor renunța pușcașii
Lăsîndu-mă pe mine să fixez
Cătarea puștii într-un punct precis
Dar flutură pădurea largi amiezii
Și eu nu pot să trag în vis.

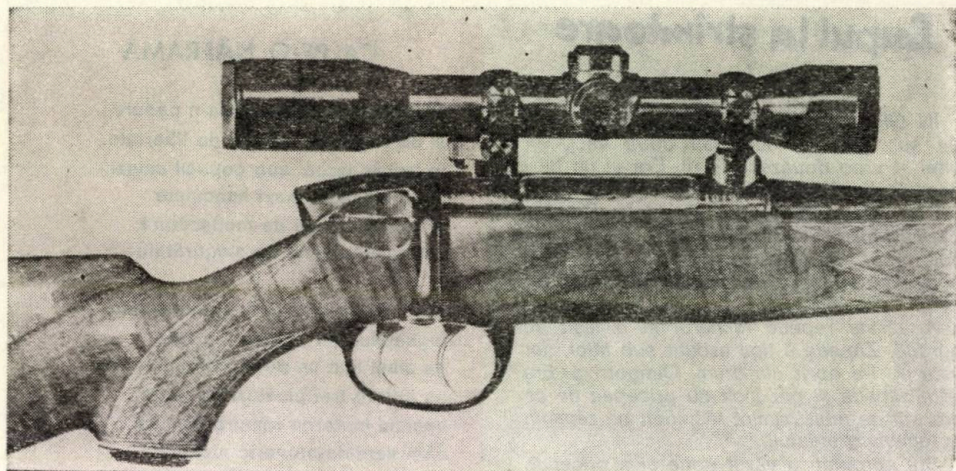
Și clatină pădurea-aprinse cozi de vulpi
Și dincolo de ele vād riuri de petale,
Cînd încă-un cîrd de iepuri uitat cîndva
pe culmi
Vin singuri să danseze pe țeava puștii
goale.

Dumitru GRIGORAȘ

EPIGRAMĂ

Gîndește Pil : stăpînul meu
îmi strigă : „Pil, aport !” mereu.
Ce mă mai pune să tot caut
Cînd el, săracul, trage-n aut ?”

Florin IORDĂCHESCU

MODERNISMUL PUȘTILOR DE VÎNĂTOARE

CA ORICE PRODUSE INDUSTRIALE destinate marelui public, puștile se supun unor relații caracteristice fabricant-cumpărător care le apropie de alți copii răsfațați ai civilizației noastre: automobilul, aparatul fotografic etc. Se observă totuși, în materie de arme de vânătoare, un conservatorism mai accentuat, avînd la bază cîteva cauze importante: pușca are o durată de funcționare mare, de proporția vieții unui vînător, acestuia neconvenindu-i să-și schimbe des unealta, oricîtă reclamă s-ar face unui model nou. O altă cauză este aceea că în ultimele decenii progresele tehnice au fost în acest domeniu mici, de loc spectaculoase, dacă ar fi să le comparăm cu cele realizate în domeniul aparatelor fotografice, de exemplu. A treia și probabil cea mai importantă constă în faptul că în anii noștri problema capitală nu este de a avea cu ce să împușcăm, ci să avem ce împușca. Totuși, vizitînd standurile cu arme din recenta expoziție de vînătoare de la Budapesta, sau răsfoind ultimele cataloage, pasionații puștilor de vînătoare au suficiente subiecte de reverie. Prin mici perfecționări, utilizînd materiale cu calități superioare ca oțeluri supraaliatate, aliaje ușoare, mase plastice, profitînd de anumite preferințe manifestate de vînători, fabricanții au realizat o serie de modele care sintetizează posibilitățile actuale ale industriei de specialita-

te și prefigurează tendințele constructive ale anilor următori.

PUȘCA CU ALICE. Se observă un interes crescînd spre pușca cu țevi suprapuse (sistem Bock) ca urmare a preferințelor trăgătorilor sportivi care au renunțat aproape total la pușca cu țevi alăturate, clasică. Un mare avînt a luat și fabricarea puștilor cu repetiție automată, mecanismul fiind acționat de forța reculului (Browning, Franchi, Fuji) sau prin imprumut de gaze din țevă (Remington, Winchester). Acest sistem de pușcă numită foarte frecvent (dar impropriu) „automată” prezintă o serie de avantaje. Cel mai important se referă la modul de fabricare, ce se realizează aproape integral mecanizat, fără operațiuni manuale de înaltă calificare (ajustări, reglaje etc.) necesitate de pușca cu două țevi, lipite între ele pe toată lungimea. În acest fel o armă cu repetiție automată, foarte îngrijită executată, costă cu 30—60% mai puțin decît una clasică, utilizînd materiale de calitate similară. Ca urmare a experienței acumulate mai multe decenii în acest domeniu și folosind muniția actuală de calitate superioară, funcționarea lor a devenit ireproșabilă, chiar după mai multe mii de focuri trase. Unii vînători o găsesc puțin practică, prin faptul că nu dă posibilitatea alegerii rapide între două cartușe cu alice

de mărime diferită. Alții îi reproșează lungimea exagerată, sau linia mai puțin estetică. Se pare totuși că aceasta este pușca cu alicce ce se va generaliza în deceniile viitoare.

Patul puștii continuă să fie fabricat din tradiționalul lemn de nuc, care va fi însă protejat în viitor de umezeală sau deteriorări mecanice, prin straturi de rășini sintetice rezistente și aspectuoase.

Țeava se fabrică din oțeluri superioare inoxidabile sau cromate în interior, ca mijloc de protecție împotriva coroziunii.

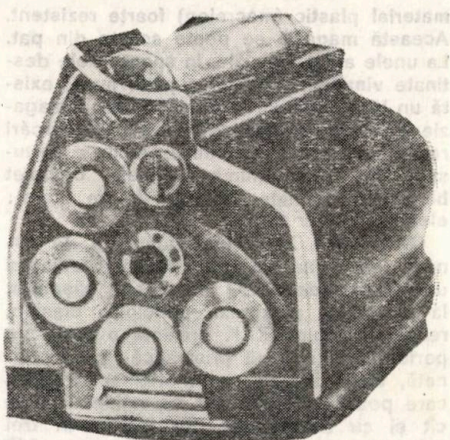
PUȘCA DE VINĂTOARE CU GLONȚ suferă modificări constructive mai importante decât cea cu alicce.

CARABINA profitind și de utilizarea materialelor noi, cu calități deosebite, se debarasează de unele supradimensionări inutile, moștenite de la pușca militară din care provine. Închizătorul nou este mai scurt și mai ușor, piedica de siguranță se acționează mai comod printr-o mișcare paralelă cu țeava. Magazia de cartușe se reduce ca dimensiuni și capacitate conținând doar 4—3 uneori 2 cartușe, suficiente în condiții de vânătoare. La unele modele magazia se poate scoate din pat în genul celor de pistol. S-a realizat de câțiva ani prima carabină cu țevi de schimb (Mauser 66). Perfecționarea mecanismelor și materialelor a făcut posibilă fabricarea unor puști cu glonț cu repetiție automată pentru cartușe puternice și cu funcționare sigură.

La pușca cu glonț cu două țevi sau mixtă (drilling) cea mai importantă modernizare este țeava liberă (nelipită) de țevile cu alicce, la drilling, sau de cealaltă țeavă, cu glonț. Fixarea se face numai în porțiunea detunătorului prin diferite sisteme și la gura țevelor cu ajutorul unui inel de ghidaj. Se înlătură astfel cel mai important dezavantaj al acestor arme și anume dereglarea tirului ca urmare a încălzirii (și implicit dilatării) neuniforme a țevelor în urma focurilor trase.

Vă prezentăm în continuare câteva modele reprezentative de arme cu glonț.

MAUSER 66. Este un produs al uzinelor Mauser A. G. Nürnberg. Acest model urmează faimosului său antecedent Mauser 98, după 70 ani de existență (și care va mai dăinui încă mulți ani). Este caracterizat în principal de un închizător cu 9 cm mai scurt decât la M. 98, reprezentând numai cca 19% din lungimea țevii și având suprafața umerilor de zăvorire mai mare cu 50% față de cel anterior. Cu totul nou la această pușcă este posibilitatea de a schimba țeava cu una de alt calibru, fără mecanisme sau cunoștințe de specialitate, realizându-se astfel pentru prima dată o carabină cu țevi de schimb. Pușca este com-

Magazia de cartușe detașabilă a carabinei Steyr-Manlicher, confecționată dintr-un material plastic special

pletată cu o magazie pentru 3 cartușe, șină prismatică pe țeavă pe care se montează înălțătorul sau luneta. Se fabrică într-un număr mare de calibre și două variante: cu țeavă de 60—65 cm și pat normal și cu țeavă de 55 cm și pat pînă la gura țevii (Stutzen).

CARABINA WEATHERBY. Fabricată de uzinele cu același nume din S.U.A., este destinată unor încărcături deosebit de puternice. Originalitatea acestei puști constă în sistemul de închidere, prevăzut cu 9 nuturi dispuse simetric, în trei rânduri, pe capul închizătorului și avind o suprafață de contact cu detunătorul mai mare cu cca. 60% decât la unul obișnuit. Se obține astfel siguranță deplină de funcționare la presiuni de 3800—4000 at și deschiderea se face printr-o mișcare circulară de numai 30°. Carabinele Weatherby se fabrică în licență și de către firma Sauer u. Sohn-Eckendorf (R.F.G.) în versiune europeană, cu înălțător și cătare (la modelul american lipsesc, fiind înlocuite cu lunetă), trăgaci cu accelerator, în cal. 6,5 x 68; 7 x 64 și 8 x 68S, pe lângă cartușele speciale Weatherby.

STEYR—MANLICHER. Este o carabină construită de uzinele Steyr-Puch din Austria, care produc de mai multe decenii modelul Manlicher-Schönauer cunoscut și apreciat în toată lumea. Caracteristicile acestei carabine sînt: închizător cu 6 nuturi dispuse simetric în partea posterioară a închizătorului, îndărătul deschiderii magaziei, țeava din oțel special, interiorul ghintuit al țevii realizându-se printr-un procedeu original de forjare la rece și nu prin găurire. Magazia este confecționată dintr-un

material plastic (macralon) foarte rezistent. Această magazie se poate scoate din pat. La unele arme speciale, în special cele destinate vinatului african, în patul puştii există un lăcaş special în care se ţine o magazie de rezervă, destinată unei reîncărcări rapide sau schimbării, de exemplu, a cartuşelor cu virf de plumb cu unele complet blindate, destinate vinatului foarte mare: elefant, rinocer etc.

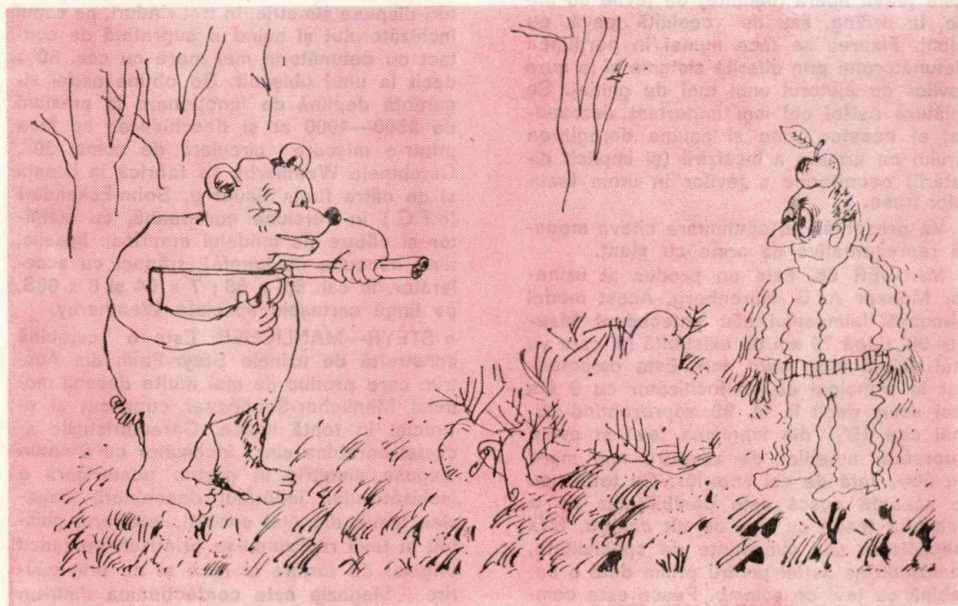
CARABINA ZKK. Este fabricată de cunoscutele uzine din Brno (Cehoslovacia) şi urmează modelul ZG 47, foarte răspândit la noi. Deşi păstrează principiile clasice, reuşita carabină ZKK prezintă o serie de perfecţionări: şină prismatică pentru lunetă, vizor dioptru şi un original trăgaci, care poate fi folosit atât cu acţiune simplă cit şi cu accelerator. Se fabrică în trei variante: scurtă, cal. 222 Remington, 243 Winchester şi 308 Winchester, normală, în calibrele 7 x 57; 7 x 64; 8 x 57 IS; 9,3 x 62; 270 Winchester, 7,62 x 63 precum şi magnum în cal. 375 Holand & Holand magnum.

MANLICHER SCHÖNAUER M72. Prezentat oficial la 1 martie 1972 la Salzburg de firma Steyr-Daimler-Puch, A. G. Porneşte de la concepţia de bază a modelului 1903. Urmează modelului Steyr-Manlicher descris mai sus, cu care însă nu se poate confunda. Linia tradiţionalistă revine la clasicul Manlicher-Schönauer. Sistemul de închidere este evident inspirat din modelul american Weatherby, prin cele 6 nuturi de

zăvorire dispuse simetric pe capul închizătorului. Magazia rotativă se păstrează, este metalică şi nu se poate scoate printr-o manevră simplă ca la vechiul Manlicher-Schönauer, ci numai după scoaterea a două şuruburi. Este prevăzut cu soclu special pentru montajul lunetei, nu necesită intervenţii ulterioare în materialul ţevii. Sunt prevăzute trei modele: L/M-uşor-mijlociu, S-greu şi T-tropical. Porneşte de la cal. 5,6 x 57 şi se termină la 458 W, totalizând 18 calibre. În aprilie 1972 a început fabricarea de serie cu cal. 7 x 64, celelalte urmând a fi asimilate treptat.

BROWNING B.A.R. Este o puşcă cu glonţ, cu repetiţie automată, oarecum asemănătoare puştilor similare cu alice, precum şi unor modele americane, cu glonţ. Deosebit, la această foarte modernă carabină, este utilizarea pentru prima dată a unor cartuşe foarte puternice, din seria magnum ca: 7 mm Remington-Magnum, 300 Winchester-Magnum, 338 Winchester-Magnum etc., pe lângă calibre clasice ca 7,62 x 63 Springfield, .243 W., .308 W etc. Funcţionarea repetiţiei automate este asigurată prin priză de gaz în ţeavă. Încărcarea se face rapid datorită magaziei, basculantă şi amovibilă. Capacitatea de foc este de 5 sau 4 cartuşe, în funcţie de calibrul. Această puşcă este fabricată de cunoscuta „FABRIQUE NATIONALE D'ARMES DE GUERRE S. A. HERSTAL BELGIQUE”.

Tudor DĂNEŢI

ESTE BINE SĂ ȘTIM...

CU VIRȘTA, ochirea cu arma cu glonț devine o problemă din ce în ce mai acută. Apariția prezbitismului atenuează puterea de adaptare a ochilor și face ca trăgătorul să nu poată vedea cu claritate, în același timp, cele trei elemente de ochire: ținta, cântarea și înălțătorul. La început, ochelarii de vedere pot înlătura impedimentul. Dar la un moment dat și aceștia devin insuficienți, caz în care se recurge la sisteme optice speciale de ochire: luneta și dioptrul. Prima reduce elementele de ochire sus-amintite, la două: ținta și intersecția reticulelor, ambele apărând clare în tot timpul. Dar luneta nu excelează prin ieftinătate. În ceea ce privește dioptrul, prețul este cu mult mai mic. Principiul său este similar celui al diafragmei obiectivelor fotografice. Prin micșorarea diametrului orificiului de trecere a imaginii, crește cimpul de profunzime, permițând ochiului prezbit, să cuprindă în zona de claritate, toate cele trei (sau două) elemente de ochire. Această calitate, însă, se obține în detrimentul luminozității imaginii, ceea ce îl face impropriu ochirii pe lumină atenuată. În ciuda utilizării sale curente la armele de tir, dioptrul n-a găsit prea mulți amatori printre vinători. Explicația rezidă — în afara dezavantajului arătat mai sus — în dificultatea de utilizare a dioptrului în ținte mobile, ca și riscul ce-l prezintă apropierea ochiului de orificiul de vizare (condiție preferabilă dacă nu obligatorie) datorită reculului armei. Aceste servituți, au dus la apariția unei variante, aceea a ochelarelor de tragere. Este vorba de o ramă metalică de ochelari obișnuți, la care fereastra corespunzătoare ochiului stâng este lăsată goală, sau cel mult acoperită cu un simplu geam, fără dioptrii, iar cea dreaptă — a ochiului director — este astupată cu un material opac, în care s-a practicat un mic orificiu, de cca 1,5 mm. La modelele perfecționate, există un disc turnant, având pe margine mai multe perforații al căror diametru variază de la 0,5 la 2 mm. Prin învîrtirea discului se poate alege orificiul cel mai convenabil, în funcție de lumină și de dioptriile ochitorului. La alte modele, acest disc este prins de un braț articulată care-i permite să ia diferite poziții pe suprafața „ferestrei”, făcînd astfel posibilă ajustarea optimă a orificiului față de ochi. Astfel de ochelari de tragere — modele mai simple — pot fi confecționați fără prea multă bătaie de cap și cu mijloace la îndemina oricui. Se face apel la o ramă de ochelari veche, la care fereastra ochiului director se astupă cu un carton tăiat după forma golului. Se practică în acest carton un orificiu, a cărui poziție se stabilește prin încercări, în funcție de lungimea și înclinația patului armei, de poziția capului trăgătorului etc. Se începe printr-o înțepătură făcută cu un ac și se mărește progresiv pînă la obținerea unui compromis ideal între luminozitate și claritate. Cînd poziția și diametrul găurii s-au stabilit, se scoate cartonul și, utilizîndu-l ca model, se confecționează un capac definitiv dintr-un material mai rezistent (fibră, tablă subțire, plastic etc.) care se montează pe ramă. Ochelarii sînt astfel gata și veți fi mulțumiți de rezultate.

LA ÎNTOARCEREA DE LA VINĂTOARE pe vreme geroasă, nu introduceți imediat arma în toc sau într-un dulap închis. Demontați-o și lăsați-o un timp, să ia temperatura mediului. După aceasta, o ștergeți bine, o ungeți și abia atunci o introduceți în toc. Procedînd în acest mod, veți evita ca umezeala condensată pe oțelul rece al țevelor să declanșeze ruginirea.

ĂȚI AUZIT DE PROTEX? Se vinde la magazinele de chimicale și se prezintă sub forma unui tub galben umplut cu vaselină siliconizată. Este unul dintre cele mai moderne produse pentru conservarea metalelor. Aplicat, cu o flanelă moale, sub forma unui film subțire, pe toate părțile exterioare de metal și în interiorul țevelor, asigurați arma împotriva ruginirii pe vreme ploioasă, a pătării brunajului în contact cu transpirația acidă a degetelor, obținînd o excelentă conservare pe termen lung.

...SE APROPIA SFÎRȘITUL vacanței mari — ultimele zile de libertate și de vînătoare la rațe și becaține, spre mijlocul lui septembrie, prin bălțile molatice ale Siretului. Cînd mă întorc într-o seară acasă — era întuneric bine, căci rămăseseam la pază în baltă — îl găsesc pe Dragomir Țugui, cel cu casa dinspre virful dealului, că mă așteaptă lingă felinar. „Dacă ăi vrea matale, îmi spuse, să vii să-mi faci un bine și să răpui un mistreț, că-mi prăpădește di tot popușoiul” — căci pe atunci mistrețul, socotit mare dăunător, putea fi împușcat în tot timpul anului. Acest Dragomir Țugui își avea așezarea ceva mai departe de marginea satului, chiar în coasta pădurii de la Boghicea, vestită pentru vinatul ei. Își semănase omul „o fărîmă de loc” cu porumb (pe moldovenește „popușoi”) chiar în marginea pădurii, și unul sau mai mulți mistreți se înădăiseră acolo, răscolindu-i-l de tot, că-i era acum frică să nu mai aleagă chiar „nimic” de pe urma lui. Cum nu avea alt vînător mai „la îndemînă” să stea acolo la pîndă noaptea, se gîndise că, poate, eu... fiindcă mă tot văzuse el cu pușca și mă tot auzise bubuind prin baltă... Fără îndoială, își zicea omul, o fi ceva de capul meu... „Ai veni matale mîine, către asfințit, la mine, om minca, ș-apoi ți-oi arăta eu locul...” Foarte onorat de această încredere, m-am prezentat a doua zi, „către asfințit”, în curtea lui Țugui, cu cîteva cartușe „decisive” de „patru la fund”... Nevastă-sa, leonima, care nu mă știa — că nici n-avea de unde — se uită îndată chiorși la mine, cam așa cum se uită găina la uliu, și, cîntărindu-mă repede, îmi zise așa, tam-nisam (credea pesemne că bărbatu-său convoca un vînător mai de nădejde, nu, așa, un fel de ucenic): „Dumneata adică ești ăla care zici că vrei să răpui porcul? la

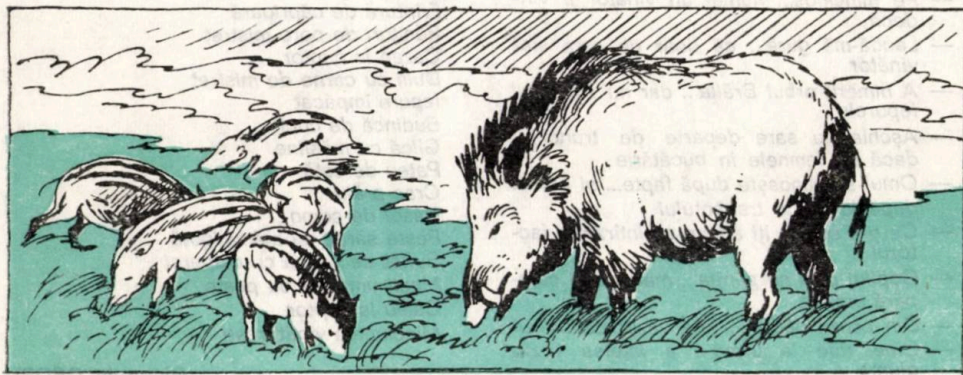
vezi, mai degrabă, să nu-mi împuști cumva vaca sau gișca...”, căci am aflat, cu această ocazie, că aceste două prețioase exemplare păseau în libertate prin partea locului, ba în pădure, ba pe marginea ei, ziua și mai ales noaptea... „Lasă femeie, îmi luă Dragomir apărarea, că dumnealui e meșter, l-am văzut cum a dărimat chiar o rață din zbor”... Am pornit-o repede și fără multă vorbă, în mare tăcere și întuneric, întii peste cîmp și apoi tot pe marginea pădurii, spre locul în care popușoiul lui Dragomir atingea codrul. Tot pășind, ca două stafii, auzim pe dreapta noastră un animal ronțăind și tot foșnind prin pădure... „Bagă de seamă, îmi șopti Dragomir, că asta-l „Mistreața” noastră cu gișca”. (Culmea! din cauza culorii sale închise, vaca în chestiune se mai numea și „Mistreața”...). Ajungem în sfîrșit lingă un copac mai gros și mă așez pe niște „țoale” aduse anume de Dragomir, cu fața la popușoiul cu pricina și cu spatele la codru. „Eu acum plec — îmi zise el potrivit înțelegerii avute, căci dacă rămînea acolo nu putea decît să mă încurce — ș-oi veni fuga după bubuitură, să văd ce-ai făcut, că stau și aștept pe prispă”. Iată-mă acum singur în beznă și tăcere — mai aud doar pașii lui Dragomir topindu-se încet și, din cînd în cînd, în surdînă, ca un discret acompaniament al nopții, vaca pascînd... Nu-mi puteam face nici un fel de „ipoteză de tir”, fiindcă nu vedeam, practic, nimic; doar, foarte vag, înaltele siluete ale popușoiului legănîndu-se agale în vînt, aidoma unor misterioase personaje care-și tot murmurau secrete într-o continuă și vibrantă conversație... Mai venea cîteodată o adiere mai puternică ce ar fi putut semăna, la rigoare, cu un mers greoi și infundat... Dar nu, nu era încă nimic... Așteptam răsăritul lunii ca să mai pot

zări, de bine de rău, cite ceva — iat-o în sfârșit apărind și pe dumneaei peste creasta dealului, mare și plină, cu un ușor abur împrejur, ca o imensă mămăligă proaspătă, răsturnată brusc pe tipsia cerului instelat. Acum popușoi începură să se zărească mai bine, ca și, deasupra capului, profilându-se pe stele, creasta pădurii și jos, departe în vale, sclipind ca un mic ban lustruit, de argint, Siretul... Ce puteam face altceva decît să tot aștept — n-aveam nici ceas; la ce-ar fi putut servi? Tot privind mai mult cu... urechile decît cu ochii, aud parcă, fișind prin față, o dihanie care se tirie încet, frecîndu-se de porumb și emițînd un zgomot cu totul distinct de permanentul și enervantul foșnet al vîntului. Acum văd clar virfurile popușoilor mișcîndu-se pe la 10—15 metri prin dreptul meu... Mistrețul a intrat deci din partea cealaltă a cîmpului și, curînd, curînd, o să treacă la pădure chiar pe la mine... Încerc chiar, lungit pe pămînt, să zăresc cit de cit, ceva pe stele căci, totuși, nu puteam trage, numai așa, după zgomot... Și-au trecut așa interminabile minute sau scurte ceasuri, nu mai pot ști; auzeam mereu, în față, mistrețul rîntîind prin porumb de colo-colo și nehotărîndu-se să treacă odată la pădure — și acum, chiar în spatele meu, prin pădure, vaca își vedea în liniște de păscutul ei... Nu mai știam ce să fac... Dacă mergeam spre porc, acesta ar fi fugit fără să pot trage. Noroc că la un moment dat zgomotul din față s-a stins încetul cu încetul, această simplificare a situației aducîndu-mi un fel de ușurare... Și cred că după această incordare am și ațipit puțin... Cînd deschid, nu mai știu cînd, ochii mai bine, luna era palidă de tot pe cer, aproape dispăruse, începuse să se lumineze binișor — de fapt cred că m-a trezit mai mult rîntăitul zgomotos al vacii care se apropiase în dreptul meu pînă lingă marginea pădurii și parcă

dădea să intre și ea în porumb. Hai să mă ridic și s-o gonesc, că destulă pagubă a avut bietul Dragomir, toată noaptea, cu porcul... Merg spre dînsa, cînd... stupoare... văd pe la spate, în loc de vacă, coșcogeamite scroafă sălbatică, neagră și înconjurată de cițiva godaci mărișori, rimînd distrată și perfect liniștită... (Doar nu stă-tusem împreună, cumînți, toată noaptea!?...) Mă feresc ușor într-o parte să-i pot zări mai bine coasta și, bang! bang! două focuri cu „patru la fund” care o culcă, foarte simplu, pe o rînă... Cînd, curînd după aceea, a sosit și Dragomir, gifînd în goană și nădușînd la culme, eram încă roșu de emoție și mă tot plimbam, agitat, în jurul mistrețului... Acum contemplam amîndoi în tăcere scroafa culcată, cînd auzim deodată faimosul foșnet din popușoi, dar, de rîndul acesta, venînd categoric spre noi. „Asta-i de azi-noapte — îi șoptesc pe înfundate lui Dragomir — să vezi cum îl rad...” și, pus pe isprăvi din ce în ce mai mari, eram gata să trag într-un fel de siluetă mișcătoare, dacă nu-mi sărea Dragomir pe pușcă, strigînd speriat: „Nu da că asta-i doar „Mistreața” noastră”. Era faimoasa vacă, care se plimbase, de fapt, toată noaptea în popușoi prin fața mea... (Doamne! de ce-am scăpat, și ea și eu...).

...Cînd ne-am întors acasă la Dragomir, victorioși și volubili, după ce am tirșit din greu porcul la vale, leronima mi-a spus, cu aerul său rece și înțepat, pe cînd ciocneam îmbătătoarea țuică a victoriei: „Să aflîi dumneata că tot eu, sireaca, te-am descîntat după ce ați plecat, că altfel nu mai impușcai dumneata porcul cit îi veacul, ba mai făceai și cine mai știe ce altă pozna prin pădure...”. Aceasta spre exasperarea mea și chiar a lui Dragomir, care mi-a promis, solemn, că o să mă răzbune el, după metoda lui, cînd are să-i vină bine...

Nicolae CRISTOVEANU

O cezariană excepțională

INVELITĂ ÎN PERNE electrice și culcată sub un radiator electric se află cea mai tânără „senzație” a grădinii zoologice din Hellabrunn, din München (Republica Federală a Germaniei). Este o minusculă maimuțică gibbon, care a venit pe lume prin intermediul unei operații cezariene. După o oră și jumătate, cit a durat această operație executată pentru prima oară asupra unei maimuțe, medicii veterinari ai clinicii universitare din München au putut preda mama și progenitura în bună stare, grădinii zoologice. Mama nu și-a văzut încă odrasla, cel de al patrulea fiu, deoarece micul gibbon trebuia crescut deocamdată într-o încăpere specială cu temperaturi tropicale.

Proverbe

- Cine aleargă după doi iepuri... obosește mai tare
- Ciinele care latră... sperie vinatul
- Lupul își schimbă părul... dar nu îl anunță la mica publicitate
- Nu tot ce zboară se mănincă... spre exemplu helicopterul
- Treci zi, vino noapte... apropie-te sezon de vânătoare
- Ce se naște din pisică... se numește pisic
- Pe mincinos... numai un vinător îl vindecă
- Laudă-mă gură... că doar de asta sint vinător
- A nimerit orbul Brăila... dar nu vinătorul iepurele
- Așchia nu sare departe de trunchi... dacă tai lemnele în bucătărie
- Omul se cunoaște după fapte... și pomul după loviturile trabantului
- Ce ți-e scris... îți aduce cu întârziere factorul
- Copilul pină nu plinge... mama nu-i cum-pără ursuleț
- Din cauza pădurii... n-a văzut pădurarul
- Cine ride la urmă... a înțeles tirziu gluma

- Toamna se numără bobocii... că-s mai puțin!
- Satul arde și baba... e la coafor.

Greșeli de tipar

Listă de buzate

Rateu de iepure
 Cață pe varză
 Fazan la țavă
 Ficat de gilcă
 Frîntură de căprioară
 Rănituri de porc mistreț
 Cazan la cuptor
 Dulii cu carne de mistreț
 Iepure împăcat
 Budincă de cucii
 Gilcă cu măsline
 Pateu de cață
 Crac prăjit
 Nasol de somn
 Pește sărac cu mămăliguță
 Suflet de șuncă cu ciuperci
 Moșii umplute cu pește
 Calău la cuptor
 Minciunile vînătorești

Gheorghe GROȘU

Poți prinde scobari ?

DA, DAR NUMAI CU UNELTE POTRIVITE

PENTRU A OBȚINE rezultatele dorite în pescuit este știut faptul că în primul rând trebuie să ții cont de sezonul în care te afli.

Oprindu-mă asupra momelii ce se întrebuințează trebuie să amintesc faptul că în fondul piscicol al Asociației județene a vânătorilor și pescarilor sportivi din Reghin a fost interzisă folosirea ca momeală a viermușilor din carne, măsură impusă din cauza unor pescari incorecți, care aruncă drept nadă viermuși amestecați cu lut și apoi prind cantități de pește mult peste cele legal admise. În aceste condiții atrag atenția că, atât ca nadă cit și ca momeală pentru scobar, în fondul respectiv este admis să se întrebuințeze doar: rime roșii, mămăligă și paste făinoase. Desigur că rimele se folosesc cind apa a fost tulburată de ploi, iar mămăliga și paste făinoase cind apa e curată.

Dacă privim un pic și problema uneltelor necesare la această specie de pește, putem spune că ele sînt foarte reduse și nu pretind cheltuieli exagerate. Un băț de bambus sau chiar de alun din 2—3 bucăți (ca să fie ușor portabil în autobuz sau în tren), cu o lungime de 3,50—4 m, cit mai ușor pentru a nu obosi prea tare mîna datorită aruncărilor permanente. Pe băț sînt montate inele alunecătoare pe cit posibil inelul din vîrf să fie din porțelan.

Din experiență recomand ca mulinetă modelul „Avat” sau tipurile asemănătoare, fiind ușoare și permițind desfășurarea foarte ușor. Mulinetele obișnuite (roată) nu servesc în condiții bune pescarului, avînd în vedere că aruncările trebuie făcute la distanțe pînă la 8—10 m, în care sens se impune desfășurarea nylonului care se incurcă foarte ușor sau se agață în ierburi și rădăcini, lucru foarte neplăcut, mai ales că incidentul se produce de obicei în perioada cind peștele mușcă.

Nylonul cu cit este mai subțire cu atît este mai bun, neuitînd însă amănuntul că dacă e prea subțire cedează foarte ușor la exemplarele mari, mai cu seamă cind în vecinătatea imediată există repezișuri, preferate de peștele agățat în cîrlig. Cele mai bune fire sînt cele de 0,20—0,25 mm.

Pentru înaintaș cele mai obișnuite fire sînt cele de 0,15—0,18 mm. Înaintașul să

nu depășească lungimea de 15 cm și să fie atașat la firul de bază prin ochi, pentru a permite schimbarea rapidă în caz de necesitate (fig. 1).

O importanță deosebită o au cîrligele care se întrebuințează, natural în funcție și de momeală. Astfel, la rima roșie se pun de obicei cîrlige de 13—14 iar la mămăligă și paste făinoase cîrlige de 15—16.

Plumbul este una dintre cele mai utile și necesare ustensile la pescuitul năbădăiosului scobar. Din acest punct de vedere, se pot întrebuința alice de diferite dimensiuni, tăiate pînă la jumătate și apoi pișcate

Fig 1

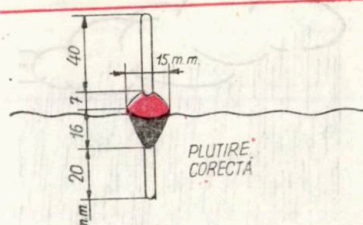

Fig 2

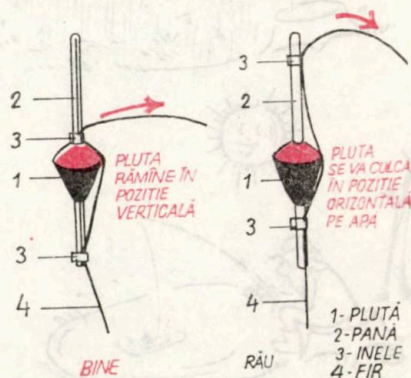

Fig 3

pe fir, în cantitățile necesare. În cel mai însemnat rol și de o importanță covârșitoare de care depinde rezultatul ședințelor de pescuit este pluta. Datorită faptului că scobarul are gura foarte slabă, este foarte vigilant, dacă înțepatul nu se face în momentul în care pluta are parcă mai mult o ezitare în acțiunea de plutire, apoi poți să stai mult și bine, că nu prinzi nimica. Pentru aceasta, în perioada de vară, se întrebuintează plute mici, având pana de fixare mai lungă, care să plutească vertical pe apă. (fig. 2)

Pentru ca pluta să-și păstreze poziția verticală trebuie să dispunem pe fir două inele mici din material plastic sau, în lipsa acestora, pluta se fixează prin legare cu fir de nylon de 0,15 mm. În aceste inele se introduc: în primul rind partea de jos a penei trecută prin plută, dar numai vârful acesteia, astfel ca greutatea plumbului să tragă pana în jos, iar în al doilea inel se introduce pana trecută prin plută, dar până la nivelul de sus al plutei, astfel ca bucla nylonului să nu culce pana pe apă. Astfel, pe parcursul ședinței de pescuit pluta își va păstra poziția verticală, chiar dacă nylou-

nul se udă sau face o buclă pînă la suprafața apei. (fig. 3)

Și toate acestea fiind spuse nu-mi rămâne să precizez decît faptul că e necesar și un coș din plasă de sîrmă, care se află în comerț la preț de 45 lei. Pentru păstrarea coșului în bune condiții este necesară și o curea bună, care trebuie și legată bine de o cracă. Altfel vom fi nevoiți să căutăm ore întregi coșul dus la fundul apei și aflat uneori la sute de metri de la locul unde a fost lăsat.

Și să nu zimbiți, dar pentru a evita alunecarea și murdărirea mîinii și uneltelor cînd peștele cade jos este necesar să avem la îndemînă și o cîrpă curată, bine prinsă de cordonul de la pantalon, pentru ștersul mîinilor.

Înarmat cu toate acestea, cu capul împuiat de obsesia întoarcerii acasă cu o recoltă care să uluiască soția, socrii, copiii și vecinii, putem merge liniștiți în stația de autobuz, avînd conștiința liniștită că la întoarcere vom putea da curioșilor modestul răspuns:

— „Am vreo trei kilograme. A mers foarte bine. Știi, mai puteam să mai stau că a mușcat bine. Nu vreau să abuzez. Statutul permite doar această cantitate maximă. De data asta trebuie să le dau la socri, dar cînd mai merg vă trimit și vouă”. Natural că la despărțire, vom trage cu coada ochiului, discret, dacă corespondentul a observat cele două cozi de scobar, lăsate afară din geanta de pescuit... chipurile pentru că: „nu mai încap în geantă de mulți ce sînt”.

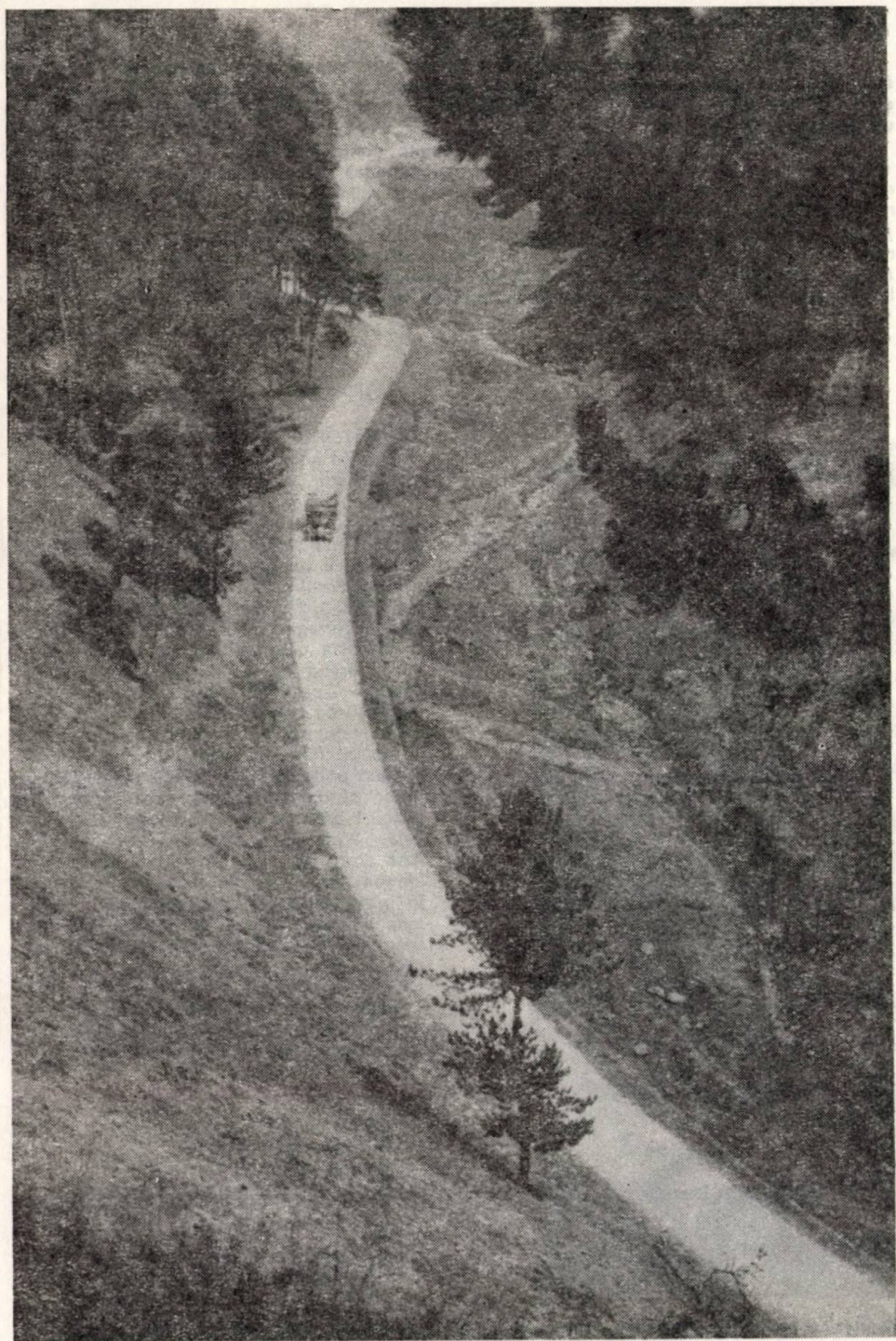
Onoriu Maior

PENTRU PURIFICAREA RIURILOR ENGLEZE

ÎN VIITORII cinci ani, guvernul britanic proiectează cheltuirea sumei de 1,3 milioane lire sterline pentru purificarea a cca. 1500 km de riuri. Rezultatul controlului eficace asupra gospodăriei apelor curgătoare și a altor întreprinderi este faptul că, în prezent, aproximativ trei sferturi din numărul total de 4500 km riuri engleze sînt curate. În ultimii 12 ani, s-a reușit să se îmbunătățească în proporție de 25% situația purității riurilor care sînt cel mai mult expuse poluării, adică cele din regiunile cele mai dens populate și industrializate ale țării.

Cele mai mari cheltuieli se vor face pentru purificarea riurilor: Tamisa, Jersey și Trent.

Drum spre munți

foto Nicolae Cristoveanu

ÎN FAȚA LEGII

CIINII DE VINĂTOARE, sub aspect juridic, sînt supuși unei reglementări care ține seamă atît de interesul general al evitării unor încălcări ale dispozițiilor sanitar-veterinare cît și de necesitatea folosirii corespunzătoare a acestor prieteni și slujitori devotați ai vinătorilor.

Prin H.C.M. nr. 2492/1969 au fost stabilite contravențiile la normele sanitar-veterinare și zootehnice, prevăzîndu-se că se sancționează cu amendă de la 50 la 150 lei, nerespectarea dispozițiilor stabilite privind circulația ciinilor. Potrivit normelor din H.C.M. nr. 2492/1969 este oprită pătrunderea acestor animale, printre altele, în locuri de alimentație publică, piețe și tirguri, ca și transportul ciinilor de la o localitate la alta, pe jos sau cu mijloace de transport în comun, fără certificat sanitar-veterinar. Sînt exceptați însă de la aceste prevederi (deci fapta nu constituie contravenție) ciinii de vinătoare prevăzuți cu botnițe și conduși la lesă de vinători cu permise legale de vinătoare.

D.—V. M.

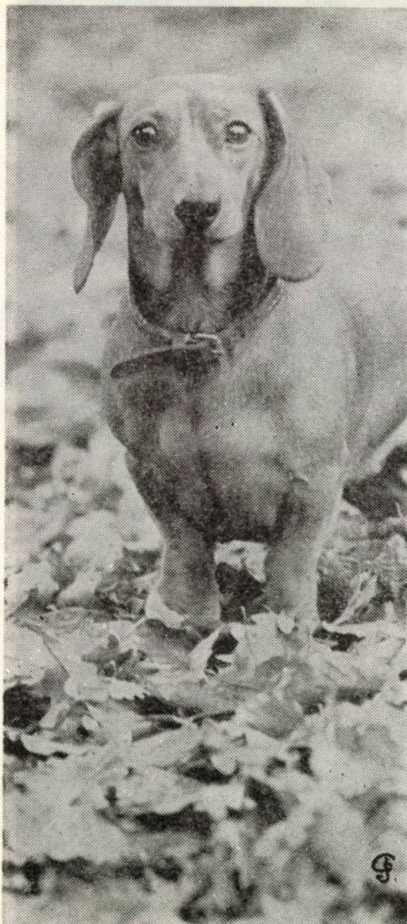
DE CE A MURIT CÎINELE

VINĂTORUL H. Fehringer din Stedtlingen (R.D.G.) a vrut să-și ia cu sine, la vinătoare, prepelicarul, cînd deodată a observat, că acesta șchiopăta de o labă posterioară. A lăsat deci cățeaua într-un coteț și cînd, peste cîteva minute, a venit din nou să vadă ce face, a observat că animalul și-a pierdut echilibrul și că întreaga-i parte dinapoi a paralizat ! După alte cîteva minute a survenit moartea,

Autopsia efectuată de un medic veterinar a arătat că în stomacul și intestinele cățelei — pe lingă resturile de hrană obișnuită — se afla un număr destul de mare de simburii de prune, majoritatea sfărîmați cu dinții. Fără îndoială, cățeaua, alergînd în ajun prin livadă, a înghițit o mulțime de prune căzute pe sol, din care au provenit simburii găsiți în organele digestive.

După spusele medicului, cauza morții a fost otrăvirea organismului cu acidul prusic pe care-l conțin simburii de prune. În urma pătrunderii acestui acid în circulația singelui, singele își pierde facultatea de-a se alimenta cu oxigen venînd din plămîni și de a-l repartiza în celulele corpului, din care cauză survine moartea !

Rezultă de aci, că nu se pot da ciinilor, cărora le plac fructele — prune și vișine, decît după scoaterea simburilor.

„Sonia” — foto Jacques Gentry

Că tot dai greș, nu-i de mirare
Și explicația nu-i nouă :
Vinatul vine pe-o cărare
Și tu-l vinezi, mergînd pe două.

Cînd a văzut că vii spre el, întins,
Pe bietul urs o milă l-a cuprins ;
Te cunoștea de vreme-ndelungată :
...Îi mai vinduseși pielea și-altă dată.

Florin IORDĂCHESCU

La crapul mare

ERA CALD, înăbușitor de cald, așa cum numai într-o zi din luna lui august poate fi.

Moleșit de razele soarelui priveam la plutele nemișcate, înfipite parcă de cind lumea în oglinda lucioasă a apei. De-a stînga și de-a dreapta mea, într-un posomorit priveghi, Scinteie și Moș Țuculiță așteptau, ca și mine, o tîrzie minune cerească.

Eram frînți de oboseală toți trei: plecați cu noaptea în cap de pe la casele noastre, ca să ne apuce dimineața cu undițele desfăcute, străbătusem cei cinci kilometri dintre M și C atît de repede, încît atunci cînd noi ajunsesem pe malul apei, cocoșii mai chiuiau încă a libertate prin cotețe.

Vinovat de toate astea era Moș Țuculiță, care ne zgîndărise cu o zi înainte: „Veniți mă cu mine la C, dacă aveți nylon gros, că știu eu niște locuri de crap extra; săptămîna trecută mi-a rupt acolo gută cit pentru două sezoane”. Dar ghinion, în ziua aceea crapii cei lăudați ori n-aveau poftă de mincare, ori țineau post, fiindcă mămăliga și rimele noastre zăceau neprihănite în cîrlige, fără să ispitească vreun mustăcios.

Scinteie, care în astfel de cazuri repede își pierde răbdarea, fuma îndrăcit țigară de la țigară și-l blagoslovea pe Moș cum îi venea mai bine.

— Ești om bătrîn, Țuculiță, și te ții de nimicuri. Mă mir cum de nu te inghite pămîntul ăsta, panglicarule și păcătosule!

Celălalt tăcea și își căuta alinarea într-o sticlă de „Bătrînă”, că de acolo i se tră-

gea și porea. Cînd socoti Moșul că s-a alinat destul, se trase mai încolo la umbră, zicîndu-ne plictisit:

— Vedeți, mă, dacă trage și pe la mine să mă treziți... și după cîteva minute, toropit de „Bătrînă” și de căldură adormi buștean.

Scinteie, căruia îi venise chef de baie și de răzbunare, își lepădă hainele lingă rucsac și cînd rămase în costumul său natural veni la mine, îmi șopti cîteva cuvinte la ureche, apoi sări în apă îndreptîndu-se înot către undițele Moșului. Ajuns acolo se dădu la fund. Ca la un semnal am început să strig:

— Nene Țuculiță! Trezește-te, nene Țuculiță, că-ți fuge cu undița. Într-adevăr una dintre undițele sale, un bambus lung dintr-o bucată, biciuia amarnic apa. Țuculiță, buimac de somn, sări în picioare și apucă de bambus, trăgînd zdravăn de el cu amîndouă mîinile, în timp ce țipa către mine:

— Vîno cu minciocul că-i mare!

Dar pînă să vin eu cu minciocul, peștele (o răgălie, cu greu urnită de bravul nostru ortac) prinsese a se ivi încetul cu încetul din apă; de celălalt capăt al răgăliei spînzura fără vlagă mina unui om...

Și odată s-a schimbat Moșul la față, a căscat uimit gura, apoi, a aruncat undița cit colo și a rupt-o la fugă de-a lungul malului, zbierînd înfricoșat și chemînd în ajutor pe Dumnezeu laolaltă cu toți sfinții din cer. A trebuit să ne luăm după el, eu și Scinteie „inecatul”, ca să-l convinsem că n-a fost nimic. Altfel cine știe ce se mai întimpla cu Moș Țuculiță.

Cris. TEODORESCU—TEO

SOMNUL

INTIMPLAREA S-A PETRECUT în părțile Bacăului, în fața gării Faraoani, la cițiva kilometri mai jos de vărsarea Bistriței în Siret. Să fi fost cu un an sau doi mai înainte de a se fi strunit apele Bistriței cea aprigă. Atunci, în acel iunie, vremea puhoaielor și a ploilor de-abia trecuse. Siretul fusese umflat de viituri și mult înfiorător față de ceilalți ani. Începuse să scadă, dar apa era încă tare tulbure : lutoasă-pământie.

Ațițați de tainele și măreția priveriștilor din acele locuri, ca și de maxima că : „Peștele mare se pescuiește pe turbureală”, eu cu Lănică din Bacău ne-am dat întâlnire la locul întâmplării, pentru a doua zi.

Dimineața prevestea o zi minunată. Siretul, măreț, încă neobișnuit de lat, trezea uneori senzații de teamă cînd se învrteța în adincuri, opintind rădăcini și trunchiuri de ploi seculari aduși cine știe de unde, sau de senzații de solemnă liniște, plutare și odihnă atunci cînd își revenea la curgerea lui normală. În luncă, astăzi inexistentă, păsările înălțau imn de slavă luminii și vieții, concertînd. Prin iarbă, în unduirea leneșă a zefirului : zumzet ; mișcare și zvîrcolire ; bucurii, drame.

În acest colțșor de rai pămîntesc ne-am hotărît să ne încercăm norocul și cu neîndoielnice speranțe am fi dorit să ne vedem plutele undițelor dispărînd repede în adincuri. Dar... au trecut ceasuri după ceasuri cu zadarnică răbdare și atenție. Ne-am schimbat și locurile : mai la vale, mai la deal ; iar mai la vale și apoi iar mai la deal... Nimic și iar nimic...

Se apropia, neîndurător de repede, ora hotărîită plecării la gară. Ajuns către culmea răbdării, mi-am schimbat locul ceva mai mult în susul apei și am aruncat, parcă în bătaie de joc, cirigul cu momeala într-un loc de care, dacă m-ar fi văzut niște copii, ar fi ris și ei. Un flăcăiaș, trecînd pe acolo, s-a și oprit pe malul înalt dinspre stînga și de la spațele meu.

— Trage ! Trage, nene ! strigă el ca scos din minți.

— Las' să tragă ! i-am răspuns cu destul plictis, gîndind că-i vreun porcușor sau o buruiiană adusă de ape, după felul cum se mișcase pluta. Dar pluta luase între timp adincime și... nu mai semăna a porcușor sau buruiiană.

Am înțepat scurt. Înțepătura scurtă și strunită întinse nylonul undiței. Peștele, îndreptat spre rădăcinile apropiate ale unui plop uriaș răsturnat în apă, loc unde probabil acesta ar fi dorit să-și savureze prada în tihnă, și-a schimbat direcția spre largul Siretului, întinzînd el de data aceasta nylonul. Și încă ce întinsoare... Abia atunci am putut să-mi dau seama că am de-a face cu un pește voinic, fără să-i cunosc specia. Nylonul zbirniia ca sirma de telefon iarna în izbeliștea crivățului, iar varga se încovoia de mai, mai să se rupă — deși de pe mulinetă dădeam lungime, însă cu prudență. În cele din urmă peștele nu a mai întins așa puternic și am reușit să-l întorc din calea lui, înapoi către mal, rede-pîndînd firul.

— Trage-l, nene, repede la mal, să nu-l scapi ! strigă din nou flăcăul, care urmărea de la locul lui mișcările mele și lupta peștelui.

Nu l-am ascultat pe băiat. Am continuat jocul cu peștele pentru a-l oboși. Instinctul de conservare sau oboseala l-a făcut să execute un salt de salvare și să se afunde ca săgeata. Abia atunci am văzut ce pește este și-i lăsai fir liber să nu smucească și să rupă.

— E somn, nene ! Somn mare ! Trage-l, nene, la mal, să nu-l scapi ! strigă flăcăiașul.

Nici de data aceasta nu i-am dat ascultare.

Somnul era în adevăr mare ; cu mult peste un metru. Un curent electric, tare plăcut, m-a furnicat de cîteva ori. Am avut senzația bucuriei că mi se agățase un somn așa frumos,

DIN SIRET

dar în aceeași clipă m-a prins frica posibilității pierderii și numai din cauza nylonului pe care-l socoteam prea subțire. Scinteietor de repede mi-am pus ordine în nervi, impunându-mi să nu grăbesc capturarea până nu-l obosesc bine, ca să vină la mal aproape singur. Malul nu era prielnic scoaterii și, cum mincioc nu aveam, am gândit să-l folosesc pe Jănică, că de atâtea ori se arătase tare priceput și cu multă îndeminare în asemenea împrejurări. I-am zis băiatului :

— Du-te mai la vale, nu departe ; este un pescar. Roagă-l să vină.

— Te-ajut eu, nene ! Sint și eu pescar. Mă pricep să-l scot !... Să nu ajungi ! a încheiat el cu jurămintul-blestem.

— Te rog fă așa cum ți-am spus și du-te ! am hotărît.

Înțelegător, flăcăul grăbi și-l anunță pe Jănică ; îi ajută chiar să aducă toate bagajele.

— Am sosit !... Ce-i ? Somn, mreană, crap ? Hai trage-l afară ! Sint gata ! mi se adresa prietenul gifiind de oboseala fugii.

— Un somn tare frumos și ar fi păcat să-l pierdem ! i-am răspuns.

— Atunci, hai, scoate-l afară ! Ce mai stai ? Deapănă struna și când ajunge la mal, eu îl trag în sus, și-i al nostru ! mă sfătui Jănică.

— Nu te supăra ! Stai jos și aprinde-ți o țigară. Ți potolii elanul și continui : Am să-l obosesc bine până va veni pe lat. Atunci, la acest prichici de humă, ai să-l prinzi de la urechi, fără să prinzi și struna. Dacă se va zbate și nu-l vei putea ține, mă vei anunța și îi vei da drumul în apă, ca să-l strunesc eu.

Jănică, înțelegător, s-a așezat pe iarba malului, a aprins țigara și urmărea cu toată stăruința mișcările strunei și ale vârfului vergii.

Eu, jucind pește, l-am obligat ca să iasă o dată la fața apei.

— Încet, cumătre, încet, să nu-l scapi, că-i strașnic ! îmi spuse Jănică, dindu-mi și un nume care-i plăcea lui tare mult.

Am repetat jocul, cu peștele, de a-l trimite în larg și a-l recupera, până când am simțit că nu opune rezistență. Atunci i-am spus :

— Pregătește-te ! Îl scoatem ! Fii atent și nu pui mina decît pe pește, la urechi, și-l arunci pe mal !

— Gata ! răspunse Jănică proptindu-și călciele bine în prichiciul de humă din malul Siretului. S-a lăsat pe vine cu minile întinse spre apă, ca un clește viu, ca să-i apropie peștele.

Eu, în picioare, depănam nylonul. Somnul, obosit peste măsură, venea ușor la mal, în care timp i-am săltat și capul de cîteva ori la aer. Ajuns sub cleștele viu al lui Jănică, i-am ridicat capul sus afară din apă. Jănică l-a apucat cu nădejde și zbughi cu el pe iarba de pe mal.

Încordarea ținuse mai bine de jumătate de oră. Am răsuflat ușurat și l-am îndemnat pe Jănică să ne așezăm la umbra unui măceș de la vreo treizeci de metri. Am pornit amîndoi într-acolo. M-am oprit și m-am adresat flăcăului care ne urmărea cu ochii mari : „Îți mulțumesc că l-ai chemat pe dumnealui. Ai văzut și dumneata cum se obosește și se scoate un pește mare ; nu ca voi, care, dacă agățați un pește mai răsărit, trageți și voi de pe mal, trage și peștele din apă și pic struna sau varga. Vorba unui pescar bătrîn și încercat „De pe mal trage un bou, din baltă, altul”. După această scurtă predică, m-am îndreptat spre măcieș. Jănică ajunsese și din sacul de spate scosese sticla cu vin și apă minerală, adresindu-mi-se :

— Te felicit ! Poftim sticla, răcorește-te și zic să-l curățăm aici, să nu se strice pe așa căldură pînă la Bacău.

— De acord ! Apucă-te de el și grăbește-te ! i-am răspuns.

Jănică spintecă burta, scoase toate măruntaiele și alese ficatul, care era neobișnuit de mare, iar icre, berechet. Luă somnul spintecat și se duse grăbit să-l spele de sînge exact în locul de unde-l scosese din apă.

Eu, la umbra măcieșului, cu sticla lingă mine, am auzit o bleotocăreală în apă și am gîndit : „Jănică spală somnul”. Odată cu bleotocăreala am văzut că și flăcăul de pe malul înalt a sărit ca fript în picioare, privind țintă spre Jănică. Iarăși am gîndit : „Nimic ! Admiră somnul” și dusei de repetate ori sticla la gură, să mă răzbun pe căldura celui ceas. Eram tare mulțumit și nici nu-mi dădeam seama cît de repede zboară timpul. Deodată am auzit altă bleotocăreală și :

— Aha !... Te-am prins și nu te mai scap, fire-ai tu să fii ! glasul lui Jănică, care și-a încheiat monologul și cu o alintare pur românească.

— Ține-l bine, nene, să nu-l scapi din nou ! preveni și flăcăul de pe malul înalt.

Auzind acestea, curios, m-am ridicat și am pornit spre Jănică să văd ce s-a întimplat. Tocmai atunci și Jănică sărise de pe prichiciul de humă pe iarba verde de pe mal și ținea somnul din dreptul urechilor, în care își virise degetele de la amîndouă mîinile. Cînd a dat cu ochii de mine, a început să strige :

— L-am prins ! Iată-l, l-am prins !

În ochi i se aprinsese flacăra unei mari bucurii și, în timp ce striga, îmi tot arăta peștele cu burta spintecată. Eu nu mai înțelegeam nimic. Am gîndit că lui Jănică îi venise rău cît a stat cu capul aplecat în jos spre apă, spălînd peștele. Atunci l-am întrebat cu subînțeles :

— Ce ai prins, Jănică ?!

— Somnul ! Uite somnul ! răspunse Jănică, săltînd peștele în sus.

Mă cuprinsese consternarea și chiar m-am întrebat : „Cum o să fac să ajung cu Jănică în halul acesta de bolnav, acasă, la Bacău”, cînd tot Jănică m-a scos la liman, continuînd pe nerăsuflăte explicațiile :

— Pe cînd îl spălăm și-l țineam de ureche cu mîna stîngă, s-a zbătut așa de tare că l-am scăpat și s-a dus la adînc, spre larg. Nu l-am mai văzut. Mă gindeam cum să-ți spun ca să mă crezi că nu am voit să-l pierd. Cînd nu mai aveam nici o speranță să-l mai văd, a apărut la fața apei, departe, în Siret, înotînd exact spre mine. Îmi venea să sar îmbrăcat în apă să-l prind, dar el a luat viteză și a venit ca o torpilă sub mine, izbindu-se în mal. Privește-l, cumetre ! Privește-l ! Nu ajunge la Galați, ci tot la Bacău !

Am priceput pe loc, că Jănică al meu era perfect sănătos, dar nu înțelegeam cum, un pește spintecat, fără nici un fel de măruntaie în el poate să se ducă în larg, să se reîntoarcă la mal și să fie pescuit din nou. Privii nedumerit la pește, la Jănică și apoi la flăcău. Acesta din urmă, a depus mărturie : „Să n-ajung de az-nainte să mă prind vr-un pește dacă nu-i adevărat ce-a spus -mnealui” !

Petru I. CONSTANTINESCU

PESCUIND

(pe Al. ANDRIȚOIU parodiînd)

Stau lingă apă mut și nemișcat,
uitîndu-mă la pluta ce nu mișcă.
Am și uitat de cînd sînt nemincat...
Și nici nu-mi pasă că țînțari mă pișcă.

O să aștept o zi sau două, trei,
și-o batcă pîn' la urmă tot îmi pică.
Sînt cum îmi arde-n suflet un mușchi ;
dar nici nu plec de-aici fără-o plătică.

Trag undița la margine, prudent ;
ia uite lume ce noroc pe mine !
Ba, dimpotrivă, eu am și talent ;
nu-s urgisit ca alții — știu eu cine !

Vai ! Am scăpat-o-n baltă ! Ce stupid !
Am ghinion precum se dovedește !
Să mă grăbesc cît încă nu închid
Cei care vînd... la Alimentara pește !

D. C. MAZILU

SANDWICH WOBLER!

CONSTRUCTORII DE VOBLERE s-au lovit și se lovesc mereu de o mulțime de greutate în procurarea materialului de construit. Cel mai la îndemână e lemnul care se prelucreează ușor, e flotabil, se găsește peste tot, se vopsește frumos dar... crapă după oarecare întrebuințare. Se folosesc diferite procedee pentru prelungirea vieții voblerului din lemn: se fierbe în ulei de in, se vopsește cu vopsea pe bază de ulei, dar pe lângă faptul că operația durează enorm de mult timp chiar pentru proverbiale răbdare a pescarului, voblerul are totuși o viață scurtă. De ce crapă voblerul din lemn oricum ar fi tratat? Foarte simplu: pentru că apa se infiltrează cu timpul pe lângă șuruburi, lemnul se umflă și face vopseaua să crape. Cum să evităm pătrunderea apei pe lângă șuruburi?

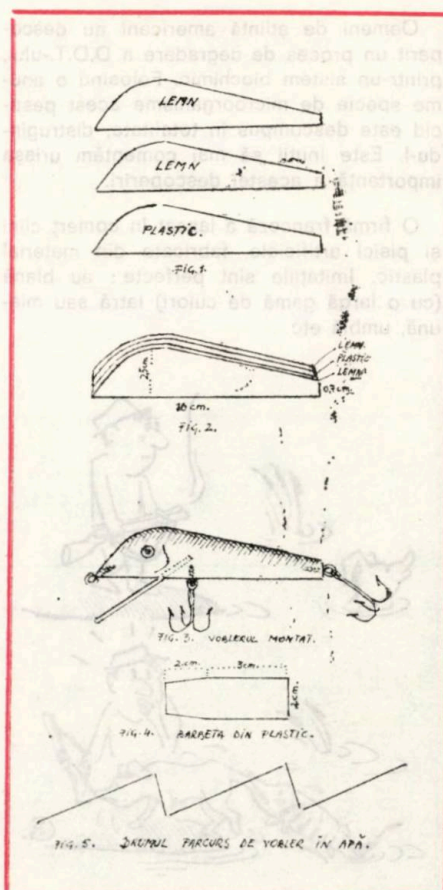
Iată o soluție găsită de mine și totodată un tip de vobler astfel construit. Folosesc o bucată de plastic în grosime de minimum 0,5 mm și maximum 1 cm. Din bucata de plastic tai silueta viitorului vobler la traforaj (fig. 1) și aceasta va constitui miezul voblerului în care voi introduce toate șuruburile. Apoi, din lemn de tei sau de preferat balsa (se găsește la magazinele „Cutezătorii”, în plăci de grosime ideală pentru voblerul nostru) tai încă 2 siluete identice cu cea din plastic (fig. 2). Lipesc cele 3 siluete (cu cea din plastic la mijloc) cu orice soluție de lipit materialul plastic (stirocol — 2 lei tubul, la orice librărie), și îl las strâns în menghină 2—3 zile. După ce s-a uscat încep să falez viitorul vobler cu ajutorul cuțitului, rășpilei și glaspapirului. Când e gata tai cu traforajul un lăcaș pentru barbetă și pot începe vopsirea și apoi lăcuirea. Se poate folosi vopsea pe bază de tiner și de preferat să se vopsească și lăcuiască prin imersiune. Culorile rămân la aprecierea pescarului. Barbetele o confecționez din plastic incolor, cu dimensiunile din figură și o fixe în lăcașul ei tot cu stirocol. Cu cit barbeta e mai înclinată cu atât voblerul va evolua mai adinc!

Acesta e un peștișor care la tracțiune se scufundă pînă la 1,5 m. După lansare se recuperează mai repede de cîteva ori

ca să capete adincime, apoi se intrerupe mulinatul ca să se ridice spre suprafață apoi iar se mulinează, astfel că drumul parcurs de vobler în apă seamănă cu dinții unui fierăstrău. Voblerul acesta prezintă avantajul, (șuruburile fiind montate în plastic) că nu va mai crăpa și faptul că deși e plutitor totuși, la tracțiune, evoluează destul de adinc.

Dacă sînteți un constructor de voblere pasionat sînt sigur că veți încerca această soluție și acest tip, căci fiecare sperăm că ultima realizare a noastră poate fi soluția ideală, voblerul infailibil, moartea știucilor, căci altfel n-am fi... ce sîntem. Spor la treabă!

E. KLOSSOVSKI

DE PESTE HOTARE

Constructorii englezi au realizat de curind camere electrice, speciale, pentru uscarea ciinilor, după ce au fost îmbăiați. Drept urmare, nici un ciine englezesc nu va mai răci, dacă stăpînul lui are suficienți bani.

Un text de lege, recent apărut în Franța, reglementează vânzarea ciinilor și pisicilor. Pînă acum, cumpărătorul nu avea nici o garanție asupra achiziției făcute. Dacă animalul era bolnav sau murea după vânzare, vânzătorul nu avea nici o răspundere. Cumpărătorul era, astfel, de două ori păgubit: odată pecuniar și a doua afectiv vorbind.

Prin acest text de lege se acordă cumpărătorului o perioadă de garanție de 15 zile de la data cumpărării. În cazul în care animalul se dovedește a fi bolnav sau moare, vânzătorul trebuie să restituie suma primită.

Oameni de știință americani au descoperit un proces de degradare a D.D.T.-ului, printr-un sistem biochimic. Folosind o anumită specie de microorganisme acest pesticid este descompus în totalitate, distrugîndu-l. Este inutil să mai comentăm uriașa importanță a acestei descoperiri.

O firmă franceză a lansat în comerț ciini și pisici artificiale, fabricate din material plastic. Imitațiile sînt perfecte: au blană (cu o largă gamă de culori) latră sau miaună, umblă etc.

Aceste animale artificiale prezintă chiar și avantaje față de omonimele lor naturale: nu trebuie hrănite, curățate, plimbate etc. și nici nu se înmulțesc în mod nedorit...

PREFERINȚE CROMATICE

Experiența îndelungată a pescarilor, exprimată statistic în urma unor anchete, a demonstrat că peștii apelor de munte manifestă anumite preferințe față de coloritul muștelor artificiale.

Păstrăvul indigen se prinde mai ales la modele mai sobre, cu nuanțe dominante de negru, fumuriu și brun.

Curcubeul și fîntinelul preferă artificiale cu un amestec de culori plin de contrast și vioiciune, cu negru și alb, roșu, portocaliu sau verde.

Lipanii, mai capricioși, își schimbă des gusturile, dar se pare că strălucirea firelor de beteală ori sclipirea fibrelor de păn măresc randamentul muștelor.

RECORDURI SPORTIVE PE APE DE MUNTE

Recordul britanic la păstrăvi se menține nemodificat de peste o sută de ani: în 1866 a fost pescuit în Loch Awe, Scoția, un exemplar care cîntărea 39½ livre.

Cel mai mare păstrăv curcubeu de pînă acum a fost prins cu undița, în 1947, din lacul Pend Orielle din S.U.A., avînd o greutate de 37 livre.

Recordul fîntinelului este deținut de Canada, din 1916, cu o captură de 14 livre și 8 uncii, din Nipigon River.

Fîntinelul de lac nordamerican — *Salvelinus namaycush* — specie necunoscută la noi, se evidențiază prin dimensiuni remarcabile: cel mai mare exemplar dobîndit prin pescuit sportiv a fost cel din Lake Superior, în 1952, cîntărind 63 livre și 2 uncii.

Lipanol record al Angliei, cu 3250 grame, provine din Belgum, unde a fost prins în iulie 1949.

Pentru orientarea dumneavoastră mai exactă, să precizăm că libra este egală cu 453 grame și uncia cu 28 grame.

CU SOȚUL MEU VÎNĂTORUL...

ZICEA CĂ VREA să scrie niște întâmplări adevărate, cunoscute în cei 22 ani de vînătorie. Nu știu dacă nu i-o trece pofta de scris cînd o citi aceste rînduri. De fapt i-am spus: lasă, omule, că am să scriu și eu la revista voastră, să știe și dumnealor, de acolo, ce fel de sălbatic și mimicură ești tu.

Nu sînt vînător deși am mai tras cu pușca, n-am împușcat nimic și nici n-am de gînd. Da, am fost și la vînătoare, așa vrînd-nevrînd... Mă îndemna mereu: na, împușcă și tu o păsărică de-asta de-i zice cioară.

Îmi spunea că dacă ar putea el să descrie mai întîi puștile văzute la fiecare... dar este imposibil, n-ar ajunge paginile unei reviste întregi. Nimic de zis că și eu am văzut destule puști, unele legate cu sîrmă și alămite peste tot, stăpînite de cite 30—40 ani, dar pe care posesorii nu le-ar fi schimbat pentru una nouă; altele cu ciucure roșu la curea (așa, să nu se deoache „vînătorii”); unii le îndreptau țevile pe cîmp între crengile pomilor. De îmbrăcăminte ce să mai spun; haine verzi și altele colorate, tot felul de nasturi și șepci, pălării, cu insigne și fulgi, unii cu cizme și tot felul de vechituri. Ce să mai spun că și pe mine cînd mă îmbrăca în pantaloni și cizme de cauciuc jurai că semănăm cu ăla pe care îl puneam mama primăvara la semănătura de in și cîneapă. Zău așa era și așa ne întîlneam cu alții asemenea, prin păduri și tot felul de mărăciunișuri. Ba îmi mai dădea și rucsacul ăla vechi în spate, zicea că să mă încălzesc, iar el nu poate să tragă cu el la spate că îl țin curelele...

Am auzit că pentru a primi pușcă trebuie să dai un examen după o carte-ghid și după un stagiu de 365 zile. Ar fi bine să se

ceară și părerea noastră, a soțiilor, în scris, poate unii ar scăpa de emoțiile examenului și cele zece talere ar rămîne nesparte.

Precizez că am fost prea înțelegătoare cu soțul meu, vînătorul. A cumpărat întîi pușcă, dar-ar rugina peste ea, și apoi a uitat de frigider. L-am luat și mai cu binele și mai tare; el spune mereu că-i pasionat, că nu-i bețiv, nu-i fumător și nici afe...

Toată ziua, după ce că întîrzie de acasă îl aud: „Hai, dă-mi să mînc repede, plec, mă așteaptă Dan la rațe... sînt invitat de șeful ocolului la un iepure... chiar acum plecăm la Milovanul într-o patulare... peste o oră mă întîlnesc cu paznicii în cutare loc; mă așteaptă ăla la Olănești de două ceasuri; trebuie să mergem la pîndă... hai, nu fi supărată, lasă că ne împăcăm noi; vezi, diseară să fie vin” etc. Așa mă ducea de fiecare dată.

Într-o zi, cînd eram sigură că mă aude numai el, i-am spus: „lenciuile, tu nu ai luat primă în trimestrul ăsta? Va să zică nu. Păi bine, măi omule, după ce că ai venit acasă desculț, cu pantalonii rupti și plini de lipitori de prin bălți, de te-am oblojit toată noaptea, pocitanie ce ești, ai pierdut și sutarele din primă? Nu, nu căta să mă minți că mine mi se luminează la asociație. Mi-ai spus că primești cartușele gratis, cite vrei să-iei. Cum? Aia care ai plătit-o n-a fost toată cotizația? Mai ai rata a II-a? Păi mi-ai spus că se dă numai într-o rată?”

Într-o după masă, n-am mai putut răbda, intru pe ușa asociației lor și mă adresez cam așa: „Domnule, dumneata răspunzi de „vînătorii” ăștia? Uite, soțul meu mi-a potricălit azi-noapte pătura cea groasă pentru dopuri de gheoarsa aia 20. Nu i-am zis

nimic cînd mi-a prăpădit cilii de cinepă abia melițați, a tocat pentru bure pălăria a veche a lui socru-său de-a făcut-o bună de prins pește, dar acum mi-a făcut pătura parcă este hirtie perforată de se folosește la creșterea gindacilor de mătase. Ce ați zice dacă aș interveni să-i luați nițal pușca? A spus că înainte trăgeau cu cioburi de tuci, noroc că ceaunul meu este din aluminu..."

Duminica trecută a șters pușca pe țeavă cu ciorapii mei de mătase. Zicea cînd a cumpărat-o că are „Poldi anticorre” și acum are coajă de rugină peste tot.

Într-o zi a venit cu un țăp după el acasă, de se uimea lumea ca la urs: cînd stătea el, stătea și încornuratul, mergea el, pornea și coarne sucite. Știți, era țăpul ăla blind de la colonizări din anul trecut.

Cu femeia aia din mazăre? Biata femeie era de prin Dobrușa; n-a știut și de aceea s-a speriat. Cum a făcut? Cu legea teci de mazăre din marginea griului, era după o ploaie, prin luna mai, țăpul a venit încet pe la spatele ei, că era învățat cu lumea și cum stătea ea aplecată în jos, a început să-și frece coarneau ușor de picioarele ei. Ea fără să se uite a zis: „Hai, mă Mărine, știu eu că tu ești” (crezînd că face o glumă Mărin al ei...), dar uitîndu-se înapoi a văzut arătania cu coarne și a început să țipe, țăpul s-a speriat (era obișnuit să fie tratat cu blîndețe și chiar să i se dea ceva din mîină) și a trecut serios la apărare. Femeia, și ea, dă-i cu fusta, dă-i cu lujeri de mazăre, s-a împiedicat și a căzut jos. Au dus-o acasă cu fusta ferfelită și tare înspăimîntată. S-a ales și cu cîteva zgîrieturi.

Atunci la biserică? Păi era alt țăp. Aduseseră de la Ploiești, în loc de ied un țăpșan cam de un an, destul de blind. Zice că se ducea după paznic de-l scula dimineața de acasă... Alții ziceau că este „aju-

tor de pădurar”... Era liber. Abia desfăcuseră poarta cea mare de la țărc, ca să plece liberi toți iezi în pădure, prin aprilie, în rai de flori și cîntec de privighetoare și țăpșanul ăsta numai pe marginea drumului stătea. Un cetățean trecea cu carul pe acel drum. În car avea plugul, doi snopi de cocieni și un coș cu merinde. Văzînd săteanul țăpul a oprit carul și s-a dat jos să se uite mai bine la el. țăpul a venit numai decît la car și a sărit sus, a mirosit coșul și, dînd de pline proaspătă, a început să mănînce, în timp ce boii s-au speriat și au pornit cam repejer pe drumul la vale, oprindu-se aproape de biserică. Nu mai știu ce gindeau oamenii văzînd un țăp mînînd boii. Era o simbătă a răposăților, și la biserică mirosea a tîmliie arsă. A vrut să intre pe ușa bisericii, care era deschisă, dar au sărit femeile din timp și încornuratul a zbughit-o.

Oricum, cei prezenți au avut un moment de mare nedumerire...

În aceeași zi, l-a luat paznicul și l-a dus departe în pădure, unde să se întâlnească mai rar cu oamenii.

A... da. Zicea că-mi face guler din blană de vulpe. A fost în vreo două seri dar nu a adus nimic. A mai fost cu unul, pe care l-a adus pe la miezul nopții la noi. Mai mare spaima cînd m-am dus în magazia de lemne să văd ce se aude. Erau amîndoi desbrăcați, se scuzaau spunînd că au dat peste o vizuină și sînt plini de pureci... De împușcat tot a împușcat vulpe, dar a dat-o la „una” față de care nu știu ce obligații avea... Aflu eu și asta...

Cu cocorii? Ce cocori, dom'le, el spunea așa. Doi a adus. Este adevărat că am scos o perină de fulgi de la ei, cînd i-a adus acasă am găsit pești întregi pe gitlej. Mai tîrziu am aflat că erau stîrci cenușii, și un vînatîr din Drăgășani le luase numai picioarele spunînd că îi trebuie la asociație,

că ăla îi împuşcase. S-a lăudat pe la prieteni o lună de zile în urmă că au avut cite un pumn de ficaţi şi că a „distrus” atunci patru sticle de spumos.

Cu tehnicianul ăla de la ocol? L-au luat pe bietul băiat noaptea la urlătoare de lupi, pe la Glăvile în sus, în pustietate de păduri şi miez de iarnă. L-au lăsat singur între nişte cărări neumblate de nu ştiai încotro s-o apuci, şi cînd au venit despre ziuă au strigat dar tehnicianul nicăieri. Au luat-o după urme că era zăpadă mare şi l-au găsit suit sus într-un păr pădureţ, de nu mai putea să vorbească de frig şi spaimă. Şi nici jos nu se mai putea da, că nu-l mai ţineau picioarele. Abia acasă la B.I., după ce l-au dezlegat limba cu vin fierţ le-a spus că au trecut pe acolo trei lupi, dar nu a tras, că-i lăsasera numai două carţuşe...

Las-o pe aia cu uliul porumbar... Bîne că l-au dat să-l mănince tot unui vînător de al lor. Păi de, era pe seară, prin septembrie, în timpul căzănitului. Se întorceau obosiţi dintr-o patrulare, el cu doi paznici de vînătoare şi au „căzut” din greşeală la un cazan de făcut ţuică. Aici mirosea a prune fierţe şi a porumb copt. Şi tot stai, că așa este la cazan. Aveau la ei un uliul porumbar, pe care-l împuşcaseră la marginea satului şi vroiau să-l naturalizeze. Aici, răspundea de cazan un vînător începător, pentru care a-ţi da o ceaşcă de ţuică trebuia să-i dai ceva. Ba cerea cartuşe, ba gheare de ciori etc. Au tăiat ghearele de la uliul, i-au tăiat capul şi l-au aruncat în puţina cu apă fierţă a cazanului, spunînd că este „alifastan” şi nu se împuşcă decît cu autorizaţie specială. L-au jumulit şi fript la focul cazanului, în frigără de lemn, așa, haiduceşte. Vînătorul nostru începător, responsabilul cazanului, l-a mîncat tot. Ei nu au vrut să mănince, spunînd că mai mîncaseră. În schimb au mîncat porumb copt şi au băut ţuică cît au vrut...

La plecare l-au întrebat dacă nu cumva carnea era teioasă. A spus că era fragedă şi gustoasă. De, se poate, i-au răspuns, că era puiandru de „alifastan-uliul”...

— Ce să fac, domnule! Drept să spun, citeodată admir vînătorii. Ei au așa un talent, ceva în plus faţă de alţii, o sensibilitate pentru tot ce-i bun şi frumos...

De multe ori mă gîndesc că este bună şi vînătorea asta. Vine el obosit seara, de se jură că nu se mai duce niciodată şi a doua zi ar pleca iar. De fapt este mereu sănătos şi parcă nu îmbătrîneşte deloc...

Puşca? Nu dau eu puşca din casă. Nu ne ducem 3—4 duminici la „Casa Vilceană” — şi scoatem cotizaţia.

FLACĂRA...

Flacără de foc, căzu fazanul,
Stinsă-n miezul zilei de-un foc !...
Tremura-n văpăi Afganistanul,
Asia în colorit de foc !...

Şi în lacrima-i de singe fină,
Ce ca roua-n iarbă s-a prelins,
Am văzut a Asiei grădina,
India cu focul ei nestins...

Lingă un stejar căzu fazanul,
Prins în mreaja morţii de un foc...
Strai de preţ şi-a pregătit tot anul,
Pentru al nuntirii tainic joc !...

Se răsfrîng pe gitul lui în ape
Singerii sclipiri de curcubeu...
Iată cît sintem acum de aproape —
Pasărea de Foc — şi-alături eu !...

Ca pe-o paletă adunate,
Ard culori ca-ntr-un persan covor...
Indiile lui îndepărtate
Se-ogîndesc în ochii care mor !...

Rup o rămurea cu ger şi-o scutur
Peste trupul cald, însă inert...
Că il am, e drept, acum mă bucur...
Il ridic, da-n sinea mea, mă cert !...

Gh. Duţă MICLOŞANU

Şi rugina asta de puşcă, că nu ştiu ce să-i mai zic, m-am obișnuit cu ea în casă de atîția ani... Zău, mi-ar părea rău să-mi vîndă puşca. Nu face el cine ştie ce mare vînătoare... Şi apoi de ce nu i-ar rămîne lui lonel? De unde ştiu eu că nu are şi el apucăturile astea...?

Cînd o veni deseară de la viezuri, am să-i torn eu vin în pahar să se refacă omul repede şi vă rog să nu ştie el de discuţia asta. Zău că nu vreau să-l supăr...

pentru conformitate
Ion MÎNDRA

Pentru unii vinători

PREA...

- ... repede zboară rața ;
- ... sare de unde nu te aștepți, lepurele ;
- ... zboară în zig-zag, becațina ;
- ... „tare” e la pene gisca sălbatică ;
- ... mult umblă jderul „pe sus” și prea puțin „pe jos” ;
- ... nevăzută e nevăstuica ;
- ... dezvoltat simț al mirosului are lupul ;
- ... rar se poate apropia vinătorul de stolul de cocori ;
- ... încet cîntă cocoșul de munte, dar aude mult prea mult ;
- ... departe „vede” dropia ;
- ... tîrziu iese viezurele din vizuină seara, prea devreme se inapoiază la vizuină dimineața ;

foto Tudor Dănești

BIOLOGIE

CAPCANA ARTIFICIALĂ A FAZANERIILOR

PRINTRE MULTIPLELE RESURSE de supraviețuire ale animalelor și în primul rând ale vînatului, ca : adăpost, obiceiuri nocturne, mișcare rapidă și tăcută etc., se înscrie și aceea a diseminării sălașurilor cu pui pe o cit mai mare suprafață de teren, într-un cit mai bun adăpost. Făzănița sau căprioara nu se vor duce niciodată direct la puii lor, ci se vor apropia de locul unde i-au lăsat cu ocolșuri, cu nesfîrșite precauțiuni, într-o continuă și crescută vigilență.

Venim noi, gospodari ai vînatului, și amplasăm o fazanerie undeva, acolo unde avem nevoie mai mare și unde terenul ne oferă nouă posibilități de acces facil, apoi apă și hrană. Ne străduim să prăsim vînatul viitorului, cu cheltuială și cu trudă, sute de gheme de pene ajunse în grija noastră. Dar toate acestea, întreagă această îngrămădire de vieți neputincioase devine o capcană în calea răpitoarelor de tot felul, de la vulpe la pisca sălbatică, de la uliu porumbar la șolmi ; tot atîtea tentații și pentru șorecarul cocoțat în virf de clae și pentru ciuful care dă hrană la pui. De aici, concluzia noastră despre nesfîrșitul șir de „dușmani” ai vînatului, ciuda noastră pentru necazurile pe care le întîmpinăm ocrotind ceea ce artificial am introdus într-un colț oarecare de natură, împotriva legilor ei bine chibzuite.

Se pune întrebarea dacă este logic și bine, cit ține vara, să impușcăm tot ce se apropie, toate animalele cu deprinderi carnivore pe care le atrage această „masă” neobișnuită și facilă pe care le-o oferim noi? Biologul va fi de partea nedoritelor răpitoare și va spune hotărît, nu ! Este vremea să folosim mijloace de alungare, acustice și vizuale, creolina și mercaptanii pentru a speria mirosurile delicate, capcana cu porumbel în virf de par, din care să eliberăm apoi, la distanță bună, aripatul cu gheare încovoiate care, împins de instinctul ferm, s-a păcălit. Aceasta ar însemna, în sfîrșit, că sîntem oameni, vînători adevărați și ocrotitori ai naturii. Și încă ceva : să nu plătească alții lenea noastră și lipsa noastră de vigilență ! (a. f.)

Fazanul cucerește noi terenuri

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ a fondului cinegetic întrunește complexul de măsuri care converg spre dezvoltarea continuă a speciilor de vînat în ambianța creată prin modificarea condițiilor de trai — evidentă în zilele noastre — ca urmare a introducerii agrotehnicii moderne prin mecanizare și chimizare, dispariția vegetației lemnoase pe o mare parte a cîmpiei și folosirea intensivă a suprafețelor forestiere, în scopul realizării concordanței între cantitate, și calitate, precum și a armoniei cu celelalte sectoare de activitate care asigură mediul de viață.

Concomitent și invers proporțional cu programul civilizației și sporirea populației, fenomenul regresului numeric și calitativ al animalelor sălbatice apare tot mai evident, majoritatea speciilor micșorîndu-și progresiv mediul natural de răspîndire, fapt ce reclamă intervenția directă, planificată, în viața vînatului și a terenurilor aflate în folosință prin populări și repopulări.

Realitatea că ne găsim în fața unei etape noi în dezvoltarea economiei cinegetice, impune noi și sporite eforturi desfășurate pe principiul organizării științifice a producției, pentru ca posibilitățile de randament ale terenurilor de vînat — potențialul cinegetic al acestora —, să fie folosite la maximum posibil pentru speciile de vînat cele mai adecvate.

Față de această situație, Comitetul Executiv al A.G.V.P.S., cu sprijinul Departamentului Silviculturii, a trecut la analiza condițiilor noi apărute în dezvoltarea speciilor de vînat din țara noastră și a luat măsuri de a contracara factorii dăunători, iar pentru îmbunătățirea compoziției cinegetice a terenurilor de vînat s-a hotărît trecerea de la cultura extensivă la forma intensivă a unor specii, care prin însușirile lor biologice prezintă garanția acestui fel de gospodărire.

Acest deziderat răspunde uneia din prevederile principale ale Conferinței A.G.V.P.S. din februarie 1969, care a recomandat fazanul ca specie de mare interes vînatorească pusă la dispoziția membrilor asociației și pentru a cărui extindere, activitatea să fie orientată spre intensificarea colonizărilor, dezvoltarea bazei materiale proprii pentru producerea materialului necesar acestui scop și asigurarea condițiilor optime de creștere.

Drept urmare în ultimii ani s-a întreprins o vastă acțiune de cartare și populare a majorității terenurilor care oferă condițiile necesare introducerii și dezvoltării fazanului. Dacă pînă în anul 1968 introducea fazanului în terenuri noi se făcea cu destulă timiditate, lansările anuale cifrîndu-se între 2 și 10 mii exemplare, iar în întreaga perioadă 1950—1968 s-au colonizat 80.000 exemplare, începînd cu anul 1969 s-a făcut un salt deosebit, eliberîndu-se în teren, în ultimii 3 ani, peste 170.000 pui de fazan, ceea ce înseamnă de peste două ori mai mult față de cei 20 de ani anteriori. Paralel a crescut baza materială proprie prin dezvoltarea și modernizarea fazaneriilor Malu Roșu (AGVPS) și Stolnici (AJVPS Argeș), darea în producție a fazaneriilor Cernica (Asociația Sector 3 București) și Murfatlar (AJVPS Constanța), precum și terminarea în acest an a fazaneriei Timandru (AJVPS Mureș). La acestea se mai adaugă volierele de mică capacitate amenajate de către asociațiile Mehedinți, Maramureș, Iași și Suceava.

Un fapt semnificativ în cultura fazanilor îl constituie trecerea într-o măsură tot mai mare de la creșterea pe cale industrială și de volieră, la cultura seminaturală la locul de repopulare. Dacă în anii trecuți mai puțin de 10 asociații practicau această formă de creștere, cu o producție anuală în medie de 1—4 mii exemplare, în prezent 37 asociații și-au amenajat puncte de creștere, producția proprie anuală fiind de peste 25 mii exemplare.

Din analiza comparativă a realizării colonizărilor cu fazan (*tabelul și graficul anexate*) se detașează pregnant ritmul accelerat din ultimii ani și în viitor și mai ales ponderea producției proprii, cu precădere a producției seminaturale. Prevederile rezoluției Conferinței A.G.V.P.S. din 1969 de a coloniza anual 30 de mii de fazani au fost depășite cu peste 100%, la fel și producția proprie de pui de fazan.

Cultura seminaturală a fazanului prezintă avantajul că întreg procesul de incubare și creștere a puilor se desfășoară în mediul natural, unde are să trăiască în viitor, asigurîndu-se adaptabilitate, rezistență și sălbăcie sporite, precum și un preț de cost în medie cu peste 50% mai redus

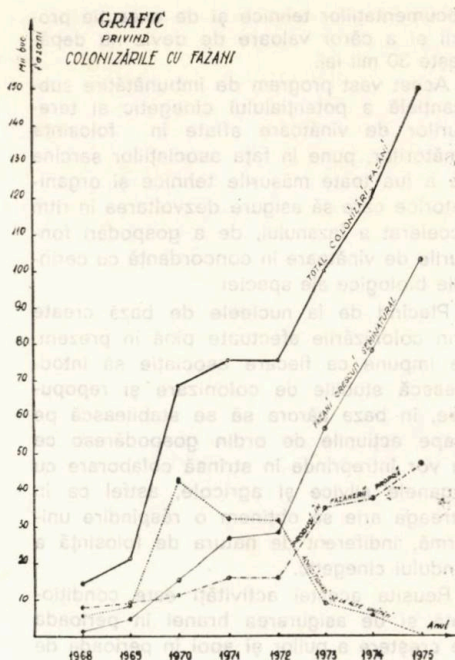
față de pui de volieră crescuți în fazanerie centrale. În cazul populațiilor cu vinat, analiza fenomenului de supraviețuire a individului prin prisma realizării funcțiilor sale ecologice, adică ale activităților vitale, este de deosebită importanță în asigurarea unei populații sălbatice de viitor. Ori, practica ne-a demonstrat că chiar la un procent mai redus de ecloziune și creștere semina-turală — în medie 55% față de 65% la semiindustrială —, supraviețuirea și vigo-rozitatea populației este mult superioară.

Prin acțiunile întreprinse până în prezent s-au creat nucleele de bază ale populațiilor de fazani, astfel că în peste 450 terenuri de vânătoare aflate în folosința asociațiilor această specie este prezentă și sint asigurate condițiile pentru dezvoltarea și amplifi-carea ei, astfel ca fazanul, în viitorii ani, să devină specia principală în practicarea sportului cu arma de vânătoare, iar efectivele ce vom obține să asigure o recoltă anuală care să egaleze și chiar să depășească recolta de iepuri.

Se afirmă totuși că față de amploarea cantitativă a colonizărilor de fazan, efectivele existente în terenurile unde au fost introduse sînt foarte reduse și drept urmare această acțiune nu ar avea sorți de izbîndă în condițiile țării noastre. Este adevărat că efectivul scriptic înregistrat la evaluările din această primăvară de 125.000 fazani este încă redus, dar el nu reflectă starea de fapt, în realitate fiind mult mai mare, depășind cifra de 170—180 mii exem-plare. Densitățile reduse în unele terenuri în care s-au efectuat colonizări se dato-resc nu neadaptării speciei, ci în prin-cipal caracteristicii de vagabondaj și mi-grație a fazanului în terenurile limitrofe lo-cului de lansare și chiar la zeci de kilome-tri. Astfel se și explică faptul că, față de 320 fonduri colonizate, fazanul își face prezența în peste 450. La stabilirea efectivelor reale se împotîmnește greutăți datorită faptu-lui că nu există o metodă unitară aplicabilă și evaluarea se face în piețele de probă amplasate în pădure pentru specia iepure și pe bază de observații întîmplătoare.

În activitatea desfășurată trebuie mențio-nate și unele aspecte care au împiedicat obținerea unor realizări mai mari și de care trebuie să se țină seama în viitor.

În cazul creșterii seminaturală unele aso-ciații au obținut rezultate de sub 45%, da-torită calității necorespunzătoare a ouălor furnizate de unele fazanerii, la care s-au asociat distanțele mari de transport și sto-carea în continuare pînă la obținerea cloș-tilor necesare incubării.

Neliniștea din teren datorită pășunatului, activităților secundare din păduri, prezența dăunătorilor și în unele cazuri chiar insu-ficienta grijă gospodărească au determinat scăderea în mod simțitor a procentului de înmulțire naturală și declanșarea fenomenu-lui de migrare.

Experiența acumulată pînă în prezent, angajarea aproape totală a asociațiilor de vânătoare și pescuit sportiv în această ac-țiune, pregătirea corespunzătoare a perso-nalului salariat oferă garanția continuării acestei acțiuni cu și mai mare intensitate în viitor. Asociațiile, ținînd cont de uriașa forță de care dispun în mobilizarea mem-brilor vînători, vor trebui să transfere fi-lialelor și să le sprijine în mod susținut, astfel ca acestea să-și producă direct fa-zanii în terenurile ce le au în folosință, a-sigurînd în același timp și recoltarea ra-tională în viitor.

Paralel, va trebui să ne preocupăm de dezvoltarea bazei pentru producerea ouă-lor de fazan, prin amenajarea, în viitorii ani, la nivelul asociațiilor, a 30 voliere cu ca-pacitate medie de 120—150 reproducători, astfel ca împreună cu fazaneriile centrale să asigure în anul 1975 o producție de cel puțin 250 mii ouă și aproape 150 mii pui de fazan la vîrsta colonizării. Volierele de capacitate medie vor fi amenajate pe baza

documentațiilor tehnice și de execuție proprii și a căror valoare de deviz nu depășește 30 mii lei.

Acest vast program de îmbunătățire substanțială a potențialului cinegetic al terenurilor de vânătoare aflate în folosința vinătorilor, pune în fața asociațiilor sarcina de a lua toate măsurile tehnice și organizatorice care să asigure dezvoltarea în ritm accelerat a fazanului, de a gospodări fondurile de vânătoare în concordanță cu cerințele biologice ale speciei.

Plecând de la nucleele de bază create prin colonizările efectuate până în prezent, se impune ca fiecare asociație să întocmească studiile de colonizare și repopulare, în baza cărora să se stabilească pe etape acțiunile de ordin gospodăresc ce se vor întreprinde în strinsă colaborare cu organele silvice și agricole, astfel ca în întreaga arie să obținem o răspândire uniformă, indiferent de natura de folosință a fondului cinegetic.

Reușita acestei activități este condiționată și de asigurarea hranei în perioada de creștere a puiilor și apoi în perioada de iarnă, direct, în terenul liber. Dacă în prezent se întâmpină greutăți în obținerea hranei concentrate, este necesar ca Departamentul Silviculturii, prin unitățile producătoare, să repartizeze prin planul de aprovizionare necesarul de hrană atât pentru pui, pe etape de creștere, cât și pentru reproducătorii din voliere. Înțelegând amploarea acțiunii sîntem convinși că vom găsi sprijinul necesar.

Totodată este necesar să se asigure, centralizat, pe bază de repartitie, hrana suplimentară necesară pentru perioada de iarnă, sub formă de gozuri, ca spărturi de

cereale rezultate de la silozuri și combinate etc.

Întreg complexul de măsuri prezentat nu-și va atinge scopul scontat dacă nu se va proceda la o recoltare rațională și susținută a cocoșilor de fazan. Recoltele mici realizate, 4,5 mii în sezonul 1967/1968 și 11 mii în sezonul 1971/1972, sînt datorate în principal unei greșite interpretări și aplicări a fenomenului de sporire a efectivelor prin ocrotirea excesivă a cocoșilor. Ori este binecunoscut faptul că, fiind specie poligamă, raportul normal de primăvară este de 1 cocoș la 4—5 găini. Pentru aceasta tot normal ar fi să se admită epoca de recoltare a fazanului cel puțin în limitele Decretului 76 elaborat la condițiile anului 1953 (adică 1 nov. — 31 ian.). Antrenamentul insuficient la tir al vinătorilor duce la fel la realizarea unor recolte sub posibilitățile terenului și interesarea acestora în practicarea vânătorii, atât de pasionante, la fazani.

Deși datorită condițiilor de mediu și cerințelor specifice ale speciei, fazanul nu va putea fi generalizat în toate fondurile de vânătoare, pe baza experienței acumulate până în prezent privind tehnologia de creștere a fazanului, amenajarea și gospodărirea terenurilor populate cu această specie, sînt create toate condițiile pentru desfășurarea unei activități în care să fie antrenată marea majoritate a membrilor vinători și care să se concretizeze în final, așa cum s-a mai precizat, prin trecerea pondei vînatului de pușcă de la iepure la fazan.

Ing. Alexandru DUDA

SITUATIA

colonizărilor cu fazani — realizări și perspective pe perioada 1968 — 1975

Specificări	realizat în anii					prevederi în anii		
	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Total colonizări (buc.)	14.500	21.600	68.800	75.000	75.000	100.000	120.000	150.000
Din creștere seminaturală	1.050	4.300	14.900	27.200	28.000	56.000	78.000	103.000
produși în fazanerie proprii	8.200	9.300	11.500	15.600	16.000	35.000	37.000	47.000
achiziționați de la alte unități	5.250	8.000	42.400	32.300	31.000	9.000	5.000	—

NOȘTALGIA CÎMPIEI

STRĂBĂTÎND CÎMPIA...

foto Al. Satmari

NOSTALGIA CÎMPIEI

AȚI VĂZUT VREODATĂ, la mijloc de august, între două „conace” la prepelițe, atunci cînd, fiind vinători și însetați, căutați o umbră și un izvor, ați văzut cum „tremură” aerul de la suprafața solului, încins de soare? Dacă n-ați văzut, vă vor spune bătrînii din Bărăgan sau din Cîmpia Dunării și din alte cîmpii ale țării și vă vor explica mistic cum că tremurarea aceea a aerului este unduirea apei morților. Oricum, veți avea o imagine a cîmpiei toride, cînd ați plecat după prepelițe și vi se va părea un an pînă la copacul sau fîntina din zarea cîmpului. Aceasta însă, în cazul în care ați nesocotit un sfat elementar: prepelița se vinează din zori și pînă cînd soarele urcă la două „sulițe”, ori de la chindie pînă cînd nu-ți mai vezi ciinele la cincizeci de pași.

Altfel, vinătoarea la prepelițe (păsări care au dat nume și unor ciini — „prepelicari”) este puțin pretențioasă. Dar se cere a fi practică numai cu ciine de aret. Altfel, vinătorul umblă mult și nu-i sare nici o prepeliță și, chiar dacă-i sare și o împușcă (lucru deloc greu, fiindcă prepelița zboară încet și aproape numai pe orizontală), îi va fi foarte greu s-o găsească. Un ciine de

aret însă, chiar dacă nu aporțează, îi va face bune servicii.

Se recomandă vinătorului de prepelițe o armă neșocată, alice de 2 mm și limitarea îngreunării exagerate a ciorchinarului; un buchet de zece — douăsprezece prepelițe (chiar dacă a dat peste „pasajul vieții lui”) este mai mult decît se cere pentru provocarea admirației colective, la înapoierea acasă. Și așa nu prea mai avem prepelițe...

*
* *

Tot mai des, în pădurile noastre de la șes, se repercutează strident, din copac în copac, supărarea cirită a cocoșului de fazan. Este o specie de vinat care „preia sarcinile” iepurelui, vinat în regres, din mai multe cauze.

Fazanul, însă, s-a bucurat de o atenție deosebită în ultimii ani (masive colonizări care i-au lărgit, de curînd, aria de răspîndire pe aproape întreg teritoriul țării) și solicită din partea vinătorilor un tir calificat (corecție și rapiditate) și etica de a nu trage la cocoșii care merg pe jos. În rest, ei, fazanii oferă totul: culoare, zgomot, sportivitate. Acest ultim atribut li se preinde și vinătorilor — sportivitatea. În plus, alice de 3 mm și tir nu la mai mult de 30—35 m.

*
* *

Iepurele, vinatul singular al zecilor de generații de vinători care ne-au precedat, și-a rărit mult rîndurile. „Ștafeta” privind „carnea de vinat” a predat-o mistrețului și mai ales căpriorului, importanța popularității lui ca vinat o trece încet-încet asupra fazanului, iar el rămîne ca un divertisment, la vinătorile cu gonași. Nu-i a lui intenția aceasta, dar așa se preconizează în scriptele celor ce gospodăresc vinatul în țara noastră.

Perioade de vinătoare pentru aceste două specii, de obicei lunile noiembrie și decembrie — pentru fazani ceva mai mult — în funcție de starea vremii, efective etc. La iepuri, se recomandă alice de 3 mm la pădure și 4 mm la cîmp, dar (ca și la fazani) numai în cadrul vinătorilor organizate, autorizate. Altfel...

*
* *

foto Al. Satmari

Sitarii vin primăvara devreme și în raport direct proporțional cu umezeala, pe văile riurilor, poposesc puțin și pleacă spre Nord, spre locurile de cuibărit. Puțini rămân să cuibărească și în țara noastră. Se vinează primăvara numai la paza de seară, urmărindu-le „jocul”, dar este de dorit să impușcăm cât mai puțini, gindindu-ne la viitorii lor pui posibili.

Toamna, odată cu răcirea vremii, sitarii coboară spre Sud și ne prilejuiesc frumoase vânatori — cu ciinele de aret, aportor etc. — timp de citeva săptămîni, în funcție de regimul ploilor de toamnă. Îi găsim prin zăvoaie, locuri cu tufă roșie, păduri rare și cu subarboret, prin smîrcuri cu vegetație etc. De multe ori, veți întîlni sitari chiar și la vînătorile colective de iepuri, fiindcă unii, probabil, uită să mai plece

spre Sud. Deci să aveți la dv. și două — trei cartușe cu alice de 2 mm.

*
* *

Și, în sfîrșit, la cîmpie (ca și la deal sau munte) un vînat de soi: cîpriorul. Prin repetate colonizări, o ocrotire riguroasă și recoltare rațională, efectivele de cîprior au cunoscut o dezvoltare vertiginoasă, mai ales în pădurile de cîmpie. Se vinează numai cu autorizație și numai cu glonț.

Metode de vînătoare — dibuital și mai ales pinda, cînd vînătorul urmărește un trofeu — record. Pentru a impușca piesa dorită, binocul este indispensabil, ca și un paznic de vînătoare care își cunoaște bine terenul și vînatul. În rest, o oarecare șansa...

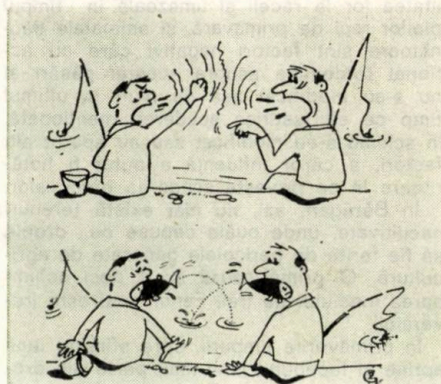
Crapul și carasul

APELE DIN CÎMPIE sînt primele care ne întîmpină primăvara, încă înainte de a se topi complet gheața care le-a acoperit în nopțile geroase. Așa că putem face un pescuit plăcut „la buza gheții” — și carășii nu se vor lăsa mult așteptați. Peste citeva zile le urmează obleții, roșioarele și toate celelalte neamuri de pești ai bălților. Mai tirziu, cînd apele se mai încălzesc, din nou carasul salvează o zi de pescuit — iar în mijlocul verii, cînd crapul dolofan este toropit de căldură, tot carasul face act de prezență, chiar dacă mușcăturile lui sînt ceva mai rare și pluta abia clipește. Crapul se face simțit în primele zile după prohibiție și în toamnele tirzii și calde. Uneori, prindem un crap mai răsărit, care reprezintă sezonul de pescuit și despre care povestim pînă în sezonul următor...

Totuși, ca să fim la obiect, trebuie să amintim de momeli și de nade. Primele — ca și moda — trebuie să fie de sezon: începem cu viermușii de carne și cel roșii de nămol, continuăm cu rime și paste — iar pentru crap adăugăm porumbul în lapte și mai tirziu cel fiert — și bineînțeles mămăliga preparată cu tot dichisul, dar fără sare. Drept nade sînt recomandate din ce în ce mai insistente cele mirositoare, în care trebuie să adăugăm neapărat și ceva din momeala pe care o vom folosi. În cazul crapului folosim nade mai consistente, iar nădirea o vom face cel puțin cu o seară înaintea partidei de pescuit. Nadele care se desfac ușor în particule mici le folosim în

timpul pescuitului — sînt așa-numitele nădiri de apel. Și alegerea locului de pescuit este hotărîtoare: să preferăm punctele din apropierea pilcurilor de vegetație, adăpostite de vînt, cu fund curat. Dacă locul nu este curat, tridim o oră la curățarea lui, după care nădim copios. Dacă în următoarele două ore nu cade nimic, nu vă neliniștiți: belșugul vine după aceea, dacă bineînțeles balta are pește.

Nu vă supărați, vara, pe bielele bălți din cîmpie: fac și ele ce pot! Ploile repezi spală terenurile agricole și „deversează” în apa lor soluții de îngrășăminte chimice și alte chimicale. Iar peștilor numai de mîncare nu le mai arde.

DROPIA - o podoabă a cîmpiei

ADEVĂRAȚII VÎNĂTORI urmăresc cu atenție fluctuațiile numerice ale speciilor de interes vînătoresc, îndeosebi ale celor rare și adeseori își exprimă îngrijorarea față de soarta unora din ele.

Dacă dăm crezare cifrelor obținute prin evaluarea efectivelor din martie, atunci, în ultimii ani, numărul de dropii din țara noastră în preajma datei de 1 aprilie, deci la începutul perioadei de reproducție, ar fi de 500—550, cu mici variații de la un an la altul. E vorba de efectivul de care dispunem în perioada legală de vînătoare și care rămîne la noi peste vară, după retragerea spre nord a celor ce, eventual, și-au căutat refugiu temporar pe teritoriul nostru, în iernile grele. Cred că cititorii vor fi de acord cu mine, cînd afirm că față de întinderea mare a regiunii de cîmpie a țării noastre aptă pentru viața dropiei — regiune care cuprinde jumătatea de sud a Dobrogei, Cîmpia Dunării în care intră și Bărăganul, apoi cîmpia din cele patru județe de la granița de vest a țării, efectivul de 500—550 piese este cu totul modest, în comparație cu ceea ce ne spune literatura că a fost cu 60—70 ani în urmă. Faptul este explicat prin aceea că această pasăre nu se poate adapta progresului civilizației și înmulțirii populației. Țara noastră, totuși, stă mai bine, comparativ cu țările din Apusul Europei, unde dropia este o apariție întîmplătoare, sau lipsește cu totul. Dar să încercăm să analizăm mai de aproape cauzele împușinării.

Prolificitate scăzută (2, rareori 3 ouă depuse de o dropie într-un an), debilitatea puilor în primele zile după ecloziune, datorită căreia ei nu pot părăsi cuibul, sensibilitatea lor la răceli și umezeală în timpul ploilor reci de primăvară, și animalele dăunătoare sînt factori negativi care au acționat totdeauna asupra acestei păsări și nu s-au modificat așa de mult în ultimul timp ca să justifice scăderea menționată. În schimb s-au modificat sau au apărut alți factori, a căror influență a putut fi hotărîtoare în ce privește scăderea efectivelor.

În Bărăgan, azi, nu mai există terenuri necultivate, unde ouăle depuse de dropie să fie ferite de pericolele generate de agricultură. O primă cauză ar fi deci schimbarea mediului de trai. Fenomenul este ireversibil.

În primăverile timpurii, spre sfîrșitul lunii aprilie și începutul lunii mai, parte din dropii au ponta completă, dar grapa stelată

încă ar mai putea fi folosită în această perioadă, distrugînd ouăle întîlnite în cale.

Hrana dropiei, în perioada estivală, este nu numai vegetală, ci și animală. A puilor este preponderent animală. Dropiile ar putea consuma și animale moarte în urma unor lucrări de chimizare a agriculturii: insecte, șoareci, rîme etc., otrăvindu-se în acest fel.

Spre regretul nostru, nu posedăm date din care să rezulte pierderile cantitative datorită acestor factori și ponderea fiecăruia din ei. Iată o problemă pentru oamennii de știință și pentru practicienii care au obiceiul să umble pe teren „cu ochii deschiși”.

Adeseori se susține, în alte țări, iar cite o dată și la noi, că activitatea vînătorească ar fi dus la împușinarea supărătoare a unor specii de interes vînătoresc. Nu discutăm acum această problemă. În ceea ce privește dropia însă, credem că nu greșim afirmînd că nu glonțul a fost cauza împușinării ei la noi. Într-adevăr, Ordinul Ministerial 637 din 14 martie 1953 permite vînătoarea de dropioi numai pe baza unei autorizații speciale. La rîndul lor, autorizațiile speciale se emit în funcție de efectiv, pe baza unei riguroase planificări, încît efectivul să nu aibă de suferit. Dar, dintr-o cauză sau alta, adeseori, nici cifra stabilită pentru împușcare nu este epuizată integral. Astfel, numărul de dropii vîinate anual este înfîm: 3—5, iar în unii ani, cum a fost 1970, nu s-a vîinat nici măcar o dropie. Eventualele împușcări clandestine nu schimbă simțitor situația.

Iată cum printr-o judicioasă reglementare legală a vînării dropiei și printr-o corectă planificare a recoltei ei, autoritățile vînătorești, din proprie inițiativă, au renunțat la vînarea pe scară mare a dropiei, lăsînd ca ea să devină astăzi mai mult element de decor al cîmpiei, decît obiect de vînătoare.

Faptul este valabil și pentru alte specii de vîinat importante. Atunci cînd este bine reglementată prin legi și dispoziții administrative și practică cu respectarea acestora, vînătoarea nu vine în coliziune cu ocrotirea naturii, ci în sprijinul ei, iar prin populările și repopulările masive efectuate cu mari sacrificii în ultimele două decenii a contribuit, incontestabil, la îmbogățirea faunei cinegetice.

Ing. Vasile COTTA

„...Și eu am văzut cirdurile de dropii cutreierînd, cu pas măsurat și cu capul ațintit
 ia pază, acele șesuri fără margine, prin care aerul, răsfirat în unde diafane subț arșița soare-
 lui de vară, oglindește ierburile și bălăriile din depărtare și le preface, dinaintea vederii fer-
 mecate, în cetăți cu mii de minarete, în palate cu mii de încintări.”

(A. I. ODOBESCU : „Pseudocynopterus”)

În loc de somn...știucă!

SE FĂCEA CĂ ERA DUMINICĂ, în luna iulie a anului 1970 și se mai făcea că ceasul din bătrînul turn al bisericii bătea sobru orele 12, semn că am terminat treaba în casă cu aspiratorul de praf...

Nu, n-ați ghicit! Visul abia începe și pînă la urmă va fi un vis fără de somn!

Cu mîna dreaptă pe inimă și cu înfățișarea cea mai pioasă, vă jur: în duminica aceea n-am vrut să merg la apă. Simțeam eu că vîntul nu e prielnic, că nici presiunea atmosferică parcă nu e cea potrivită, că — mă rog — de fapt nici nu e innourat și în definitiv, ce mai tura-vura, îmi place să aspir și praful (deși coada aspiratorului e mai groasă decît lanseta mea) și dacă nevasta a spus: „Azi nu te duci!” am zis că nu mă duc, pentru că la mine în casă eu sînt bărbatul.

Ziceam în gîndul meu: „pescuiesc” sca-mele de pe covoare, șterg praful, oțez o oră, două, pe balcon invidiind pescarii din fața casei, care, pe Bega, încearcă să-și salveze bețele din calea ambarcațiunilor sportive (nu știu de ce vislașii ăștia nu se odihnesc măcar duminică, că poate așa ar putea să devină campioni naționali) și, ca tot omul, după ce luăm masa de prînz, așa, în ciudă (că tot m-am oferit „voluntar”) spal vesela și trag un pui de somn.

Le orînduiam eu toate astea în gîndul meu, dar nu știu de unde îi veni ideea soției să facă la fel ca și sergentul Păun la Caracal; controlă fundul dulapului dinspre

podea cu degetul ei delicat și îmi aruncă, după examinarea degetului inelar, o privire, pe care dacă ar fi văzut-o un procuror ar fi calificat-o drept tentativă de omucidere. A fost momentul psihologic al acelei duminici: parcă presiunea atmosferică scăzuse, parcă se innorase și m-am pomenit pe bicicletă, renunțînd la prînz și... somn!

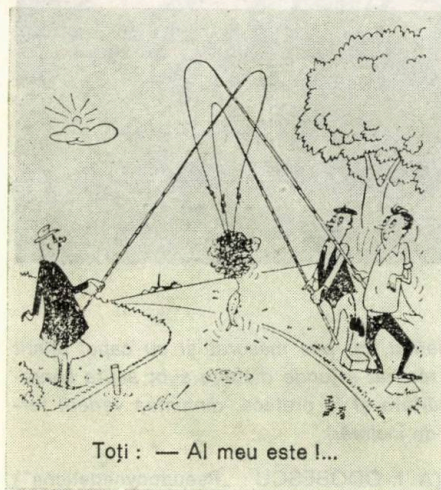
Și se făcea că am parcurs vreo 10 kilometri pe lingă calea ferată, pe potecuța bătută, de-a lungul anilor, de cantonier, ignorînd cu desăvîrșire înălțimea ierburilor care mi-au împletit roțile bicicletei ca pentru defilare.

Și iată-l pe pomenitul „făt-frumos” pe malul unui pîrîiaș, în hotarul comunei Săcălaz, la vest de Timișoara, apă ce curge domol, etalîndu-și panglica lată de vreo 4—5 m, chemîndu-te parcă să-i explorezi adîncimile.

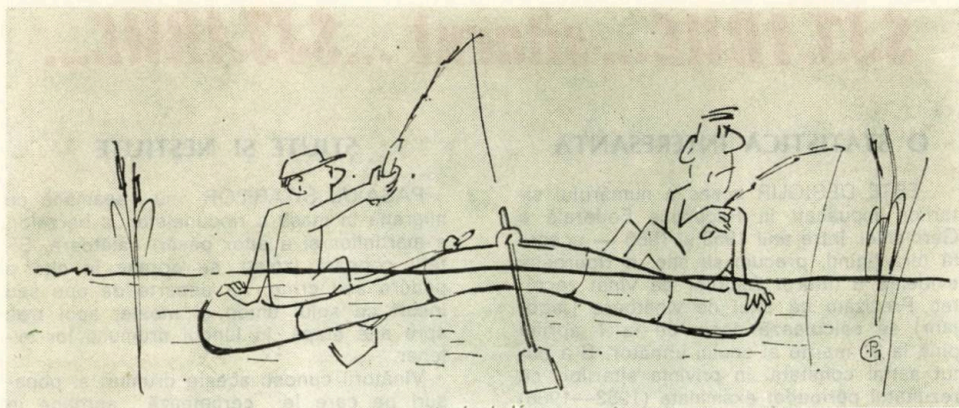
Din stuful înalt, un fel de vedenii ca tăticul lui Hamlet, au apărut trei ființe umane sub formă de pescari, lihnîți de foame și machiați de insomnie, arătînd extenuați spre juvelnicul de sîrmă în care-și dormeau somnul de veci 4 (patru, întregi) roșioare în lungime totală de (puse cap la coadă) 20 cm. Îmi venea în mînte, fără să vreau, melodia „Cîte nopți n-am plîns...” și pe urmă, citînd parcă pe Richard al III-lea, tentația să strig: „Un regat pentru un... vierme”, cînd mi-am dat seama că n-am cu ce prinde pește mic. Dar am rezolvat-o și pe-asta și în sfîrșit mi-am permis să-mi aprind țigarea, contemplînd plutele de damigeană, care, în număr de două, și-au început tremurul atît de dorit de fiecare pescar.

Era o căldură toridă, era duminică, erau orele 13,30 și mai mult ca sigur era și masa pusă...

După zece minute dispare dopul din stînga. Iau bățul în mînă, număr pînă la zece (e drept, cam repede), înțep ferm și... îmi imaginez în toată splendoarea lui minciocul, care a rămas acasă, lingă aspirator. Da, desigur. Nu a fost un submarin ci o știucă, care făcînd sport în viața ei (inotul), s-a dezvoltat armonios pînă la o greutate de vreo două kilograme. Minuînd isteț mulineta, am tras-o pe mal (cu fir de 0,4), unde aceasta, demonstrînd că e polisportivă, a sărit în sus de țî-era mai mare dragul și (culmea!) în loc să cadă în rucsac, a căzut lingă un nufăr galben, floare de o rară frumusețe, care din întîmplare era în apă...

Toți: — Al meu este!...

„Pagubă-n știucă” mi-am zis, completînd peștișorul pe ancora mare și m-am așezat în iarbă cu cea mai clasică mină de pescar experimentat (de acum). N-am apucat însă nici să-mi aprind țigarea (așezată în gură cu filtrul în afară, din pricina evenimentului), cînd, ca la comandă, dispar ambele plute... Noroc că era vară, noroc că nu trecea apa de mine, noroc că nu mi-e frică de lipitori... am înțepat, am obosit lin și le-am scos pe amîndouă, pe rînd, cu cele mai gingașe mișcări de balerină.

În răstimp de o oră m-a solicitat „Jupin Esox” încă de trei ori (făcînd baie, cot la cot, de fiecare dată) și fără nici un regret am părăsit locul la orele 15,30, spunîndu-mi: „ajunge”!

Întors acasă le-am repartizat cuminte părinților, rudelor, prietenilor, făcînd astfel fala neamului pescăresc...

Epilog: A doua zi, la serviciu, îmi arătam mindru, șefului, degetul mare de la mina stingă, inflammat după toate regulile

artei, din cauza dinților de Piranha a știucii. Dar șeful (ca toți șefii) nu m-a crezut, el vroia dovada. Mi-am zis: „Să presupunem că și asta a sărit lingă nufăr” și am pus-o șefului pe birou. (Era ultima știucă...)

După masă, nevasta mea n-a cumpărat carne, știînd că e știucă în frigider...

Vag, vag de tot, îmi amintesc că o săptămînă am mincat la micul dejun brînză dulce de vacă... și nu pot s-o sufăr!

În loc de încheiere: Nefiind prea egoist, în a treia zi am plecat în același loc, cu un coleg. L-am luat cu mine să-i arăt cum se prinde știucă în timp record, cu condiția să nu divulge locul.

Sîntem între noi, dragi cititori (pescari), vă pot mărturisi sincer: n-am prins nimic, dar știți cum? absolut nimic!

De atunci au trecut aproape doi ani și colegul (asta îmi place la el) n-a divulgat locul!

Ioan MOLNAR

Știați că...

...zoologia cunoaște pînă în prezent peste un milion de specii animale, între care mamiferele sînt aproximativ 6000, păsările 8600 și peștii 20.000?

...determinîndu-se vechimea unor fosile s-au stabilit și datele la care se presupune că au apărut pe pămînt felurite vietăți? Bunăoară peștii datează de vreo 350 milioane de ani. Printre păsări — a căror apariție se înscrie cu 170 milioane de ani în urmă — vulturii au o vechime aproximativă de 55 milioane de ani și rațele de 25 milioane de ani. Cîinii se cunosc de vreo

20—25 milioane de ani, dar cervidele noastre datează de numai 500.000 ani.

...o experiență concludentă despre limita superioară a simțului gustativ — care ne revelează importanța acestuia în pescuit — conchide că: oamenii percep gustul zahărului pînă la o diluție în apă de 1/200, în vreme ce peștii îl simt pînă la diluția de 1/20.000? Cercetările efectuate asupra simțului vederii au demonstrat că peștii și oamenii interceptează un spectru luminos apropiat, cu aceleași culori; la pești fiind ceva mai coborît pragul inferior al lungimilor de undă vizibile.

SITARUL... sitarul ...SITARUL...

O STATISTICĂ INTERESANTĂ

...ESTE DESIGUR aceea a numărului șitarilor împușcați în Republica Federală a Germaniei, între anii 1953 și 1966 — aceeașă fără ținând, precum se știe, o riguroasă evidență a tuturor felurilor de vinat recoltat. Precizăm că anul de vânătoare (Jagd-jahr) se calculează acolo de la 1 aprilie pînă la 31 martie al anului următor. S-a putut astfel constata, în privința șitarilor, că rezultatul perioadei examinate (1953—1966) are forma unei curbe sinusoidale: de la 7169 șitari împușcați în 1953—54, ea coboară la 5183 în 1957—1958, urcînd apoi la 7770 în 1960—61 — an record al perioadei respective — pentru a coborî, de rîndul acesta extrem de îngrijorător, în sezonul 1965—66 la numai 3929 exemplare recoltate. Nu se arată însă motivele acestei fluctuațiuni, deși ea prezintă totuși o oarecare regularitate (să fie oare eternul „mister al șitarului” ?) și nici, mai ales, motivele severei scăderi din sezonul 1965—66: este ea oare datorită condițiilor climatice, ori modificării metodelor de vânătoare în sensul unei protecții mai accentuate, sau, în sfîrșit, unei eventuale alterări a biotopului respectiv ? Singura constatare care se menționează este că, deși anul 1956 a fost foarte frîguros, el nu a avut, cum se va vedea mai jos, nici o influență deosebită asupra pasajului de șitari. Iată acum cifrele: 1953—54: 7169 șitari, 1954—55: 6647, 1955—56: 5180, 1956—57: 5480, 1957—58: 5183, 1958—59: 6418, 1959—60: 6515, 1960—61: 7770, 1961—62: 7216, 1962—63: 6749, 1963—64: 6170, 1964—65: 5240, iar 1965—66, cifra cea mai scăzută: 3929 !

...Întorcîndu-ne acum și la... „oile noastre” sau, mai bine zis la șitarii noștri, am putea să ne întrebăm și noi, cu o legitimă curiozitate, cam cite exemplare se împușcă anual pe meleagurile noastre, și cam ce ar trebui să facem și noi ca să le aflăm, ori cit de aproximativ, numărul ?... Teoretic s-ar putea totaliza rezultatele menționate pe autorizațiile eliberate de către Asociațiile sau Filialele de vânătoare — dar fiindcă, în genere, se neglijează adesea restituirea lor cu menținerea rezultatului obținut, ar fi poate mai eficace o simplă declarație dată la sfîrșitul anului de către vînătorul respectiv, cu privire la numărul real de piese obținute la ciorchinar...

Nicolae CRISTOVEANU

ȘTIUTE ȘI NEȘTIUTE

PASAJUL SITARILOR nu seamănă cu migrația în masă a rîndunelor, a berzelor, a martinilor și a altor păsări călătore. Șitarii coboară izolați, se opresc în cite o pădure sau crîng, nu departe de ape sau locuri cu solul umed și moale, apoi trec spre altă etapă, în lungul drumului lor milenar.

Vînătorii cunosc aceste drumuri și popasuri pe care le cercetează aproape în aceeași perioadă de toamnă tîrzie sau primăvară timpurie, găsind șitarul mult rîvnit poate lingă aceeași tufă de unde l-au cules anul trecut și în alți ani. Sint vînători și ciini specializați numai în acest gen de vânătoare. Unul dintre acești ciini e cokerul, al cărui nume pare să vie de la woodcock, adică „cocoș de pădure” — cum numesc englezii șitarul.

Vînătorii, scotocind după șitar, par îndrăgostiți de această pasăre. Unul mi-a spus: „Dacă s-ar așeza șitarul pe țeava puștii nu aș trage” Dar... eterna poveste a îndrăgostiților: „Am iubit-o atît de mult, dar ea nu mi-a acceptat dragostea și a trebuit s-o omor...” Se pare că șitarul ține mai puțin la dragostea vînătorului amoretizat și preferă să se pună în gardă, apărîndu-se de el și de ciinele lui.

S-au scris volume întregi despre șitar și șireticurile, obiceiurile lu. curioase și, în fine, despre gastronomia deosebită a pregătirii preparatelor de șitar. S-au descris voltele și „minciunile” pe care le face printre crengile copacilor; zborul sub nasul vînătorului, care rămîne dezarmat uitînd să tragă; procedeul de a-și duce puil, unul cite unul, ascunzîndu-i în caz de pericol; talentul de care face dovadă în tratarea rănilor, făcîndu-și un pansament cu ierburi uscate și pămînt moale, o adevărată țesătură făcută cu ciocul lung, adevărat instrument chirurgical; felul cum simte viermele în sol, prinzîndu-l delicat, deschizînd numai virful ciocului la extremitate, unde mandibula superioară se rabate peste cea inferioară în așa fel ca pămîntul moale să nu pătrundă în interior.

Vînătorul bătrîn adună aceste „pene ale pictorului” pentru a înșira la pălărie dova da succeselor la tir. Dar cred că nu am putea niciodată termina cu descrierea frumuseții și inteligenței acestei păsări, deopotrivă rîvnită de vînători și gurmanzi.

M. TELEGUȚ

foto Nicolae Cristoveanu

foto Șandor Rudolf

PATIMA VÎNĂTORII

ÎNAINTE CA TOAMNA să privească cu soarele ei pieziș peste geamlăcuri și verande, înainte ca ultima frunză de plop să înceapă a se zbate pe virfuri uscate, vînătorul, ars de patimă, și-a uns bocancul, și-a fluierat ciinele și a pornit tăcut și fericit de singurătatea ce-l înconjoară, peste ogoarele desfundate de ploii.

Pușca sub braț, cu o geantă uriașă de piele pe umăr, care își sună clinchenitul metalic al inelelor de la ciorchinare, el pășește marțial și distrat înainte, tot înainte... în liniștea ce-l înconjoară ca un tartan. O bucurie neînțeleasă crește în sufletul lui, asemenea unei trifoiști verzi, după un potop vărațic.

După „sfirșitul” deșteptătorului, după buimăceala somnului dulce din zori, după pipăitul cartușierii și jambierelor de piele pe întuneric, după încălțatul ciorapilor de lînă aspră, împlețiți la cirlige, vînătorul și-a dat repede cafeaua pe gît, a prins cu putere luleaua între dinții albi și, mai bucuros decît un copil înaintea unei partide de oină, strivește acum mulțumit ierburile, iar sub gene, primele raze aurorale. Această zi frumoasă de „deschidere” o aștepta de mult, smulgîndu-și alte multe bucurii de la propria gură, sau adesea de la aceea a copiilor... Din leafa lui, a reușit să strîngă zi de zi, leu cu leu, ca să-și poată grămădi într-un colț de dulap tot felul de obiecte ciudate și cu care oricare dintre noi, muritorii de rînd, în afară de el și de al lui, n-ar ști ce să facă cu ele.

Manivele mici de sertisat cartușele; clește special cu cioc pentru extras cartușele înțepenite pe țevi; tot felul de perii metalice în formă de spirală, alice mărunte de plumb, mai lucioase decît icrele negre, fluieră ori zgărzi ciudate cu țepi de arici pentru dresaj, panglicuțe de curea cu inelușe de alamă de agățat zburătoarele, precum și tot felul de alte jucării, ce-ar fi făcut bucuria oricărui copil ce le-ar fi descoperit în ascuns.

Vînătorul pătimaș, fără ca totdeauna să-și poată da bine seama, ține în sufletul lui un dor mereu ascuns, ce doarme încolăcit ca un șarpe de casă, pînă în ziua cînd grînele încep să cadă sub seceră; sau alteori pînă în clipa cînd primele brume argintează pălimarul

casei. Atunci, în bezna matinală, el deodată se trezește, începe să-și suiere ciinele, să-și dichisească cartuşiera, să-și așeze în colț cizmele de cu seara. Vocile de dincolo de zidurile oraşului au început să-l strige. Acum le aude limpede cum îl cheamă. Atunci, condus de un instinct atavic, asemenea unei păsări migratoare : prin burhaie, sub ploaie, prin arşiţa toridă, sub crivăţ sau nămeţi de zăpadă, cel născut vinător, deodată se ridică, scutură capul şi pleacă, fără să dea explicaţii nimănui, fără să vorbească măcar nici cu cei mai intimi.

— Încotro?...

Nici el nu ştie prea bine, unde?...

Poate în acel colţ de crîng pierdut ce-l dibuie prin întuneric cu memoria ; poate dincolo în acel vilcel lutos, lângă drumeagul acoperit de multe frunze galbene, pe care îl cunoaşte numai el, şi pe care chiar în această clipă primul sitar a poposit, atingînd cu pieptul vîrgat creştetul arinului desfrunzit, ce atît de trist se leagănă de vînturi reci, în toamna tîrzie... Ceea ce simte puternic, e că trebuie să plece cu orice preţ !... în căruţă, pe jos, cu sau fără prietenii neresorioşi ori molii, sănătos ori răcit cobză ; el trebuie să o ia din loc, pînă la graniţa ţării, sau cel puţin numai pînă la celălalt capăt al ţării. În tot trupul lui se ridică o furtună de nelinişti, care nu se mai potoleşte, pînă cînd în spatele lui n-a trîntit uşa, pînă ce peste umăr n-a aruncat cureaua puştii. Dar cred că la cei mai autentici vinători nu setea de a ucide, de a face mari carnaie, îi aruncă afară pe uşa casei, cit mai degrabă acel dor atavic şi neînţeles de a rătăci, de a emigra liberi, prin singurătăţile pădurilor, ale ierburilor nesfîrşite, ale lanurilor de bucate ; sau să alunece în luntre, pe deasupra bălţilor, în ritmul sacadat al viselor înguste.

Imensa plăcere poate fi iarăşi aceea de a sta lipit, ceasuri lungi, de un stei de stînci, aproape de cer, asemenea unui rîs flămînd ce aşteaptă sub paravanul bolovanilor, să se ivească silueta întunecată a vreunui pui de capră neagră... rătăcit.

Vinătorul adevărat se mulţumeşte, după munca unei zile grele de suişuri şi coborîri să surprindă la distanţe incommensurabile, în reticulul lunetei sau binocului, linia mohorîtă a spinării ţapului negru, ce rumegă liniştit în vreun fund de căldare bolovănoasă.

Un zbor de raţe cirliitoare, sosit pe înnoptate tocmai la capătul acela ascuţit al bălţii, chiar în clipa cînd, desnădăjduit, părăsea pînda, îi dă totuşi bucurii sufleteşti de copil.

Au început să sosească !... În sufletul vechi al omului, cită ciudată veselie !... luminoasă şi stranie, totodată...

Măcătitul solitar şi trist, în zori de zi, venit din fundul bălţilor ce fumează încă albe, îi tulbură inima, făcîndu-l să se afunde cu arma la umăr, în noroiuri şi rogoaze pînă la brîu.

Prima raţă rostogolită din seninul adînc îi explică poate rostul lui pe acest pămînt. Iubeşte, din acelaşi puternic instinct al naturii, cerurile joase, ce se surpă sub furtuni ; nopţile senine, ce-l surprind pe poteci necunoscute şi singuratic de codru ; liniştea parfumată de bălării, din mijlocul stepei, pe care, tot fugărind un stol mic de spircaci, a încurcat rîndul răstavelor, nemaştiind, în mijlocul pustietăţii, în care direcţie se mai află satul şi el izolat şi singur, pe aceste meleaguri pierdute.

Cu mulţumire, priveşte atunci în ochii prietenosi ai ciinelui, ce parcă ghicind gîndul, flutură coada iscoditor şi amical, faţă de aerul descumpănit al stăpînului rătăcit, printre greieri şi imensităţi. Pare că-i spune : „n-ai grijă, sînt lângă tine !... te scap eu din toate încurcăturile !... ”.

Coteşte pe un drumeag prăfuit şi deodată rămîne împietrit, în faţa unei urme ciudate... E a marii dropii singuratic, îndrăgostita marilor linişti, a luminii şi soarelui !...

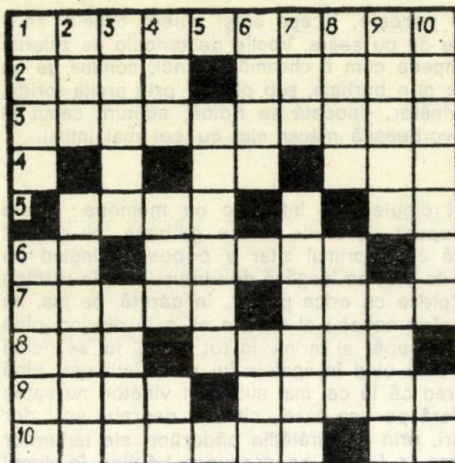
Poate că în inima oricărui adevărat ţintaş mai trăieşte şi un necunoscut poet, ce simte adînc generozitatea uriaşă a naturii, dar care, în faţa coalei albe de hîrtie, nu se poate regăsi ; dar în sufletul căruia, în zilele de restrînte, aude cîntînd susurul ploilor : de-a lungul ovezelor ; fişiiiala vîntului răcoros prin frunzarul făgetului ; sau contemplă giganticele răsărituri de purpură, scrijelate de zborul tremurat al raţelor sălbatic, ce din timpuri imemorale vislesc spre păpuşile negre ale bălţilor ce le aşteaptă misterioase.

Vinătorul innăscut simte nevoia acestor linişti ale stihilor ; a veghii în apropierea sălbătăciunilor pămîntului, ce fug de faţa haină a omului, fiindcă se vor libere, nerobite şi neînjosite ; fiindcă omul, acest zeu neînţeles şi misterios, le fură nostalgia lor rătăcitoare, dragostea paradisiacă de vis ceresc.

Omul, totuşi, părăsind centrele aglomerate se simte alături de ele mai bine.

O poartă de rai i se deschide în clipă şi toate grijile şi umilinţele suferite ard în flăcările răsăritului, în mireasmele tari şi sălbatic ale cîmpului.

Mihai MOŞANDREI

LITERATURĂ INSPIRATĂ DE VÎNĂTOARE

ORIZONTAL: 1) Poet român (1886—1937), autorul ciclului „La vînătoare”. 2) Fabulistul antichității, de la care ne-au rămas „Vulturul și vulpea”, „Vînătorii și castorul”, „Leul și ursul”, „Țapul și lupul” „Cerbul” și multe altele. — Dramaturg norvegian (1828—1906), din care cităm piesa „Răta sălbatică”. 3) Renumit poet francez (1621—1695), autorul cunoscutelor fabule „Vulpea și corbul”, „Leul bolnav”, „Iepurele și broasca țestoasă” etc. 4) Fragment din „Diana”! — Finalul primului capitol din „România Pitorească”. 5) „Firul vînătorului” de Petre Ispirescu. — Prolog și epilog la „Crocodilul”. 6) Inițialele autorului „Falsului tratat de vînătoare”. — Vînător mitologic, ucis de Artemis, zeița vînătoriei. 7) Cîinele de vînătoare al lui Mickey-Mouse. — Constelație vecină cu „Vulturul și Lebăda”. 8) Iar (arhaic). — Zeița vînătoriei, în mitologia romană. 9) Limba în care Turghe-niev a scris „Povestirile unui vînător”. — Statistica „gloanțelor greșite” la finele cărții. 10) Țara Munților Stîncoși, în frunte cu... Phoenix. — Emil Șoimu.

VERTICAL: 1) Renumit Țintăș elvețian, devenit subiect literar... — ... și subiect muzical pentru G. Rossini. 2) O să... scrieți împreună! — Apariție fantastică în basmele mitologice și folclorice. 3) Prolog... la masă. — Păcălit de vulpe, într-o poveste a lui Ion Creangă. 4) Particulă la hipopotam! — Un leu pentru o leoaică! — Prima buche a cărții vechi. 5) „Un vînător puternic înaintea Domnului” (leg.). 6) A extrage un fragment dintr-o scriere. — Leul...

japonez. 7) Este... nu! — Regiunea ursului Fram, al lui Cezar Petrescu. 8) Eroul urecheat al unor fabule de Esop, La Fontaine și Alexandru Donici. — Nume feminin. 9) Neicușor. — Între giște și lebede, în titlul unei cărți pentru copii. 10) Gura de lup! — Cartea cea mai bună!

Nelu CARAIMAN

CUM PESCUIESC

Metode de pescuit

Linotipistul : pescuit la linie plumbată
Bețivul : pescuit cu sticla
Astronomul : pescuit cu vargă telescopică
Dansatorul : pescuit cu dandineta
Leneșul : pescuit la trenă

Momeli

Italianul : pescuit cu macaroane
Seducătorul : pescuit la nimfă
Profitorul : pescuit la brînză
Morarul : pescuit la paste făinoase
Drogatul : pescuit la cînepă

Locuri de pescuit

Puristul : pescuit în ape transparente
Opoziționistul : pescuit împotriva curentului
Groparul : pescuit în brațe moarte
Nervosul : pescuit în ape tumultuoase
Radioamatorul : pescuit în undă
Orbul : pescuit în cataractă
Grăbitul : pescuit-viteză
Grecul : pescuit în Delta
Teleamatorul : pescuit în canale

Considerații teoretice asupra apelor de la cîmpie

DOMENIUL ÎN CARE ÎNCERC SĂ FAC, acum, o oarecare rinduială este — dacă pe lume n-ar mai fi și perucile de nylon — cea mai cumplită încilcitură ce se poate închipui: nu atît de la amplasament sau de la distribuție, cît de la număr și categorie. Că la șes sînt ape care merg și ape care stau, ape știute și ape neștiute, numai ale noastre sau ale unuia, sau ale cîtorva, ape lunguiețe ori ape lătărețe, îngăduite ori poprite, furajate ori numai poluate, vizibile de departe sau în care te scufunzi ferm convins că pășezi pe potecă, ape permanente și ape temporare, îngrădite, îndiguite, lăsate de izbeliște — și lista (cum zice un amic al meu, cînd relatează o convorbire a sa cu soția) e departe de a se epuiza. Să ne încumetăm, de aceea, să o luăm chibzuit.

Dau la o parte ceea ce se cheamă incintă sau cam pe-aproape, așadar ceea ce figurează realmente pe hartă, în avizierele filialelor și în relatările publice, dar mai puțin în autobiografia pescarului de rînd:

Dau la o parte și ceea ce a fost odată apă de munte (și mai toate riurile duc cu dinsele această melancolie, precum și noi purtăm amintirea celibatului, mai cu seamă duminica), n-a avut încotro și-a străpuns dealurile și acum, iată, devine de șes. Că eu am văzut astfel de ape, și m-a podidit scirba. Am știut lalomița, cînd trece ea pe lingă sate care-ți duduile în cerul gurii cînd le rosteși numele, și te obligă să ții varga ca pe-o sabie, și cîntă la tine marș de război din toate steiurile între care se zbate și spumegă, și dacă îți dăruiește un solz îți ia ochii cu strălucirea lui de departe, că nu mai știi care-i izvorul și care-l torentul, și care e lacrima: și am văzut-o hăt-hăt la cîmpie, o scurgere bleagă și galbenă, mai mult mil decît apă, tîrîindu-se a lehamite prin țărîna și spărgîndu-și mocirla în fir exact cum se desparte mămăliga în urma aței. Parcă aș ierta de ocară pe acelea care, răzvrătindu-se, se răspindesc în lături și-ncearcă, astfel, să-și mențină ființa. Dar cum și ele încetează de a mai fi ape, devenind bălți, tot le dau la o parte.

Fac la fel și cu fantomele. Prind eu, să fie douăzeci de ani de-atunci, o coadă de pește într-un loc; frumușel pește. Îl țin în amintire, bine, după merit, și vara trecută am drum prin locurile acelea; undița numai și numai în cîntea lui o iau. Ajung, alert și găsesc un prund, un prund zvîntat, bătătorit de căruțe, cutreierat de oi și alte patrupede, un pămînt crăpat, pe care se rotocoleşte numai praful. Cercetez. „Și la ce timp zici matală că te-a blagoslovit dumnezeu?”, mă iscodește lămuritorul. „Cap de primăvară, bade, martie... aprilie...”, oftez eu. „Apăi da, atunci se poate, că e apă mare, aduce și stînci, nu numai ce-o fi fost. Dar acum, în călduri, de cînd îi pămîntul nu s-a pomenit pe-aicea apă. Nici de leac, darmite de pește”. Mă miram eu de ce, uneori, podurile de fier peste care trec trenurile huruie într-un fel, iar alteori altfel: unele se arcuiesc peste vaduri fără apă, și n-au cum să sune frumos.

Și-atunci, totuși, pescarilor de la cîmpie ce le rămîne?

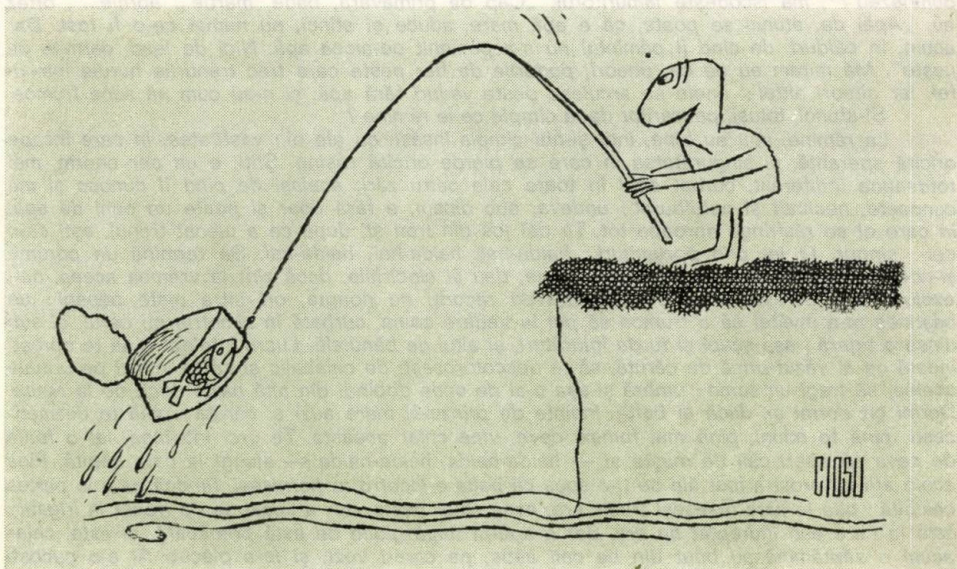
Le rămîne, știu eu bine, întii și-ntîi cîmpia însăși, cu ale ei: vastitatea, în care încape oricîtă speranță, și singurătatea în care se pierde oricîtă rușine. Știți, e un cer enorm, mai totdeauna indiferent, curbat egal în toate cele patru zări, același de cînd îl cunosc și mă cunoaște, neclintit și netulburat; undeva, sub dînsul, e fără doar și poate un ochi de apă, în care el se răsfrînge aproape tot. Te dai jos din tren și, după ce a plecat trenul, ești ca-n cer: singur. O iei prin porumburi: haida-hai, haida-hai, haida-hai. Se termină un porumb și-ncepe altul. Dă și soarele niscai semne, dau și ciocirliile, dacă sînt la vremea aceea, nu-i exclus să nimerești peste ceva castraveți răcoriți de noapte, ori între niște pepeni: un băștinaș m-a învățat că e frumos să pui la vedere coaja, curbată în simetrie cu cerul, și sub dînsa o țigară; așa scapi și tu de înjurături, și altul de bănuială. Lucru înțelept e să te oprești îndată ce ai văzut urmă de căruță, să te descotorosești de calabalic și să te întinzi pe urmele a ceea, să tragi un somn: umbră și-așa n-ai de unde dobîndi din altă parte decît de la raniță. Dormi cît dormi și, dacă ai baftă, înainte de prînzul-ăl mare auzi și căruța; pînă te dezmeticești, pînă te aduni, pînă mai fumezi ceva, vine chiar aceasta. Te urci într-însa, iei o foaie de ceva să aperi caii de muște și — haida-haida, haida-haida — ajungi la cale bătută. Pînă acolo aflu că prost a fost ăla de ți-a spus că balta e încotro te porniseși, fiindcă ea e în partea cealaltă; cea la care fusesseși trimis era, avea chiar pește, dar a secat sau a trecut la irigații; asta la care ești îndreptat nu era, dar a apărut după ploile de astă primăvară, și este, chiar acum o săptămînă au băut din ea caii ăștia, pe care-i vezi, și le-a plăcut. Ai s-o cunoști

matale după aceea că ai să auzi de departe gîiit de gîște și chiar grohăit de porci, fiindcă acolo e raiul lor. E bine — m-a învățat tot băstinașul despre care am mai mărturisit — să nu scrișnești din dinți. Trebuie să mulțumești și să nu mai bagi tutunul în buzunar, că nu se varsă dacă stă, ca și dumatile, pe fin sau pe îngrășămintele naturale sau pe orice altceva e în căruță. Așa ajungi sigur într-un loc de unde poți auzi șuierat de tren și, dacă o iei repezător la picior, sosești chiar într-o gară; ba dacă ești atent încotro merge trenul în care te urci, debarci chiar în stația de domiciliu și, dacă te vede cineva, n-are nici o îndoială că peștele pe care l-ai prins s-a stricat, tot, din pricina arșiței, de-aia nu-l etalezi. Observindu-se cît ești de spetît, poți căpăta chiar dojană („Ce dracu', măi, te lăcomești așa! Ai cărat cu tine toată balta?”) care unge la inimă și șterge tot.

În ceea ce mă privește, am consultat fiecare astfel de loc. Lingă unul, numit răcătău, am descălecat încă din ajunul partidei plănuită, pînă seara am întocmit coliba, m-am vîrit într-însa lăsînd picioarele afară, ocrotite de cizme; răcoarea care m-a trezit ținea tocmai de evaporarea acestora. Lingă altul, zis răstoacă, am văzut cu ochii mei, plin de încîntare, cum un șarpe remarcabil înghițea niște ouă, și-am chibzuit îndelung dacă n-ar fi cazul să risc intervenția în favoarea victimei; m-am împăcat cu gîndul că șarpele își avea rolul lui în menținerea echilibrului biologic, în care eu n-am ce căuta, dar la vremea prinzului a trebuit să am grijă de echilibrul meu, fără a putea pricepe bine nici azi cum dracul mi-a desfăcut jivina fermoarul de la sac, de ce mi-a împrăștiat cașcavalul și ce plăcere perversă a găsit să se culcușească în borcanul cu maioneză. Pe undeva, înspre Sud, am avut plăcerea ca într-o apă dintr-astea să agăț — nici mai mult, nici mai puțin — o elice de avion, lucru care (oricît ați fi de pizmași) trebuie să recunoașteți că nu se întîmplă nici oricui și nici în fiecare zi. Într-o latură a unei fabrici de zahăr cineva a agățat un sac plin, dar bucuria ne-a fost degeaba, că era cu îngrășămintă chimice — după unii — sau cu insectofungicide — după alții. Antrenamentele noastre anterioare plecării în deltă, privind țîntarii și setea, obișnuim să le facem, în condiții naturale optime, numai în astfel de locuri. De asemenea, în ciuda faptului că ele sînt, în general, circulare, și că — deci — oferă poziții de pescuit relativ limitate, cele mai crîncene febre musculare tot pe aici le-am dobîndit, fiindcă aici se vede perfect care de unde și cînd pleacă, și esențial e să fii pregătit în orice moment să-l înlocuiești.

O ultimă (și minusculă) categorie de ape de șes o constituie iazurile amenajate, pentru delectarea membrilor lor, de către filiale; ele se caracterizează prin aceea că, uneori, în unele, se poate să se afle și pește.

Ștefan STROE

PROFILURI CANINE

SE PARE că înțelepciunea e rodul acumulării experiențelor de o viață. Lord posedea această calitate. Privirile pline de inteligență, atitudinea demnă, bunătatea de care dădea dovadă în toate împrejurările făceau din făptura lui o personalitate. Într-o zi a apărut în curte un semen mic și alb, plin de viață, nebunatic și zglobiu, așa cum nu

pot fi decit cățeei fără minte. Lord l-a cercetat îndelung, l-a stabilit identitatea și, plăcându-i mult, l-a adoptat.

Micul ghem, după ce s-a obișnuit cu disproporția, în scurt timp a devenit un adevărat tiran. Numai o bunătate fără seamăn l-a făcut pe Lord să rabde cu stoicism toate necazurile pe care micul sadic i le-a pricinuit. În joacă îi mușca labele, urechile, coada, nu-l lăsa toată ziua să se odihnească iar când, în cele din urmă, obosea, se culca pe Lord. În acele momente, Lord îl lingea și veghea ca somnul micului tiran să fie netulburat.

I-am observat de multe ori și mi-am dat seama că Lord îl iubea, iar acest sentiment îl făcea mai nobil.

Cred că n-am văzut în viața mea o cățea cu un caracter mai nesuferit. Ursuză și prefăcută, lacomă și totodată avară, de a ajuns bietul New să nu mai doarmă în cușcă de răul ei. Dacă New încearcă să fie tandru cu ea, îi arată incisivii flancați de canini, de-i piere pofta s-o mai admire. Ca să-i facă zile fripte, pune laba pe cite un os și începe să-l mirie și să-l bombăne pe New ore întregi. Dacă i se pare că locul pe care

il ocupă New e mai înșorit sau poate mai răcoros, se repede la el, îl mușcă, îl gonește, ca apoi, cu un miriit amenințător, să-i ocupe locul. Când li se servește masa trebuie separați, altfel New n-ar mai ajunge să înghită nici o bucată. Flama, din răutate, răstoarnă castronele apoi începe mișcările.

Dacă New ajunge la exasperare și o scutură puțin, ea începe să țipe, să plângă, să schelălăie, de crezi că a rupt-o în bucăți, apoi se prefacă că e bolnavă și, ca s-o împaci, trebuie să te faci că-l cerți tot pe sărmanul New.

Și cu toate acestea Flama încintă ochiul, e frumoasă, iar monoculul îi dă un ce aparte.

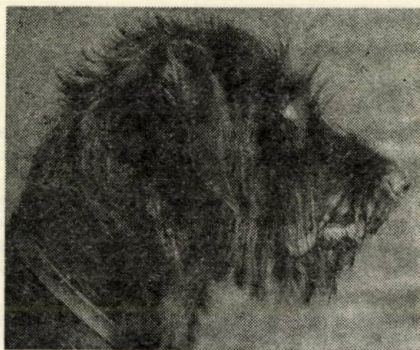
Masiv, cu un corp athletic, acoperit cu o robă strălucitoare de o pigmentație aparte, ce îi dă un plus de eleganță, scoțându-l în relief în cadrul clanului rasei lui. Babi-nele mari dau capului o expresie de seriozitate iar ochii chihlimbarii, expresivi, uneori melancolici, te sfredelesc.

Gray e uneori ghinionist, mai ales când se lansează în urmărirea vreunui cîrstel care îl zăpăcește, iar când urmărirea dă greș, în culmea disperării, Gray arborează o mină disperată, de îți vine să crezi că e în stare de sinucidere. Dar totul e trecător, iar răzbunarea se răsfrînge asupra primei

prepelite ce o aduce bine mestecată, gata preparată, doar să-i adaugi puțină sare, piper și un strop de vin.

Cînd era mic, nimeni nu ar fi bănuț că va ajunge. Unii erau de părere că nu va apuca ziua a doua, dar el s-a încăpățînat să acumuleze calciu, fosfor și ceva pro-

teine, ajungind, în final, un zdrăhon de 70 se ridică părul măciucă uitându-te la el. Înalt pe picioarele zdrene, acoperit cu un păr aspru și zburlit care îi dă o mutră stângărească, îl face simpatic. Totuși Geri e impulsiv, bătaios cu semenii lui, de au ajuns stăpînii lor să nu mai aibă parteneri la vinătoare. De altfel, le face bune servicii.

Totuși Geri are și unele simpatii pe care tabără cu labele, le trage cite o spălătură zdravănă, după care îi abandonează, lăsându-i năucii. La vinătoare, Geri face minuni, mai ales că după cinci sezoane a ajuns expert la prepele și sitari, fiind tot atît de bun la rațe și becaține. Dar mindria cea mai mare a lui sînt urmașii care, în scurt timp, vor umple țara cu stirpea Gericilor.

Ce glume fac oamenii citeodată, să bage o inimă de leu, un curaj de nebun și o forță de hercule într-un pătrat cu păr zburlit, de nici nu-ți vine să-i spui cîine, cînd îl pui alături de un Saint-Bernardth.

Totuși, de ce sînt în stare acești atleți plini de nervi ce nu dezminț rasa foxterierilor! Ce contează faptul că mistrețul are

180 kg, iar Tărzănel se cuprinde în greutatea acestuia de 18 ori? Odată prins de urechea lui atîrnă ca un ciucurel pînă cînd mistrețul cade sub glonț. Dar în subteran ce minuni e în stare să facă el cu apriga armătură a dentiției, de nici nu-ți vine să crezi că a fost în stare să sugrume coșcoamea vulpoi, sau să pareze aprigile cîngi ale pisicii sălbatice. E un cîine mic, dar ce satisfacții bărbătești îți dă această jucărie construită din nervi și oțel!

E mică și „tricoloră”, curioasă și cercețoasă față de tot ce o inconjoară. A făcut ochi într-un apartament și a ajuns să facă primele experiențe de viață într-o curte imensă, plină de tot felul de orătănii, care îi suscită interesul.

Cu trecerea săptămînilor Lo-lo-li a început să-și etaleze aptitudinile vinătorești. La

zece săptămîni, după un asiduu filaj și un prompt blocaj, doi pui de găină și-au dat obștescul sfîrșit, spre marea satisfacție a stăpînului, care anticipa isprăvile viitoare de la marginea satelor. La douăsprezece săptămîni Lo-lo-li toaletase coada coșului, de nu mai avea acesta trecere în haremul de găini. La paisprezece săptămîni Lo-lo-li, după o atentă observare și matură chibzuință, stabilise graficul de ouat al găinilor, pe care le controla cu conștiințiozitate, lătrîndu-le ori de cîte ori acestea nu depuneau oul la ora stabilită.

Deocamdată nu pot spune mai multe despre Lo-lo-li, pentru că n-a împlinit decît cinsprezece săptămîni. Dar dacă evoluția va continua în ritmul actual, înseamnă că va ajunge o celebră cățelușă de vinătoare — mindrie a stăpînului și urgie a gospodăriei.

Alexandru ALACI

fotografii : Marinescu Gh.

UN PROCEDEU RISCANT

Într-o zi de februarie, la o vinătoare de găște, am umblat cu cocker-spanielul meu în jurul unui lac mocirlos, pe care-l cunoșteam de mult timp. Întreaga suprafață a lacului era acoperită de un strat subțire de gheață. Cățeaua mea, ca întotdeauna agilă și plină de temperament, alerga prin stu-fărișul des de-a lungul lacului și, de câteva ori, a pășit și pe stratul de gheață al lacului. La un moment dat, la o depărtare de cca 6 m de mal, gheața s-a spart și ciinele a căzut în apă. Cunoscând agilitatea și curajul ciinelui, mă așteptam să reușească să iasă din apă și să se cațere repede pe gheață, să ajungă pe mal cu propriile sale puteri. Dar repede m-am convins că acest lucru depășește posibilitățile animalului. Încercarea mea de-a ajunge până la el s-a dovedit a fi imposibilă, fiindcă stratul subțire al gheții se fărâmița sub greutatea mea. Malul abrupt, adâncimea însemnată și nămolul lacului făceau imposibilă pătrunderea mea în apă, iar frigul simțitor și costumul meu gros ar fi făcut imposibil înotul. În apropiere nu era nici o stin-ghie, nici o creangă sau pietre mai mari, cu care s-ar fi putut încerca fărâmițarea stratu-lui de gheață.

Timpul se scurgea și situația devenea dramatică. Zvircolirile zadarnice ale ciine-lui în apa rece ca gheața, mișcările dispe-rate ale labelor lui anterioare ce alunecau mereu pe suprafața netedă ca sticla îl sleiau de puteri. La un moment dat, cățeaua începu să horcăie, ceea ce dovedea că se

luptă cu ultimele puteri ce i-au mai rămas. În disperarea mea, pe care o va înțelege orice vânător, mi-a venit o idee: să trag cu pușca! Primele împușcături au dovedit că alicele care cad sub un unghi destul de mare, fac în gheață găuri de cca 50 cm în diametru. Acesta era un mod destul de ris-cant, deoarece trebuia să sparg gheața în imediata apropiere a bietului ciine. Din fe-ricire însă, totul s-a petrecut extrem de re-pede. Nouă împușcături au fost deajuns, pentru ca ciinele — experimentat și obiș-nuit cu împușcăturile, să sară în canalul ce s-a format până la mal și să ajungă pe acest drum la uscat fără nici o leziune. După numai o zi de odihnă, ciinele s-a fă-cut bine, devenind din nou docil și sprin-ten.

Procedeul meu a fost foarte riscant, dar nu aveam de ales... (s.v.)

O cunoscută publicație de vinătoare din S.U.A., susține că o bucată de blană este o excelentă atrapă pentru ciori. Așezați-o într-un punct de unde poate fi bine văzută și ascundeți-vă în apropiere. Combinată cu o chemătoare, eficacitatea ei va crește con-siderabil.

O mică rolă de plasture medicinal poate face minuni într-un mare număr de cazuri: repararea provizorie a unor haine sfîșiate prin agățare, imbinarea prin matisare a unor obiecte rupte sau sparte, lipirea tem-porară a unei înțepături într-o barcă pneu-matică, fixarea capacelor la cutii etc.

ARMELE SE UNG cu un strat foarte subțire de ulei. Aplicind cantități exage-rate, uleiul se poate prelinge pe părțile lemnoase sau poate bloca mecanismul de tragere la temperaturi scăzute.

ÎN LIPSA UNEI MESE speciale, țeava armei se curăță sprijinind-o cu gura de o bucată de lemn moale, cauciuc, plastic etc. și introducând vergeaua numai pe la închi-zător. Introducerea acesteia pe la gura țevii are două urmări: a) decalibrează gura țevilor și b) permite uleiului murdar scurs în timpul curățării să ajungă la ejectoare, sau în locul închizătorului, la carabine.

ÎNAINTEA UNEI DEPOZITĂRI îndelungate, apărați-vă țevile de rugină. Iată un procedeu recomandabil: cumpărați de la orice magazin cu articole de menaj cca. 2 metri de burlat (șnur din bumbac, utilizat la etanșeizarea ferestrelor în timpul iernii). Diametrul acestuia trebuie să fie ușor superior calibrului armei dv. Tăiați-l în două bucăți a un metru, îmbibați-l cu ulei și introduceți-l în țevile armei. Pentru ca operația să decurgă ușor, legați de unul din capetele burleților, o sfoară solidă pe care o tre-ceți prin țeavă, după care, trăgînd de ea, totul va merge ușor. Lăsați burleții îmbibați în țevi pe toată durata depozitării, iar la deschiderea sezonului scoateți burleții, spălați bine țevile cu petrol și ungeți-le din nou, cu ulei proaspăt, aplicat subțire.

Carasul auriu și rasele lui

PEȘTIȘORUL DE AUR, alias carasul auriu, este cunoscut ca cel mai vechi pește ornamental și de acvariu. După autorii chinezi el era prezent în apropierea omului iubitor de frumos încă de prin secolul al VII-lea. Poporul chinez își explică apariția acestui peștișor de aur printr-o legendă :

Prin anul 769 î.e.n. pe timpul Dinastiei Chung nu mai plouase de aproape 100 de zile. Țăranii disperăți aduc jertfe în toate templele tuturor zeilor pentru a-i îmbuna. Deodată, ca prin minune țîșnește un izvor limpede în care strălucește un peștișor de aur. În același timp ploaia începe a răpăi peste cîmpiile însetate. În realitate istoria lui se reconstituie din vechile rapoarte și semnalări ale autorilor chinezi și japonezi.

Cel mai vechi raport asupra creșterii peștișorului auriu în piscine și acvarii datează din perioada Dinastiei Sung (960—1126).

Pînă în sec. XIII carasul auriu trece printr-o epocă agitată care pe scurt s-ar rezuma la trei perioade mai importante.

Prima perioadă (sec. VIII—IX) caracterizată prin creșterea lui de către călugări pe lîngă pagode, este perioada zeificării cînd era considerat o minune cerească.

A doua perioadă (sec. IX—XII) este cea cînd carasul auriu devine tabu al guvernaților și nobilimii înalte. Se pedepsesc aspru cei care îl folosesc ca hrană. Peștișorul de aur devine sacru.

Cea de a treia perioadă (după sec. XII) este perioada răspîndirii în masă în toată China.

În prezent creșterea și selecția artificială în ideea obținerii de forme noi este în declin, au rămas numai cîteva centre, ferme de elită, mai ales în Japonia, care se axează pe obținerea exclusivă a formelor la modă, cerute pe piață la prețuri ridicate. Cauza declinului creșterii și selecției carasului auriu și eliminarea lui din acvarii este concurența peștilor tropicali.

Mai circulă și la modă sînt cîteva rase. Dintre acestea enumerăm pe cele mai răspîndite :

— **Cometă** (1) are corpul subțire, delicat și zvelt, etalînd cozi duble, egale, unite, foarte lungi, bifurcate larg, cu lobi ascuțiți.

— **Nimfă** (2) prezintă o coadă simplă franjurată, mult bifurcată, cu lobi ascuțiți, dorsala dezvoltată, lungă și înaltă. Cu alte cuvinte, corp și coadă de Cometă plus franjuri.

— **Evantai** (3) corpul este lung (rasa americană) sau cu corpul scurt (rasa japoneză), are o coadă lungă dublă neunită, separată în plan vertical, mult bifurcată, obișnuit prinsă în poziție orizontală.

— **Voalat** (4) are cozi duble egale, separate vertical, mult alungite, nebifurcate, cu o tendință ușoară de voal.

— **Franjurat** (5) corpul rotund și scurt, cu cozi duble egale, neunite, foarte lungi și unduitoare ca niște voaluri zdrențuite. Cozile sînt nebifurcate, lungimea lor poate depăși chiar lungimea corpului. Dorsala foarte bine dezvoltată.

— **Celestial** (ceresc) (6) are corpul zvelt, ochii telescopici bulbucați, așezați aproape orizontal privesc spre cer (li se mai spune și binoclu ceresc). N-are aripioară dorsală.

— **Cap de leu** (8) are corpul înalt și scurt aproape rotund, capul este înconjurat de escrescențe dermice mai mult sau mai puțin dezvoltate care sugerează o coamă. Aripioara dorsală lipsește, caudala este dublă și neunită puțin bifurcată.

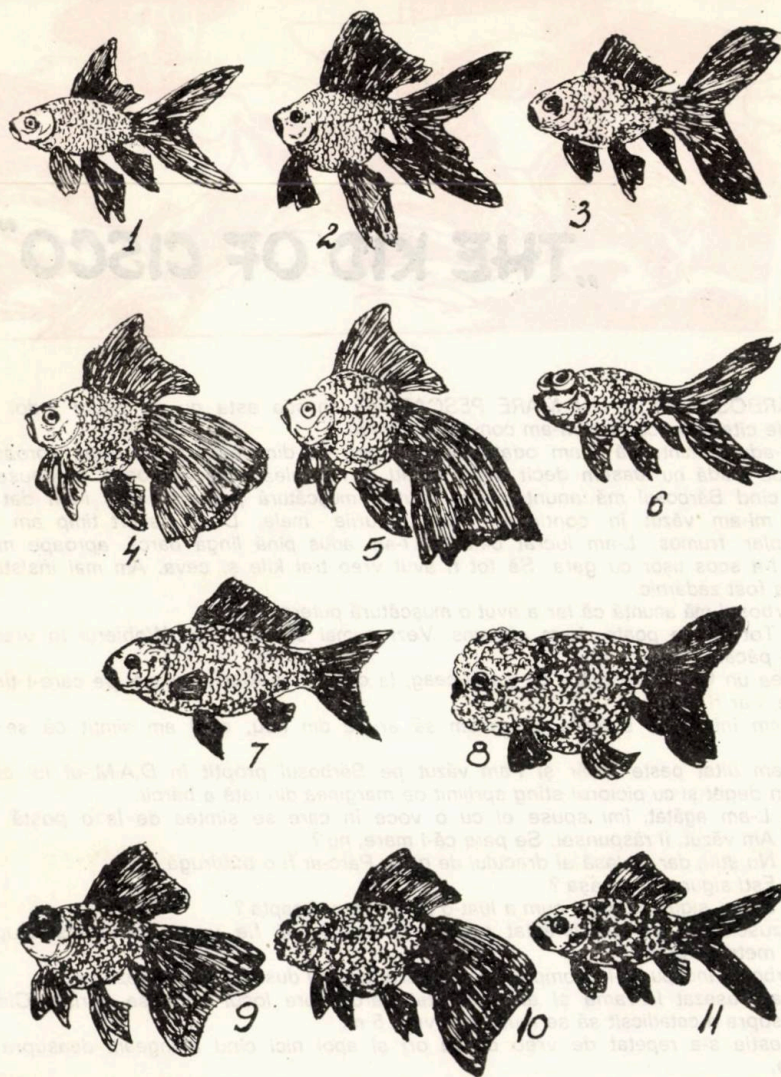
Telescop (9) caracteristic prin ochii ridicați sus ca niște lunete.

Oranda (10) are corpul mai zvelt ca la Cap de leu, prezintă aripioara dorsală bine dezvoltată, corpul înconjurat de aceeași escrescență dermică, dar într-o măsură mai mică. Coadă dublă nebifurcată unită sub formă de voal.

Subunkin sau Calico (11) (calico în traducere înseamnă stambă) are corpul zvelt, colorat pestriț cu alb, auriu, negru-albăstrui, ca o stambă. Dorsala este prezentă, aripioara caudală bine dezvoltată și mult bifurcată. La corp se aseamănă cu carasul auriu comun (7).

Bulbucat (13) La această rasă ochii iau proporții nebănuite, devin bulbucați, cu diametre mari ca niște bășici.

Maur corpul colorat în negru ca de catifea, aripioare ca de Evantai și Voalat, ochi telescopici sau bășică.

Perlați la care fiecare solz are la baza sa o bulă în relief tivită cu negru dînd impresia de perlat. Solzii perlați odată căzuți, în locul lor cresc alții normali.

Opal are corpul translucid lăptos ca de opal, forma corpului asemănătoare cu cea a carasului auriu comun.

Ou prezintă niște burți mari și rotunde, corpul este scurt ceea ce face să-i dea un aspect de ou.

Cap roșu are capul colorat în roșu intens, restul corpului fiind alb, argintiu-cenușiu în diferite nuanțe.

Orhidee are corpul și aripioarele, văzute de sus, în apă, asemănătoare ca colorit și format cu o orhidee.

Numele raselor au fost date de creatorii respectivi în funcție de caracteristicile anatomice și coloristice prezentate.

BĂRBOSUL ESTE UN MARE PESCAR, de chestia asta nu se poate îndoi nimeni. Am fost de câteva ori cu el și m-am convins personal.

Mi-aduc aminte că eram odată ieșiți în larg de dimineață și că după aproape o zi întreagă de trudă nu luasem decît două bucăți și nici alea prea frumoase. Începuse să se însereze cînd Bărbosul mă anunță că a avut o mușcătură puternică. Nu i-am dat importanță și mi-am văzut în continuare de treburile mele. După scurt timp am agățat un exemplar frumos. L-am lucrat bine și l-am adus pînă lingă barcă, aproape mort, iar Bărbosul l-a scos ușor cu gafa. Să tot fi avut vreo trei kile și ceva. Am mai insistat apoi, dar totul a fost zadarnic.

Bărbosul mă anunță că iar a avut o mușcătură puternică.

— Tot ce se poate, i-am răspuns. Vezi numai să nu-ți lași Woblerul în vreo rădăcină. Ar fi păcat.

Avea un Cisco Kid mare cît un briceag, la care ținea foarte mult și pe care-l tîra după el oriunde s-ar fi dus.

M-am întors cu spatele și vroiam să arunc din nou, cînd am simțit că se clatină barca.

M-am uitat peste umăr și l-am văzut pe Bărbosul proptit în D.A.M.-ul lui cu virful gros cît un deget și cu piciorul stîng sprijinit de marginea din față a bărcii.

— L-am agățat, îmi spuse el cu o voce în care se simțea de la o poștă emoția.

— Am văzut, îi răspunsei. Se pare că-i mare, nu?

— Nu știu, dar se lasă al dracului de greu. Parc-ar fi o buturugă.

— Ești sigur că nu-i așa?

— Sigur, sigur. Nu vezi cum a luat-o acum spre dreapta?

Văzusem. Mi-am dat imediat seama că trebuia să fie un somn serios. După încă vreo 4—5 metri se opri.

Bărbosul începu să-l „pompeze”, dar lucru ăsta nu duse la nici un rezultat.

M-am așezat la rame și am îndreptat barca spre locul unde se opri. Cînd ne-a simțit deasupra a catadicsit să se mute încă vreo 5 m.

Chestia s-a repetat de vreo câteva ori și apoi nici cînd ajungeam deasupra nu se mai speria.

Mi-am zis că trebuie să fie mare de tot și am încercat să-l fac să iasă deasupra, unde ar fi fost ca și mort. Bărbosul se pricepe la așa ceva.

Am dat drumul la greutate chiar deasupra lui. Cînd l-a atins s-a speriat și a luat-o din loc, parcă-l apucase năbădăile. Bărbosul l-a ținut cît a putut mai din scurt.

După ce ne-a plimbat ca la 25 de metri s-a oprit iar. Bărbosul l-a mai „pompat” de câteva ori fără rezultat. Am încercat din nou cu greutatea. Nimic. A stat așa vreun sfert de ceas apoi s-a mișcat nițel mai în față și a luat-o spre stufăriș, încet dar sigur, cu noi după el, fără ca să fie nevoie să mai vislesc. Bărbosul a încercat să-l oprească sau să-i schimbe direcția. A pus în valoare toată știința lui însă totul a fost inutil. Înainta fără să se sinchisească.

La un moment dat însă s-a răzgîndit, s-a întors cu 180° și a plecat din nou cu viteză spre barca noastră. N-am avut timp să schițăm nici un gest. A trecut ca fulgerul pe sub noi, a început să tragă ca un bivol de rîșnița Bărbosului și-n cele din urmă a rupt.

Fără să scoatem un cuvînt ne-am așezat.

Eu transpirasem pe la timple, iar Bărbosul era vlăguit. M-am așezat la rame și am tras pînă la mal. Am băgat peștele prins în beci și ne-am dus în cabană.

Eu am mai scos cîteva cuvinte. Bărbosul n-a vorbit însă cu nimeni.

Abia tirziu cînd își bea ceaiul, l-am auzit șoptind printre dinți :

— Hm ! Cisco Kid.

Dan BOȚOACĂ

CARTUȘE „MAGNUM“ CU ALICE

COMERȚUL SPECIALIZAT în cartușe de vînătoare propune clasificarea cartușelor cu alicie în : scurte, standard, lungi și extralungi (magnum). Diferența între ele constă în lungimea tubului, mărimea încărcăturii de pulbere și alicie. Alegerea cartușului este dictată de scopul urmărit, dar limitată de lungimea camerei de explozie a fiecărei puști. Înaintea ultimului război, la calibrele obișnuite, armele aveau în mod normal camere de 65 mm. Camerele de 70 mm s-au generalizat mai ales după 1940. În prezent există tendința de a se trece la camere de 75 mm, din care se pot trage cartușe extralungi sau magnum.

Cînd pe cartuș sau pe ambalaj se menționează 65, 70 sau 75 mm, aceste cifre nu reprezintă lungimea reală a cartușului încărcat ci a camerei de explozie din care poate fi tras. Pe cartușele de fabricație engleză sau americană corespondențele sînt următoarele : $1-2\frac{1}{2}$ (inches) = 65 mm, $2\frac{3}{4}$ = 70 mm, 3" = 75 mm.

Tipul cartușului	Lungimea cartușului încărcat	Lungimea tubului gol	Lungimea camerei de ardere (explozie) prescrise
Magnum	66,0—69,5 mm	72,0—74,0 mm	75 mm (cca 3")
Lung	60,0—63,0 mm	66,0—69,0 mm	70 mm (cca $2\frac{3}{4}$ ")
Standard	57,0—59,0 mm	62,0—64,0 mm	65 mm (cca $2\frac{1}{2}$ ")
Scurt	47,0—50,0 mm	53,0—55,0 mm	idem

Utilizarea cartușelor mai lungi decît camera țevii este contraindicată din motive de securitate. Cele mai scurte se pot folosi fără alt inconvenient decît al unui randament de tir scăzut. Fac excepție puștile cu alicie cu repetiție automată, care nu funcționează decît utilizînd cartușe cu lungimea prescrisă de fabricant.

CALIBRUL

cal. 24 ... 14,90 mm 32 ... 12,90 mm
28 ... 14,00 mm 36/410 ... 10,40 mm

CE ESTE „CALIBRUL“ unei puști cu alicie ? Stabilît pentru prima dată în Anglia din dorința de a clasifica într-un fel oarecare puștile, deja fabricate (care se încărcau pe la gura țevii), calibrul a fost determinat în felul următor : s-au turnat gloanțe sferice din plumb de diametrul țevii dintr-o cantitate de 453,6 g (o livră englezască). Numărul de astfel de proiectile cu același diametru, rezultate din aceeași cantitate de plumb, dădeau „calibrul“ țevii. Dacă se obțineau 16 sfere de plumb dintr-o livră se numea „calibrul 16/16 (gauges)“. În prezent nu se mai folosesc aceste dimensiuni decît pentru calibrele clasice 12, 16 și 20. Partea cilindrică a țevelor de diverse calibre corespunde diametrelor următoare :

cal. 10 ... 19,50 mm 16 ... 16,90 mm
12 ... 18,40 mm 20 ... 15,90 mm

SISTEME DE SERTIZAJ

PE LINGĂ SISTEMUL CLASIC cu disc obturator (căpăcel) din carton sau masă plastică, folosit și astăzi pe scară largă la cartușele standard, avînd tubul din hîrtie sau carton, un procedeu modern este acela de închidere „în stea“. Folosit încă din timpul uitatelor tuburi metalice, sertizajul în stea își găsește o largă aplicare la tuburile fabricate din mase plastice. Se realizează, prin îndoirea spre interior a tubului, în formă de stea și lipirea prin încălzire sau adezivii în funcție de materialul tubului. Avantajele acestui sistem sînt asigurarea unei regularități mari a împrăstierii alicelor și închiderea impermeabilă pentru apă și umezeală a cartușului. Singurul dezavantaj este faptul că un asemenea tub nu mai poate fi refolosit.

VÎNAT ȘI AUTOMOBIL

AZI MAȘINA NU MAI E un lux, e o necesitate impusă de ritmul vieții pe care o trăim. Azi, oamenii vor și au posibilitatea să evadeze din oraș în timpul lor liber și să-l petreacă în natură. Raza de acțiune a unor astfel de ieșiri a crescut de la 5—10 km, cit era în trecut, la 100—200 km. În trecut, mijloacele de transport duceau până undeva în vale, de unde urma urcușul cu rucsacul spre cabane sau în lungul piraiei de munte. Azi drumurile forestiere te duc până în cele mai îndepărtate colțuri, fără efort.

Dacă ne gândim la ieșirile la vânătoare sau pescuit de acum 20—25 de ani și la gama largă de mijloace de transport utilizată după caz : bicicletă, căruță, tren, autobuz ori motocicletă, dar mai ales picioarele, atunci sigur că automobilul, în ciuda razei mari de acțiune ce ne oferă, a făcut sporturile noastre mai „puțin sportive”. To-

tuși, progresul la care am ajuns azi prin automobil a favorizat dezvoltarea sporturilor noastre : sînt mai mulți pescari, mult mai mulți păstrăvari decît înainte. A crescut numărul permiselor de port-armă și numărul vînătorilor de vînat mare, de vînat de munte, de vînat de baltă...

Dacă ursul, cerbul, cocoșul de munte sau lăstrița păreau un vis irealizabil pentru cei din cîmpie, azi, cu automobilul, poți ajunge repede și confortabil în aceste terenuri. Iată cum, prin automobil, vînătorul și pescarul de azi pot dispune de toată gama de specialități — de la munte pînă la mare — pe care o țară atît de bogată în faună cinegetică și halieutică le-o poate oferi.

Din păcate însă, automobilul nu e întotdeauna folosit numai ca mijloc de deplasare. După părerea unor cinegeți, se apreciază că după mixomatoză, automobilul este agentul cel mai nociv al vînatului sedentar, fie prin distrugerea directă a o serie de specii care străbat arterele de circulație, dar mai curînd prin faptul că el asigură o mai ușoară capturare a vînatului. Am putea spune că acțiunea nocivă a automobilului asupra vînatului se exercită în trei direcții : pe arterele de circulație ; prin braconajul nocturn ; prin pătrunderea în terenurile de vînațoare.

Pe arterele de circulație. Mulți automobiliști și mulți vînători se vor fi întrebat pe șosea ce înseamnă semnul de circulație cu „țapul sărînd” în triunghiul avertizor ?

Să ferești mașina să nu o lovească țapul ?

Să ferești vînatul să nu-l lovești cu mașina ?

Să știi că e zonă cu vînat mult, de unde s-ar putea „culege ceva” ?

Cam așa mi s-a răspuns, cînd am întrebat ce o fi însemnînd semnul din par, pe care fiecare trecător îl interpretează după considerația ce o are față de mașină sau față de vînat.

Un lucru e însă cert, că în fiecare zi, sau mai curînd în fiecare noapte, vînatul cu păr și chiar cu pene plătește tribut la traversarea drumurilor publice. Sînt multe animale pe care nu le găsim strivite de pneurile mașinii pe îmbrăcămintea asfaltată, căci cele lovite de caroserie mor la diferite distanțe de șosea.

Mortalitatea în rîndul vînatului depinde de configurația terenului, de amplasarea și va-

rietatea culturilor cercetate de vinat, care e obligat la dese traversări ale șoselei, de fluxul circulației și de educația conducătorilor auto, dintre care mulți sînt gata să urmărească vinatul pînă în șanț.

Se pare că vinatul tînr și, pe alocuri, cel colonizat, cade victimă în primul rînd circulației. Iepuri, vulpi, căpriori, ciini, pisici, dar și fazani, turturele sau gugustiuci, care își culeg hrana de pe șosea, apreciază greșit viteza vehiculelor și cad lovite.

Braconajul nocturn a constituit o metodă practică în trecut de unii nelegiuți, mai cu seamă în nopțile cu lună, de după seceriș, sau în cele geroase, cînd vinatul se apropie de gospodăria omului.

Azi, prin braconaj nocturn se înțelege fie împușcarea „la far”, fie pur și simplu o urmărirea a vinatului cu mijloace motorizate, mașini sau tractoare, pînă la capturarea lui.

E un sistem care caută să reediteze vînatul medievală, cînd vinatul era gonit de o haită de ciini, conduși de cîțiva călăreți dibaci. Cerbul, căpriorul, vulpea ori mistrețul erau alergați și hărțuiți pînă cînd, sleiți de puteri, erau imobilizați de ciini. Azi vinatul e hărțuit, pe cîmp sau prin trifoaie, de mașini cu faruri puternice, pînă în momentul cînd poate fi lovit cu roata sau împușcat prin portieră. Lupta contra acestor pirați e greu de dus, iar paznicii sînt, practic, neputincioși în fața unei mașini care gonește pe cîmp. Legea nu permite să tragi într-o astfel de mașină spre a o imobiliza, căci accidentele sînt numeroase în asemenea practici, și să nu uităm că o viață de om valorează mai mult decît un iepure. Totuși sistemul trebuie combătut energic, pentru că acest braconaj se practică în perioadele de prohibiție, constituind pagube foarte mari.

Pătrunderea în interiorul fondului de vînațoare. Aceasta constituie un aspect despre care se vorbește rar. Probabil că fiecare dintre noi preferăm să uzăm de posibilitatea de a veni cu mașina pînă... în stand. Să fim obiectivi: e comod să tragi mașina la marginea bălții și să aștepti pasajul de seară. Cred că nu constituie nici o abatere faptul că cineva, pe riscul lui, bagă mașina pe coclauri pentru a fi mai aproape de obiectiv, dar, de obicei, aceste pătrunderi pe drumurile de cîmp permit celor de rea credință să tragă la potîrnichi, fazani, iepure sau căprior, pe fereastra mașinii, să ridice prada și să plece pe alt fond, cutreierînd astfel într-o zi terenuri la distanțe mari. În asemenea cazuri, totul se petrece atît de repede încît nici măcar paznicul de cîmp nu poate ajunge la mașina din care s-a tras focul, pînă cînd aceasta a și demarat.

Subiecte de meditație

- S-a observat că o pădure de foioase reține în sol de 5 ori mai multă apă decît una de răsinoase.

- Creșterea animalelor sălbatice nu poate deveni un scop. Va trebui să se rezume a fi un mijloc.

- Utilizarea împrejurimilor în „spațiile sălbatice” va duce la eșec amenajarea unui teritoriu dacă se ignorează deliberat legile ecologice.

- În 1841, în Germania, în regiunea Harz, se putea merge 10 ore printr-o pădure fără a se întîlni un singur copac necojit de cervide. În aceeași regiune decojirile au fost semnalate deja din anul 1753. (Trebuie notat că acest fenomen este aproape inexistent în România).

- În Franța există în prezent aproximativ 26 echipaje care vinează cerbi (urmăriți călare, cu haite de ciini minatori, în sistemul numit „par force”), 29 echipaje pentru căpriori, 12 haite de ciini și 88 de cete consacrate urmăririi iepurelui. Se estimează, pentru următorii 10 ani, o creștere de 34% pentru echipajele de vinat mare (grand vénerie) și de 124% pentru vinatul mic.

Acest sistem de braconaj, care nu poate fi practicat decît cu mașina și din mașină, constituie una dintre cele mai serioase no-civități pe care o dă automobilul asupra vinatului. E greu de luptat și împotriva acestui sistem. E greu și neplăcut (poate chiar ilegal) să controlezi portbagajul unei astfel de mașini, cînd știi bine că treaba paznicului e cu totul alta.

Atunci cum? Consider că filialele de vînațoare și pescuit sportiv, în forma lor actuală, desfășurîndu-și activitatea pe un număr mic de fonduri (1—2 fonduri), cu un număr de vînători localnici care se cunosc bine între ei, pot și trebuie să aibă o contribuție activă în paza fondurilor ce le gospodăresc, iar combaterea braconajului cu automobilul să figureze ca o sarcină permanentă a tuturor vînătorilor și pescarilor, de pe toate terenurile de vînațoare și pescuit sportiv.

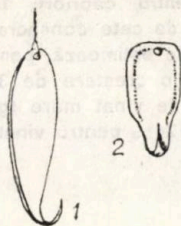
M. TELEGUȚ

Improvizații

BUN! Mergem frumuseț la magazinele noastre bine știute și pentru cițiva lei ne cumpărăm linguri (unele cam prost confecționate, e drept) și cu asta... pește să fie că pescari sintem noi!

Ei, dar cum era cînd nu aflai asemenea marfă prin prăvălie? Mi-am pus și eu această întrebare și, tot citind, m-am dumirit că lingurile de sidex și de bronz au fost inventate cu mult înaintea alfabetului... Știu că, prin secolul XVII, se pescuia prin Anglia cu o imitație de peștișor realizat din pene... dar, nu despre asta vreau să aduc vorba ci despre citeva improvizații de năluci autohtone, puțin, e drept, dar interesante.

Gr. Antipa, în volumul său „Pescăria și pescuitul în România” tipărit la 1916, descrie strămoșeasca „brișcă” utilizată în chip de dandinetă, în special iarna la copcă, pentru prinderea știucii sau altor pești răpitori. Dintre ilustrații să reținem

lingura pescarilor din Gropeni (fig. 1) și o brișcă de bibani făurită în deltă dintr-o coadă de lingură de masă (fig. 2). După cum remarcăți, „cîrligul” rudimentar era fără spin.

Nu vă recomand să utilizați și dumneavoastră aceste improvizații. Dar dacă vă aflați cumva într-o teribilă pană de năluci, gîndiți-vă că lingura de pescuit de la lingură își trage numele și pot să vă asigur că în toată povestea asta zace un simbure de adevăr.

Dar cea mai ingenioasă improvizație de „nălucă” cred că tot în deltă am văzut-o. După cum mi s-a mărturisit era odinioară cea mai eficace momeală artificială la pescuitul avatului. O aveți totdeauna la îndemină pe țărmul apei: o frunză lunguiață și argintie de salcie! Așa că, pentru orice eventualitate, improvizați! (M. B.).

Cum păstrez mîinile curate în timpul pescuitului

DEȘI PESCUITUL se face pe marginea bălților unde este apă suficientă, sînt cazuri cînd accesul la apă pentru a te putea spăla pe mîini se face anevoios și este aproape imposibil cînd malul pe care stai este ceva mai ridicat.

Cînd folosești ca momeală rimele roșii de bălegar, este greu să nu te murdărești cu pămînt și în această situație spălătul mîinilor, în afară de faptul că este un act obligatoriu de igienă, mai prezintă și avantajul că împiedică transmiterea murdăriei și mirosului respectiv celorlaltor momeli folosite.

Pentru spălătul mîinilor folosesc o jumătate de burete din material plastic legat la mijloc cu un șnur de bumbac mai gros, lung de cca 3 m; arunc buretele în apă, ținînd capătul liber al șnurului în mîna stîngă; după ce se imbibă suficient îl scot și, cu apa care se scurge din el prin ușoară presare, îmi spăl mîinile pînă la completa curățare de orice murdărie.

O cutie practică

VIERMUȘII ROȘII de nămol („libelule”, cum le zic unii pescari sportivi) sînt foarte gingași, nu trăiesc prea mult și mor repede dacă sînt ținuți în soare.

Pentru a-i avea cît mai mult timp vioi, este necesar să-i păstrăm în condiții de umiditate cît mai asemănătoare cu acelea ale mediului în care trăiesc, în care scop procedez în felul arătat mai jos.

Dintr-un burete vechi, de baie, din material plastic, am tăiat două plăcuțe subțiri, corespunzătoare diametrului cutiei în care îi păstrez să-i transport la locurile de pescuit.

După ce le umezesc cu apă, așez una din plăcuțe pe fundul cutiei și peste ea pun viermușii roșii de nămol, pe care îi acopăr cu a doua plăcuță, peste care pun capacul cutiei, găurit în mai multe locuri pentru a permite pătrunderea aerului.

Pe malul lacului, păstrez cutia la umbră și am grijă ca, din cînd în cînd, să umezesc plăcuța de burete de sub capac, în cazul unei ședințe prelungite de pescuit. (S.P.)

Cîte icre pot avea peștii ?

NUMĂRUL DE ICRE variază foarte mult cu vîrsta și condițiile de mediu. Dintre peștii campioni la acest capitol exemplificăm pe cei mai cunoscuți citind cifrele minime și maxime.

LA PEȘTII MARINI ȘI DULCICOLI :

Mola (*Mola mola*) : 300 milioane
Mihalet : 3—160 milioane
Anghilă americană : 5—10 milioane
Cod : 5—9 milioane
Morun : 0,36—7,7 milioane
Pălămidă : 0,45—6,25 milioane
Cambulă : 0,4—2 milioane
Crap : 0,1—1,9 milioane
Stavrid : 0,15—1 milioane
Știucă : 0,016—1 milioane
Lin : 0,9 milioane
Caras argintiu : 0,018—0,86 milioane
Plătică : 0,092—0,34 milioane
Somn : 0,06—0,1 milioane
Păstrăv : 1 000—1 500 milioane
Căluțul de mare : 0,4 milioane
Acuț de mare : 70—80 icre
Boarță : 8—14 icre (la o pontă)

LA PEȘTII DE ACVARIU :

Ctenopoma spilargenteum :	1 000 icre
Copeina guttata :	500—1000 "
Puntius conchonius :	150—600 "
Macropodus opercularis :	200—500 "
Barbus semifasciatus :	150—400 "
Betta splendens :	360 "

„Idolul maur”

Trăiește în California, Hawai, Samoa, Galapagos, Polinezia, India de Est.

Atinge lungimea maximă de 18 cm, corpul este aproape circular colorat în galben pal cu benzi verticale negre și cenușii. Aripioara dorsală este bine dezvoltată, lungă și în formă de virgulă continuată și terminată cu un filament lung care depășește cu mult caudala. Caudala ușor bifurcată.

Pește cu o formă și colorație ideală pentru acvariu.

Ce știm despre pești

Longevitatea peștilor

Fără inamici, boli, paraziți și în condiții optime de mediu, peștii ating vîrste considerabile. De exemplu :

Carasul auriu	25 ani
Anghila	40 ani
Păstrăvul	53 ani
Crapul	40 ani
Somnul	60 ani
Halibut (<i>Hippoglossus hippoglossus</i>)	100 ani

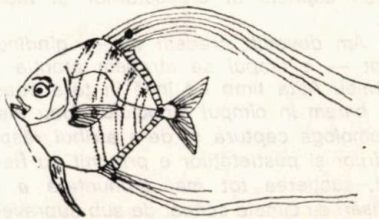
Cîți pui nasc peștii vivipari ?

Lebistes reticulatus (Guppy) :	109 pui
Molinesia latispina :	128 pui
Xiphophorus helleri :	200 pui
Limia vittata :	300 pui
Gambusia affinis :	11—120 pui
Sebastes marinus (Haddock) :	1000 pui

Peștele — filament

Trăiește pe coasta Americii de nord a Atlanticului (Florida, New York). Alte specii din genul *Alectis* trăiesc pe coastele indo-pacifice.

Acești pești ajung pînă la maximum 24 cm lungime. Este o mare deosebire între pui și adulți. La puiet primele 6—7 radii moi din dorsală și primele 4—5 radii moi din anală sînt foarte alungite depășind cu mult caudala și atîrnă în urma ei ca o beteală.

Cu vîrsta ele se scurtează mult, dar rămîn întotdeauna atît de lungi încît depășesc caudala. Peștii au spinarea albastră, pe părți și abdomen sînt argintii, puii au pe părți 5—7 dungi oblice de culoare închisă care cu timpul dispar.

LUP ? CÎNE ?

PRIN ȚĂRILE APUSENE mai des, pe la noi încă foarte rar se întâmplă să cadă, de glonț sau de pilula cu otravă, cite un lup care e lup numai... pe jumătate. Dacă nu cumva-i chiar vreun biet ciine înveșmîntat în blană mai mult sau mai puțin asemănătoare celei pe care o poartă vărul său rămas în sălbăticia codrului. Explicația e simplă: în Franța, în Italia, lupul a fost hăituit pînă la aproape totală nimicire, puținele capete rămase fiind nevoite să se refugieze în ascunzișul celor mai puțin bîntuite de om desigur, din creierii munților. Dar pe-acolo lupoaița silită să trăiască într-o adevărată sihăstrie, adesea, cînd îi vine sorocul nuntului, în lipsă de mascul din neamul ei, este determinată a se înhăita cu ciinele de la stîină. Sau cu cel din capul satului, pornit după o hrană mai consistentă și mai potrivită stomacului lui de fost răpitor, decît cea pe care i-o oferă stăpîne-său... Ciinele pornit la vînătoare a încrucișat urma binemirositoare lăsată de lupoaița în călduri și... iată-i înhăitați! Așa se face că acolo unde lupul a fost rărit pînă aproape de totală exterminare, nu rareori apar în fața puștii vînătorului, sau lingă bordeiul cu nadă de hoit otrăvit pusă pentru vulpe, lupi prin ale căror vine curge și sînge de ciine domestic.

Apoi, dat fiind faptul că pe acele meleaguri, de cel puțin trei virste de om, nimeni n-a mai văzut cu ochii lui lup — nici barem blană de lup! — confuzia se face cu ușurință și naivitate. Neînchipuit de des apar oameni care, sub înfrîurirea poveștilor din trecut și cu imaginea lupului văzut după gratiile grădinii zoologice, afirmă sus și tare, de cite ori au prilejul să zărească, în fapt de seară, pe la marginea pădurii, cite un ciine mai voinic, că le-a ieșit lupul în cale. Neînchipuit de des se înfățișează pe-acolo autorităților vînători chiar și paznici de vînătoare cu pielea lupului împușcat unde și-a înțărcat dracu' copiii. Pentru ca, după tam-tam-ul de rigoare etalat de presa laică — dacă nu chiar și de cea vînătorească! — cercetătorul de la muzeul de istorie naturală din apropiere, mirat de frecvența lupilor vînați de oamenii locului să dovedească, cum că „lupul” doborît nu-i decît unul din mulții așa ziși „ciini-lupi” ce se țin prin țările Apusului. Unul din acei ciobănești-alsacieni atît de copios utilizați de regizorii de filme drept „dubluri” ale lupilor, în producțiile cinematografice gen „Colț-Alb”. Ciini care nu au de-a face nimic mai mult cu lupul adevărat, în afară de asemănarea exterioară, decît oricare dintre ciinii ce, de cel puțin cîteva zeci de mii de ani, se găsesc în apropierea omului. Simulacre de lupi cărora doar un capriciu al crescătorilor și făuritorilor de rase le-a dat aceea înșelătoare înfățișare.

Am dovedit, credem că — gîndindu-ne și la viitorul nu prea îndepărtat, dar și la prezent — e timpul să atragem atenția și la noi, celor din breasla vînătorească, asupra problemei. Atîta timp cit încă în țara noastră mai apare cite o urmă de lup. Sau lupul însuși; barem în cîmpul binocului. Sau blana lui, pe tejgheaua autorității care are misiunea de-a omologa captura și de-a atribui răsplata... Să nu uităm că și la noi acest mare tilhar al codrilor și pustietăților e prigonit cu fier, cu foc, și cu otravă. Astfel e de prevăzut că în curînd, subțierea tot mai pronunțată a haicurilor va duce, la vremea împerecherii, la încrucișări cu ciinele scăpat de sub supravegherea omului.

Urmele lupului se înșiră în linie aproape dreaptă, ca mărgелеle pe ață, în timp ce ale ciinelui se situează mai mult sau mai puțin la dreapta și la stînga firului închipuit. Lupii merg, de obicei, călcînd unul în urma celuilalt. Pe cînd haicul de doi sau trei ciini merge împrăștiat. Lupul înaintează, de regulă, către un anumit țel. Ciinele înaintează cu ocolșuri adulmecînd mereu în dreapta și-n stînga, parcă ar căuta ceva. Ba chiar înapoiindu-se și revenind iar...

Urma lupului matur e întotdeauna mai mare decît a ciinelui de aceeași talie, iar urma labelor anterioare e mai mare decît cea lăsată de labelo posterioare. Urma lupului e

ovală, deci cam lunguiată, pe cînd aceea a ciinelui e mai mult rotundă. Apoi, trăgînd o linie peste urmele ghearelor degetelor lăturașe din laba lupului, urmele lăsate de pernițele degetelor mijlocașe cad întotdeauna în afara acelei linii — deci cad mai în față — pe cînd la ciine vor fi întotdeauna tăiate de linioară. Lupul ține degetele mijlocii mai strînse, ale ciinelui apar mai lăbărțate. Unghiile sînt mai ascuțite, ale ciinelui apar mai tocite.

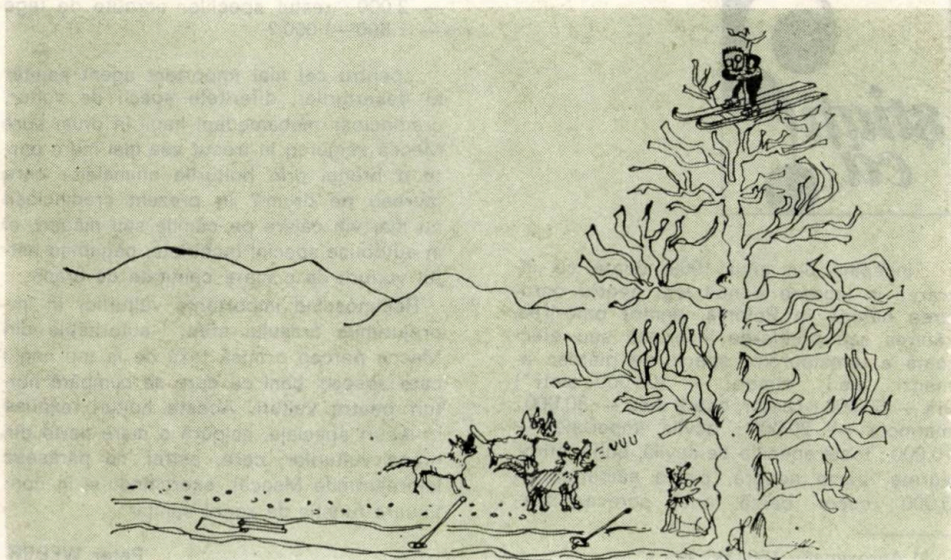
Lupul văzut din față apare mai îngust în piept decît un ciine de aceeași voinicie, dar mai lat în craniu. Lupul pare — și chiar este ! — ceva mai înalt la greabăn, decît la crupă, această deosebire accentuîndu-se la masculul bătrîn și cu un fel de coamă. Urechile lupului sînt mai mici decît ale obișnuiților ciini cu urechi țapoșe și stau mai oblic. Ochii lupului sînt mai pieziși decît ai ciinelui. Coadă lupului e mai stufoasă decît a ciinelui și e purtată întotdeauna în jos, în timp ce, cei mai mulți ciini, o țin orizontal, dacă nu chiar încovoiată, ca un iatagan, în sus. Dacă nu chiar încovrigată pe spinare. Atenție însă, în această privință, la ciinii-lupi care, dacă răspund standardului rasei, au coada îndreptată în jos !

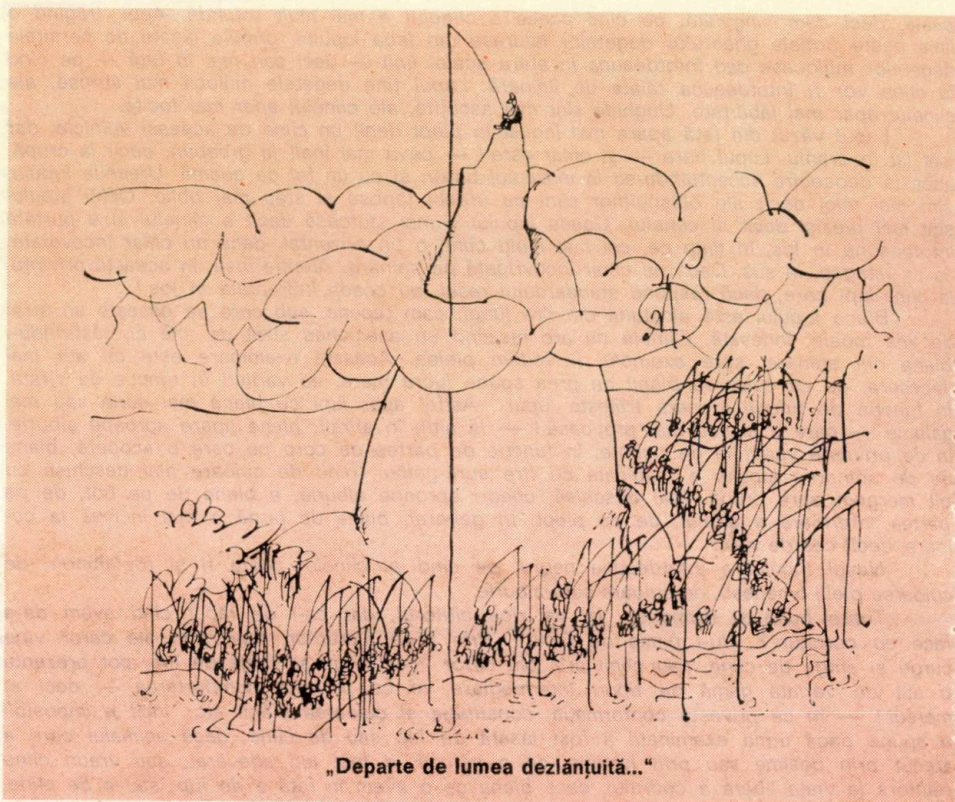
Blana lupului este alcătuită din fire lungi, cam țapene, sub care se găsește un strat de lînă moale, îndesată. Ciinele nu are nicicînd un asemenea strat de lînă ci, răsfrîndu-i blana din spinare, spre exemplu, îi vedem pielea. Această examinare este cu atît mai necesară, cu cît culoarea blănii nu prea spune lucru mare, ea variînd în funcție de vîrstă, în funcție de ținutul în care trăiește lupul... Astfel apar lupi cu blană mai surie sau mai gălbuie — care e și cea mai prețioasă ! — la alții, în sfîrșit, blana apare aproape alburie. În ce privește variațiile de nuanțe, în funcție de partea de corp pe care o acoperă, blana de pe spinarea lupului e înspicată cu fire surii-gălbui, fiind de culoare mai deschisă cu cît mergem spre crupă. Mai deschisă, uneori aproape alburie, e blana de pe bot, de pe partea inferioară a gitului, de pe piept. În general, blana de iarnă e mai închisă la culoare, decît cea de vară.

Nasul lupului e întotdeauna negru, pe cînd al ciinelui poate fi și roz-alburie, de culoarea pielii omenești, de culoare sură-alburie.

Toate bune și frumoase, își va zice cititorul, dar ce-i de făcut cînd avem de-a face cu corcitură ? Nu-i nimic de făcut ! Prin firea lucrurilor, lupii prin ale căror vine curge și singe de ciine, sau ciinii prin ale căror vine curge și singe de lup, pot prezenta o atît de variată gamă de tipuri intermediare, în ce privește comportarea — deci și mersul ! — în ce privește conformația, constituția și culoarea blănii etc., încît e imposibil a spune dacă urma examinată a fost lăsată de lup sau de ciine, dacă animalul care a trecut prin desime sau prin luminiiș, ca o nălucă, a fost lup adevărat, sau vreun ciine reintors la viața liberă a codrului, dacă blana ce o avem în față e de lup, sau e de ciine.

Nic. A. STRĂVOIU

„Departa de lumea dezlăntuită...”

...începînd din anul 1969, odată cu intrarea în vigoare a noii legi pentru ocrotirea naturii, în Polonia, pentru omorîrea, rănirea sau prinderea încercată sau efectuată a următoarelor specii, se plătesc amenzi de: zimbru — 100.000 zloti*) urs — 50.000; castor, capra ibex — 30.000; marmota — 20.000; acvila imperială — 10.000; toate speciile de acvilă, buhă, stîrci, egrete, barza neagră, pisica sălbatică — 5.000; cocor, barză, arici, șorecar, șar-

*) Aproximativ 150.000 lei.

pele lui Esculap, broasca țestoasă de lac — 2.000; restul speciilor ocrotite de lege — 1.500—1.000?

...pentru cel mai important agent sanitar al deșeurilor, diferitele specii de vultur, credincioșii mohamedani hagii în drum spre Mecca asigurau în trecut cea mai mare parte a hranei prin hoiturile animalelor care mureau pe drum? În prezent credincioșii nu mai vin călare pe cămile sau măgari, ci în autobuze special închiriate, păgubind astfel vulturii de o mare cantitate de hrană.

Recunoscînd importanța vulturilor în împrejurimile orașului sfînt, autoritățile din Mecca percep o mică taxă de la toți hagii care sosesc, bani cu care se cumpără hoituri pentru vulturi. Aceste hoituri, expuse în locuri speciale, asigură o mare parte din hrana vulturilor, care, astfel, nu părăsesc împrejurimile Meccăi, exercitîndu-și în continuare funcția de agent sanitar.

Peter WEBER

Cîrligul cu care pescuim

CREDEM CĂ NU GREȘIM, dacă afirmăm că cea mai importantă componentă a undeii este cîrligul cu care — așa cum spune cineva — începe și se sfîrșește pescuitul sportiv. Cîrligul pe care-l atașăm de fir trebuie să răspundă următoarelor cerințe: să permită înșirarea momelilor animale (rime, larve, insecte) cu rapiditate și fără să le degradeze, să pătrundă ușor în momelile vegetale, chiar mai dure (cereale) și să păstreze cît mai mult momelile moi (fructe, paste, singe); să fie cît mai puțin vizibil; să răspundă instantaneu acțiunii de înțepare și să rețină pește până la sfîrșit.

Cîrligele pot fi simple, duble (destinate îndeosebi pescuitului cu pește viu) și triple (folosite la pescuitul cu năluci și la pescuitul staționar de fund). Aici ne vom referi numai la cîrligele simple, care sînt de diferite tipuri, forme, lungimi, grosimi și culori.

TIPURI: cu paletă, cu inel (orientat către interior, către exterior sau în prelungirea tije) și cu terminația subțiată a tije.

Cîrligul cu paletă este aproape unicul tip folosit la pescuitul staționar, paleta fiind discretă și permițînd totodată efectuarea rapidă a unui nod solid.

Cîrligele cu inel sînt folosite în principal pentru montarea muștelor artificiale, cu excepția celui cu inelul în prelungirea tije, care este întrebuițat la pescuitul de fund.

Cîrligul cu terminația subțiată a tije este foarte indicat la pescuitul cu rime (care pot fi înșirate pînă pe fir) însă dificultatea legării lui face să fie folosit din ce în ce mai rar.

FORME PRINCIPALE: irlandeză (cristal), rondă și cioc de papagal (fig. 1).

Cîrligul de formă irlandeză, datorită virfului său paralel cu tija, are cea mai rapidă pătrundere la înțepare care, fiind destul de profundă (pînă la originea unghiului ascuțit), asigură și reținerea peștelui. Este cîrligul destinat pescuitului cu momeli dure, dar și

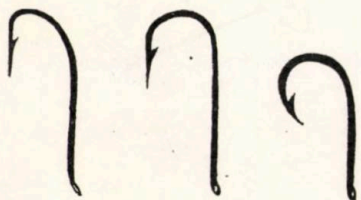

Fig. 1. Formele principale de cîrlige

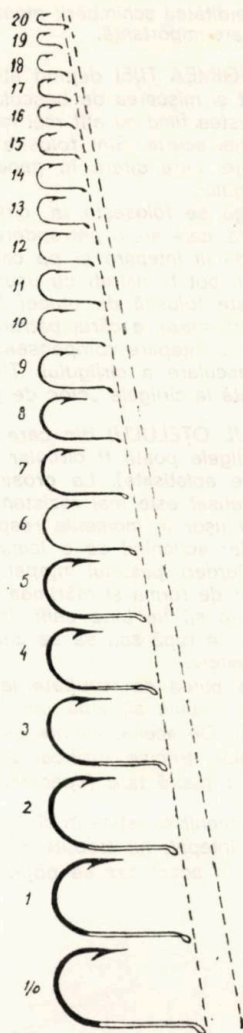

Fig. 2. Cîrlige simple, de formă rondă, cu tijă scurtă (a doua linie punctată indică mărimea tije lungi).

cu cele moi, care necesită o înțepare instantanee. Singurul său defect îl constituie înșirarea oarecum greoaie a unor momeli animale mici (rime, vierme roșu de nomol).

Cîrligul de formă rondă prezintă avantajele unei mai ușoare schimbări a momelilor animale mici și fragile și a pătrunderii rapide la înțepare, care, fiind însă mai puțin profundă decît a formei irlandeze, nu asigură în aceeași măsură reținerea peștelui. Se recomandă la pescuitul cu momeli animale și mai ales la concursurile de pescuit

la care rapiditatea schimbării momelilor are o foarte mare importanță.

DE LUNGIMEA TIJEI depind atât unghiul de atac cât și mișcarea de basculare a cirligului, acestea fiind cu atât mai mari cu cât tija este mai scurtă. Sunt folosite trei lungimi de tije, care diferă în general după forma cirligului.

Tija lungă se folosește la cirligele de formă rotundă, care are o pătrundere mai puțin profundă la înțepare și pe care rimele și viermușii pot fi înșirați cu ușurință. Tija mijlocie este folosită de obicei la cirligul de formă irlandeză, a cărui pătrundere mai pronunțată la înțepare compensează mișcarea de basculare a cirligului. Tija scurtă este indicată la cirligele „cioc de papagal”.

PROFILUL OȚELULUI din care sunt fabricate cirligele poate fi circular sau oval (la cirligele aplatizate). La grosimi egale, cirligul aplatizat este mai rezistent; el pătrunde mai ușor în momelile respective și în pești, dar acționând ca o lamă prezintă și riscul pierderii peștelui înțepat.

Indiferent de forma și mărimea sa, orice cirlig trebuie să fie bine călit, în așa fel încât să nu se rupă sau să se dezdoaie în lupta cu peștele.

Pentru a putea da rezultate la pescuit, orice cirlig trebuie să aibă un virf foarte bine ascuțit. De aceea, înainte de folosire, virful cirligului trebuie verificat și eventual ascuțit cu o piatră tare (specială).

SPINUL, menit să rețină în cirlig momeala și peștele înțepat, nu trebuie să fie prea mare, căci în acest caz se obțin rezultate contrare.

CULOAREA cirligului, cind acesta este prezentat cu discreție, deși nu influențează prea mult rezultatele pescuitului, are importanță pentru numeroși pescari sportivi. În general, cirligele galbene și albe sunt folosite pentru momeli vegetale și paste, iar cele de culori închise pentru momeli animale.

În funcție de MĂRIMEA CIRLIGELOR (numerotarea internațională, fig. 2), acestea sunt folosite în general astfel:

De la nr. 1 în sus — la pescuitul știucii, a crapului foarte mare și somnului, cu pește viu, rime groase, cartofi, mămăligă, broaște etc.

De la nr. 1 la nr. 5 — la știucă, somn, șalău, crap, mreană și clean de talie mare, folosind pește viu, broaște, rime groase, buchet de rime, intestine de pasăre, lipitori, mămăligă, piine etc.

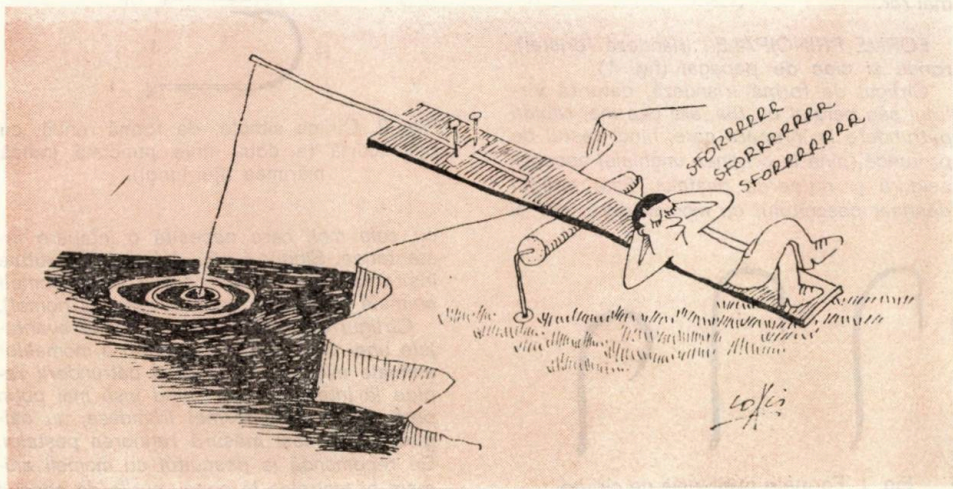
De la nr. 6 la nr. 8 — la cegă, ciortan, mreană, lin, plătică, biban, șalău, văduviță, folosind larve de rusalii, rime, insecte (grieri, lăcuste), buchet de viermuși, singe, peștișori vii, brinză etc.

De la nr. 9 la nr. 12 — la ciortan, lin, plătică, caras, babușcă, morunaș, roșioară, scobar, biban, folosind rime, buchet de viermuși, coadă de rac, insecte, singe, larve de rusalii, paste, piine, boabe de griu etc.

De la nr. 13 la nr. 16 — la babușcă, biban, caras, morunaș, obleț, porcușor, sabiță, folosind sămință de cînepă, rime mici, viermuși, viermi roșii de nomol, muște, furnici inaripate, paste, piine etc.

De la nr. 17 la nr. 22 — la babușcă, caras, obleț și alți pești mici, folosind vierme roșu de nomol, viermuși, paste, piine.

L. BRATU

VULPI, VULPI...

CU ANI ÎN URMĂ, pe cînd mă străduiam să găsesc un limbaj comun cu bătrîni iepurari, în jurul cărora soarta îmi purta pașii, am riscat cu voce voalată, de diletant, să propun o goană într-o oarecare pădure, în speranța stîrnirii vreunei vulpi.

— Vulpe?... Ha?... m-a apostrofat razant, pe diagonală, un iepurar, un fel de șef de-ai lor. Nici nu te-ai apucat bine de „sport” și te-ai săturat de iepurii pe care i-am urmărit o viață întreagă și-i mai dorim cu nesat și acum!

— Cumătra are blană ieftină, dar șoldanul are și o piele bună de oblojit vătămăturile și „reuma”, are și carnea pe care dacă n-o gătești în felurite mîncări alese, să știi că valorează o bumașcă de 25, completează un altul.

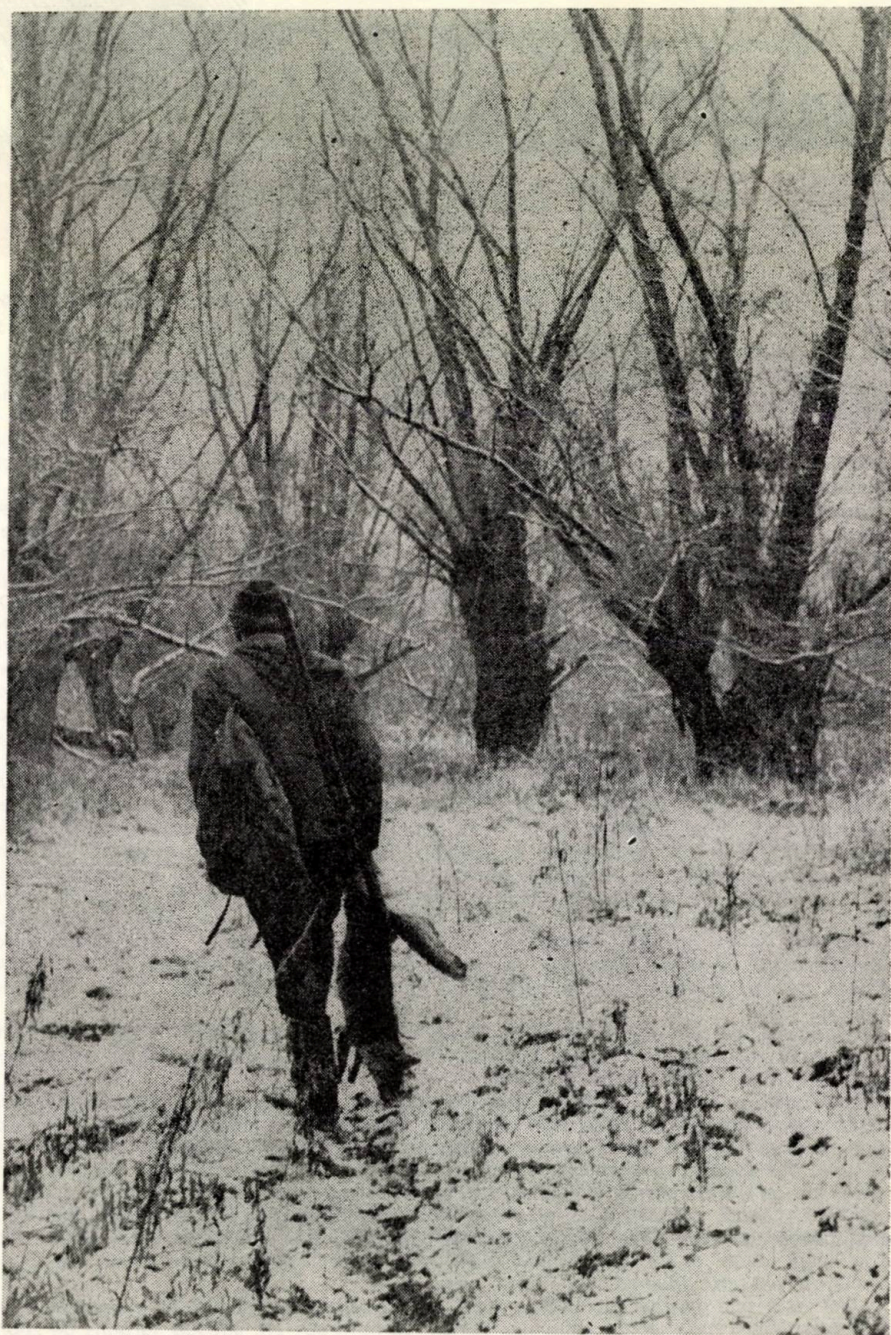
Apoi mentalitatea s-a mai schimbat, odată cu izbucnirea subită a unui amor fierbinte între „roșcatele” bipede și cumetrițele lor cu hlamida roșie. Și nu numai roșcatele dar și blondele, șatenele și brunetele au simțit o creștere amețitoare a farmecelor feminine, sub impulsul mingierii de blînda moliciune a gulerașului ori căciuliței, obținute prin sacrificiul pe altarul modei, a simpaticeleor amatoare de găini. Acum, vulpea nu mai este piesa discordantă care să păteze cu roș-galben tabloul, atît de îndrăgit de unii, al urecheaților alinați pe zăpadă la ceasul împărțelii, devenind nota acută a sopranei de coloratură, în partitura zilei de destindere duminicală și constituind o splendidă atenție pentru vreo rudă, vreo prietenă, ori chiar pentru... soție; vînătorii fiind înconjurați de o atenție preventivă plină de curtoazie, în vecinătatea uverturii sezonului anotimpului alb. Ea mai semnifică și o zdruncinare a tezaurului emoțional, aplatizat de monotonia vînatului cu urechi lungi, reușind să spargă pe nesimțite cenușul cotidianului.

Cîndva, veneam de la o pază la rațe, cu mai mulți amici într-o mașină, pe un drum de tarla. Deodată, am surprins o vulpe în conul de lumină al farurilor, cînd toate armele erau în tocuri; o armă pregătită ar fi fost o victorie sigură dar regretabilă, căci imediat cumătra ne-a delectat cu virtuozitate în unduiri, țișniri, întreruperi și accelerări de ritm, fente și chiar driblinguri de obstacole, pentru care ar fi putut fi geloși un Dobrin ori un Cruyff. Porumbiștea pe care se desfășura urmărirea constituia un teren acceptabil pentru vehiculul „tout terrain” cu patru roți, în bună stare de funcționare, iar cele cel puțin două puști pregătite în mare viteză, dublate de abili trăgători, ar fi avut o pradă ușoară, dacă tehnica deosebită a șiretei, finalizată cu atragerea perfidă într-o mlaștină, nu i-ar fi dat cîștig total de cauză vulpii care s-a oprit la 50 m, poate ca să savureze... scena împotmolirii noastre.

A doua zi, pe șoseaua asfaltată, la cîțiva kilometri de locul urmăririi, persistau vesti-giile unei vulpi zdrobite de vreun autovehicul. Din toată inima n-am vrut să fie eroina serii precedente, care ne fentase atît de elegant!

În basmele populare o găsim ca simbol al iscusinței și șireteniei, fapt ce nu se dezmințe nici în contextul amintirilor celor care au privit ceva mai sus de cuptorul cu fripturi de vînat înmiresmate și îmbietoare, ori de scindura de întins piei. Amintirea unei întîmplări neobișnuite, desfășurate în decorul unic al naturii, valorează mai mult decît mînunchiul de piei de vulpe pe care-l plimbă cite unul prin gări ori țiguri, în speranța obținerii unui preț mai acătării. Odată, mă aflam la o goană la vulpi, premergătoare sezonului iepuresc; deodată observ că linia liberă dintre parchetele pădurii este traversată încet de o vulpe mare și lungă, ce-mi apare fumurie prin piclă, în decorul veșted de toamnă, un tablou atît de insolit încît am uitat de armă.

Altă dată mă găseam într-o coloratură ruginie autumnală, punctată violent de roșul și auriul fazanilor și cerul aceluia pictor de demult, cu norii săi, era adesea surprins de zborul meteoric al păsărilor cu iz de Amur îndepărtat. Aveam permisiunea fringerii unei traiectorii și vroiam ca explozia de culori să se inscrie nedistontan în preamurgul acela. Urmăream aurii și tenebroșii, dar numai făzănițele treceau cu bine... cînd nechemată, nedorită și inutilă,

După pinda de dimineață

foto Nicolae Cristoveanu

care în galop o vulpe. Surpriza a fost brutală pentru amândoi: un epolaj pripit, o fentă elegantă și... un foc pe alături.

Am rămas impletit. Nu mai aveam putere nici să stîrnesc, silindu-i să zboare, fazanii care veneau pe jos, nesocotindu-mă. Dar, deodată observ prin pădurea rară, venind între ei doi vînători din stînga mea, o altă vulpe. Cînd a ajuns în marginea parchetului din țără, au răsunit, îngemănate, două focuri.

— Eu am lovit-o !... strigă cu aplomb vînătorul de lingă mine.

— Ba eu am împușcat-o ! strigă cu putere brigadierul.

Vulpea amețită pentru moment, poate ca să rezolve litigiul, se ridică hoștește și spare, fără a mai primi focurile țevilor stingi uimite și ele de bizarul scenei !

Nu de mult timp, bunul meu prieten, ce cochetează cu cele șapte note ale portavului, în timpul programului, și cu zeița Diana în timpul liber, înlocuind cutia viorii cu tocul țistii, este un vajnic vulpar. Nu are complexe și trage în vulpi precum alții în dumbrăvențe, iar astă iarnă i s-a infundat și lui. Cu ochii după mistreți, n-a observat cînd o vulpe s-a arșat pe nesimțite, ajungînd alături de copacul cel gros lingă care se camufleseră eroul nostru. Nu l-a surprins decît coada care se mișca ritmic, asemenea celei a motanului din mele cu desene animate. Se afla la distanța posibilei apucări cu mîna. Și a lăsat pușca prea grea, de... vînat mare, luînd-o pe cea ușurică, „de vulpe”. Aici însă ițele s-au incurcat, apărînd pe dreapta copacului cel gros iar vulpea fugind pe stînga ; a mai contribuit și cul aflat pe alături de vînat care a absorbit... alicele, încît poate că mai bine folosea o țînă pentru imobilizarea cozii și alta pentru aplicarea loviturii de grație, economisind și ertușele.

În urmă cu cîțiva ani, aveam în stînga, drept vecin de stand, un vînător începător. Gonașii cutreierau lanurile de porumburi culese, sub un cer plumburiu bacovian, pămîntul ned respira degajînd o ceață fină. Un gonaș, unul dintre pușinii temerari ai acelei zile păsătoare, ducea cu el, legat, un ciine roșcat, ciont. I s-a atras atenția să nu-l elibereze nici un preț, spre a nu avea loc vreo confuzie regretabilă. Pe la jumătatea goanei, observăm linia defrișată din fața mea este traversată, în mers pisicesc, de un animal roșcat, vîblat de o coadă impozantă, cu direcția către amicul din stînga. Cu toate că este atenționat prin semne, vînătorul nu schițează nici o intenție agresivă. Vulpea, căci ea era, traversează înapoi zona descoperită, pentru ca apoi să revină în desimea cocenilor dintre mine și amicul meu. Gonașii ajung foarte aproape și, intrigat, îi atrag încă o dată atenția, să observe terenul din față. Îmi răspunde dezamăgit că era iluzorie orice șansă de a vedea vreun vînat, deoarece ciinele roșu s-a plimbat mereu prin față iar ultima oară s-au privit reciproc ept în ochi, de la mică distanță, cîteva minute. Nu a fost nevoie de nici o demonstrație ca să a fost într-adevăr șireata, căci, ca o mărturie de nedesmințit, a apărut gonașul cu ciinele țat. Cumătra a zărit vînătorul de la început, l-a evitat, dar simțindu-se înconjurată, a revenit încredere la locul unde era purtătorul de pușcă cel blind și bun, ce nu-i făcuse nici rău, și nu s-a înșelat în intuiție.

În fine, o întîmplare în care vulpea nu a fost decît pretextul și unde umilul iepurilă a descurcat în stilul cumetriței.

Doi vînători cunoscuți pindeau la vulpi pe marginea unei păduri. Deodată sînt alerți de un țipăt de iepure rănit. Țipătul persistă și ei se îndreaptă spre locul cu pricina, unde iesc un iepure prins în laț.

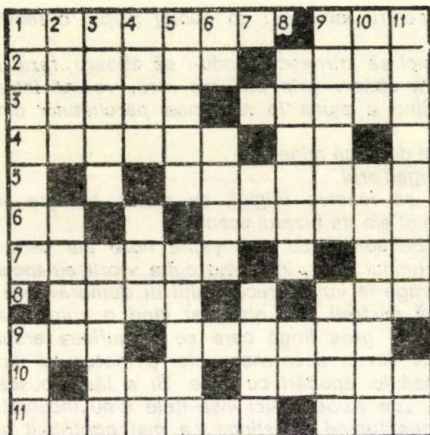
— Mai bine iepurele din capcană decît vulpea din crîng ! filozofează vînătorul, sesor al unei mustați smolite și al unui bok Merkel de ultimul tip.

— Lasă-mi-l pentru copil, să se joace cu el ! insistă cel sosit pe locul doi.

Primul cedează cu lărghețe, în timp ce vînătorul celălalt introduce cu bucurie iepurele în rucsac, după care revine la locul de pîndă. În înserare, se aud, puternice, două bubuiroti rotopitoare asupra hățșurilor și ecoul lor se repetă în străfunduri de pădure. Înfiorat și întii și apoi gelos, primul vînător merge grăbit la cel cu iepurele viu în raniță, cu intenție de a-l felicita pentru obținerea unei alte piese de vînat. Îl găsește pe cel de-al doilea foarte descurajat și-l consolează pentru scăparea iepurelui din sac, care nu numai că forșese pe nesimțite gura slab legată a raniței, dar reușise să evite și cele două încărcături alice.

Nu numai micile întîmplări de mai sus, dar și multe altele ne conving că purtătoarele amidelor roșii rămîn adversare demne de toată lauda pe terenurile de vînătoare. Constituie notă mai mult decît nesportivă ca ele să fie afumate în vizuini, schingiuite în curse, ori otrăvite. Este cunoscut de altfel rolul vulpilor în echilibrul biologic și ultimul verșet al iubitorilor naturii este nu de distrugere, ci de ținere în echilibru a efectivului lor.

Dan GHEORGHIU

ARME

ORIZONTAL : 1) Arcaș ce țintește drept în inimă. — Nu trage ! 2) Are dimensiunile... puștilor. — Armă prin excelență defensivă. 3) Apără capul de gloanțe (pl.). — Poate

fi și de tun ! 4) Formează compania („fronturilor” din subteran. — Vipușcă fără pușcă ! 5) Pistol cu rafale. 6) Simion Gr nadiu. — Lovită de sabie. 7) Femei arma-n mină și „foc” în inimă. — Împușcă în spate ! 8) Comedia lui... Mușatescu. — Sulițe de buzunar. 9) Culcușul puștii ! — Serie de focuri de armă. 10) Una din v chile arme... — ...secrete ! 11) Rachetă mare rază de acțiune. — Bate !

VERTICAL : 1) Percutoarele armelor foc. — Onomatopeea cartușului. 2) Loc armei soldatului. — Artileria „majoră”. Arme de vânătoare. — Omul cu arma. Acesta (pop.). — Puști ! — La arme ! Are grijă de puști ! — Mic vinat cu blană scumpă (pl.). 6) Printre mortiere ! — Glorie ! 7) La baionetă ! — A da semne de rană la inimă. 8) Regiune în sud-estul Franței. Cască ! 9) Încrucișarea armelor albe. A-ți găsi camarazi de arme. 10) Armă grea — Bombardează... poarta. 11) Atacuri amate... personale. — V-a prezentat diverse arme.

Nelu CARAIMAN

O plută glisanta...

...vă prinde bine în tot felul de ocazii dar mai cu seamă cind pescuiți sedentar, adinc, lansind la distanță cu o lansetă scurtă. Nu veți fi satisfăcuți deoarece pluta fixată la înălțime pe fir vă stinjenește aruncările exasperant, uneori nici nu vă permite să plasați momeala la adincimi de câțiva metri, deoarece varga nu e suficient de lungă... și așa mai departe. Remediu e foarte simplu : pluta glisantă, un model care alunecă pe nylon, situindu-se în timpul lansării deasupra plumbului. Ajungind în apă, greutatea trage firul după sine pînă acolo unde se ivește un „stop” care împiedică nylonul să mai alunece prin plută, cea mai simplă soluție fiind înnodarea unui capăt de lînă sau fir de cauciuc la nivelul de profunzime dorit. Glisarea se poate petrece atât la exterior — confecționind inele metalice cu piciorușele fixate în plută cit și interior, deci ghidind firul printr-un canal care străpunge, central, întreaga lungime a corpului plutei. O puteți construi din lemn

de balsa ori din unul sau mai multe corpuri puri, bine înleiate cu „Lipinol” insolubil în apă. Perforarea corpului se realizează cu o pedă cu un tub metalic de pix, dacă-i prind capătul ascuțindu-l de jur împrejur și prind vîzîndu-l cu niște dințișori de ferăstrău, dîndu-l spre capătul care scria, în chip de minier, apăsăți și răsuciți concomitent stînd bătînd rapid toată lungimea plutei. Trec la fasonarea forme dorite și la vopsire. Înlocuiți tubul metalic de pix cu altul de plastic și tăiați-l la locul potrivit după ce l-ați trecut prin plută. Îl puteți colora în culori de antenă semnalizatoare. Dacă orificiul este prea larg e posibil ca stopul să nu funcționeze. Îl puteți reduce la cald sau introducînd în partea sa superioară virful cîrnat al unui cotor de pană pe care îl reșezi apoi cu o lamă la nivelul și diametrului interior — util. Practic totul e mai simplu. Vă veți convinge personal și de avantajele practice pe care vi le aduce un astfel de model glisant. (M. B.).

DIN LUMEA ZBURĂTOARELOR

Cum văd păsările...

Păsările ai căror ochi sînt dispuși pe urile capului văd obiectele numai cu un singur ochi. Vedere monoculară. Dacă obiectul se află în fața ochilor, în prelungirea ciocului, atunci pasărea îl vede cu ambii ochi. Vedere binoculară. Imaginea astfel primită însă, nu este clară, deoarece obiectul nu se proiectează pe pata galbenă din fundul ochiului, ci pe retina din jurul ei. Rîndunica și șoimul au cîte două pte galbene pe retina. Indiferent de poziția obiectului, acesta este văzut deopotrivă cu ambii ochi.

...Și cum le văd oamenii

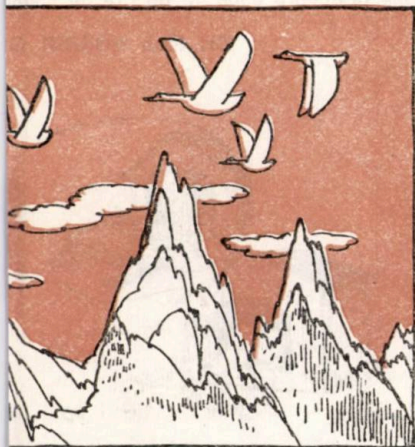
Cu ochiul liber omul vede ciorile de semănătură pînă la o înălțime de 880 de m; șoimul poate fi văzut pînă la o înălțime de 650—850 m, iar vulturii pot fi văzuți pînă la o înălțime de 1500—2000 m. Înălțimile cele mai mari la care au fost înregistrate păsări și au fost observate din aer sînt următoarele: s-au observat porumbelii la 2400 de m înălțime; au fost înregistrate ciorii la 2100 de m; un stol de ciorii semănătură a fost observat la înălțimea de 3200 de m; lebăda și șoimul se înalță pînă la 2000 m înălțime; șorecarul la 1000 m; rîndunica pînă la înălțimea de 800 de m; rațele sălbatice la înălțimea de

800 de metri. Recordul înălțimii este deținut de acele cîrde de gîște sălbatice, care au fost observate și fotografiate deasupra celor mai înalte culmi din Himalaia, la 9.500 de metri.

Distanțe și viteze de zbor

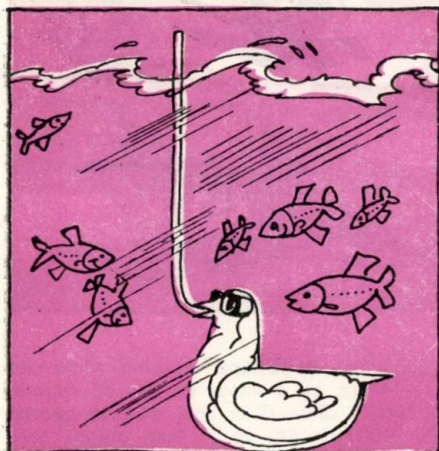
Rîndunica și lăstunul, zburînd zilnic cîte 12—14 ore, cu o viteză de 60—80 km/oră, parcurg o distanță în linie dreaptă de cca 800—1000 de km pe zi. Acel pițigoi, care zboară în fiecare oră de 45 de ori cu hrană la cuib și colectează hrana de la distanță de 100 m de la cuib, parcurge zilnic o distanță de cca 100 de km. Recordul drumului cel mai lung parcurs îl deține o rîndunică de mare (*Sterna paradisaea* L.). Aceasta, de la Polul Nord, unde se reproduce, migrează la Polul Sud, unde își are cartierul de iernat. Acest drum, de 17.000 de km lungime, este parcurs primăvara și toamna. Ploierul auriu, cuibărind în Alasca, migrează pentru iernat pe insulele Hawai. Acest drum, lung de 3.300 de km, este parcurs fără escală și fără hrană, cu o viteză medie de 100 de km/oră, într-un interval de timp de 33 de ore. Cu ocazia acestui drum, pasărea execută cca 252.000 bătăi de aripi. Codobatura, pentru a traversa partea apuseană a Saharei lată de 1900 km, zboară fără întrerupere 40 de ore, cu o viteză medie de 48 km/oră.

Gîstele sălbatice migrează cu o viteză de 65—90 km/oră, sitarii de mal cu o viteză de 65—80 km/oră, șoimii cu 65—80 km/oră, ciorile cu 50 km/oră, graurii cu 63—80 km/oră, berzele cu 75 km/oră, rîndunelele și lăstunii cu 100—120 km/oră, iar păsărelele mici cu o viteză de 30—60 de km/oră. Recordul vitezei îl dețin sarselele în picaj cu 150 km/oră și șoimul călător, tot în picaj, cu 250 km/oră.

Cît stau sub apă

Timpu petrecut sub apă în timpul scufundării la alca este de 30—120 de secunde, la cufundacul polar de 70—120 de secunde, la corcodeul mare de 15—20 secunde, la ferăstrașul mare de 25—120 secunde, la lișiță de 7—15 secunde și la mierla de apă de 8—40 secunde.

Căsnicii ornitologice

Femela de notatiță (*Phalaropus lobatus*) se împerechează cu mai mulți masculi, iar după ce a depus ouăle unul dintre masculi va cloci ouăle și se va îngriji de creșterea puilor. Masculul păsării de rinocer (*Buceros*) își zidește femela într-o scorbură, unde ea clocește timp de 30 de zile, fără să iasă. În acest interval, printr-o gaură lăsată anume, masculul o hrănește.

Cît mai multe ouă

La păsările la care ponta nu este alcătuită dintr-un număr fix de ouă, dacă se extrage zilnic cite un ou din cuib, se poate

forța pasărea să depună ouă mai multe de obicei. Astfel, o cucuvea, care de obicei depune 4—6 ouă, a depus în 15 zile consecutive un număr de 13 ouă; păsărarul sau vrăbierul, a cărui pontă obișnuită constă din 5—6 ouă, prin această metodă a fost forțat să depună un număr de 12 ouă, iar capintortura, care are normal 7—10 ouă în 62 de zile consecutive a depus un număr de 62 de ouă.

Hrana puilor

Lăcustarul își hrănește puii zilnic de 198 ori, graurul de 282 ori, pițigoii de 285 ori, rîndunica de 295 ori, codroșul de 342 ori, vrabia de cîmp de 300 ori, iar pițigoii albaștri de 560 ori. Un pui de cuc în captivitate a consumat într-o singură zi 18 șopirle de 7—8 cm lungime, 39 libelule, 46 omizi păroase, 5 larve de cărăbuș, 4 pui de iepuri și 50 de larve de Tenebrio.

*
* * *

O mierlă este capabilă să inghită deodată un melc fără cochilie atît de mare cît, raportat la greutatea sa corporală, ar însemna pentru un om, consumarea de 15 kg de carne deodată. Măcăleandru, care consumă zilnic atîta hrană, care, raportată la greutatea sa, ar însemna consumarea unui cîrău de 11 m lungime, cu o grosime de 20 cm. În gusa unui fazan s-au găsit deodată 13 boabe orz și 14 boabe de porumb.

Bufnița mare și acvila de stîncă suportă inaniția timp de 4—5 săptămîni. Șoimul mic și zistă 2—3 săptămîni fără hrană; păsările mici insectivore mor după 60 de ore, cele granivore după 40 de ore de inaniție.

Dr. Ioan KORODI G.

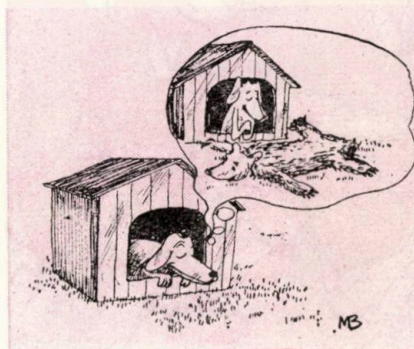

foto C. Tişu

La prepelițe

ÎN ALTE VREMURI, secerătorii se opreau uimiți înaintea cuiburilor ce răsăreau sub oțelul sclipitor al secerii. În timp ce pasărea zbura înșelător, căutind să dejoace atenția omului, acesta ridica triumfător captura: cuibușorul minuscul cit o pafta, cu ouăle cit niște degetare, de culoarea cerului și a ierbii, punctate intens cu pistrui brune, ca fața unei artiste de cinema „en vogue”. Evenimentul avea darul de a deconecta, pentru cîteva secunde, munca uniformă a celor ce trudeau la strînsul pîinii viitoare.

Azi curge mult mai puțină sudoare în stepă, dar ușor amestecată cu lubrefianți și motorină, nu din belșug prăfuită ca altădată. Mașina nu ucide prepelițe; temerarele care mai cuibăresc își aleg locuri ferite, în zone de interferență a culturilor, palide imagini ale mejdinelor de odinioară, margini de liziere ori mici neregularități ale terenului și dispar la primele semne de secetă. Pe vremea secerii, trebuia pușcă de o sută de lei și ciine de o mie. Dacă azi puștile de... o mie sînt foarte răspîndite, ciinii de rase pure, specializați la prepelițe, sînt din ce în ce mai rari. Azi, vînătorul merge să respire nimbul miriștilor de altădată. El este un vagabond al zărilor albastre, al miriștilor galbene de griu și oceanelor verzi ale imensității, ce se vor arămii în timpul trecerii cocorilor. Se merge după un ritual mai vechi, sub pretextul poate unic de a justifica ținerea ciinilor mari pontatori; uneori merge și cel fără ciine, emoționîndu-se la fel cu cel ce și-a pătimit nervii pe timpul dresajului. Și unul și altul vor fi extaziați, ca în fața unei opere de artă, în fața aretului ferm al ciinelui, cu întregul corp vibrînd, cu capul sus primind emanațiile vînatului din aer, cu toți mușchii delimitați, într-o atitudine statuară. Adesea, vînătorii merg la prepelițe ca la cursele de cai, unde unii se mulțumesc doar să admire frumusețea nobililor fugari, în timp ce alții pariază, dar pierd aproape întotdeauna.

Erau trei prieteni de vînătoare, ce adeseori proiectau mici expediții cinegetice împreună. În anul care trecuse, ei încercaseră să-și alunge gîndurile deasupra gorganelor

ascunse și porniseră plini de speranță, spre stepa a cărei splendoare nu-i surprindea pe cei ce s-au născut acolo. Dar soarele nu a prea stat la vorbitor cu pământul și i-a furat roua dimineții, astfel că s-au călcat în zadar miștile arse și tunse mărunte. Cu toate acestea pointerul superb cu nume fantastic „Smeu”, a cărui abilitate îi depășea numele, și-a consumat ultimele urme de vlagă, acoperind mari suprafețe de teren, în stilul său impresionant fără a-i trezi pe căutătorii de prepelițe din visarea cu ochii deschiși. Era poate unica situație când ar fi putut zimbi posesorii unor incerte „corcitură” de talie minoră, cu părul grosolan, cu niște cozi atât de lungi și ridicole încât se înnodau de picioarele nimrozilor. Apoi ciinele nu se dezise și incremeni, executând unicul aret al zilei, ori poate al acelui slab sezon.

Cei trei luă rău poziție de luptă. Așteptarea le fu însă searbădă. Pitpalaca stărnită fost prinsă de ciine la primele ei bătăi din aripi, iar vinătorii s-au întors mulțuți de zăpușea dar cu puștile uscate.

De data aceasta Sfântul Ilie, cel cu ploile năvălitoare, fusese larg la inimă și turnase din rezervoarele sale atita apă, de se credea că i se defectaseră robinetele.

„An ploios, an de prepelițe și rațe...” secetă de vei vedea, să nu-ți lipsească pipera cel veritabil — de împănă — și cel de ... plumbi! Pentru că va fi belșug de urecheaș.

„Așa zic bătrînii... dar parcă ei au mereu dreptate?”

A doua zi după acest dialog iată-i la un fel de deschidere, filtrîndu-se ușor prin umbrele dimineții, zgribuliți din cauza umezelii reumatizante, călcînd de sus în străchinii pămîntului, cu ciuboate uriașe de gumă, și zdrobind picăturile de rouă cristaline, lacrimile matinale ale pămîntului. Ei pășesc ca niște cocostîrci ocolind capcanele solului, ori traie ca niște buldozere, rugă imenși, în timp ce fețele lor sînt straniu alarmate, de fire fine de pînă, ca într-o visare. Acum, se zăresc traversînd în ritm alert, 3 ore denudante, în căutarea minunatelor migratoare. De data asta, regretele au curs scăzute, din cînd în cînd, ca la o comandă cifrată, cele trei umbre se opresc, izbucnesc pale subțiri de fum, urmate, întîrziat de niște plesnete de harapnic ce se vor focuri de armă; ciinii aleargă pînă spre zare. Cîteodată ritualul este profanat prin ridicarea corpului călduț, încă vibrînd, al păsărilor ce a venit din vecinătatea muntelui înfipt în cer, cu zăpezi veșnice și acolo, în țara neagră — Kilimandjaro — trecînd apoi pe deasupra albastrei Mediterane. Aceste călătorești ajung însă destul de rar în tolbă, spre cînstea vinătorilor. Multe scapă, sînt fie pui zburători ne dezvoltăți, fie cloști ce se prefac rănite căutînd să deoace urmăritorii. Ciinii sînt îndepărtați de aceste locuri, păsările vor fi pîndite de alte pericole; ele sînt așteptate pe țărîm nordic al Africei de plasele de nylon neiertătoare, de unde vor fi culese laolaltă cu diferite mici păsări cîntătoare, consumîndu-se apoi sub forma culinară devenită tradițională: „Polenta osei” (păsărici cu mămăligă). Într-o zonă de concert pe mai multe „voci”, de la pitpalac-ul clasic la vuv-ul straniu, ciinele a rămas incremenit. Deodată, miștea a tăcut și la zece pași se observă o mulțime de pui cu capetele ridicate pentru ca apoi să dispară instantaneu.

— Să-i lăsăm! Dacă nu întîrzie la toamnă, vor vedea farul de la Alexandria!

Ciinele privește cu ochii lui calzi și se retrage încet. Soarele s-a ridicat de cîteva sulițe, trec lăstuni și rîndunele prin pînzele lui.

Asupra gambelor oamenilor înaintează foșnînd în valuri o maree de paie și ierburi ce îi învăluie. Se sparg diamanținele picături de rouă. Vinătorii sînt învăluți de farmecul miștilor ca și altă dată și o putere tainică îi îndreaptă către hiperbolicele meleaguri unde se aude iarba sfîrîind sub pașii dropiilor. Dintr-o viroagă a fluierat un cîrstel, pasăre strîns legată cîndva de vinătoarea de prepelițe, azi raritate; oamenii o petrec tăcuți cu privirea. Apoi păiușul a foșnit alarmant; escortat de scîncetele ciinilor a țîșnit un iepuraș; fuge cu urechile pe spate și-și fentează cu abilitate dușmanii ancestrali. După el izbucnește un altul, mare, fuge înainte cu siguranță, urmărit de aceeași ciini ce nu-l pot ajunge. Întîlnesc o revărsare a apelor în cîmp, mădularele ostentive cer odihnă. Nagiți speriați se saltă în aer, țîpînd tînguitor, din smîrc sînt catapultate cîteva becaține cu zbor sinuos, păsările celui mai dificil tir; dar vinătorii vor repaos. Subit a erupt spre slăvi o rață pitică, ochii și armele scîlpesc — un foc — și aripi rupte, pasărea cade ca un bolid, o plesnitură indică amerizarea. Oamenii și ciinii caută. Un ciine întîrzie și este găsit în aret, cu apa la glesne; prin transparența apei, la cîteva pași, se vede o umbră tulbure: rățușca. La comandă ciinele o aporțează.

Vinătorii se strîng la umbră palidă, sub rafalele de foc ale soarelui. Masa frugală pe rogozul uscat este întreruptă, apa fiind singurul element dorit. Fintina cu cumpănă vizibilă este apropiată în viteză, dar, spre surprinderea generală, nu avea ciutură. Cîmpul ardea de prea multă lumină.

Dan GHEORGHIU

foto Al. Satmari

La iepuri

L-am lovit?!... Ba nu!... Se scoală
 Și-o pornește mai virtos...
 Am rămas cu... pușca goală!...
 El fugind mai sănătos!...

De departe, vrind să vadă,
 Cine „dete” după el,
 Așezindu-se pe... coadă
 Se înalță... copăcel!...

Prin zăpezi tăindu-și cale

— Doar căciulă și opinci —

Un tovarăș vinător

Strigă, ca să-mi facă jale :

— I-ai mai pus înc-un picior !

N-ai văzut?!... Stătea în... cinci!...

Gh. Duță MICLOȘANU

Din observațiile unui undițar

● Într-un bazin cu brădiș — acolo unde vinează scufundacii — sint zone fără brădiș. Dacă o asemenea zonă este mai departe de mal — lungiți firul și aruncați acolo „la coinac”. Veți avea rezultate bune.

● Nu neglijați nada: mămăliga din șroturi cu mălai, mămăliga, cartofii fierți, ovăzul, griul fiert, cuș-cușul, boabele de porumb în lapte, rimele tăiate, amestecate cu pământ în bulgări, mazărea verde sau fiartă, țărița amestecată în bulgări de pământ, cuburi din turtă de floarea soarelui prăjită etc., căci nădirea asigură în mare măsură succesul pescuitului. Nu uitați, de asemenea, de picăturile de anison, de valeriană, de păcură pură etc., cu care se „parfumează” babaroasele.

● Întrețineți rimele, ținându-le în mranită și hrănindu-le cu puțin lapte, puțină supă (nu acră), câteva picături de untdelemn, resturi de sos, coji de pepene verde, adăugând — ca tonic — puțin zaț de cafea. În felul acesta, veți avea rime viguroase, cu care veți obține rezultate mult mai bune, decît cu niște rime lipsite de putere. De altfel, rimele slăbite (de culoare albicioasă), care nu reacționează la atingerea lor cu degetul, trebuie aruncate de la bun început. Rimele bine întreținute se păstrează în bună stare zile în șir.

● Viermușii neintrebuiți nu trebuie aruncați. Ei se conservă, ținînd cutiuțele respective la rece. Aveți grijă, însă, ca găurelele din capacul cutiuței să fie extrem de mici. Asemenea găurele se obțin cu virful unui ac trecut printr-o bucată de cauciuc. Viermușii se păstrează foarte bine, dacă se introduc într-o cutie ermetic închisă, căci păstrați la rece, ei paralizază imediat și n-au nevoie de aer. Viermușii se conservă bine în mranită, în sensul că rămîn mari, viguroși și nu se grăbesc să se transforme în crisalide.

● Atunci, cînd folosiți peștișori vii — petroșei, zvirlugi etc. — nu uitați să le crăpați, în prealabil, buzele. În felul acesta, baboi nu vor mai avea posibilitatea de a se piti în nisipul sau mlul de pe fundul bazinului, unde pescuți.

● Folosind ca momeală lipitori, nu uitați ca, în prealabil, să le tăiați ventuzele de la ambele lor capete. În felul acesta, pe de

o parte le privăm de posibilitatea de a intra în nămol, iar pe de altă parte le facem să singereze, ceea ce contribuie la atragerea unor pești, cărora le plac lipitorile.

● Țiparii, capturați de curînd și ținuiți în vase cu apă, debitează un lichid otrăvitor care le periclitează viața. Spălați, însă, în 3—4 ape, nu mai debitează nici un fel de otravă.

● Năditul peștelui se face și la distanță mai mare. De obicei, procedez astfel: ajuns o dată la locul de pescuit, în primul rînd, scot din rucsac praștia și nada respectivă, pe care o arunc — aproape — direct cu mina, iar la distanță cu ajutorul praștiei. Apoi, lansez în locul cu nadă și momeala respectivă, avînd grijă ca, din cînd în cînd, să încadrez momeala cu o nouă nădire. În principiu, nada trebuie să fie făcută din același material ca și momeala, sau din ceva apropiat acesteia.

● Pentru a putea fi aruncată la distanță, cu ajutorul praștiei, nada trebuie să prezinte o oarecare greutate, cum și o oarecare duritate. În acest scop se confecționează, din timp, mici „proiectile” din noroi, în care se înglobează materialul de bază al nadei la care se adaugă mălai, miez de piine albă etc., care fac ca aceste „proiectile” (inițial tari), după o oarecare rămînere în apă, să contribuie la disocierea „proiectilelor”.

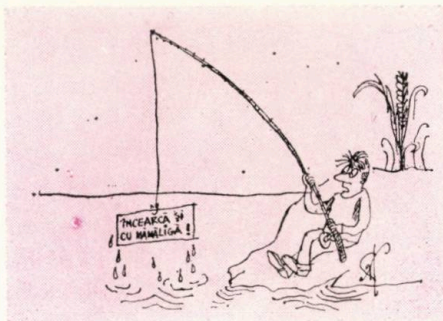
Nădirea la distanță se mai poate face și cu ajutorul unui așa-zis „transportor de nadă”, care constă dintr-un arc spiral lung de 3—4 cm și cu diametrul interior de 0,5 cm (grosimea sîrmei de oțel fiind de cca 1 mm), încărcat cu nada respectivă, piesă care se intercalează între firul și struna lansetei. Aceste arcuri concură și la amorsarea tracțiunii unor pești mari.

● Desigur că o mare importanță o prezintă cunoașterea felului fundului locului de pescuit, atît din punct de vedere al configurației cum și cel al naturii lui și al obstacolelor existente. La această cunoaștere se ajunge prin observarea directă a fundului bazinului de pescuit în timpul scăderii nivelului apei lui — vara, din cauza căldurilor și mai ales toamna, cînd se scurg heleșteiele în vederea pescuitului industrial. Cînesc un foarte bun pescar, care

realizează anual adevărate hărți ale leșteiilor în care pescuiește și trebuie să spun că aceste hărți îi folosesc foarte mult. Aceasta, se înțelege, atunci când cunoști bazinul respectiv. Când se pescuiește într-un bazin cu fundul necunoscut, cunoașterea lui se face cu ajutorul sondajelor, ce se efectuează cu ajutorul unor ancore (de obicei triple) cu cirlige moi — din plumb sau sirmă moale. Cunoașterea obstacolelor (buturugi, răgălii, ștepi, vegetație etc.), ne va scuti de pierderea de linguri și cirlige, cum și de ruperea firelor de pescuit, iar cunoașterea anafelor ne va facilita capturarea unor pești mari.

● Pentru a preîntîmpina deteriorarea unditei din cauza tracțiunii unui pește mare (ceea ce înainte se putea întîmpla mai ales într-o apă curgătoare, iar acum și în bazinele noastre cu apă stătătoare, dată fiind prezența în ele a unor exemplare mari de crap chinezesti) — eu adaug la sculele mele de acest fel cite un arc spiral. Această piesă se confecționează din sirmă de oțel, grosimea sirmei, numărul spiralelor cum și diametrul interior al spirelor fiind în funcție de grosimea firului de la scula folosită. Arcul se termină la ambele capete cu cite un ochet, care servesc la anexarea lui la scula de pescuit și anume: se intercalează între fir și virful vergii. Se înțelege că un pește mare poate să tragă mult și bine, arcul spiral va amorsa tracțiunea și nu va face altceva decît să obosească peștele — adică să realizeze ceea ce ne interesează pe noi.

● În cazul peștilor mari, indiferent de felul uneltelor de pescuit, dacă e vorba să cedeze, apoi firul cedează în primul rînd la noduri, mai ales la acele noduri care sînt supuse la eforturi deosebit de mari (cum ar fi, de exemplu, nodurile duble, ce delimitează cursa „perlelor”, în care se reazemă rolele cu agrafele portchioștecure de la lansele folosite la pescuitul marin). Dar și în cazul pescuitului unor pești de apă dulce: crap sau somni mari, nodurile sînt supuse la eforturi mari. Totuși și aceste dificultăți se rezolvă destul de ușor prin folosirea așa-ziselor „noduri dublu protejate”. Ele se obțin în felul următor: pe locul, unde urmează să se facă un nod, care să prezinte o rezistență mărită, firul sculei de pescuit se matisează pe o lungime de aproximativ 4 cm cu ață subțire din lînă, într-un sens și apoi în sens invers. Asemenea noduri rezistă la tracțiuni impresionante.

● Când lăstunii se cîrduiesc și zboară la înălțime mică — e semn că vremea se va strica.

● De asemenea, cînd ciorile se cîrduiesc și zboară la înălțime mică, croncînind, — sînt semne că vremea se va strica.

● Orăcăitul broaștelor prevestește ploaia.

● Primăvara căutați peștele la apă mică și — desigur — la izvoare calde, căci locurile cu apă caldă atrag peștii. În acest anotimp se folosesc cirlige mici, pescarul trebuind să fie deosebit de atent, căci în această perioadă peștele trage foarte slab.

● Toamna tirziu, la răcirea apei, cînd de obicei nu mai cade nici crapul și nici carasul, nu neglijați, de asemenea, izvoarele calde — aveți șanse să mai capturați, în asemenea locuri, exemplare frumoase.

La creșterea nivelului apei — aruncați oriunde — peștele este împărțit în tot bazinul. La scăderea, însă, a nivelului apei — căutați peștele la mai adînc — la matcă, în canale, în bulboane, sau în apropiere de diguri, dacă acolo este mai adînc.

Prof. N. GALAȚCHI

TRANSPORTUL IEPURILOR

RECENT, la Institutul de Cercetări al Vînătorilor din Belgrad a fost cercetată influența transportului asupra stării sanitare a iepurilor. Din numărul total de 1813 iepuri transportați timp de 3 sau 4 zile, au murit 74 piese, în primul rînd din cauza plesnirii bîșicii udului. În timpul transportului, iepurii pierdeau zilnic între 100—150 g din greutatea corpului. De la a doua pînă în cea de-a treia zi a transportului, temperatura corpului se ridică de la starea normală de 39°, la 40°. Cca 12% din iepuri au fost atinși de oftalmie.

Gindă la lupi

PE UN TEREN DE VINĂTOARE aparținând filialei Rupea, jud. Brașov, paznicul de vânătoare, prin peregrinările sale pe potecile pădurii, a zărit o vizuină, în mijlocul căreia stăteau ghemuți 6 pui de lup. Văzându-i, s-a gândit că este un minunat prilej ca odată cu stîrpirea acestor viitoare animale de pradă, să o stîrpească și pe mama lor. Și, sfătuiindu-se cu noi, cei 3 vînători, din satul în apropierea căruia au fost depistați puii de lup, ne-am îndreptat spre locul de pîndă.

Cei 6 pui, captivi într-un sac, au fost așezați în mijlocul unei poienite din apropierea vizuinii, drept momeală pentru lupoaică. Ne-am ocupat fiecare o poziție de pîndă, cu consemnul să păstrăm o liniște desăvîrșită.

Într-unul din aceste puncte ale poienitei stăteam și priveam încîntat peisajul, sub lăsarea înserării. Începuse să cadă o ploaie fină, ce alterna cu adierile căldute ale vîntului. Cerul era acoperit cu nori care treceau repede pe deasupra poienii. Frunzișul abia susura.

Spre miezul nopții, odată cu încetarea ploii, adia o boare lină. Liniștea din jur, aerul curat, mirosul umed de ploaie, de pădure și flori, te imbiau la somn. Cu gîndul la norocul pe care mi-l doream, m-am cufundat într-un somn scurt și liniștit, pe care-l cunosc numai vînătorii.

N-aș putea spune cită vreme am dormit. Ca prin vis am auzit în depărtare urlatul unui lup. Deschizînd ochii, mi-am dat seama că noaptea începea să se destrame, perdelele ceții să se ridice, fagii și carpenii să prindă contururi tot mai precise. Urlatului lupului pe care mi s-a părut că-l aud în vis, îi răspundeau chemări tot mai apropiate de locul de pîndă, ales de cu seară.

În acest timp de așteptare înfrigurată, apare un punct mișcător, al cărui contur nu putea fi definit. Deslușirea acestei imagini mi-a prilejuit o rară satisfacție. Pe măsură ce se apropia de locul de pîndă, lipindu-se de pămînt, cu rotiri continui ale corpului spre dreapta și spre stînga, am descifrat în această mogildeață lupoaica mult așteptată.

Cu simțurile ei ascuțite adulmeca urma puilor dispăruți. Emoțiile firești mi s-au amplificat, aducîndu-mă în pragul paroxismului. Simțînd urmele vînătorilor lăsate pe iarba umedă, s-a oprit deodată, incremenită. A stat așa doar 2—3 secunde și, în momentul următor, fără a-mi da posibilitatea să duc pușca la ochi, a făcut un salt spre stînga, spre locul de pîndă al vecinului. Acesta beneficiînd de o poziție mai bună, a avut timpul necesar să ducă arma la ochi și, cu o lovitură bine țintită, s-o doboare. Detunătura nefirească în liniștea din jur, a produs în poiană o agitație neobișnuită, tradusă prin țipătul speriat al păsărilor, prin mișcările frunzișului copacilor datorate zborului, prin exclamațiile pline de satisfacție ale vînătorilor pentru noaptea de veghe care n-a fost zadarnică.

Ne-am apropiat de locul unde a căzut. Lupoaica, de o talie puțin obișnuită, sta într-o poziție nefirească, întinsă pe spate. Mușcase tufa lîngă care căzuse.

Pe nesimțite, norii dispărușe împrăștiati de un vînt jucăuș. Timpul se înseninase și văzduhul era plin de acea răcoare deosebită, care, înviorînd sufletul, prevestește întotdeauna o zi senină, după o noapte ploioasă.

Cu sacul încărcat cu cei șase pui de lup, cu lupoaica atîrnată pe o prăjină purtată pe umeri, ne-am îndreptat spre sat, stîrnind curiozitatea și uimirea localnicilor, copii și vîrstnici.

Prof. Pantelimon CONSTANTIN

SPRE APUS

VARA E PE SFIRȘITE. Undeva, departe în urmă, în serile calde rămâne ceva din mine. Am sentimentul lucrurilor care se destramă. Mă uit la cerul de un albastru crud și simt cum mă cuprinde toamna. Pentru mine e ca un fel de despărțire, și toate despărțirile sînt triste, ca și frunzele care cad.

Numai vînătorul așteaptă cu sufletul plin toamna. Toamna prepelițelor și toamna porumbeilor, toamna înseamnă începutul pasajului la rațe, iepurii și fazanii, goana peste cîmpurile larg deschise către libertate.

Dintre toate zilele cite iubesc, cînd mă îndeamnă neliiniștea și dorul din mine, să iau pușca și să cutreier cîmpurile și prin păduri și prin baltă cu un fior de teamă și de dragoste, pentru tot ce este în ele, pentru tot ce înseamnă ele pentru mine, zilele petrecute în tăcerea din baltă mă cheamă mereu. E o chemare de dor și de singurătate, ca un cîntec dulce și mereu mă întorc la el ca să-mi spăl sufletul de tristețe. Și mereu mă întorc la el ca să-mi ascult acolo bucuriile și de cite ori nu mă pierd și nu uit, cînd tirziu rămîne în urmă apusul și mai tirziu cresc stelele din liniștea de noapte a apelor. În față se deschide larg balta și contururile ei apar limpede în inserarea care se lasă. Apa are o culoare violet. Numai că intri cu arma în mină într-o lume pe care o iubești și nu știi dacă am început s-o iubesc mai înainte de a cunoaște pușca. Mereu mi se întîmplă să fiu la mijloc între lucrurile pe care le regret și cele pe care le iubesc. La asta mă gîndeam odată cînd priveam o pasăre pe care o împușcasem. Era albă, cu ciocul și cu gîtul lung, avea o grație plină de duiosie. Cînd am cules-o de pe apă era caldă. Eram neliniștită pentru ceea ce-i luasem — cit era de frumoasă. Mi-am ridicat atunci ochii în sus, obosită parcă de un asemenea gînd, dar în limpezimea cerului de vară mi-am împăcat sufletul.

Între cer și apă, printre nuferi și trestii, sînt parcă dintr-odată plină de speranță. Și stau la pîndă și nu știu dacă mai sînt eu însămi și nu știu dacă mai sînt în aceeași lume. Mă simt ca un explorator într-o țară necunoscută și tulburătoare. Printre trestii se aud alunecări ușoare și bătăi din aripi; peste tot te cuprinde apa cu lumea ei de păsări care vin și pleacă. Uneori vin în zbor repezit cite două, vreau să trag și mă oprește gîndul că una din ele ar putea rămîne singură. Apoi vin altele și altele; cînd ești vînător nu poți să te gîndești numai la asta, pentru că oricum întotdeauna este unul care pînă la urmă rămîne singur. Am tras odată într-un uliu. Treceau peste pădure, erau doi, cel rămas singur s-a lăsat repede după cel mort, apoi a zburat atît de jos și atît de aproape încît am crezut că se repede la mine.

Sînt însă zile cînd intirzii mult pe baltă, aștept inserarea și rațele vin odată cu ea. În lumina nedecisă din jur ele par niște umbre repezite și întunecate la marginea nîrilor. Sînt ca și gîndurile mele, le las să treacă, le urmăresc și din urmă le ascult. Simt că dacă aș trage ar fi ca și cînd nu mi-ăr mai rămîne nimic. Strîng pușca, o ridic și o las din nou; în baltă liniștea se prelungește ca într-un vis învăluit de inserare și de ape. Asta înseamnă că eu le-am dat viață. Aș fi putut să le-o iau. Asta înseamnă că în curînd vor pleca și eu împreună cu ele, pe drumuri numai de ele știute, pe care încă nu le-am înțeles, libere într-un cer imens. Le cheamă căldura sudului sau poate dorul din ele. Întîlnesc în drum furtuni și vînători și răpitoare mari și unele mor. Ele trec mările în zbor și locurile pe unde am vrea să fim noi și poartă în ele dorul nostru pentru dorul lor. Altfel cum aș înțelege tăcerea care le rămîne în urmă ca un fel de pustiu cînd se lasă bruma și frunzele căzute se amestecă cu praful din drum. Altfel cum să înțeleg de ce mă uit pe cer primăvara și le aștept.

Pline de soare, ele înseamnă primăvară tot așa cum înseamnă și toamnă. Sînt ca o respirație gigantă în care viața noastră arde.

Toamna aceasta, ca în toți anii, va trece și ea. Toamna aceasta, ca în toți anii, nu înseamnă numai sfîrșit, înseamnă că în curînd va fi din nou primăvară.

Carmen BOJENESCU

Urme pe zăpada

CÎMPUL ACOPERIT cu zăpada iernii a fost comparat adesea cu o carte mare, deschisă, pe care ființe vii au imprimat urmele trecerii lor ca un fel de scriere care nu poate fi citită și interpretată decît de inițiați; și se prea poate ca în decursul mileniilor tocmai această scriere să fi inspirat oamenilor ideea de a scrie, ei înșiși utilizînd semne, care ulterior s-au transformat în literele pe care le folosim azi, de la un papîr la altul al lumii.

De la mărturia urmelor celor patru pisici și a cozii unui șoarece căutînd ceva de ronțait prin ierburile uscate de ger și pînă la amprente adînci ale cervidelor sau ale mistreților, fiecare animal își are felul propriu de a marca și explica activitatea din timpul unei zile.

Urmele se succed și se poate înțelege din ele că iepurele a fost urmărit de o vulpe. Două urme se întîlesc, apoi pleacă paralel: doi iepuri s-au întîlnit și își continuă drumul în doi. O altă urmă apare subit, dispărînd după cîțiva metri din nou; e a păsării care a coborît, făcînd cîțiva pași prin zăpadă, apoi și-a reluat zborul. Se mai întîlesc cîte două urme într-un anumit punct, dar numai una mai continuă drumul prin zăpadă: semn că o dramă a avut loc, că un dihor sau nevăstuică a prins un șoarece rătăcit și a plecat cu prada în gură. Iată mărturia că un fazan a

venit pînă aici, apoi, cu bătaie precipitată din aripi, alături de pași tot mai deși și apoi... nimic.

Un om a trecut și el pe aici, și constatăm că s-a aplecat și a studiat urmele găsite. El a citit ceea ce era scris pe zăpadă și acum știe ce se găsește în teren și rolul ce l-au jucat animalele timp de 24 ore pe scena zăpezii, în acea mare comedie a echilibrului speciilor.

El știe că vulpile din sectorul lui sînt în număr de 5, că țapii și căprioarele locuiesc în crîngul de lingă rîu, că turma de mistreți a trecut spre pădure, nemaigăsind cartofi pe cîmp, că nevăstuica s-a dus spre cantonul lui ca să-și caute adăpost în podul cu fin.

Cititul în cartea mare albă a naturii e întotdeauna pasionant...

La noapte va ninge iar și totul se va șterge, se întoarce o pagină, iar mîine, cînd ninsoarea va înceta, un nou text va confirma sau va modifica textul din ajun. Omul instruit, omul care știe citi, descendent al oamenilor care au învățat să scrie, citind urmele lăsate de animale, își va reincepe străduința pentru a învăța sau a cunoaște mai mult despre autorii acestor „istorii naturale” imprimate, în fiecare iarnă, pe zăpada imaculată.

Mircea TELEGUȚ

Lupul va fi ocrotit

Uniunea Internațională de Ocrotire a Naturii și a Rezervelor ei (I.U.C.N.), prin Comisia ei de ocrotire a animalelor, a inițiat un plan de ocrotire a lupilor, pentru ca să se asigure acestei specii de vînat posibilitatea de perpetuare — din motive științifice, educative și economice. Sarcina I.U.C.N. este, de asemenea, să facă lumea să înțeleagă mai bine nevoia de a menține în viață lupii, ei fiind un important factor de selecție în ecosistemele naturale.

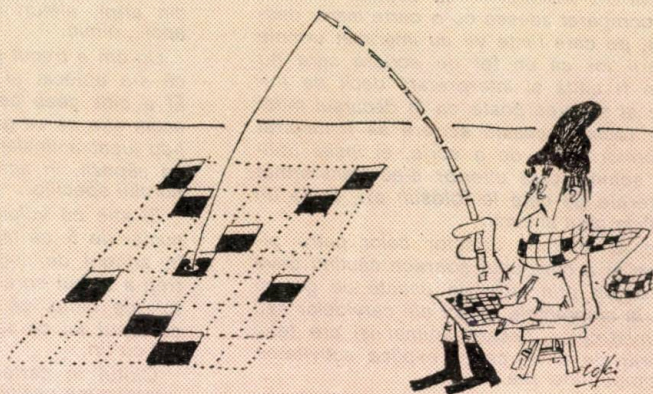
foto I. Béreş

În vederea întocmirii planurilor corespunzătoare, asigurării colaborării și coordonării cercetărilor în țările unde cercetările asupra lupilor se fac în mod regulat, I.U.C.N. a apelat la un grup de specialiști în problemele de ocrotire a lupului, din care fac parte reprezentanți ai Canadei, Finlandei, Norvegiei, Spaniei, Elveției, S.U.A., Italiei și Uniunii Sovietice.

Sarcina acestor specialiști este cercetarea biologiei lupului, inițierea și elaborarea planurilor de ocrotire, acordarea indicațiilor privind ocrotirea lupului, colaborarea cu alți oameni de știință etc.

La copcă

cu Oct. COVACI

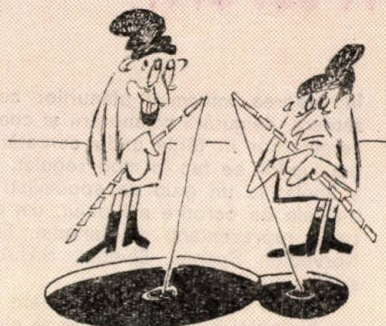
Rebusistul

Indrăgostitul

Pesimistul

Coautorul

Pescarii văzuți de pești-și viceversa

Avatul : În ciuda greutatei sale apreciabile, este de suprafață, cunoscut însă de cei mai mulți doar din poveștile altora.

Bibanul : Mereu dispus să-și ridice țepii împotriva altora, în loc să-și facă autocritica.

Boișteanul : Prea puțin pentru vîrsta lui...

Carasul : Fără acte certe de identitate, e un fel de Piticot al bălților, cu piele, oase (și coadă) cu tot.

Cleanul : Un sportiv adevărat, căruia nu-i place niciodată să pescuiască în apă tulbure.

Crapul : Umflat de mămăligă, îi vine să se turtească de ris, văzînd cit de puțini sint aceia care reușesc să-l prindă din riu.

Fusarul (zis și fus) : Întîlnit ocazional, îmbrăcat în straie metaforice, prezența sa la malul apei tulburi este privită de cei din jur cu simpatie și bunăvoință, alături de alte mici satisfacții.

Guvidul : E unul de duzină, căruia apa sărată îi îndulcește zilele.

Linul : Iată unul care caută să-și satisfacă micile plăceri ale zilei scormonind mereu fundul milos al bălților. E adevărat însă că pînă la urmă el „își lînge degetele”.

Lipanol : Extrem de stăruitor, nu se lasă pînă ce nu-și apucă prada, dar o face, e drept, cu o suplețe și o îndeminare ce merită, oricum, toată lauda și admirația noastră.

Loștrița : Previziunea anului 2000 ; supus cu strășnicie normelor legale, în ciuda nestăvilei sale dorințe de acțiune și afirmare.

Mreana : Pe măsură ce înaintează în vîrstă, devine tot mai romantic : proptit în barbă, admiră tot mai mult lumina și liniștea nopții ; prozaică este doar brînză ce-o molfăie în gura-i fără dinți.

Obleții : Pionieri așezați în rînduri de cite o sută, care se împrăstie în toate părțile la primul hăpăit de cătea*).

Păstrăvul : Un muntean pistruiat din motive estetice, ce are pe vino-ncoa, motiv pentru care este atît de rîvnit de cei mai aleși comeseni pentru a le ține tovărășie.

Plătica : O uniformă de femeie ! Apariția sa pe marginea rîului „lumea bună” o privește cu surprindere și neîncredere.

Porcușorul : Deși e în ținută de gală, îi lipsesc cam multe... grame.

Roșioara : Prea are ifose de domnișoară și — vrei, nu vrei — îți iese mereu în cale la orice baltă mai curățică.

Scobarii : Marea masă a anonimilor, care se mulțumesc de obicei cu puțin, dar plătesc uneori scump modestia lor.

Somnul : Veteranul apelor ; oricît ar ride puștimea de el pentru lenevia sa, cînd se-nfurie pe cei din jur și-și răsucește mustățile e în stare să golească un rîu întreg.

Soretele sau peștele soare : Parcă coboară din legendă, un fel de Făt-Frumos al apelor noastre. (Cine l-a văzut vreodată aievea pe malurile sau în rîurile noastre să-mi spună și mie !).

Șalăul : Un ihtiofag ! Doar istoria și legendele o să ne mai aducă aminte de existența lui de-a lungul rîurilor.

Știuca : E atît de hapsîn cum n-am mai văzut ! Odată și odată însă tot o să i se infunde !

Țiparul : Înroată în noroi pînă-n git și, strîns cu ușa, își spune tuturor numele cit îl ține gura.

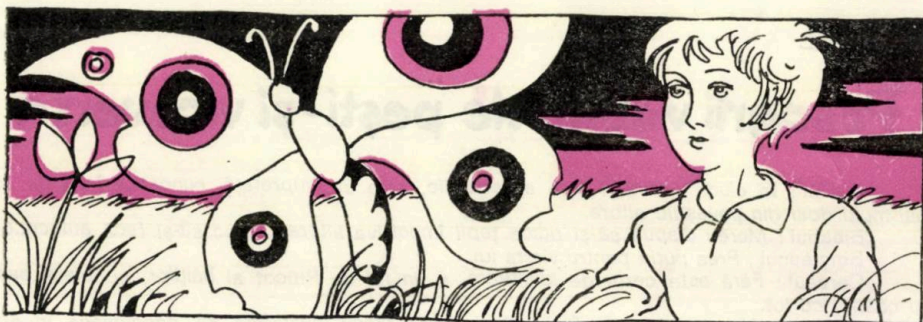
ȘI ALTE DEFINIȚII

Cirligul : Obișnuit o viață întreagă să stea aplecat de spinare, dacă se îndreaptă nu mai plătește nici cit o ceapă degerată.

Momeala : O posibilitate, pentru unii rămasă prea multă vreme în stare potențială, de a transforma viermușul prins în cirlig în valută kilogram pește.

Eugen CÂMPEANU

*) Denumire populară a știucii.

Băiatul care a uitat drumul

BĂIEȚAȘUL VĂZUSE UN FLUTURE. Era un fluture cu aripi mari vopsite în roșu și albastru. În mijlocul petelor roșii aveau un punct galben. Și fiindcă seara era aproape, roșul de pe aripi părea mai roșu iar albastrul mai albastru. Iar punctele galbene păreau două beculețe aprinse.

„Trebuie să-l prind” — hotări copilul. Și se apropie tiptil de floarea roșie a macului, pe care fluturile se așezase. Dar cînd întinse mina, fluturile zbură și după citeva salturi prin aer, se opri pe o floare albă de cartof. „Acum chiar o să-l prind!” își spuse băiețușul și se furișă printre tufele înalte. Dar fluturile zbură din nou, învîrtindu-se în jurul băiețușului și apoi îndepărtîndu-se. Pe urmă se așeză pe o frunză de măr sălbatic, zbură iar, trecu pe sub crengile unui stejar și intră în pădure. Băiețușul merse după el dar nu-l mai văzu. De altfel, acum era aproape noapte și la umbra copacilor era întuneric.

„O, ce tirziu este! se sperie copilul. S-a făcut noapte și mama mă caută. Dar pe unde să mă întorc acasă? Nu mai știu drumul...” Și începu să plîngă.

Atunci se auzi o voce groasă:

— De ce plîngi, băiețușule?

— Cine mă întreabă? se interesă copilul.

— Eu, stejarul sub care te afli. De ce plîngi?

— M-am rătăcit și nu mai știu să mă întorc acasă, suspină băiețușul.

Stejarul își foșni frunzele, își scutură clopoțelii ghindelor, se gîndi puțin și zise:

— Eu nu cunosc drumurile oamenilor pentru că nu plec niciodată din pădure. Doar frunzele mele, toamna, pleacă puțin, cînd le poartă vîntul. Dar, spune-mi, cînd te scoli dimineața, unde vezi soarele mai întîi?

— Soarele răsare din curtea vecinului meu de peste drum, spuse băiețușul.

— Da, da, vorbi infundat stejarul. A ceasta înseamnă că drumul spre casa ta se află către Miazănoapte. Ia uită-te în jurul tulpinii mele: partea pe care ai să găsești mușchi să știi că se află spre Miazănoapte. Mușchiul iubește umezeala — și spre miazănoapte e mai multă umbră, deci și umezeală destulă. Ai găsit mușchiul?

— L-am găsit, spuse băiețușul. E moale

— Ei, atunci trebuie să mergi în partea aceea, continuă stejarul și își aplecă crengile, ca să-i arate drumul.

— Dar e noapte, spuse copilul. Mi-e frică să merg singur. Și iar începu să plîngă.

— Ce pot să fac? se frîmîntă stejarul.

— Ți-am spus că eu nu mă pot mișca din loc. Mă țin rădăcinile. Dar ia stai! Aici, aproape trăiește o vulpe în viziuna ei. Hei, cumătră!

— Ce s-a-ntîmplat, stejarule, de mă scoli din somn? mirii vulpea. Apoi se întinse, căscă și așteptă răspunsul.

— E aici un băiețuș care trebuie să ajungă acasă. N-ai vrea să-l însoțești tu? Îi e urît singur.

— Pînă unde vrei să mergi, băiatule? îl întreabă vulpea.

— Acasă, în sat, spuse băiețușul.

— Eu nu pot să merg pînă în sat, spuse vulpea. Acolo sint cîini și vînători. Și-apoi oamenii închid acum gîinile în cotețe. De altfel, în pădure sint destui șoareci. Dacă vrei, te duc pînă la marginea pădurii. Poate găsim acolo pe cineva care să te ducă mai departe.

— Atunci plecați repede, spuse stejarul. Tocmai a răsărit luna.

— La revedere, stejarule! spune băiețușul.

— Drum bun, băiete! răspunse stejarul.

Au plecat. Vulpea mergea înainte, cu coada ridicată deasupra ierburilor, ca s-o vadă copilul. Poteca îngustă trecea pe sub copaci înalți și lumina lunii abia pătrundea printre crengile lor. Deodată, cei doi se opriră. În fața vulpii căzu cu zgomot un bulgăraș tare.

— Ah, v-ați speriat? se auzi o voce pitigăiată din copacul înalt. Iertăți-mă, dar și eu m-am speriat când v-am auzit pe voi. Am scăpat o alună din lăbuțe.

— Tu ești, veverițo? întrebă vulpea. Măninci la ora asta?

— M-a trezit din somn luna, spuse veverița. Și mi s-a făcut foame. Unde vă duceți?

— Băiețelul trebuie să ajungă la căsuța din sat și eu îl conduc pînă la marginea pădurii.

— Stai în căsuța din sat? se interesă veverița. Am văzut-o și eu, într-o zi, din virful bradului. Are niște ferestre mici, rotunde și e cocoțată pe patru pari.

— Aceea-i căsuța porumbeilor, explică cu răbdare băiețașul. Casa noastră e mare și are ferestre cu geamuri.

— Așa! se miră veverița. Atunci vă doresc drum bun. Și se cățăără repede în scorbura unde-și avea culcușul.

Vulpea și băiețașul plecară mai departe. Înainte de a ajunge la marginea pădurii, se opriră în fața unei tufe de mărăcini înconjurată de iarbă mare și deasă.

— Aici locuiește ariciul, spuse vulpea. Noi, de fapt, nu prea ne avem bine, dar pe tine n-are de ce să fie supărat. Poate o să te conducă el pînă acasă. Hei, ariciule, fă bine și arată-ți puțin botișorul.

Ariciul ieși din ierburi, cu toți țepii zburliți, gata de atac.

— Ce-ai cu mine, acum, în miezul nopții?

— Ți-am adus un băiețaș care a rătăcit drumul. Eu nu pot să merg mai departe. Ajută-l tu să ajungă acasă.

— Mi-e greu să plec acum, spuse ariciul. Am pui mici și trebuie să-i îngrijesc.

Dar, așa, o bucată de drum... Poate mai găsesc și ceva gingășii care zboară noaptea.

— Atunci mergem? se bucură băiețașul.

— Să mergem, spuse ariciul.

— La revedere, vulpeo, și mulțumesc.

— Drum bun, băiețașule!

Au plecat. Ariciul mergea încet, cu botul ascuns în iarbă cîmpului. Băiatul era obosit. I se lipeau genele de somn. Cîteva scînteii luminoase zburară deasupra cîmpului.

— De unde vin scînteile acestea? întrebă băiețașul. Nu se vede nici un foc prin apropiere.

— Nu sînt scînteii, spuse ariciul. Sînt licurici, niște gîndăceii luminoși. Mie îmi plac mult dar nu prea pot să-i prind.

În clipa aceea, din iarbă se iviră două urechi lungi și un bot mustăcios. Ariciul se făcu ghem.

— Nu te speria, ariciule, vorbi băiețelul. Este iepurașul. Îl cunosc demult. Nu vrei să mergi cu mine, pînă acasă, iepurașule? Ariciul trebuie să se întoarcă la puii lui. Și mi-e urît singur.

Iepurașul rupse un fir de trifoi, se ridică în două labe și spuse scurt:

— Să mergem. E tirziu.

— La revedere, ariciule, și-ți mulțumesc, spuse băiețașul.

— Noapte bună, băiețaș — și nu mai pleca singur de-acasă, vorbi ariciul, cu botul în iarbă.

Plecară. Băiețașului îi era tare somn. Trecură peste cîmp, ajunseră la marginea satului și intrară în curte prin grădina din spatele casei. Aici se opriră și băiețelul smulse doi morcovi, pe care-i curăță bine. Unul îl dădu iepurașului și pe celălalt îl opri pentru el. Ronțăiră morcovii cu poftă.

— Îți mulțumesc iepurașule că m-ai adus acasă, spuse băiețașul. Acum îți doresc eu drum bun!

Dar tocmai atunci se auzi lătratul scurt al unui ciine și iepurașul nu mai avu timp să răspundă. Fugea de-i sfîrșiau călcîiele.

Aurel MANTU

foto Rudolf Șandor

EXISTĂ CIINELE UNIVERSAL ?

ORICE VINĂTOR, în momentul în care se gîndește că ar vrea și ar putea ține un ciine, își pune întrebarea : ce ciine să-și ia ? Care ar fi ciinele cel mai potrivit pentru felul de vînătoare pe care o practică ? Dar, se mai pune și problema, pentru „citadinul din bloc”, ca să nu fie prea mare, să nu mănînce mult, să nu necesite spațiu suplimentar și să deranjeze cit mai puțin vecinii. Și, atunci, se procedează de obicei prin alegerea unui ciine mic de tip baset, foxterier, cocker spaniel etc.

Iată cum acești ciini de vînătoare cu calități foarte specializate în domenii destul de restrînsse : ciini de vizuină, hărțuitori, scoțocitori etc. ajung în bloc, spre bucuria copiilor care și-au găsit o jucărie în plus,

stricîndu-le prin drăgălășenia lor și bruma de dresaj, dacă poate tot au avut-o.

În asemenea cazuri, de obicei, prima ieșire a vînătorului în teren cu noul ciine de vînătoare, ale cărui ultime generații poate n-au ieșit niciodată afară din oraș, se soldează cu prima mare dezamăgire. Acești ciini, în general, nu-și cunosc rostul în teren. Le place să fie în aer liber, să alerge, dar nu știu pentru ce și mai ales după ce. Ei urmăresc, ca de altfel orice ciine, vînatul, a cărui urmă o iau, și urmează un timp, apoi o părăsesc pentru o vrabie... Sînt capabili să găsească un vînăt rănit sau mort... fac un fel de joc din instinct, dar nu-și cunosc meseria, pentru că nimeni nu i-a învățat. Tot ce fac, fac în baza caracterelor

moștenite, caractere care dacă ar fi cultivate ar putea aduce ciinele la valoarea rasei specifice felului de vânătoare pentru care a fost creat. Dacă ne gândim la vânătoarea engleză de acum câteva veacuri, când au fost creați marii pontatori: setterii și pointerii, ne dăm seama că aceștia au fost dresați fiindu-le interzis aportul și urmărirea vinatului rănit, treabă ce rămânea pe seama altor ciini. Rolul pontatorului nu era altul decât să indice vânătorului locul unde e vinatul, să-l punteze și atit... Ciinii aportori se ocupau de rest.

Azi, și la condițiile vinatului de la noi, satisfacția vânătorii cu ciine o dă „ciinele utilitar” adică un ciine bun la toate, ca să nu-i spunem universal. Un ciine care să punteze, să aporțeze, să scotocească, să urmărească, să găsească, să semnaleze ce a găsit, să-i placă apa și să înoate bine, să reziste în zăpadă și să nu se încarce cu ea, să nu obosească, să fie curajos, să fie ascultător și mai cite nu vrem noi de la ciine.

Dintre ciinii de la noi se pare că există un astfel de ciine bun la toate, cu calități deosebite pentru vânătoare. De fapt, această rasă de ciini, mult răspândită prin Banat și Ardeal, e cunoscută de toată lumea sub numele de „ciine de vânătoare” fără alt comentariu.

Ciinele de vânătoare de culoare maro, uneori pătat cu sur sau alb, cu coada scurtă și urechile lungi atimind, face parte din marea familie a bracilor germani, în care intră cei cu păr scurt sau lins, cei cu păr lung sau sirnos și pudelpointerii. Toți sînt de același neam.

Ei au devenit multilaterali prin diversitatea felului de vânătoare la care au fost folosiți. În decursul istoriei cu acest ciine s-a vinat pentru colectarea vinatului mare și de trofee. Cu el se urmărea și găsea vinatul rănit (rol de limier). Această treabă fie că o făcea vânătorul cu ciinele legat în lesa lungă, care îl conducea pas cu pas spre victimă, fie că era lăsat să facă singur această urmărire pe urma de sînge, sau numai după miros, semnalînd apoi găsirea, printr-un lătrat deosebit.

Dar, același ciine era folosit și la vinatul mic, aportînd iepuri și chiar vulpi, pe care le și răpunea în caz că erau numai alicite. La vinatul cu pene, prepelițe, potîrnichi, fazani, îndeplinea rolul de pontator și de mare aportor pentru vinatul de baltă.

Ciinele din această rasă mai are două calități: se lasă ușor dresat, e foarte ascultător și disciplinat și îi place și știe să învețe și alți ciini ca să vinăze. Dresajul

foto Al. Satmari

unui ciine tinăr dintr-o rasă oarecare, alături de un brac, dă rezultate foarte bune.

Dresajul bracilor nu e greu, pentru că instinctele și calitățile rasei îi îndeamnă să facă aproape de la sine tot ce e de făcut. Trebuie corectate însă prin dresaj anumite obiceiuri și apucături pe care le au unii ciini, cum ar fi: alergatul fără rost și eventual sugrumatul păsărilor de curte, care sînt pe cîmp sau pe baltă, ori stringerea, strivirea sau chiar mușcarea vinatului aportat.

Ca defect, îi se poate reproșa că sînt prea prietenoși față de om. Au încredere și în cei buni și în cei cu gîndul de a fura ciini de vânătoare. Ei vinează cu plăcere cu orice vânător, nu numai cu stăpînul lor — fiind îndrăgostiți de „meseria” lor, pe care o cunosc foarte bine și o practică cu plăcere.

În concluzie, se poate spune că nu există ciine universal, dar există ciini multilaterali, cum ar fi bracul, iar de reținut e că numai pe bază de antrenament, care, în cazul nostru, poate fi numit dresaj în teren, ciinele se poate obișnui cu felul nostru de a vîna, cultivîndu-i calitățile rasei, la care se mai pot adăuga multe altele, în funcție de specificul vânătorii pe care o practicăm.

M. TELEGUȚ

La tirul cu arma cu alică

Alicele de 3,5 mm au, la distanța de 100 m, putere suficientă pentru a doborî un porumbel sălbatic. Dar trebuie trase, în medie, cel puțin șapte focuri (din armă de calibru 12) pentru a-l lovi cu o singură alică și 37 focuri pentru a-l doborî sigur. Trebuie, de asemenea, să tragem cu cel puțin zece metri înaintea lui și cu un metru deasupra, dacă zboară certical pe direcția noastră de tir.

Iată distanța-limită a tirului eficace, în metri, la care numărul mediu de alică în țintă este de 5 (în tir reglat), cu o armă de calibrul 12, choke (Vo = 375 m/sec.).

Alice	Diametrul în mm	2,0	2,25	2,5	3	3,5	4,0
	Numărul la 32 g	730	512	373	215	135	90
Vinatul	Distanța în metri						
Porumbel		47	44	42	37	32	28
Rață		59	50	51	46	40	36
Fazan		64	66	57	50	44	37
Iepure		79	75	71	63	56	50
Vulpe		—	—	85	72	64	57

Distanța-limită (în metri) la care o alică nu mai poate străbate corpul vînului sau nu mai poate sfărîma oasele mari (armă cal. 12 ; Vo = 375 m/sec.) :

Alice	Diametrul în mm	2,0	2,25	2,5	3,0	3,5	4,0
	Încărcătură în g	32	32	32	32	32	32
Vinatul	Distanța în metri						
Porumbel		22	32	45	72	112	—
Rață		—	—	19	41	66	95
Fazan		—	—	12	31	53	80
Iepure		—	—	—	10	21	41
Vulpe		—	—	—	—	—	20

Limite de eficacitate, în tir reglat, cu armă cal. 12, choke (Vo = 375 m/sec.).

Specia	Distanțele-limită la care putem avea cinci alică în țintă capabile fiecare:				
	Să sfărîme oasele mari			Să perforeze oasele subțiri	
	Greutate (kg)	Diametru (mm)	Distanța-limită (m)	Diametru (mm)	Distanța-limită (m)
Porumbel	0,280	2,50	42	2,15	45
Rață	0,850	3,00	45	2,75	49
Fazan	1,250	3,50	48	3,50	50
Iepure	3,500	4,00	48	3,75	54
Vulpe	6,500	4,75	50	4,50	55

Cînd trageți cartușe de 70 mm, în camere de 65 mm, pe lângă riscul de inelare a țevelor, riscați ca și numărul de lovituri „găunoase” (cu împrăștiere neregulată a alicelor și cu goluri în „snopul” alicelor) să depășească max. de 83% !

Bariere naturale și artificiale

ÎN NATURĂ, animalele sînt adesea limitate în răspîndirea lor de așa-numitele bariere naturale. Un lanț de munți, văi adînci, ape mari, pante abrupte, păduri întinse sînt tot atîtea piedici peste care de multe ori animalele nu pot trece. În decursul timpurilor, animalele s-au învățat cu astfel de bariere și obișnuința aceasta s-a înrădăcinat adînc în simțurile lor. Cînuoscîndu-se tot mai mult aceste înclînări naturale, conducătorii grădinilor zoologice au căutat să aplice aceste principii în construcțiile destinate animalelor. Se știe că esențiala modificare pe care animalul din grădinile zoologice o are de suportat și la care trebuie să se adapteze este micșorarea simțitoare a spațiului său de mișcare, în comparație cu cel avut în natură. Chiar dacă animalul sălbatic este născut în captivitate, nevoia de a avea un spațiu suficient se menține și la acesta.

Ori, în grădinile zoologice, nici teritoriul disponibil nu permite să se creeze un spațiu prea mare animalelor și nici scopul acestor grădini nu ar mai putea fi atins dacă animalul s-ar putea îndepărta prea mult, deoarece nu ar mai fi lesne de văzut de către publicul vizitator.

S-a constatat că oricît de mare ar fi un teren în care ar fi pus un animal oarecare, acesta se va simți captiv dacă terenul va fi împrejmuit cu un gard. Animalul va cutreiera amplasamentul ziua și noaptea, mergînd numai pe lîngă gardul înconjurător, făcînd cărare bătută pe lîngă el și fiind mereu cu atenția îndreptată în afara acestei împrejurii. Această comportare se datorește faptului că gardul înconjurător constituie un obstacol nenatural, o barieră artificială, cu care animalul sălbatic nu este obișnuit. El va căuta mereu să o depășească, fapt care-l va agita și obosea inutil.

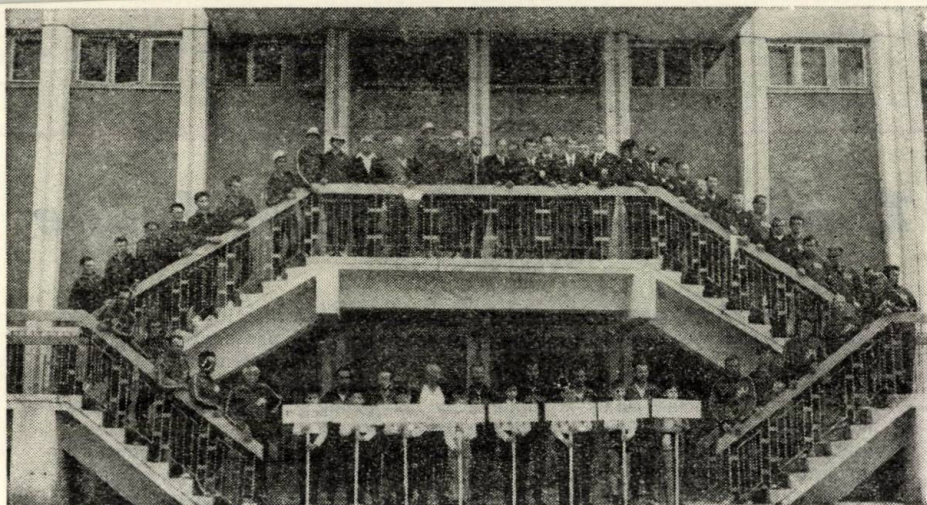
Dacă aceluiasi animal i se va îngrădi terenul cu un șanț șerpuit plin cu apă sau cu un mal de pămînt abrupt, pe care să nu-l poată trece, se va constata că animalul se liniștește, comportîndu-se natural, chiar dacă de astă dată suprafața pe care o are la dispoziție este cu mult mai mică față de aceea împrejmuită cu gard. Aceasta, tocmai fiindcă animalul se obișnuiește mult mai ușor cu astfel de obstacole naturale, pe care specia le-a avut în natura sălbatică.

Același lucru se petrece și cu animalele acvatice, cum sînt peștii. Un gard din plasă de sîrmă scufundat în apă, care va delimita o suprafață oricît de mare de baltă, va fi în permanență încercat de pești, care vor căuta să treacă în cealaltă parte, deși hrana și spațiul le vor fi suficiente. Dacă același număr de pești ar fi înconjurați într-o suprafață cu mult mai mică, însă unde în locul gardului de plasă de sîrmă se va amenaja un baraj de pămînt cu malul înclînat, așa cum sînt în mod natural malurile unei bălți, peștii vor sta liniștiți. Explicația este aceeași. Ei sînt obișnuși cu astfel de bariere naturale care sînt malurile de pămînt, chiar dacă spațiul este mult mai redus, pe cînd impletitura de plasă îi face să se simtă captivi chiar într-un spațiu mult mai mare, tocmai fiindcă bariera prin care acesta li s-a delimitat este una artificială.

De aceea grădinile zoologice moderne nu mai folosesc principiile vechi ale delimitării spațiului animalelor prin îngrădiri de fier sau garduri din plasă de sîrmă, ci folosesc cu succes șanțurile cu apă, malurile de pămînt, stîncăriile abrupte etc., în mijlocul cărora animalele sălbatice se simt ca în natura liberă.

Adesea, reușita reproducerii unui animal sălbatic în condițiile grădinilor zoologice s-a datorat tocmai modului în care împrejuririle amplasamentului i-au creat iluzia unor elemente cu totul naturale. În asemenea cazuri animalul nu s-a mai neliștit, comportîndu-se cu totul natural.

D. RADU

«CUPA PRIETENIEI» în România

SFIRȘIT DE IUNIE 1972. Locuitorii municipiului Dej (județul Cluj) trăiesc alerta unui eveniment deosebit: pe malul Someșului, în apropierea orașului, se va desfășura concursul de pescuit staționar „Cupa Prieteniei”. Cei mai buni pescari sportivi din 7 țări — R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.P. Ungară, U.R.S.S. și R.S. România (cu două echipe) și-au dat întâlnire pe malul Someșului, pentru a-și dovedi măiestria într-ale unditului.

25 iunie orele 9. Două focuri de armă dau semnalul întrecerii. Patruzeci de pescari sportivi își îndreaptă speranțele și încrederea către apa Someșului — tulbure, datorită ploii căzută peste noapte. Pe mal, peste 2 000 locuitori ai Dejului sau ai satelor și orașelor apropiate — Cluj, Bistrița, Turda etc. — situați în postura unor aprigi suporterți, trăiesc și ei, din plin, emoțiile... favoriților. Și nu se poate spune că n-au avut emoții.

Disputa undițarilor este „fierbinte”. Gheorghe Iana și Aurel Burdea pornesc „tare” chiar din „start”: scot pește după pește. Le ține trenea însă Wolfgang Naumann, din reprezentativa R.D. Germane. Și chiar de la început, cei trei se situează printre protagoniștii concursului. După o oră de întrecere conduce Wolfgang Naumann, cu 98 pești capturați. Urmează Gheorghe Iana, cu 97 pești și Aurel Burdea — cu 96 pești. O jumătate de oră mai târziu — deci la jumătate de... drum — schimbare de „lider”: conduce Iana, cu 169 pești; Naumann are numai 160. Aurel Burdea, rupind și schimbând varga, „pierde pasul” și rămâne în urmă — 116 pești.

Someșul începe să fie darnic și cu alți undițari. Vasile Fleșeri, Ovidiu Tudoran și Gheorghe Timoleon vin puternic „din urmă”, încercând să intre în plutonul protagoniștilor. Fleșeri îl depășește chiar pe Burdea — ca număr de capturi — anunțându-se ca un pretendent serios pentru un loc fruntaș.

Finalul competiției: Iana are 248 pești; Fleșeri — 219, Naumann 204, Burdea — 138 și Tudoran — 137. Cine va fi primul? Cîntarul lămurește și această dilemă, stabilind drept câștigător pe Wolfgang Naumann, cu 1994 puncte (204 pești + 1790 g greutate). Disputa dintre Iana și Fleșeri, pentru locul II, a fost câștigată de... Ovidiu Tudoran, cu 1417 p. (137 pești + 1280 g. greutate). Urmează apoi Gheorghe Iana — 1248 p., Vasile Fleșeri — 1164 p., Aurel Burdea — 1028 p., Gheorghe Timoleon — 913 p. etc.

„Cupa Prieteniei” a fost cucerită — pentru a treia oară — de reprezentativa A. a R.S. România (formată din Marin Stoenescu, Ovidiu Tudoran, Vasile Fleșeri, Gheorghe Timoleon și Ion Pană), care a ocupat primul loc pe echipe. Pe locul II s-a clasat reprezentativa R.D. Germane, iar pe locul III — cea de a doua reprezentativă a țării noastre (formată din Nicolae Enache, Gheorghe Iana, Aurel Burdea, Alexandru Vegh și Ioan Szepesy).

Seara, cu prilejul mesei festive, tov. Tiță Florea, președintele Consiliului A.G.V.P.S. a înmănat lui Marin Stoenescu, căpitanul reprezentativei A a R.S. România, „Cupa Prieteniei”. Și astfel, „Cupa Prieteniei” revine, pentru a treia oară, la București.

foto Peter Weber

APE NOI PENTRU PESCARI

ÎN PERIOADA 1969—1975 vor fi amenajate în regiunile colinare și de șes 970 ha iazuri, iar în riurile și piraiele de munte vor fi executate cca. 30 000 m.l. cascade simple și podite, 800 pîteni și 25 ha de topițe.

În aceeași perioadă, apele din zona colinară și de șes vor fi repopulate anual cu cîte cca. 160 000 kg puiet de crap, de caras și pești fitofagi, cu cîte 9 milioane alevini de clean și mreață și cu cîte 2 000 cuiburi cu icre embrionate de plătică și șalău, iar în apele de munte vor fi deversați, în fiecare an cîte cel puțin 5 milioane puiet de păstrăv indigen și curcubeu.

Acestea sînt cîteva din hotărîrile adoptate de Conferința AGVPS din februarie 1969 în vederea îmbunătățirii condițiilor de practicare a pescuitului sportiv de către membrii pescari ai asociației noastre, al căror număr s-a prevăzut că va crește de la 107 000 (existenți la finele anului 1968) la cel puțin 150 000 în anul 1975.

În ce măsură au fost traduse în viață pînă acum aceste hotărîri și care este situația actuală a bazei materiale a pescuitului sportiv ca și perspectivele de dezvoltare a acesteia în viitor — sînt întrebări

pe care și le pun desigur mulți pescari sportivi. La aceste întrebări încearcă să răspundă articolul de față.

În zona colinară și de șes pescuitul sportiv este practicat îndeosebi în apele curgătoare, a căror lungime totală este de cca. 17 000 km, în ele fiind cuprinse fluviul Dunărea, principalele riuri mari ale țării (Someșul, Crișurile, Mureșul, Timișul, Jiul, Oltul, Vedea, Argeșul, Ialomița, Siretul), ca și riurile mijlocii. Din punct de vedere piscicol, calitatea riurilor este însă foarte instabilă, ele fiind supuse deversărilor de ape reziduale și menajere, care în unele cazuri produc mortalitatea în masă a tuturor animalelor acvatice din porțiunile afectate. Se înțelege că după un asemenea fenomen, timp îndelungat riul pustiit nu mai este apt pentru pescuitul sportiv.

De aceea, una dintre preocupările de căpetenie ale asociației noastre o constituie extinderea și ridicarea calitativă a apelor piscicole stătătoare, care în regiunile cu o rețea deasă de riuri să suplinească degradarea acestora, iar în celelalte regiuni să reprezinte principala bază a pescuitului sportiv.

Situația pescuitului sportiv, sub aspectul extinderii bazei materiale și ridicării ei calitative cit și sporirii numărului celor ce practică organizat unditul, a făcut obiectul unei serioase analize din partea Comitetului Executiv al Consiliului AGVPS în primăvara anului 1972.

Luîndu-se în considerare bazinele piscicole a căror exploatare industrială nu este economică, dar care pot fi amenajate și folosite în condiții optime pentru pescuitul sportiv, s-a ajuns la concluzia că în această privință există mari posibilități. Acest fapt a fost confirmat și în cadrul ședințelor de lucru ținute cu președinții asociațiilor județene ale vinătorilor și pescarilor sportivi.

Avînd sprijinul comitetelor județene de partid, în anul ce s-a încheiat organele asociației noastre au identificat și preluat importante suprafețe de bazine piscicole din categoria celor menționate mai sus: 1 800 ha în zona colinară și de șes (suprafețe mai mari în județele Ilfov, Galați, Ialomița, Satu Mare și Timiș) și peste 400 ha lacuri de baraj în zona de munte (în județele Bacău și Prahova). Dintre acestea, în urma executării în cursul anului 1972 a

unor lucrări de amenajare și ameliorare, cca. 1 000 ha vor reprezenta bazine piscicole amenajate și semiamenajate pentru pescuitul sportiv.

În acțiunea de extindere a bazinelor piscicole pentru pescuitul sportiv și de amenajare a acestora s-au distins asociațiile județene Arad, Argeș, Buzău, Dolj, Galați, Ialomița, Ilfov, Prahova, Satu Mare, Teleorman și Timiș, precum și asociațiile sectoarelor 1 și 3 din Capitală. Totodată, sînt de menționat și asociațiile care n-au făcut nimic în privința identificării și preluării de bazine piscicole, deși la unele dintre ele problema lărgirii bazei materiale a pescuitului sportiv este foarte acută, fie datorită situației precare a apelor curgătoare din județele respective, fie pentru că în prezent dispun de puține bazine piscicole. Aceasta este situația asociațiilor din județele Alba, Caraș-Severin, Gorj, Maramureș, Mureș, Neamț, Suceava, Vaslui și Vrancea.

În paralel cu acțiunea de extindere și amenajare a bazinelor piscicole, au fost luate măsuri și pentru repopularea lor corespunzătoare cu speciile de pești care dau cel mai mare randament (valorifică cit mai

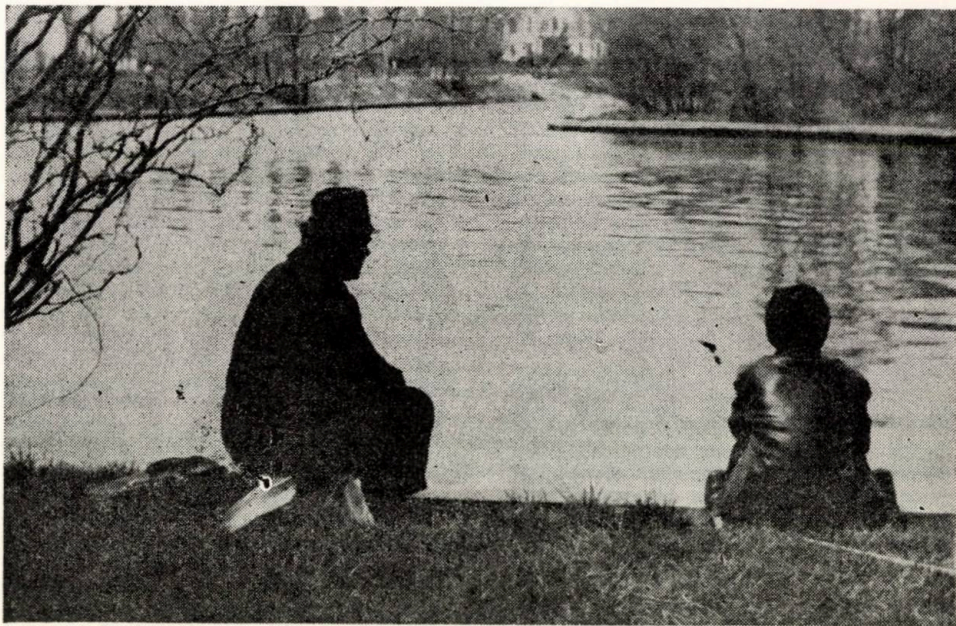

foto I. Maga

complet resursele naturale de hrană din mediul acvatic, sînt rezistente la condițiile din mediu în perioadele critice, au o prolificitate mare în mediul natural și prezintă totdeauna atracție pentru pescuitul sportiv, cum este cazul în apele stătătoare de șes, carasul și crapul.

În vederea producerii materialului necesar populărilor, au fost luate măsuri pentru creșterea unităților proprii producătoare de puiet de ciprinide și de salmonide. Se preconizează ca pe viitor, repopularea apelor de munte să fie făcută, pe cit va fi posibil, cu puiet în vîrstă de peste 3 luni, care oferă mai multe șanse de supraviețuire. În atunci, puietul de păstrăv va fi dezvoltat în topline de suprafețe corespunzătoare (10 puiet la m²).

Cît privește lacurile de baraj din zona montană, care întrunesc condiții favorabile pentru dezvoltarea unor specii de ciprinide, repopularea lor se va face și cu aceste specii (caras, crap, plătică), cu avizul Departamentului Silviculturii.

Pe scurt, la finele anului 1972, situația pescuitului sportiv se prezintă astfel:

În zona colinară și de șes, pe lîngă apele curgătoare, în lungime de cca. 17 000 km, suprafața apelor stătătoare în care poate fi practicat pescuitul sportiv a fost extinsă de la 8 150 ha, cît însuma în 1968, la peste 40 000 ha. Din acestea, o suprafață de 16 000 ha o reprezintă iazurile și heleșteiele inclusiv unitățile pentru producerea și creșterea puietului de pește necesar repopulării apelor de șes, totalizînd 105 ha), iar cca. 12 500 ha lacurile și bălțile. Este de menționat că multe dintre aceste lacuri și bălți (situate în județele Constanța, Brăila, Tulcea, Galați și în raza municipiului București), care însumează o suprafață de 7 400 ha, sînt supuse unei exploatare piscicole mixte, adică pe lîngă pescuitul sportiv, în ele se efectuează și pescuit industrial de către posesorii lor.

Și în zona de munte au fost preluate în folosință (de la unitățile Departamentului Silviculturii) noi riuri și piraie, precum și lacuri naturale și de baraj, așa încît în prezent în această zonă pescarii sportivi au la dispoziție 10 000 km ape curgătoare, față de 8 800 km în 1968 și 4 000 ha lacuri, față de 800 ha în 1968. Pentru îmbunătățirea condițiilor de dezvoltare a salmonidelor din riuri și în special pentru crearea locurilor de hrană și adăpost necesare peștilor, au fost executate cascade simple și podite în lățime totală de 14 000 m, precum și aproape 300 pîteni.

În apele destinate în exclusivitate pescuitului sportiv au fost deversate în perioada

1969—1972 importante cantități de material de repopulare: 750 000 kg puiet de crap, caras și pești fitofagi; 9,7 milioane larve de pești fitofagi; 38,8 milioane alevini de clean și mreană; 11 000 cuiburi cu icre embrionate de plătică și șalău (un cuib are 30 000—40 000 de icre); 19,5 milioane de puiet de păstrăv indigen și curcubeu.

Justețea aplicării hotărîrilor Conferinței AGVPS din 1969 este ilustrată de faptul că numeroși oameni ai muncii au intrat în această perioadă în rîndurile pescarilor sportivi, al căror număr era de 135.000 la finele lunii noiembrie 1972.

Cît privește viitorul apropiat, s-a prevăzut ca în anul 1975 să fie atinse următoarele obiective.

— preluarea în exploatare de către asociațiile județene și din municipiul București a unor noi bazine piscicole, astfel încît suprafața apelor piscicole stătătoare destinate pescuitului sportiv să fie sporită cu cel puțin 1 500 ha față de anul 1972;

— construirea în riurile de munte, în fiecare an, de cascade podite (în majoritate simple) în lățime totală de 8 000 m;

— sporirea progresivă a materialului folosit la popularea și repopularea apelor destinate pescuitului sportiv, astfel încît în 1975 să se deverseze: 360 000 kg puiet de caras, crap și pești fitofagi (specia caras în proporție de 70%); 22 milioane alevini de clean și mreană; 5 milioane larve de pești fitofagi; 5 400 cuiburi cu icre embrionate de plătică și șalău și 6 milioane puiet de păstrăv;

— extinderea suprafeței bazinelor producătoare de puiet de caras și crap de la 105 ha în 1972 la 300 ha în 1975 și sporirea producției lor anuale de la 70 000 la 300 000 kg; dublarea producției anuale proprii de puiet de păstrăv (de la unul la două milioane bucăți).

Se preconizează ca în urma lărgirii și îmbunătățirii bazei materiale a pescuitului cu undița și popularizării acestui sport în rîndurile oamenilor muncii de toate vîrstele (inclusiv prin folosirea unor permise de pescuit sportiv temporare în timpul vacanțelor de vară), la finele anului 1975 asociația noastră va cuprinde cel puțin 200 000 de pescari sportivi.

La îndeplinirea acestor obiective, menite să asigure condiții optime pescuitului sportiv în țara noastră, sînt chemați să contribuie toți salariații și membrii asociației noastre.

foto Peter Weber

VĂZUL LOR

ORICARE DINTRE NOI, chiar și cei care au pășit mai de curind în tagmă, știu că văzul e unul din cele mai agere simțuri ale vînatului. Acuma, iarăși, bine se știe, că ie-purele vede mai bine decît mistrețul, că auzul și mirosul sînt simțurile cele mai tre-ze ale ursului, văzul, fără a fi de disprețuit, fiind totuși mai slab, că, îndeobște, sălbă-ticiunile văd mai bine mișcarea, că o bună parte din ele văd și eventualele schimbări ale mediului înconjurător, dar cu toate as-tea încă nu s-a terminat tot ceea ce trebuie să se știe de cei care, la pază sau la goa-nă, au de a face cu văzul lor.

Întotdeauna e bine să fii cît mai camu-flat; haine cît mai în ton cu ceea ce te-n-conjură; să-ți alegi un astfel de loc, încît să nu trezești suspiciuni; să stai cît mai nemișcat; să n-ai asupra-ți obiecte care lucesc în pala soarelui sau chiar a lunii.

Mi s-a întîmplat — și nu o dată! — ca, la rațe și la giște, chiar fiind bine ascuns în stuf, stolurile care se-ndreptau către mi-ne s-o ia brusc către alte meleaguri ori să ia dintr-odată înălțime, numai și numai la mișcarea prea precipitată a stufului care mă adăpostea, mișcare pricinuită de vre-rea mea de a mă afla, mai din timp, cu arma în umăr. După cum mi s-a întîmplat

tot la paza de rațe și giște — ca stolu-
e să ocolească pe la șaptezeci-optzeci
metri locul în care îmi săpasem gropan
împrăstiasem prea neindeminatic țărina
oasă. Mi-am dat însă seama că seara,
lună, dacă te așezi în așa fel încît sto-
rile să-ți vină în lumină, apoi chiar de
ai pe malul apei camuflat doar de trun-
ciul unei sălcii poți avea șanse mari de
bindă, fiindcă nici rațele și nici giștele nu
mai ocolesc. Cunoscut un vînător care
uscă rațe și giște în nopțile cu lună stind
lotca în mijlocul bălții, complet neca-
muflat!

Fazanul vede orice de parcă ar avea ochi
fiece pană. Baremi dacă apucă să vină la
pană infanterist, apoi se oprește la vreo
treizeci de pași de linia vînătorilor, studiază
pe-i în fața lui și se tupilează pe la flancuri
ori o ia către înapoi! Ortacul de care vă
puneam are chiar o vorbă: „nici nu me-
tă să urmărești fazanul care-ți vine pe
os prin pădure; cînd ți-e lumea mai dragă
e duce învîrtindu-se așa că mult mai în
profît ești dacă-ți îndrepti atenția către cei
în zbor; mai greu de doborît, dar mai cu
por!”

Iepurile, la goană, sesizează orice miș-
care în linia vînătorilor. Bine camuflat, îl
poți aduce pînă în buza puștii. Îmi aduc
minte că, odată, stînd eu pe un flanc, am
vut oaspete în fața mea, la nici zece pași,
reme de vreun sfert de ceas, un iepuroi
are mustăcea, se mai ridică și popîndău
— simțind el, într-un fel, că ceva nu era
în regulă prin preajmă — dar de dus nu
a dus decît la sfîrșitul goanei, cînd am
ras într-un fazan la zbor. Și, doamne, ce
mai fugă a deznodat!

Vulpea, dacă stai nemișcat sub vînt bun
și ai haine potrivite, nu-i „problemă”; îți
vine pachet! La fel, pisica sălbatică — da-
că-i știi trecătorile — și vidra — așîșderea,
dacă-i știi locurile de ieșit afară în țărînă!

Cu căpriorul e o poveste. Sînt exemplare
care trec mult pe de lături de orice loc în
care văd ceva suspect.

Cu căpriorii am avut de vreo cîteva ori
întîmplări de-a dreptul ciudate. Stam la pa-
ză, seara, în amurg și aveam o canadiană
care, de soare, ieșise cam roșă la culoare.
Ei bine — lucrurile se-ntimplau pe vremea
goniței — țâpșori mai tineri, la care n-a-
veam nici un interes, mă vedeau; eu con-
tinuam să stau nemișcat, stană de piatră,
iar ei, după cîteva clipe de studiu, în loc
s-o șteargă, veneau drept către mine, pînă
ce adușmeatul le dădea de veste asupra
hramului ce-l purtam! Cred că la mijloc
era surescitarea lor și nu vreun defect vi-
zual!

De două ori mi s-a întîmplat ca, sub
vînt bun și cu haine potrivite pe mine, să
mă pot apropia de solitari rimînd într-o po-
iană — faptele se petreceau în amurg, du-
pă o zi de ploaie de toamnă tirzie — fără
să fiu văzut pînă la treizeci și chiar sub
treizeci de metri. De altfel, la o goană, iar-
na, un cogeamitea mistreț s-a oprit într-o
tufă în fața mea, la vreo cincisprezece pași
și stătea acolo cu ochii și cu botul la un
ortac pe care-l avea sub vînt. N-am putut
trage din cauza desimii tufanilor și a fricii
ca nu cumva să devieze glonțul...

Eugen JIANU

DE PESTE HOTARE

Un pescar sportiv din R.F. a Germaniei a prins în Dunăre, la Rosatz, în a doua jumă-
tate a lunii ianuarie din 1972 o lostrită în greutate de 22 kg. Undița acestuia era echipată
pentru știucă.

Aici au mai fost prinse, în anii precedenți, cîteva lostrite, dar mai mici.

Presa de specialitate din R.F. a Germaniei a publicat fotografia unei știuci în greu-
tate de 25 kg. Un englez, specialist în problemă, a anunțat în presa engleză că în curînd,
nu numai că va egala, dar va depăși acest record.

Vînătorul american Ralney s-a întors anul trecut din Africa, unde a participat la o vînă-
toare de lei. El a declarat ziariștilor, că succesul său se datorează în primul rînd celor 30 de
cîini gonași pe care i-a luat cu el la vînătoare. Acești cîini nu numai că știau să urmărească
lei, dar îi și impresurau atît de eficace, încît vînătorul reușea întotdeauna să tragă cu suc-
ces în animalul impresurat. Cîinii se comportau cu mare prudență și cu atîta îndeminare,
încît din întreaga haită a pierit numai un singur cîine, strivit de laba unui leu. Astfel, Ralney
a bătut toate recordurile vînătoarești, reușind să vîneze 74 de lei (!).

Ati pescuit în Lăpuș?

ACUM CÎȚIVA ANI, străbătînd Preluca în lung și-n lat, cu busola și cu ciocanul geologic, poposisem într-un rînd pe unul din micile zăvoaie din Defileu.

Întorcîndu-mă seara de pe „profil”, la întrebarea dacă nu cumva se plictisise „păzinc” cortul, fetița mea mi-a răspuns negativ, arătînd spre Lăpuș.

— Nu, toată ziua m-am jucat cu Peștele.

— Cu peștele?

— Da, vrei să-l vezi?

Simțeam majuscula, dar tot nu-mi venea să cred ochilor. La gura unui pîrîiaș coborînd în salturi stîncile vîrgate din spatele nostru, în fața unei minuscule delte, la cocoloș de piine aruncat acolo unde locuiește „El”, și-a făcut apariția un clean de vreo jumătate de metru pe puțin, în fața căruia micii „paznici” ai gurii pîrîiașului — scobărași de 5—10 cm — au dispărut speriați sub rădăcinile împletite de anin.

Toate acestea le-am povestit unui amic băimărean, mare pescar sportiv, cunoscut al apelor maramureșene și coleg de breaslă, dar din categoria „sedentariilor”.

— Rămîne de văzut dacă nu cumva, vezi bine, seara, refracția, surescitarea voastră și așa mai departe...

Astfel am reușit să-l pun pe foc și în „campania” următoare să mi-l găzduiesc pe Costel al meu în cort, la un cot de strîmtătură în aval de moara lui Rus de la Buteasa puțin deasupra lui Ionaș de pe Poiană.

Lăsîndu-l cu sculele lui, puține dar minuie cu pricepere, am plecat pe vilceaua Socușului cu o oarecare neliniște, deși el s-a arătat mulțumit de loc.

Seara, de cum mă văzu se și repezi la un ciot de salcie scoțînd o plasă. Mai să scărița plină de pietre. Erau șase *cleni*, un scobar și un somotei.

— Ai avut dreptate. Aici într-adevăr ai ce scoate. Țla mare mi-a dat de lucru, năglumă, era să-mi rupă bunătatea de undiță... Am mai prins și alte „mărunțisuri” care credea au să te satisfacă sub formă de felul II.

Credeam că se laudă, dar după o ciorbă delicioasă îmi servi, cu măiestria unui lipoșean, pe o lespede de piatră încă fierbinte, cinci „piese” de 350—400 g, printre care și cîmăreană delicioasă la gîndul căreia mi se adună saliva în gură și acum, după aproape doi ani.

Pîrîitul crăcilor, clipocitul riului de la picioarele noastre, cînd molcom și dulce, cînd furios și învolburat, luciul umed al Lirei și al Lebedei, cu aripile azvirlite cruciș peste Căleaș Laptelui... în fine, sticla de „Șimleul Silvaniei” golită încetul cu încetul ne făcuse melancolici și numai programul încărcat al zilei următoare ne-a determinat să ne retragem în cort lăsînd „monștrii” să se zbată în cușca lor de sfori și inele de sîrmă pînă a doua zi, cînd vor lua, împreună cu stăpînul lor, după două ore de marș, autobuzul din Remetea Chioarului.

Cred că istorisirea acestor întîmplări este cea mai bună invitație amatorilor de drumeție cu undița în mină.

Lăpușul, care traversează masivul Preluca printr-un defileu de 32 km, grație apelor sale curate și bogate în resurse trofice aduse de sutele de pîrîiașe, este un loc ideal pentru înmulțirea și dezvoltarea cleanului, scobarului, mrenii dar și a unor specii de ape de cîmpie cum ar fi somnul, crăpceanul și știuca. Accesul se face prin Tg. Lăpuș, în condiții rutiere destul de vitrege, dar pe deplin răsplătite de frumusețea peisajului și de bogăția capturilor.

Un ultim sfat: treceți în prealabil pe la A.J.V.P.S. Maramureș — Baia Mare. Veți fi informați printre altele despre zonele de protecție.

Ing. Ioan KALMAR

**PRIN DELTA DUNĂRII
PÎNA LA MAREA CEA MARE**

foto Peter Weber

ÎNȚILNIRE CU DELTA DUNĂRII

CA SĂ CUNOȘTI, oarecum, Delta Dunării, trebuie să pătrunzi de trei ori pe marea ei poartă care se numește Tulcea. Adică, întâi să ajungi de la Tulcea la Marea Neagră pe unul dintre „brațele” Chi-liei, sau pe rectiliniul braț Sulina, sau pe sinuosul braț Sf. Gheorghe. Dar pe oricare cale ai merge, mare lucru nu poți vedea de pe ambarcațiunea pe care te afli: apă vălurată, stuf, grinduri cu sălcii, stuf, iar apă, iar sălcii și tot timpul cer cu păsări. O imagine mai exactă, aproape întreagă, a deltei poate fi percepută numai dintr-un avion care zboară la cel puțin două mii de metri înălțime. Atunci, delta apare ca un triunghi aproape echilateral, care are două laturi de cimpie și o latură marină. Între aceste trei, sumedenie de canale, japse, lacuri, ghioluri și mlaștini tivite cu stufărișuri și sălcii — niște pete verzi

și mai mari — grindurile Letea, Caraorman și Stipoc — intrerup alternața oarecum monotonă dintre apă și stuf și înfățișează păduri sau porumburi.

Așa îi apare delta celui care încearcă aceste două modalități de a o cunoaște. Dar, la urma urmei, acesta, văzind numai atât, n-a văzut nimic. Și atunci recurge la rezultatul străduințelor cercetătorilor — hărți, ghiduri, atlasuri sau, mai grav, la comunicări științifice! Până la urmă, din toate acestea respectivul reține că Delta Dunării măsoară cca. 434.000 hectare suprafață, că are o altitudine medie de 31 cm. (față de nivelul Mării Negre — vezi bine !), că grindurile pot fi aluvionare, de sedimentare marină sau de origine continentală, că există aici un inventar botanic greu de stabilit (pentru neofiti), apoi aproximativ 110 specii de pește și tot aproximativ — mai mult sau mai puțin temporar — peste 300 de specii de păsări și mamifere.

Să ne ocupăm însă numai de acestea două din urmă, fiind vorba, în rindurile de mai sus și în cele de mai jos, de vânătoare. Întîi zburătoarele. Diferiți oameni de știință afirmă că în Delta Dunării se întîlesc principalele cinci căi de migrații ale păsărilor călătore, în dute-vino-ul lor între Nord și Sud, în toamne și primăveri. Se pare că-i așa, fiindcă în fiecare primăvară și toamnă, delta este un fel de tranzit al zburătoarelor atât de aglomerat, încît te miri de cum nu li se încurcă aripile! Păsăret, sedentar or migrator, de la privighetoarea de stuf or pescărușul verde, pînă la lebădă, pelicani, sau vulturul codalb. O înșiruire a speciilor ar fi, pe cit de dificilă — pe atît de incomodă pentru toți. Oricum, oamenii de știință au clasificat fauna deltei (lăsînd la o parte peștii) în: faună de mal (din care merită atenție țințarii — care niciodată n-au bunul simț să stea pe la maluri, acolo unde i-au așezat oamenii de știință, ci te înțeapă de la Tulcea pînă la Sulina și înapoi !), faună de stufării, faună de grinduri etc. Greu fiind de enumerat cuprinsul fiecărei categorii, amintim că, pe lîngă cele vreo 12 specii de rațe și cîteva zeci de alte păsări sedentare, în delta noastră se alătură peste două sute de migratoare, iar dintre mamifere întîlnim în deltă vidra, nurca, nevăstuica, vulpea, pisica sălbatică, mistrețul. Lupul a dispărut recent, cu concursul omului și, tot relativ recent, dar fără concursul omului, au apărut în deltă două noi specii: ciinele-enot și bizamul. Deocam-

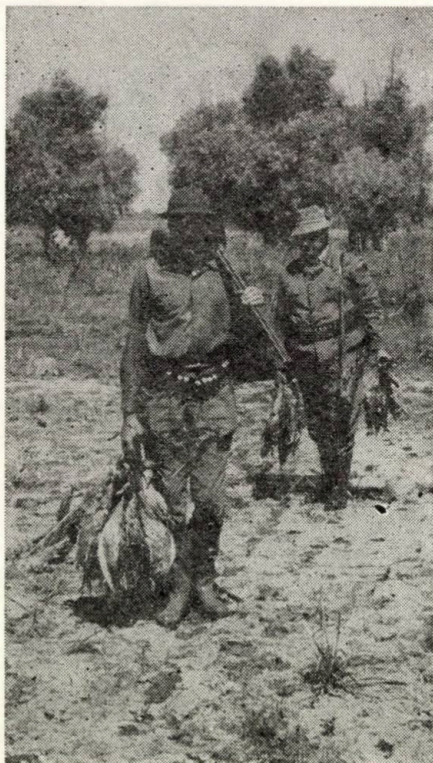

foto Al. Satmari

dată, aceste două noi specii nu ne fac prea mari neajunsuri. Dimpotrivă, prima face obiectul cercetării oamenilor de știință, iar a doua obiectul unor căutate gulere...

*
* *

Cîteva recomandări pentru vînătorii care se aventurează în Delta Dunării :

— dacă mergeți — toamna sau primăvara — la rațe, trebuie să aveți cartușe suficiente ; de la 800 în sus ! Nu uitați greutatea pe care o presupune acest număr de cartușe, dar nu uitați nici faptul că

din deltă, dacă aveți cartușe, nu veniți fără pește, în cazul cînd giștele încă n-au pozit, rațele n-au „jucat” etc. ;

— dacă mergeți iarna, la mistreți, lăsați vorbă acasă, ce să se facă după ce... (În deltă, mistreții se vinează numai la desime : stai în poteca dintre stufuri și dihania îți vine numai din față ! Și are fruntea mică ! Și vine repede ! Și e frig ! Și doar e normal să tremuri cînd e frig ! !) ;

— în al treilea rînd, nu vă facem nici o recomandare ; mergeți în deltă și nu vă va părea rău, indiferent dacă v-ați informat sau nu ; treaba aceasta o face A.J.V.P.S. Tulcea, pe la care trebuie să treceți neapărat.

Întotdeauna, în Deltă...

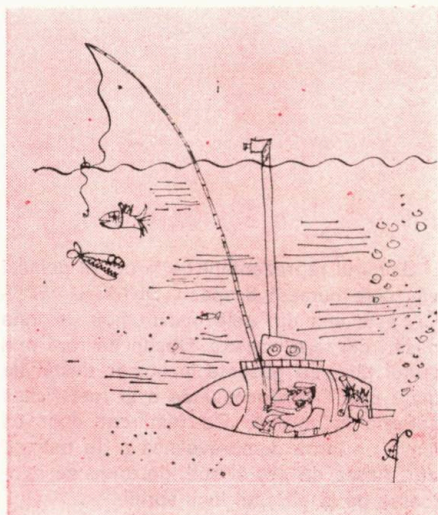
ÎN DELTA DUNĂRII putem să pescuim pe toate cele trei brațe, pe canalele laterale, perpendiculare, deschise spre ghioluri sau infundate, pe ghioluri și japșe — din barcă sau de pe mal, cu lanșetă înzestrată cu ultimul model de năluca sau cu o vargă de trestie ținută în mînă — cu plută sau cu plumb greu, deci între ape sau pe fund — la pește mare sau mic, la răpitori sau la nerăpitori ; dacă nu mușcă știuca încercăm la avat, dacă avatul nu mușcă dăm la șalău — în lipsa acestora căutăm somnul — chiar dacă se prezintă numai în chip de somon — sau crapul ; sintem siguri că în absența lor apare văduvița sau plătica — și dacă nici aceste specii nu răspund la apel tot nu vom pleca cu juvelnicul gol ; bibanul își va face, ca de obicei, datoria.

Delta oferă, pe sezoane, tuturor pescarilor sportivi, posibilitatea de a-și satisface fiecare preferința. Dacă nu sintem prea pretențioși și nu dorim altceva decît să pescuim — putem face aceasta oricînd, de cînd încep să se limpezească apele și — mai ales — pînă toamna tirziu, cînd scăpăm și de inamicul nr. 1 — țînțarii.

Nu vom face recomandări în ceea ce privește tehnica pescuitului. Orice metodă cunoscută de noi dă roade și — intrucît plecăm acolo întotdeauna pe mai multe zile — putem să descoperim și singur locurile de pescuit, uneltele cele mai potrivite și orele cele mai indicate. Vă recomandăm, însă, cabana „Crișan” — dar veți găsi, cu ușurință, în toate așezările din

deltă, locuri de cazare și vîslași pricepuți care să vă ducă în locuri bune de pescuit. Nu este inutil să luăm cu noi, indiferent de anotimp, îmbrăcăminte de toamnă din care, deci, să nu lipsească mantaua de ploaie și cizmele de cauciuc.

Delta Dunării se află în administrația Centralei Deltei — așa că locurile în care este permis pescuitul le vom afla de la A.J.V.P.S. Tulcea, pe la sediul căreia neapărat trebuie să trecem.

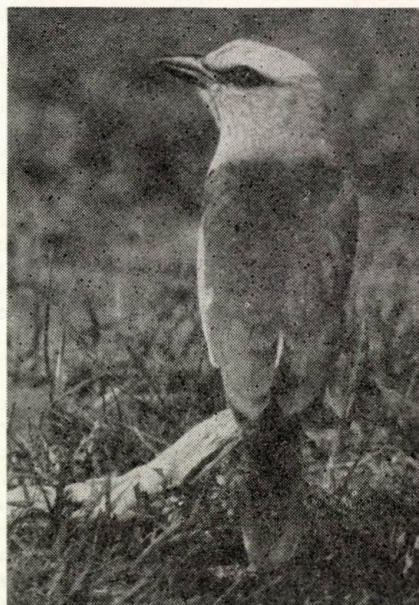

PĂSĂRI LA NOI • PĂSĂRI LA NOI

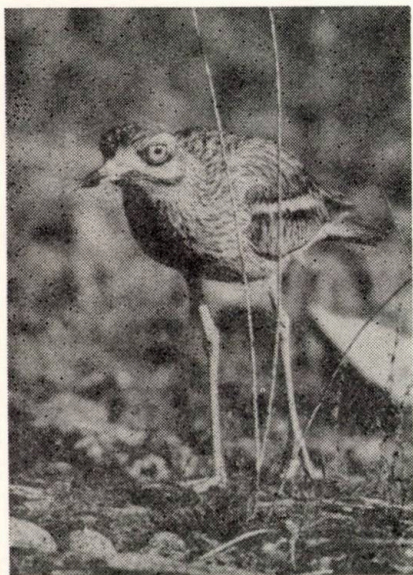
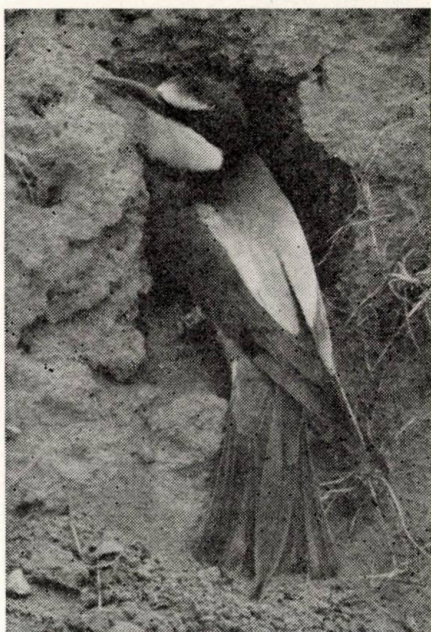
PICIORONGUL sau CĂTĂLIGA este pasărea care, împreună cu flamingul, are cele mai lungi picioare în comparație cu corpul. Răspîndit în număr mic pe o suprafață imensă, din California pînă în Argentina, Europa, Africa, pînă prin Noua Zeelandă și China, poate fi întîlnit și pe lîngă lagunele din Dobrogea. Monument al naturii, este ocrotit (pe hîrtie) tot anul. Păcat doar că unii „vînători” nu țin seama de acest lucru, păcat că turmele de oi toacă prea multe cuiburi cu copitele lor. Am întîlnit mulți ornitologi străini care, de dragul (sau mai exact — și de dragul) acestei păsări au făcut sute și mii de kilometri, nutrinđ speranța să poată observa pe la noi această mică pasăre, eventual să o fotografieze.

Singurul reprezentant de la noi al genului său care numără 8 specii, DUMBRĂVEANCA este una din cele mai frumos colorate păsări din țara noastră. Destul de rară prin restul țării, se găsește în număr destul de mare prin Dobrogea, unde a și fost făcută această fotografie. De remarcat doar că lunile de iarnă dumbrăveanca și le petrece prin Africa de est și sud, de unde se întoarce pe la sfîrșitul lunii aprilie.

PĂSĂRI LA NOI • PĂSĂRI LA NOI

O largă răspindire are și neamul ALBINĂRELULUI. Cele 24 specii ale genului pot fi întâlnite din Europa de sud până în Siberia apuseană, din Africa de nord și sud până în India. Exemplarele de la noi își petrec iarna, ca majoritatea speciilor de prin părțile noastre, în Africa tropicală. Cuibul lui, uneori adinc de peste 2 m, este săpat de perechea de albinărei cu ciocul, această muncă răpindu-le 10—25 de zile, timp în care deseori dizlocă mai bine de 12 kg de pământ. Zburători excepționali, intră în mod obișnuit, direct din zbor, în tunelul care duce la cuibul propriu-zis, fără a se mai opri la deschiderea acestuia, așa cum a făcut exemplarul din fotografie. Pentru a putea fotografia aceste păsări am fost nevoiți să folosim un vicleșug: un fir de iarbă, pus cruciș în acest tunel, silea păsărilor să se oprească mai în afară, aici fiind și fotografiate.

O adevărată raritate ornitologică este PASĂREA OGORULUI. Abia după lungi căutări, mai mult din întâmplare, am putut descoperi acest cuib, cuib căutat timp de 9 ani în șir, fără să fi găsit în acest timp vreunul. Culoarea maronie face ca pasărea să nu poată fi observată dacă stă nemișcată, nici de la distanțe mici, iar obiceiul de a se îndepărta furișându-se pe jos, nu în zbor, o face și mai greu de descoperit. Adăugați la aceasta și viața nocturnă pe care o duce (ochii mari!) și vă veți putea imagina ce raritate veți putea observa în acest mîncător de insecte, melci și mici șopirle. Și această specie este declarată monument al naturii.

PĂSĂRI LA NOI • PĂSĂRI LA NOI

Micul PRUNDĂRAȘ și-a ales locul pentru cuibul său rudimentar, o mică adîncitură în pămînt, pe un banc de nisip complet lipsit de vegetație. Cu toate că pasărea era deci într-un teren complet descoperit, am căutat ore în șir pînă am putut da de acest cuib. Atît de bine îl camufla culoarea penelor. După ce a încercat în zadar să ne îndepărteze de cuibul său prin metoda deja arhicunoscută și totuși mereu eficace a simulării unei păsări incapabile de zbor, nu s-a mai sinchisit prea mult de prezența cortului așezat la cîțiva metri de cuibul său.

text și foto Peter Weber

ALTE DEFINIȚII

Pluta : Pentru unii o deprindere, pentru cei mai mulți prima, iar pentru alții ultima convorbire telefonică cu un interlocutor ce preferă să rămînă în anonim.

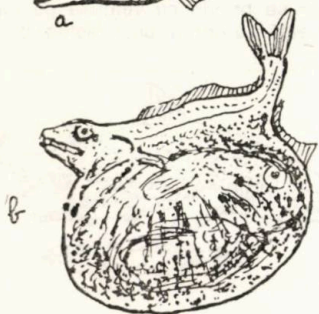
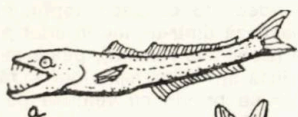
Struna : Călcîiul lui Achile al pescarului, dacă peștele știe bineînțeles și poate profita de șansa ce, fără voie, i se oferă.

Undița : Un instrument de precizie folosit de unii pentru măsura lățimii riului (în ciuda împotrivirii disperate a sălciiilor de pe malul opus), de alții pentru aprecierea greutății bolovanilor și a rezistenței răgăliilor din adînc (care trag de poți jura că păcătosul este o mreană enormă și teribil de infometată), iar de cei mai temperamental pentru a-și etala în vîzul tuturor fantezia înfierbîntată aflată în pană de... pește.

Din lumea peștilor

Proverb contrazis

Este cunoscută zicala „Peștele cel mare înghite pe cel mic”; iată însă că peștele răpitor *Chiasmodon niger* din profunzimea Oceanului Atlantic o contrazice. Susnumitul pește poate să înghită o pradă de 3—5 ori mai voluminoasă decât el și avînd greutatea cu mult mai mare decît propriu-i corp. *Chiasmodon* își permite a face asemenea eforturi deoarece stomacul și peretele abdominal al corpului pot să se dilate foarte mult.

Piticii apelor

Cel mai mic pește dulcicol cunoscut în țara noastră este osarul (*Pugitius platygaster*), a cărui mărime este de 4—4,5 cm și care trăiește în bălțile din regiunea de cîmpie

Cel mai mic pește din Marea Neagră de pe lîngă țărîm românească este guvidul (*Pomatoschistus caucasicus*) de 2,8—3,6 cm, care trăiește în apele mai îndulcite ale mării sau în lacurile litorale.

Ambele specii citate mai sus sînt însă mai mari decît guvizii *Mystichitys luzonensis* de 1,1—1,4 cm sau *Pandaka pygmaea* de 0,7—0,9 cm din Filipine în lacul Luzon sau în preajma Manilei și care sînt considerați cei mai mici pești din lume.

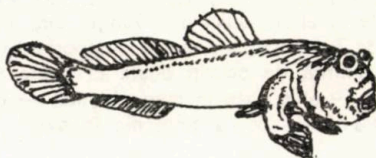
Uriașii apelor

Cel mai mare pește atît din Dunăre cit și din Marea Neagră este morunul (*Huso huso*), a cărui lungime este de 4—6 m iar greutatea de 100—250 kg. În anul 1890, la gurile Dunării s-a capturat un exemplar de 888 kg, din care numai icrele au cîntărit 120 kg.

Somnul (*Silurus glanis*), ferocele răpitor din Dunăre, atinge și el lungimi de 3—5 m și greutatea de 200—300 kg. Desigur însă că atît morunul cit și somnul sînt încă mici față de rechinul balenă (*Rhincodon typus*), care se găsește în sudul Oceanului Atlantic și în Pacific și a cărui lungime este de 18—20 m. Rechinul acesta este actualmente socotit a fi cel mai mare pește din apele pămîntene.

„Ploaie cu pești“

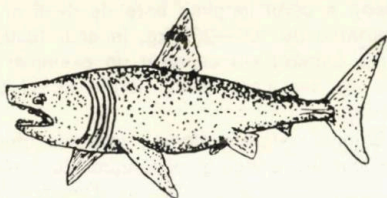
Desigur nu sînt căzuți din cer cum se credea ci sînt mici pești care sînt adaptați a putea să stea mult timp în afara apei, unde, în mare număr, departe de țărîmuri, vin pe teren să vîneze insecte, păianjeni sau alte animalcule terestre. Unul dintre acestea este și micuțul *Periophthalmus barbarus*, nu mai mare de 15 cm, care viețuiește în mlaștinile de la gura marilor fluvii din Africa și Asia (Marea Roșie și golful Persic). Sprijinindu-se pe înotătoarele pectorale și coadă el poate să înainteze pe pămînt și chiar să efectueze mici salturi sau să se cațare pe copaci.

Adaptarea terestră a acestor pești merge și mai departe: ei pot să vadă la depărțări mari și să-și învîrtească ochii bulbucați în toate direcțiile.

Rechini pașnici

În general, rechinii sînt pe drept cuvînt cei mai vajnici răpitori ai mărilor și oceanelor și chiar oamenii naufragiați sau care se îmbăiază le cad victime. Rechinul *Cetorhinus maximus* contrazice regula. El, deși are o lungime impresionabilă de 7—9 m și o greutate de 4 000 kg, se hrănește nu-

mai cu minuscule viețuitoare care plutesc în masa apei (plankton). Pentru a se îndes-tula rechinul filtrează pe oră 2 000 mc de apă. Conținutul lui stomacal cîntărește a-proximativ 500 kg.

Pești cu respirație aeriană

Toată lumea este de acord că peștii trăiesc în apă și că respiră aerul solvit în ea. Speciile care aparțin familiei *Anabantidae* și din care fac parte și frumoasele și interesante exemplare de *Macropodus* (peștele paradis), *Betta* (peștele bătaș), *Colisa* (gourami) fac însă excepție, deoarece pentru a respira ei se ridică la suprafața apei și captează aerul atmosferic. Dacă acești pești sînt împiedicați a lua contact cu aerul atmosferic (acvariul plin cu apă pînă sus și acoperit cu un geam) ei mor.

Un fel de a înota

Peștele *Synodontis nigriventris*, care viețuiește în apele dulci din Congo, deși numai de 7 cm lungime, are o comportare cu mult diferită de ceilalți pești. El poate să înoate — și o face în mod obișnuit — cu spatele în jos și cu pîntecele în sus.

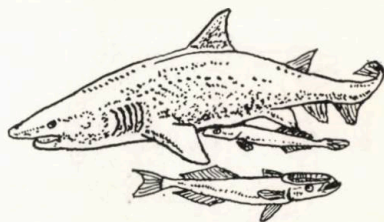

Curățitorii de paraziți

În Oceanul Pacific, în preajma insulelor Havai, Marshall și Gilbert, la adăpostul stîncilor trăiesc micuțele (20—200 mm) specii de *Labroides* (*L. bicolor*, *L. dimiatus* și *L. phthirophagus*). Pentru a se hrăni acești peștișori au curiosul obicei de a aduna paraziții fixați pe pielea, înotătoarele sau branchiile altor pești cu mult mai voluminoși decît ei. În felul acesta îi debarasează de așazișii păduchi (mici răcușori) citeodată destul de redutabili. Peștii respectivi îi tolerează chiar dacă deseori sînt jumuliți de cițiva solzi, fiindcă labroidele citate în zelul lor de a face treabă bună pătrund chiar în gura peștilor și nu sînt mințați.

Călătorie ușoară și cu profit

Este indeobște cunoscut faptul că peștii se deplasează dintr-un loc în altul prin înot. Remora (*Echeneis remora*), pește marin, folosește însă un mijloc mai sigur și fără obo-seală. Ea se prinde cu ventuza pe care o are pe ceafă de corpul unui rechin, broască

țestoasă sau chiar de chila unei nave. Profitul acestei călătorii este și mai mare, deoarece se poate și ospăta din resturile de la masa rechinului sau din cele zvirlite de pe nave.

Salmonidele migratoare au simțul orientării

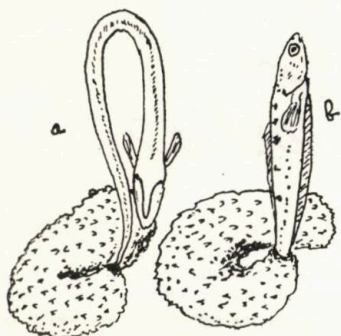
După cercetările întreprinse de unii biologi se pare că nu numai berzele sau rîndunelele se reîntorc la vechile lor cuiburi. Somonii și salmonidele din Extremul Orient (*Onchorhynchus Keta*, *O. gorbuscha*, *O. nerka* etc) au același obicei. Marcîndu-se un număr mare de pui eclozați într-un anumit rîu s-a constatat că în anii următori peștii nu numai că nu s-au înșelat asupra fluviului, dar că au găsit chiar afluentul res-

pectiv. În riurile alăturate nu s-a găsit însă nici un exemplar.

Se pare că salmonidele citate mai sus se ghidează în drumul lor după miros, fiecare apă exalind un miros specific. S-a ajuns la acest rezultat fiindcă, astupindu-se nările unui mare număr de pui eclozați într-un anumit riu, peștii respectivi nu l-au mai putut găsi la înapoiere. Pare totuși foarte curios că timpul destul de îndelungat petrecut de pești în Mări nu a determinat uitarea mirosului specific al riului de baștină, care se află la distanțe foarte mari.

Pești ce locuiesc la gazde

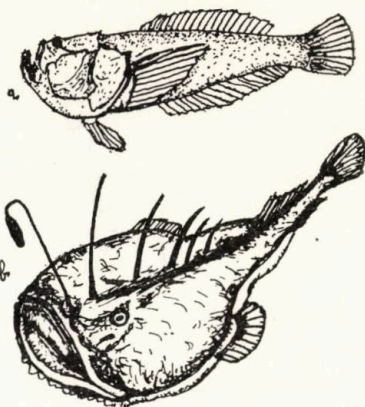
Un astfel de reprezentant este și micuțul *Fierasfer* sp. care își are domiciliul în organele arborescente ale Castraveților de mare (*Holothuria* sp). Peștele vine lângă ho-

lothurie și, pipăindu-i corpul cu botul, îi descoperă orificiul cloacal, pe unde își introduce coada ca apoi să pătrundă cu totul în corpul castravetelui de mare. Pentru a se hrăni nu este neapărat nevoie să iasă afară. Este de ajuns să-și scoată numai capul și partea anterioară a corpului.

Pești amatori... de pescuit !

Un exemplu de pește care pescuiește il poate constitui și boul de mare (*Uranoscopus scaber*), care viețuiește pe funduri nisipoase de pe lângă coasta românească a Mării Negre. Pentru pescuit el se infundă în nisip, săpindu-și o escavație cu ajutorul înotătoarelor pectorale și apoi, liniștit, pînă dește o pradă. Când o vede agită ca momeală o mică excrescență a buzelor. Vic-tima, crezînd că este un animalcul oarecare

bun de mincat, se repede și cade în gura destul de încăpătoare a boului de Mare.

Pe lângă coasta Mediteranei, peștele *Lophius piscatorius*, care atinge mărimi de 1,5 m, procedează la fel. Avînd un corp turtit de sus în jos, se ascunde între vegetația marină sau în mil și agită o nadă care se găsește fixată deasupra buzei superioare.

Victimele lui *Lophius* sînt însă răzbu-nate, deoarece el servește marsilieilor la prepararea mult usturoiatei însă delicioasei bouillabaisse.

Noutăți în creșterea peștilor

Preocupări în crapicultură. Deoarece din cauza osciloarelor care se găsesc în carnea peștilor consumatori sînt destul de mult jenați, prof. R. v. Sengbusch încă din 1963 selectează exemplare de crap care au cit mai puține asemenea oase. Exemplarele se-lectate le crește și le reproduce făcînd apoi noi selecții. Pentru a le putea depista s-a servit de un aparat Roentgen, la care a a-daptat o cameră de luat vederi.

Creșcătorie ultramodernă. În Institutul Max Plank din Hamburg cercetătorii C. Meske și B. Lühr crescînd crapi în acvarii de 40 litri apă menținută continuu la 23° C și hrănindu-i cu furaje complexe, au obținut creșteri cu adevărat spectaculoase. Astfel, puii de 140 g în al doilea an au ajuns la 7,500 kg greutate. Ca să obțină aceste creș-teri B. Lühr a avut ingenioasa idee de a hrăni peștii direct cu biberonul. Alimentele în stare lichidă erau introduse în biberoare. Se provoca un zgomot anumit și peștii de-prinși cu el veneau la suprafața apei, li se oferea biberonul și ei îngurgitau hrana.

Dr. Ion RĂDULESCU

Amintiri din Selta

UN TRIUNGHI IMENS DE APE, grinduri, păduri, stufărie și sălcii parfumate. Cine poate uita acest peisaj, vrăjit colț de rai pămîntesc, în care vînătorul plecat cu sacul plin de cartușe, se va întoarce mulțumit, cel puțin că a tras focuri pe săturate.

Am trăit acolo, am pictat, am fotografiat, am vînat, m-am certat, m-am împăcat, mi-am crescut copiii, am colindat grindurile și am tras cartușe cu nemiluita, am văzut păsări de paradis și animale bizare, dar m-am întors mereu acasă cu sufletul plin de măreția și puterea de viață a Deltei. Mai există în univers planete și oameni ca noi? Nu importă. Noi, aici pe Terra, sintem mai aproape de paradisul visat de vînători și naturaliști, decît ceilalți.

Dintre vînătorii tulcenii cu care am rătăcit pe grinduri sau prin pădurile Deltei, puțini au rămas să privească în liniște, cu ochii larg deschiși, zile nenumărate, cum vin și pleacă nesfîrșitele cîrduri de cocori, gîște, lebede și pelicani, soli ai vieții noastre trecătoare, frescă gigantică pe frontispiciul Naturii nemuritoare.

Am acum în fața mea, deasupra biroului de lucru, o pictură de Sârbu. Tulcenii cei bătrîni își amintesc, desigur, de acest pictor nedespărțit al Deltei, de omulețul șchiop, cu pălăria mare și lavalieră, sihastrul de la Cișla, care mergea numai cu droșca lui trasă de un căluț. A fost un mare maestru al penelului și un înrădăcinat în peisajul dunărean.

La Ivancea, acum 33 de ani, am prins pe peliculă imaginea mîndră a lui Petre Chilian, lingă un mistreț mare, împușcat cu „trei la fund”, așa cum obișnuia bătrînul vînător, să tragă la asemenea dihanii. Cînd a golit dihania, mi-a arătat inima mistrețului ruptă și plămînul stîng înecat de sînge.

— Lovitură măiastră, îi arunc eu lauda.

— Da... am, obiceiul să mă înțeleg cu vînatul. El să vînă la mine și eu să-l fac plata, după cuviință.

Era tare aprig acest Petre Chilian. Mă certa dacă trăgeam departe și mă lua în zeflemea, cînd mă vedea cu pușca mea cu țevile suprapuse.

— Ce fel de pușcă mai este și asta? Dă-o încoace să ți-o descînt, că are oțelele prea iuți l...

De atunci l-am poreclit eu pe Chilian „nenea Freischütz”.

Într-o zi m-a întrebat de ce l-am poreclit așa.

— Pentru că matala porți un nume „ilustru”.

— Cum adică?

— Păi să-ți explic. Kilian a fost un mare vânător și țințas din pădurile Boemei. La mânăstirea Neuburg de pe valea Nekarului, compozitorul Weber, a descoperit, prin anul 1810, o carte veche care cuprindea basmul lui Freischütz, în care se vorbea de Kilian, cel mai grozav vânător și țințas al timpului. Așa dar, compozitorul german, care avea și el patima vânătoriei, a compus cea mai frumoasă operă muzicală, cu subiect vânătoresc, din câte există pe lume. Cine a ascultat-o nu o mai uită niciodată.

— Se poate, nu zic ba, dar eu știu că sint român din Vrancea. Numai nevastă-mea este catolică de la Sulina. Și, în fond, eu nu vrăjesc gloanțele ca să lovesc bine un vînat mare.

Astăzi Petre Chilian nu mai este. Îi port numai amintirea și fotografiile.

Au trecut ani și ani. Pe atunci Delta era o împărăție a liniștii, în care nu pătrundeau decît foarte puțini oameni cu oțete trăsuitoare. Caraormanul și Letea invadate de sitari, erau „tabu”. Dar în perimetrul Mahmudia — Murighiol — Sarinasuf — Sarighiol, se vinau multe giște, mai ales la căpițele de orz, cu manechine. Dincolo, peste brațul Sf. Gheorghe, la grindul Rusca, primăverile erau minunate la jocul perechilor de rațe, cînd Dunărea își revărsa viiturile în ghioluri. La manechinele de rață trăgeam cu foarte mare spor, dar nu o dată am plecat dimineața pe șoseaua uscată și seara, la întoarcere, o găseam dispărută sub o mare de apă.

Aji priviți vreodată Delta inundată, cînd acolo unde a fost un sat, nu se mai vede decît virful cîtorva sălcii mai înalte? Și ce explozie de viață se produce după această catastrofă a apelor!

Delta cheamă vînătorii la Natura renăscută. La ce ți-ar folosi raiul iluzoriu „de dincolo”, dacă nu vei mai respira aerul îmbalsămat și nu vei mai revedea Delta, în toată splendoarea ei?

Teodor NALBANT

NENEA MARCU

ȘI ÎN TOAMNA ANULUI 1971 mă găseam în Deltă, unde de mulți ani mă duc la vînat, la pescuit sau pur și simplu la drumeție și fotografiat. Era lume multă, mai mult la plimbare decît la pescuit, căci apele erau mici și tulburi și nu cădea pește mai pe nicăieri. Gazda noastră, nea Ștefan, lipsea de acasă, căci era bolnav la spital, dar soția lui, Irina, care este o gospodină neîntrecută în Deltă, ne-a primit cu brațele deschise. Un barcagiu era greu de găsit, căci fiind 15 septembrie tinerii plecaseră pe la școli, iar viile trebuiau culese. O zi m-am învîrtit pe malul Dunării, dînd la avat. Unul mare era chiar să-mi smulgă lanseta din mînă. Întorcîndu-mă spre casă cu avatul care trăgea vreo patru kilograme, trec prin fata unei căsuțe mici, curate, vopsite cu mult albastru. În prag stătea un bătrîn simpatîc, cu obrajii rumeniți de soare.

— Bună ziua, zic eu, trecînd cam fîlos cu peștele.

— Bună să fie, frumos pește.

Așa am făcut cunoștință cu nenea Marcu, care era pensionar la Piscicola, și acum se ocupa cu albinele. Așa îmi spuse că n-a fost niciodată la pescuit cu lanseta și că nici nu știa cum se prinde, cu așa scule;

eu am tot dat cu vraja, pînă ce nea Marcu îmi spuse:

— Deși am mult de lucru cu albinele, am să merg cu dv. la pescuit.

M-am întors foarte mulțumit acasă că-mi găsisem un barcagiu. Cînd a auzit Irina cine era barcagiul meu, a cam strîmbat din nas.

— Ce-i Irina, ce nu-ți place?

— Nea Marcu, nimic de zis, e om de treabă, dar e curios de felul lui. Dacă ați ști dvs...

Și Irina începe a ne depăna mie și soției, din viața aventuroasă a lui nenea Marcu. El ținuse vreo trei neveste oficiale, două muriseră, și acum se căsătorise cu a treia, era un întreg roman.

Viața aventuroasă a lui nea Marcu nu mă speria deloc, și din principiu am preferat, în viață, pe aceia despre care oamenii mai aveau ceva de spus, decît cei despre care nu era chiar nimic de spus.

A doua zi, fix la ora stabilită, lucru rar în Deltă, nea Marcu era cu barca în fața casei Irinei. Vestile luate la „botul calului”, seara la circiumă, erau proaste: se spusese că nu se prinde nimic la lingură. Așa că am pornit mai întîi la sud de brațul Su-

lina, în recunoaștere. Am dat tircol pe lacuri, canale și jepși; apa era verde și peștele nu mușca. Ne-am întors în prima zi de pescuit cu barca, fără vreo codiță de pește prins de mina noastră, dar Irina ne aștepta cu brinză de vaci și smântină proaspătă, și apoi chifteluțe de știucă — o minune. Cînd să ne sculăm de la masă, mai scoase Irina din cuptor o tavă cu plăcinte cu mere. Cu atîtea bunătăți am uitat de supărarea că n-am pescuit nimic și a doua zi am plecat spre nord, unde, foarte departe, am găsit un fel de jepși cu apă limpede, unde se prindea avat, văduviță, știucă și biban. Au fost zile de neuitat de pescuit la văduviță, cu linguri rotative mici, urmărind-o oriunde vedeam că sare. Văduviță am prins rar pînă atunci și nu prea știam ce gust are. Dar ne-am lămurit curînd că o văduviță crestată, dată prin mălai și apoi prăjită, este o delicatesă.

În Deltă, votca este cel mai bun mijloc de a rupe gheața și de a face prietenie. Nenea Marcu servea zilnic votcă de la noi, dar cu măsură, atît cît să-și facă poftă de mîncare, iar el ne aducea roșii mari, două la kilogram, puse cu grijă în paporniță de „baba” lui, care erau minunate, dar ca la toți proprietarii de albine, miere n-am gustat. Votca a rupt gheața, și în a doua zi de pescuit nenea Marcu începu a ne povesti cîte ceva din viața lui, întîmplări pline de haz, dar care nu semănau prea mult cu versiunea Irinei, dar cine știe a cui versiune era adevărată! Ne-am împrietenit repede cu nenea Marcu, căruia-i plăcea să povestească din viața lui amoroasă, dacă avea ascultători. Dar în afară de povestitor era și un barcagiu minunat. Știa să se apropie de maluri sau de nuferi pe nesimțite și să ție barca în vînt, astfel ca să pot arunca acolo unde-i arătam, tăcut, cu mina. Orice

pește agățat era o bucurie pentru nenea Marcu, parcă el l-ar fi prins și cu cît se adunau mai multe piese cu atît era el mai fericit.

Colindînd am dat peste o japșă mică, cu brădișul pînă la suprafață, așa că singura salvare era firul de 0,24, care nu m-a decepționat niciodată, și linguri foarte ușoare.

Peștele mic fusese, practic, decimat de răpitori. Din cauza brădișului, lingura trebuia aruncată și recuperată în zbor, înainte de a atinge apa.

Soția mea, care a vinat cu plăcere, nu s-a omorît după pescuit, dar în japșă amintită a ieșit din inerție și a început a arunca și ea.

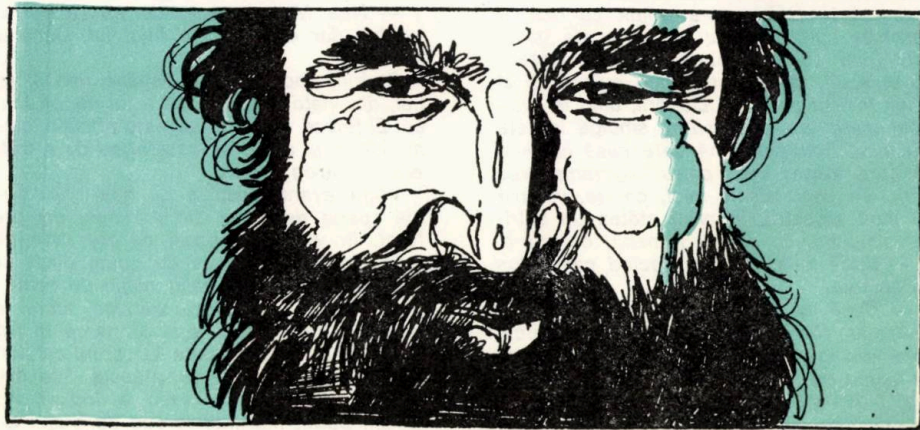
Cum făcusem destule bucăți, zic, acum e timpul să facem și ceva poze. O știucă. Lanseta soției se îndoaie, eu iau aparatul în mînă zicînd:

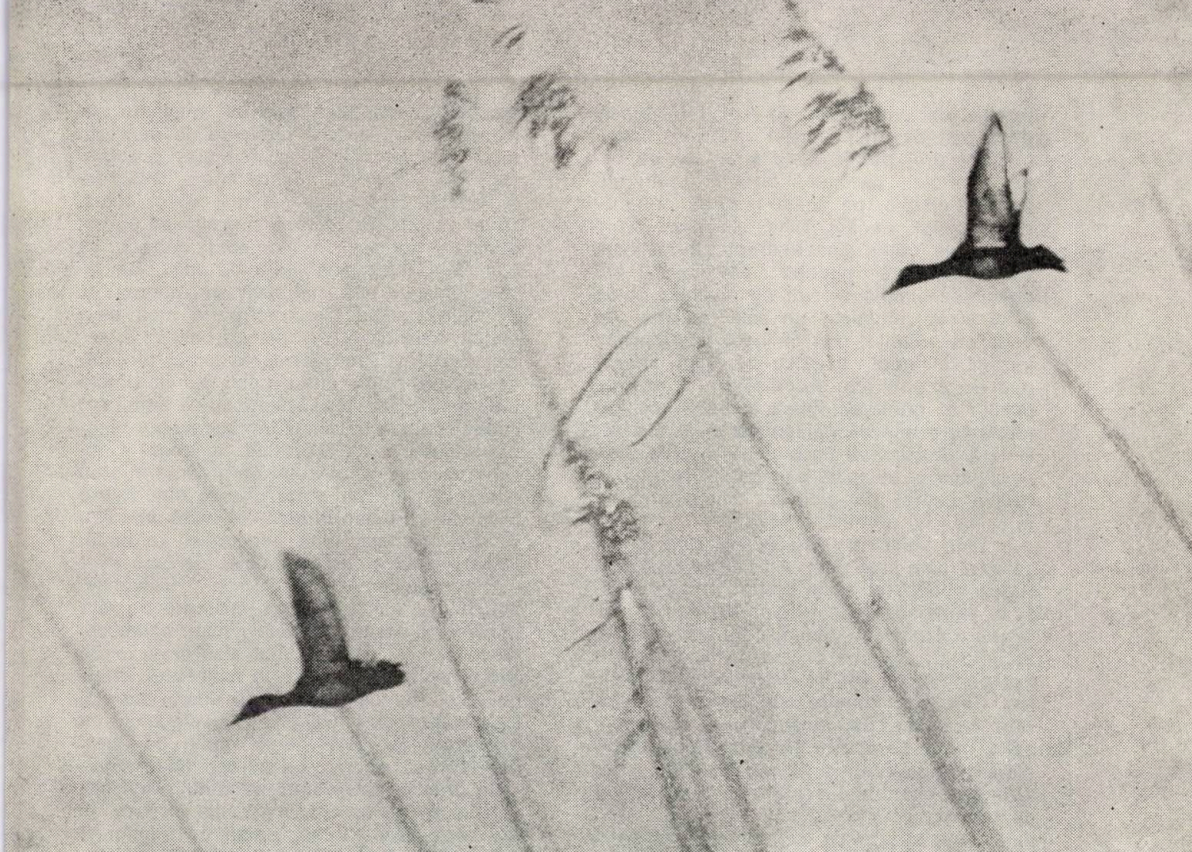
— Lăsați-o să se zbată, chiar dacă o pierdem, nu-i nimic, avem destule. Nea Marcu ajută soția să scoată știuca.

— Domnule, lăsați-vă de fotografiat, vreți să scăpăm cea mai frumoasă știucă prinsă?

Totuși nea Marcu a înțeles că și fotografiile ne interesează mult. Îi sucisem ba la dreapta, ba la stînga, să-mi fie soarele în spate, să-mi intre în cadru soția, nea Marcu, sau vreo știucă. La toate avea răbdare, iar noi am avut noroc de zile de neuitat și ca pescar, și ca fotograf (specialitatea diapozitive). Sus soare puternic, nori cumulus spectaculari, jos nuferi înfloriți, știuci și altele. De neuitat au rămas cîteva răsărituri de soare, unele în ceață — și astăzi, uitîndu-ne la ele, ne aducem aminte de acele zile de neuitat și de cel mai plăcut tovarăș de pescuit în Deltă, nea Marcu.

Ing. Nicolae CRĂSNARU

Vechile noastre prietene, rațele...

CEL MAI ULUITOR FESTIVAL pe care-l pot oferi rațele sălbatice este acel al sosirii lor la început de martie, când, deasupra cimpiei cirpită cu pete de zăpadă și ochiuri de apă, în lumina difuză a iernii care moare și a primăverii care se năpustește triumfătoare — cirdurile lor mari și mici, de toate formele, vitezele și culorile, despică înaltul cerului sau mătură grăbite pământul, cu strigăte cind răgușite, cind şuierătoare, alcătuiind, la diverse nivele, un fantastic ballet multicolor și dezordonat... Ai impresia, dacă te găsești cumva, în acel minunat moment, prin bălțile Deltei, că s-au deschis brusc barierele Nordului înghețat, și că acest șuvoi este nesfârșit. Dar freamătul și incântătoarea şuierare de aripi umple doar puține zile cușca cerului. În scurt timp

totul se liniștește : ultimul stol de „polare” dispăre la orizont, spre sud, și autohtonele noastre rațe mari trec cuminiți la cui-bărit. Și astfel se duce, vijelios și scurt, faimosul pasaj de primăvară... Timpul începe apoi să se depene tare greu pînă la arșița lui august și, mai ales, pînă la luna plină a lui septembrie — cind începe a doua mare întîlnire a anului cu rațe sălbatice : barca lunecă asemeni unei leneșe umbre pe cărările stufului, stîmbește strălucitorii rățoi cu capul verde și măcăitori care se înalță grăbiți, un fel de jucării colorate cu coada încă strălucitoare de picături de apă. Pușca își rostogolește bubuiturile deasupra bălții, rupindu-le adesea zborul și trîntindu-l, spectaculos, ca pe niște pietroaie, în mil... Am auzit însă și de un fel foarte

original de „vinătoare” de rațe, fără pușcă, după metoda unui — să-i zicem — „amator” de prin părțile Galbenilor, de pe valea Siretului, pe nume Istrătel. L-am cunoscut, cindva, pe acest Istrătel, om mărunț și vioi, necăjit, fiind încărcat cu o droaie de copii, dar e drept că nu l-am văzut niciodată „operind”. Metoda lui era pe cît de simplă pe atît de discretă și de eficaă. El „innădea” un colț ascuns de baltă cu grăunțe, coji de pepeni și pepeni întregi, și apoi, băgîndu-și capul într-un pepene scobit, cu deschizătură în dreptul ochilor și gurii, se furișă încetîșor printre rațele care mincau gălăgioase și fără grijă, și fără să observe un pepene în plus care se lăgăna și el agale pe acolo... Istrătel le trăgea ușurel de picioare, inghesuindu-le în sacoaia lui atîrnată la briu...

În mod obișnuit vinătoreala rațele se face ziua, cum s-ar zice, „cu cărțile pe față”. Rațele zboară în vîzul tuturor și parcă vesele, săgetînd cerul — iar vinătorul le așteaptă aproximativ camuflat în stuf — doar aproximativ, fiindcă cu cît camuflajul este mai perfect, cu atît tirul devine mai anevoios. Personal, nu sînt adeptul momelii cu rațe artificiale din plastic care, fixate pe baltă, imbie pe acelea din zbor să se așeze alături, deoarece, în aceste condiții, lovitură este mult mai ușoară, și deci lipsită de farmec. Și nici adeptul războiului sălbatic dresat, cu zgărdă de fosfor la git, care aduce, așa cum am văzut la unii vinători occidentali, stolul în bătaia puștii stăpînului său. Rața trebuie împușcată cîștit și la cîmp deschis. Ea are două arme sigure: vederea și viteza. Vede foarte bine și de foarte departe, căci îi poți zări cu ușurință lungul său git, veșnic mobil, răsucindu-se ca o șopîrlă în toate direcțiile și scrutînd mereu depărtările, în așa fel ca să treacă — dacă a zărit ceva suspect — (dar de unde cunoaște balistica?) doar ceva mai departe de bătaia armei, suficient adesea pentru a înșela pe neofiții care trag, cu disperare și sistematic inutil, tocmai „în virful cerului”. Un cunoscut al meu, pasionat „răzător”, pretinde că ceea ce sperie rața cu deosebire este ciudata culoare a pielii capului omenesc, culoare care nu are echivalent în natură — motiv pentru care își pune pe obraz — zice el, cu eficaă — o mască verzuie... Viteza și coeziunea micilor stoluri de sarșele sînt remarcabile: cînd în scurt monom, cînd într-un ghem strîns, le vezi mereu înnebunite de viteză (120 km la oră), și totuși aterizînd brusc, asemeni unor avioane care „apuntează” pe un portavion, la marginea stufului sau lîngă mal... Ajungi să te întrebi, mereu uluit, „cine co-

mandă” și mai ales cum se transmite comanda pentru aceste manevre de necrezut ca ansamblu, viteză, și mai ales precizie. De altfel, din cauza acestei viteze, rața este și vinatul care cade cel mai spectaculos. Lovită în plin, ea descrie o grațioasă curbă, punctată adesea, în momentul căderii, cu o mică și victorioasă jerbă de apă... Dar aceste imagini sînt mai mult ale rațelor mai de demult, cînd Dunărea purta încă de-a lungul ei salba ei de imense bălți și mlaștini. Odată cu transformarea lor în terenuri de cultură, rațele și-au mutat pur și simplu biotopul în Bărăgan, adaptîndu-se admirabil noilor condiții, ba chiar îngrășîndu-se, fiindcă au devenit, din acvatice, agricole! Consumă cu deliciu tot soiul de grăunțe și stau pe miriști sau pe arături, unde sînt foarte greu de apropiat fiindcă se mută imediat, în stol compact, cine știe unde. La baltă, oftează vinătorii cu nostalgie, ele erau mult mai accesibile... și mult mai... frumoase, fiindcă cea mai frumoasă vinătoare de rațe rămîne tot aceea din bălțile mari, acum din ce în ce mai rare, și mai ales la paza de seară. Le apucă atunci, în momentul amurgului, un fel de agitație de scurtă durată, încă neexplicată științific. Spectacolul, cu adevărat „de gală”, este demn de marii pasionați ai rațelor. Le zărești doar siluetele grăbite traversînd asfințitul încă incandescent și apoi, cînd acesta dispăre, le mai auzi doar filfiitul, odată cu vijelioasa lor apariție, asemeni unui negru fulger, țîșnind din noaptea din fața ta, spre aceeași noapte din spatele tău... Cîteodată, binevoitoarea lună plină te mai poate ajuta, destul de vag, cu strălucitorul ei galben rece. Și rațele trec mereu, în toate felurile, în stoluri, în perechi sau izolate. Puștile aruncă fulgere, ecourile lor se unesc în jurul bălții într-un fel de frenetică sarabandă sonoră — pînă ce „jocul” încetează brusc. Atunci începe, în bezna din ce în ce mai închisă, adunatul rațelor împușcate. Operația ar putea fi perfect înregistrată pe o bandă de magnetofon — deși nimeni nu s-a gîndit pînă acum la treaba asta. S-ar auzi atunci un fel de dihanie (vinătorul...) bălăcîndu-se, orbecăind și plescăind plin de năduf prin baltă, cînd mormăind, cînd emițînd diferite imprecății care cutremură cerul plin de stele indifferente — toate acestea la adresa rațelor negăsite, fie că au căzut în stuf, fie că le-a dus vîntul la marginea ochiurilor — jurîndu-se că au căzut „atitea”, dar că n-a găsit decît ceva mai puține, și cite altele... De fapt este ultima și cea mai subtilă răzbunare a rațelor împotriva celor care le-au curmat zborul...

Nicolae CRISTOVEANU

GOSPODĂRIREA APELOR

Pentru prevenirea folosirii neraționale a apelor, a procesului de poluare a acestora și pentru dezvoltarea activității de gospodărire a apelor în ansamblul său, s-a adoptat recent Legea nr. 5/1972 privind gospodărirea apelor în Republica Socialistă România.

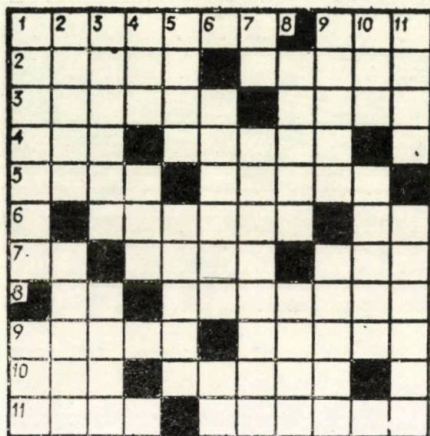
Din ampla reglementare care constituie cadrul legal necesar pentru conservarea resurselor de apă ale țării, pentru folosirea lor rațională, pentru protecția calității apelor și pentru apărarea populației și a bunurilor împotriva acțiunii distructive a apelor, amintim prevederile art. 88 alin. 2 și 3 din legea menționată, potrivit cărora constituie infracțiune pedepsibilă cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă, poluarea apelor de suprafață sau subterane, care pun în pericol sănătatea sau integritatea corporală a oamenilor, viața animalelor, producția agricolă sau industrială, ori fondul piscicol, iar în cazul în care s-au produs pagube economiei naționale sau unor persoane fizice, pedeapsa este închisoarea de la 6 luni la 3 ani, dacă faptele săvârșite nu constituie o infracțiune mai gravă.

Prin H.C.M. nr. 2496/1969 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor săvârșite în domeniul apelor, se consideră ca atare și sînt pasibile de amendă de la 50 lei la 300 lei, printre altele, și următoarele fapte :

- tăierea, distrugerea ori degradarea arborilor, pomilor, tufelor, gardurilor vii, semănăturilor perene și puietilor din albiile cursurilor de apă, lacurilor, iazurilor, heleșteielor și de pe malurile lor sau de pe diguri, baraje ori alte asemenea lucrări de apărare împotriva acțiunii distructive a apelor ;
- circulația cu vehicule, staționarea vehiculelor de orice fel pe diguri, canale sau baraje, în afară de cazul cînd acestea sînt carosabile ori trecerea se face pe locuri anume destinate în acest scop, de către cei ce au în administrare astfel de lucrări.

Se sancționează cu amendă de la 300 la 1 000 lei manevrarea de către persoane neautorizate a stăvilarelor, grătarelor, vanelor, barierelor sau altor construcții și instalații hidrotehnice, ca și dislocarea, degradarea sau deteriorarea instalațiilor hidrotehnice, reperele, bornelor sau altor însemne tehnice sau topografice așezate în albiile sau pe malurile cursurilor de apă, canalelor, lacurilor, bălților, iazurilor, pe plaja sau faleza mării, precum și în zona barajelor.

D. V. M.

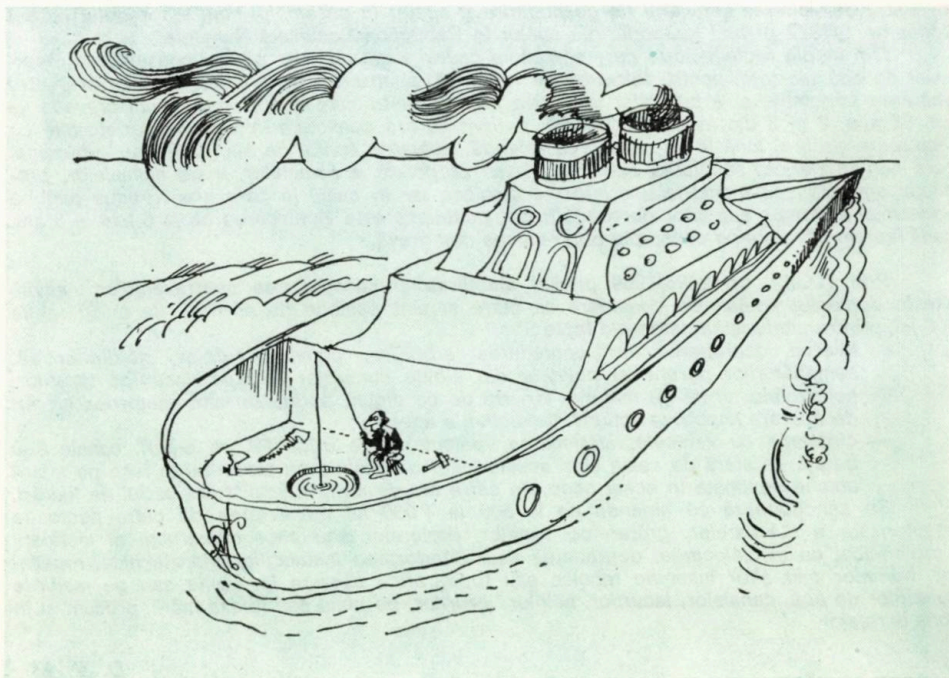
DELTA

ORIZONTAL : 1) Tacticosul pescar cu aripi. — Uscat avansat în mare. 2) Copaci de pe malul apei, nu prea înalți... — ...și alții, foarte înalți. 3) Lișițe, pescăruși, cocostirci, pelicani și alții. — Stă deasupra apei. 4) Chemare pentru păsări. — Împă-

răția stufului. 5) Înotătoare pașnice... — ...și mistreți colțoși. 6) A închide o gură. — Mese ! 7) Simion Jianu. — Din Banat pină-n Deltă. — Ca peștele ! 8) Ba Dobrogea, ba Dimbovița. — Lunganii bălților Dunării, cu pene sure. 9) Alte, „picioroange”, aducătoare de... noi născuți. — Discul soarelui sau lunii, oglindit în apă. 10) Aclamație. — Tiritoare terestre sau acvatice. 11) Mamifer domestic și sălbatic. — Pește, pasăre, mamifer sau insectă.

VERTICAL : 1) Desișul Deltei. — O împuscătură ! 2) Este... rața ! — Mamiferi cu blană prețioasă. 3) Bruneta înaripată a păpuriișului. — Chilia, Sulina sau Sfintu-Gheorghe. 4) Jumătate din Sulina ! — Partea în care e situată Delta, pe harta țării. 5) Șir de cocori — Boală a sistemului nervos. 6) Urecheații cei fricoși. — F. 7) Pepene ! — Picioroange cu cioc lat. 8) Mamifer de pe marginea apei și... iscusit pescar. — Carnivori cu ochi sticloși. 9) Pește de apă dulce, frate cu crapul. — Mediul din vecina Deltei. 10) Apos 75 la sută ! — Nu fac friguri de baltă. 11) Rozător cu coada stufoasă. — Pește răpitor, cu corpul alungit.

Nelu CARAIMAN

În deltă auzite

și la alții povestite...

ÎN LOTCĂ, la vreun adăpost așteptînd să treacă răpăiala ploii și mai cu seamă la cîna de pește, cînd limba se dezleagă cu ajutorul păhărelelor de alcool tare, oamenii deltei spun adesea povești. Transcriu ceva din cele auzite, chiar așa precum le-am creionat în carnetul de însemnări, la fața locului.

Mila 23 a fost una din așezările mai tirzii ale deltei. Și-a primit denumirea de la stîlpul milei 23, care marca pe vremuri distanța dintre Sulina și Tulcea. Mai întîi era o singură colibă de pescar, pe urmă s-au adunat oameni din tot felul de sate, că era loc bun de pescuit, cu pește mult și de soi. Atunci era grea viața pe aici, tras la bălăici pînă-ți ieșeau ochii, pe ploi și prin crîvăt. Și mai era și multă lume bolnavă de friguri că nu se stîrpite malaria, și clănțăneau oamenii din dinți, mai mureau... ce să faci? Alții, bătrînii, povesteau că ar fi locuit aici burlacii. Moș Taras Gavrilov, care a murit la vîrsta de 109 ani își amintea de ei spunînd: „eram copii, dar cum ne vedeau ne și cafteau! „Burlacii erau oameni răi și foarte înalți, care urau cu toții femeile. Cum prindeau vreuna, pe loc o și omorau. S-a săpat pe aici, la o casă și atunci s-au dezgropat oasele lor și atunci s-a văzut ce mari oameni erau burlacii. S-a găsit un fluier de la mină atîta — minile gazdei arată o lungime de un metru — și un cap cît dovleacul, de trei ori cît un cap de-al nostru...”

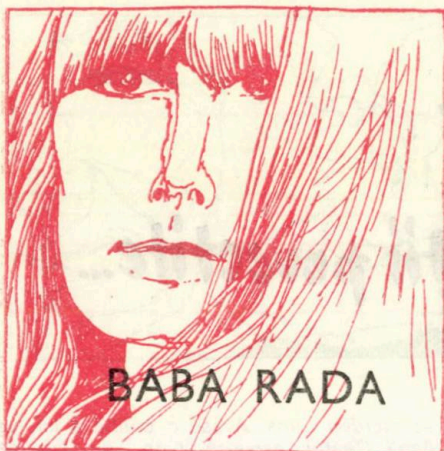
Banditul Gherasim Cocoș se aținea prin deltă, cam prin anii 1930, cu încă unul și în tovărășia nevestelor ori ce-ar fi fost ele. Jefuia pe cei bogați, mai ales proprietari de cherhanale și din ce le lua dădea la săraci. Pe Cocoș îl aproviziona, în taină, cu de toate chiar și cu muniție, un circiumar din Tulcea. Multă vreme l-au urmărit poliția și jandarmii, dar degeaba. Totdeauna i

se pierdea urma. Aveau o colibă a lor, pe lîngă Ceatal, ascunsă bine, cu intrarea mascată de un plaur plutitor. Odată prăgătindu-se ei de un chef, au pus să cînte gramofonul pe care îl aveau și în liniștea nopții muzica s-a auzit pînă departe. Armata i-a împresurat, femeile au fost ucise, dar cei doi bandiți au fugit și au reușit să ajungă la circiumar. Acesta, prefăcîndu-se că-i găzduiește, i-a împușcat pe neașteptate, în curte, fiind puse mari premii în bani pe capetele lor.

Locul ăsta din Letea se cheamă „Grădina lui Omer”. Unii îi zic și Omera. Era turc de felul lui și se spune c-ar fi fost un pădurar care păzea strașnic stejarii de aici, să nu-i taie careva. Alții povestesc că aci ar fi avut el grădină roditoare dar, după ce a pierit, ar fi năvălit peste toate și le-a îngropat nisipul ăsta mișcător al dunelor. Și se mai spune că pe locurile astea s-ar fi împotmolit pe timpuri, pe o furtună, o corabie plină de bogății și de aur. Cică ar fi săpat mulți prin nisip, căutînd comoara pierdută...

Vezi cotul mare de aici, cum o ia Dunărea Veche deodată la dreapta? Acolo, așteptînd schimbarea vîntului prielnic urcării pe apă în sus, stăteau uneori corăbiile cu pinze zile în șir. Asta pînă a nu se face sușeaua dreaptă tăiată, pe care curge Dunărea acum, canalul Sulinei. Ce s-a muncit atunci! Cîtă piatră s-a băgat în baltă, că la un loc „La piatră” i-a rămas numele... Și dincolo, pe malul girlei Răducului, era zidită cherhana mare, cu băuturi și petreceri. Era a unui grec bătrîn cu nevastă tinerică. N-a mai rămas decît o movilă sub sâlcii. A fost cu moarte de om, așa pomelesc bătrînii...

M. B.

AM REȚINUT NUMELE din primul meu drum, pe brațul Sulinei. Bătrînul „Anghel Saligny” cu zături, alături, și pufăieli, a șuierat din sirena și a tras la un țarm înalt și golaș, odată cu anunțul: „Cine debarcă la Baba-Rada?” Și cum se pronunța într-una Babarada, curiozitatea m-a îndemnat să aflu proveniența denumirii. Am tot întrebat și am primit cam același răspuns, unii o văzuseră chiar pe baba Rada, amin-tindu-și acum: „se ținea drept și umbla îmbrăcată în negru cînd venea la Crișan și noi toți copiii ne uitam la ea. A crescut 16 copii!”

Baba-Rada avea pe timpuri, între mila 18—19, casă mare, grădină întinsă cu tot felul de pomi și vie. Aici, cînd circulația pe Dunăre se făcea mult mai încet decît astăzi, multe vase din cele românești sau străine obișnuiau să ancoreze lingă mal peste noapte. Fetele Babei-Rada erau vesele și aveau pe vino-ncioace, gazda se pricepea să pregătească mîncăruri gustoase și băuturi aflai cit poftai, petrecerile rămîneau de pomină și vapoarele făceau tot mai des escale în acest loc. De fapt pe Baba-Rada nu o chema așa ci, precum susțin unii, era soția cantonierului Vidinei. I-a rămas însă porecla deoarece ieșea înaintea vaselor im-bîind mateloții să bea, cu o ulcică de vin în mînă și jucînd în răs-timp ce cînta: „baba-rada-rada”...

Am mai auzit de multe ori pomenindu-se numele ei. De cîte ori cobor aici pentru a o lua pe dig spre Mila 23, ori numai în trecere spre apropiata cabană de la Crișan, Baba-Rada prinde contur în imaginația mea. Și nu mă pot reține să nu gîndesc, de flece dată la fel: strașnică femeie trebuie să fi fost, dacă i-a rămas numele pe aceste me-leaguri!

CULINARE DIN DELTA

PICANCA

Pe plita incinsă, pe care s-a presărat prealabil sare, se pun mirlișe și bibani, fără a spinteca sau curăți de solzi peștii. După ce s-au fript de ajuns, întii pe o parte apoi pe cealaltă, li se rupe capul și se scot măruntaiele. Numai astfel carnea rămîne ze-moasă, îmbibată de sucul ei, dobîndind savoare deosebită. La masă peștele fript se jupoaie de piele, servindu-se cu mujde

TALCENICHE sau chifteluțe din știucă

Fileurile de știucă trecute prin mașina de tocat carne, se amestecă cu zarzavaturi rase, se adaugă necesarul de sare, piper, apă și untdelemn. Se frămîntă bine, după care se fac chifteluțe mărunte. Fără a se trece prin făină se prăjesc pînă la rumenire în ulei.

Deoarece gospodinele noastre se plîng adesea că le aducem numai „pești plini de oase”, mașina de tocat carne ne ajută să trecem cu bine peste aceste discuții: oasele se mărunțesc pînă ce nu le mai simțim în mîncare. Și natural că aceste chifteluțe se pot prepara și din alte soiuri de pești. Gospodina le poate servi obișnuit sau poate improviza diverse sosuri, de exemplu unul picant cu boia frecată în vin.

M.B.

○ La 27 martie 1972, guvernul britanic a decretat interzicerea importului de piei și blănuri (și a covoarelor sau cuverturilor confecționate din piei și blănuri) de tigru, leopard și panteră. Aceasta, pentru a stăvili vînarea intensivă a speciilor de mai sus, aflate pe cale de dispariție în țările de origină.

Stirc pitic (foto Z. Szombath) ►

O VÎNĂTOARE DE TIGRI ÎN DELTA BRAHMAPUTREI

SÎNT FERM CONVINS că mă pot număra printre puținii români care au avut prilejul de a lua parte la o vânătoare de tigri. Deși aceasta a rămas cu un rezultat negativ, întîmplarea merită a fi povestită, deoarece, în desfășurarea ei au existat câteva momente dramatice, demne de a fi relevate.

În anul 1965, în luna februarie, am fost trimis de statul nostru în districtul Sylhet, în Nord-Estul Deltei Brahmaputrei, pentru a expertiza câteva suprafețe mari de stufuri, destinate ca resurse de materii prime pentru o viitoare industrie de celuloză și hîrtie, bazată pe stuf, ce trebuia construită în districtul Sylhet (Pakistan).

Stufăriile erau situate pe malul unui afluent mare al fluviului Brahmaputra și, anume, pe riul Surmah, care, ca și Brahmaputra, era alimentat cu apă din masivul Himalaia. Inundațiile puternice, provocate de Muson, care ca și foen-ul din Alpi topește în luna mai, în câteva zile, zăpezile groase și ghețarii masivului Himalaia, ridică în timp de o săptămînă nivelul apelor acestui riu pînă la 12 m. Masele imense de apă de inundație au săpat în calea lor, cu timpul, o vale largă și adîncă, în mijlocul căreia curge acest riu într-o albie modestă; în luna februarie nu ne lăsa să bănuim extinderea lui pe zeci de kilometri în dreapta și stînga în timpul inundației.

În această luncă lungă și largă s-au dezvoltat, în cursul anilor, în toate locurile, unde aluviunile aduse de riu au înălțat malurile cu 6—8 m, astfel încît inundațiile nu mai puteau distruge vegetația, întinse stufării, formate dintr-un stuf special, căruia băștinașii îi spun „khagra”, amestecat cu o trestie de zahăr sălbatică și o iarbă de mlaștină înaltă, cunoscută sub denumirea de iarba elefanților. Clima caldă și solul aluvionar fertil au făcut ca aceste plante să rivalizeze între ele, depășind în multe locuri înălțimea de 6 m.

În aceste desişuri — o adevărată junglă tropicală — mişună bivoli sălbatici și porci mistreți, care atrag prin numărul lor mare pe stăpînitorul junglelor, tigru bengalez, cel mai puternic și cel mai feroce răpitor al Asiei sud-estice, care aici, în lunile septembrie (cînd se termină) și pînă în mai (cînd încep inundațiile mari) își desfășoară activitatea atotstăpîitoare.

Deși numărul tigrilor s-a împuținat foarte mult în ultima vreme, din cauza urmăririi lor prin toate mijloacele, între care turismul vînătoresc prevalează, acest colț al Pakistanului, neatins de turism, era încă bogat în asemenea animale. Cu ocazia deselor mele incursiuni în stufăriile riului Surmah, pe care le străbăteam în cizme lungi pînă la șolduri, cu două lopeți în mîini, cu care sondam terenul asupra portanței lui sau mlaștina, sau apa, dădeam deseori de urmele unor tigri, urme cîteodată mari cit suprafața unei farfurii. Odată am dat chiar peste calcușul unui tigru, între tufele dese ale unei jungle de trestie de zahăr sălbatică, aflată cam la 3 km de malul riului.

Băștinașii nu mă însoțeau în incursiunile mele prin stufării, pretextînd că n-au cizme de cauciuc, un fapt real, deoarece, nici inginerul care ne însoțea n-avea cizmă, însă cred că și din cauza unei eventuale întîlniri cu un tigru.

Eu, care îmi ziceam că tigrul, în orele de dimineață, este de regulă sătul și deci pericolul este mai mic, făceam incursiunile singur, bătînd cu lopețile în tufişurile de stuf, pentru a gonî din faţă eventualele animale sălbatice : bivoli, mistreţi, şerpi veninoşi şi poate şi un tigr. Şi, într-adevăr, în timp de o lună n-am dat ochi cu nici un animal în incursiunile mele, auzind numai cîteodată fugind cîte un bivol sau un mistreţ din calea mea, sau dînd peste urme proaspete.

Într-o zi, intrînd într-o stufărie, cu ocazia unei linii transversale pe care o făceam, pentru a vedea dacă stufăria este compactă sau este întreruptă de luminişuri, ochiuri de apă, mlaştini acoperite cu o altă vegetaţie, am văzut în faţa mea, rotînd la mică înălţime, vreo 15 vulturi hoitari. Ajungînd la locul respectiv, am ieşit într-un luminiş mlaştinos, în mijlocul căruia zăcea un imens bivol mort, pe care şi împrejurul căruia stăteau circa 20 vulturi hoitari. Unii îşi începuseră ospăţul, certîndu-se între ei pentru un măţ lung scos de unul din ei din burta umflată a bivolului. Cînd am ajuns lingă ei, la o distanţă mai mică de 10 paşi, săriră cu salturi mari la marginea stufului, sîsiînd la mine ca nişte gîscani supăraţi şi aşteptînd dispariţia mea.

Bivolul era, evident, omorît în noaptea precedentă, de un tigr. Se vedeau în pămîntul moale urmele mari ale unui tigr, săritura din spate, o lovitură cu laba în spinarea bivolului, căruia i-a rupt cîteva vertebre împreună cu pielea (parcă ar fi trecut un obuz de tun pe acolo) şi provocîndu-i moartea instantanee. Se vedeau clar urmele ospăţului — muşchii gîtului sfîşiaţi şi mincaţi, apoi organele genitale şi o parte a conţinutului abdomenului, din care începuseră să se ospăteze şi vulturii hoitari. Deşi de la atacul tigrului nu puteau să fi trecut mai mult de 6—8 ore (găsisem bivolul pe la 8,30 dimineaţa), căldura tropicală ajutase la începerea putrefacţiei şi mirosul pătrunzător de cadavru începuse să se manifeste.

Revenînd la şalupă şi povestînd inginerului întîmplarea, acesta îmi spune : „Este o ocazie bună de a vîna un tigr ; aici n-a fost semnalat încă nici un tigr şi, deci, acesta nu este înregistrat la noi. Ai putea să-l impuşti. Dacă vrei, îţi împrumut o armă şi, astăseară, să-ţi încerci norocul la pîndă, căci tigrul nu este departe de victima sa. Astăseară o va vizita din nou.”

Zis şi făcut. Revenînd spre prînz în bungalovul ocolului silvic, de unde porneam în expediţiile noastre, am mincat şi ne-am odihnit vreo două ore, pentru a trece perioada cea mai caldă a zilei. Spre ora 17, după ce am primit de la şeful ocolului un dublu express, de provenienţă engleză, fabricat pe la sfîrşitul secolului XIX, cal. 11, cu 2 cartuşe asemănătoare celor de tun antiaerian, am plecat cu şalupa la locul pîndei. Şalupa a rămas la malul riului, împreună cu inginerul, iar eu, înarmat cu tunul meu şi cu un scăunel de bucătărie luat din curtea ocolului, am pornit spre bivol. Ajuns acolo, am găsit încă vreo 25 de vulturi pe cadavru, care mincaseră peste zi toate intestinele şi o parte a conţinutului toracelui, intrînd mereu din abdomen în torace şi ieşînd afară cu capul roşu de singe şi cu cîte o bucată de plămîn. Mirosul devenise mai penetrant şi-mi arăta direcţia vîntului, unde să mă aşez. Mi-am ales vizavi de cadavru, la marginea stufului, cu vîntul în faţă, un adăpost şi m-am aşezat pe scăunel, bine ascuns, aşteptînd evenimentele. Vulturii, care la început părăsiseră cadavru, reveniră şi ospăţul macabru continuă cu dese certuri, strigăte şi bătăi, pînă aproape de apusul soarelui. Alte zgomote nu se auzeau decît mac-mac-ul unor raţe, ce zburau peste capul meu, iar tigrul meu nu se arăta, ceea ce, desigur, vulturii ar fi semnalat într-un fel oarecare. Scăunelul fiind foarte jos, îmi dădea posibilitatea să folosesc genunchii pentru sprijinirea braţelor cu arma grea şi de nenumărate ori ţinteam spre cadavru aflat la 20 m depărtare sau spre marginea opusă a tufişurilor, la 30—40 m, închipuîndu-mi silueta tigrului şi primindu-l cu un foc bine ochit. Vulturii, îndestulaţi, plecau unul cîte unul şi în curînd

am rămas singur cu cadavrul, în mijlocul junglei, pradă țințarilor și muștelor, care însă speriate de mirosul anofelidului nostru mă lăsau, mai mult sau mai puțin, în pace. Ochii și urechile mele erau extrem de atente la orice mișcare sau zgomot, însă nimic. Deodată se întunecă. La tropice, trecerea de la zi la noapte se face aproape instantaneu și ochii, obișnuiți cu lumina zilei, aproape n-au timp să se acomodeze cu întunericul. Am rămas aproape orb când s-a întunecat. Era o noapte fără lună, însă cu stele pe cer. Ceea ce era însă mai greu de suportat era ivirea unor zgomote, foșnete, țipete, oftaturi, tropăituri din toate părțile. Jungla se deșteptase la ivirea nopții. Varietate de zgomote mai îndepărtate, mai apropiate, în spate, în față, în dreapta, în stînga, făceau să mi se ridice părul măciucă. Simțeam rece pe spate și mi se strîngea gîtul. Și nu vedeam nimic! Stăteam imobilizat pe scaun, cu pușca în mină și nu-i vedeam nici măcar țeava, dară cătarea. Am fost cuprins de o frică soră cu panica. Prima dată în viața mea mi-a fost groază. Am simțit moartea în ceafă, gîndindu-mă la lovitura ce o primise bivoul de la tigrul și pe care puteam s-o capăt și eu, în orice moment, deoarece zgomote suspecte erau destule în spatele meu, în junglă. M-am ridicat brusc, am luat scaunul într-o mină și arma în cealaltă și am intrat în lumină, depărtîndu-mă de marginea junglei, unde stătusem la pîndă. Cu ochii ațintiți asupra junglei m-am orientat cam care ar fi drumul spre șalupă și, întorcîndu-mă aproape după fiecare trei-patru pași, m-am îndreptat spre malul riului. Poteca spre mal era mlăștinoasă, plină de băltoace, în care lumina stelelor se oglindea, arătîndu-mi astfel drumul, căci la 2—3 m nu vedeam nici stuful, atît de întuneric era.

Deodată, cu vîntul în față, la o curbură a potecii, mi-a venit în nări un penetrant miros de urină de pisică. Acesta este tigrul, mi-am zis. Am rămas pe loc, cu ochii ațintiți asupra locului de unde venea mirosul adus de vînt. Distanța să fi fost vreo 10—15 m. Am auzit un foșnet, am văzut, cred în închipuire, o mișcare și în ultimul stadiu al groazei am pus arma la ochi, am îndreptat-o către locul de unde venea mirosul și am apăsat pe trăgaci. Un tunet împreună cu o flacăra lungă de 3—4 m, ieșite din gura armei mele, o lovitură în falcă și una în cap, destul de puternice. Credeam că sărise tigrul peste mine, lovindu-mă în cap. Apoi a urmat o liniște completă. Mi-am revenit! Ce se întîmplase? În graba în care am pus arma la ochi, îndreptînd-o spre ținta probabilă, am uitat să las scaunul din mină, sprijinind arma cu mina stîngă, ținînd și scaunul. Reculul acestei arme pentru elefanți a făcut ca scaunul să-mi scape din mină și, cu reculul împreună, să-mi sară în cap. Fiind dintr-un lemn tare, scaunul m-a lovit destul de puternic în cap, împreună cu o lovitură în bărbie, produsă de patul armei.

Am pipăit în întuneric scaunul căzut în noroi, l-am ridicat și am plecat cu pași grați. La malul riului mă aștepta inginerul. Povestindu-i totul, mi-a confirmat că mai mult ca probabil a fost tigrul, care se pare că m-a însoțit în drumul spre șalupă, dar care nu m-a atacat probabil din cauza mirosului neobișnuit pentru el al unui european sau al anofelidului. Cînd, la cotitură, vîntul mi-a adus în nas mirosul tigrului, am tras în direcția lui, neștiind dacă l-am lovit sau nu și l-am gonit așa. Inginerul mi-a promis că a doua zi dimineața va trimite doi oameni să caute locul, pe care i l-am descris cît se poate mai exact, deoarece noi aveam a doua zi program în altă parte.

A doua zi seara am aflat că nu nimerisem tigrul, că într-adevăr s-au găsit urmele unui tigrul în zona unde am tras și chiar la marginea junglei, precum și locul, unde tigrul, după foc, a sărit în junglă.

Așa am fost la o vîntătoare de tigri...

Dr. L. RUDESCU

DIN TOATĂ LUMEA • DIN TOATĂ LUMEA

Moartea lacurilor

DUPĂ PĂREREA TUTUROR specialiștilor, poluarea lacurilor a devenit cu adevărat periculoasă. Cazul lacurilor elvețiene este destul de cunoscut. Sursă de apă a Europei occidentale, țară cu tradiție în ceea ce privește grija pentru curățenie și igienă, Elveția se socotea protejată în mod miraculos, dar iată că, în noiembrie 1967, o bună parte a apelor lacului Lemman s-au colorat brusc în roșu-singeriu. Specialiștii alarmați au diagnosticat un simptom de intoxicare a apei, datorit unei alge microscopice, care proliferă în apa poluată. În această situație, hidrobiologii au aplicat lacului Lemman un tratament de șoc, ca să nu aibă și el soarta marilor lacuri americane.

Marele lac Michigan a atins un astfel de grad de toxicitate încât îmbăierea oamenilor devine periculoasă — și s-a calculat că i-ar trebui mai mult de 500 de ani pentru a-și reface echilibrul, dacă bineînțeles ar înceta deversările care-l poluează. Urișul lac Erie a fost de asemenea invadat de o poluare care l-a condamnat la moarte. Apele de canal, deșeurile industriale și scurgerile provenind de pe solurile fertilizate cu îngrășăminte chimice spălate de ploii cu inversunare au adus cantități însemnate de fosfați și nitrați, care au făcut ca apele lacului să-și piardă pentru tot-

deauna echilibrul biologic. Toate celelalte lacuri din America de Nord sînt de asemenea poluate mai mult sau mai puțin grav.

Astfel, mai mult decît cursurile de apă, lacurile sînt amenințate cu otrăvirea. Într-un riu, nămolul este întotdeauna antrenat spre mare, datorită curentului. Mundațiile joacă rolul unei „purgații”. Acest fenomen nu există, practic, în lacuri, chiar dacă acestea sînt traversate de un curent de apă. Viteza de deplasare a apei nu este destul de rapidă, albia lor este prea adîncă pentru a putea fi atinsă de tulburare. Poluanții se acumulează pe fund și acolo rămîn... Algele încep să prolifereze. Echilibrul biologic se modifică. Lacul capătă un aspect mort. Întreaga viață acvatică este amenințată de diminuarea periodică a conținutului de oxigen. „Regenerarea” lacurilor este, evident, de dorit, dar este mult mai greu de realizat decît cea a riurilor și, în consecință, mult mai costisitoare.

Efectele poluării în mări

PRIMELE VICTIME ALE POLUĂRIILOR de suprafață, pe mări, cu produse petrolifere sau cu alte hidrocarburi sînt păsările, care au obiceiul de a se lăsa pe suprafața mării sau de a plonja pentru prinderea peștilor. Se știe că, în mod normal, apa nu poate să pătrundă în penele păsărilor, ceea ce le permite să coboare pe apă și să înoate în ape foarte reci, deoarece stratul de aer păstrat de penaj joacă rol de regulator termic și le permite să-și reia zborul. Înmuiat în petrol, penajul își pierde aceste proprietăți și pasărea moare de frig, fără să se mai poată smulge din mediul lichid. Este greu de apreciat amploarea acestor accidente care se produc uneori chiar în mijlocul mării. Englezii socotesc că, anual, circa 250.000 de păsări pier astfel în apropierea coastelor britanice. Este vorba mai ales de pinguini, pescăruși și goenlanzi. Catastrofa petrolierului Torrey Canyon a dus la distrugerea unei rezervații ornitologice, arhipelagul Sept-Iles, unde cel puțin 17 specii de păsări au avut de suferit. Întinderea dezastrului a fost facilitată de faptul că un număr însemnat de păsări au înghițit petrol.

Atunci cînd poluarea atinge un oarecare grad, în porturi de exemplu, se constată o sărăcire generală a florei, care poate merge pînă la completa dispariție a lumii

— Aruncă-l înapoi, Otto I

DIN TOATĂ LUMEA • DIN TOATĂ LUMEA

vegetale. Flora marină este amenințată pentru că pelicula uleioasă formează un ecran care împiedică oxigenarea apei.

Fauna marină este de asemenea amenințată. Pelicula de petrol micșorează oxigenarea și absoarbe lumina, distruge icrele și larvele din apele superficiale. Animalele marine pot suporta un oarecare conținut în petrol (în jur de 0,1%), cu toate că unele specii de scoici și moluște nu rezistă deloc. Dar chiar dacă nu mor, peștii și scoicile stochează produsele petroliere în grăsimile de rezervă, ceea ce le face improprii consumării de către om. Și ceva mai grav: benzopirenul din uleiurile de gresaj, dacă contaminează planctonul, apare apoi în pești.

Caracterul limitat al apelor dulci disponibile

APA DULCE a devenit materia primă critică a secolului XX. Se socotește că, în ciuda aparențelor, volumul apelor dulci este limitat pe pământ. Din volumul total al apelor terestre, 97% sunt sărate. Dar cele 3% ape dulci care rămân sînt constituite aproape în totalitate din gheața calotelor glaciare de la Poli, deci inaccesibile. Rămîn nu mai mult de 350.000 km³ de ape de suprafață, 150.000 km³ de ape subterane și 13.000 km³ de ape atmosferice greu accesibile.

Inegala repartiție pe suprafața pămîntului, neregularitatea ciclului hidrologic, concentrarea de tot mai multe ansambluri urbane și industriale, în sfîrșit necesitatea de a prezerva un debit rațional cursurilor de apă și un nivel minim apelor freatice fac în prezent critică aprovizionarea cu apă.

După „L'Homme ou la nature ?”
de Edouard Bonnefous

DE NECREZUT !

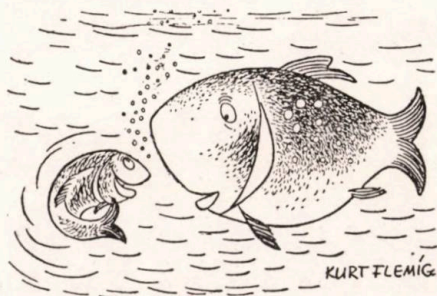
Viețuitoarele cu singe rece își reduc în-
tr-atîta funcțiile fiziologice, încît nu au ne-
voie să se hrănească timp îndelungat. Ast-

fel, reptilele pot rămîne nemișcate săptămîni întregi și pot să nu se hrănească luni întregi. O broască țestoasă de uscat poate rezista mai multe zile scufundată în apă, fără să moară, reducîndu-și la minimum funcțiile vitale. Recordul pare să-l dețină pitonii din grădinile zoologice, care, uneori, nu au mîncat timp de trei-patru luni. Dar, și mai și, o broască țestoasă, care, din „întîmplare”, n-a mîncat nimic timp de doi ani ! Dar dacă ținem seama că o broască țestoasă trăiește 300 de ani, ce însemnează pentru ea doi ani ?

PĂSĂRARIII ITALIENI TRIUMFĂ DIN NOU

În anul 1967, guvernul italian a promulgat o lege care interzicea vinarea păsărilor cîntătoare, precum și prinderea lor cu plasele sau în alt mod. Anul trecut, sub presiunea opiniei publice, această lege a fost abrogată și păsărarii italieni și-au reluat activitatea nefastă, obținînd succese similare cu cele realizate în urmă cu cîțiva ani. Într-un an au căzut victime ale păsărarilor cca 20 milioane de mici cîntăreți !

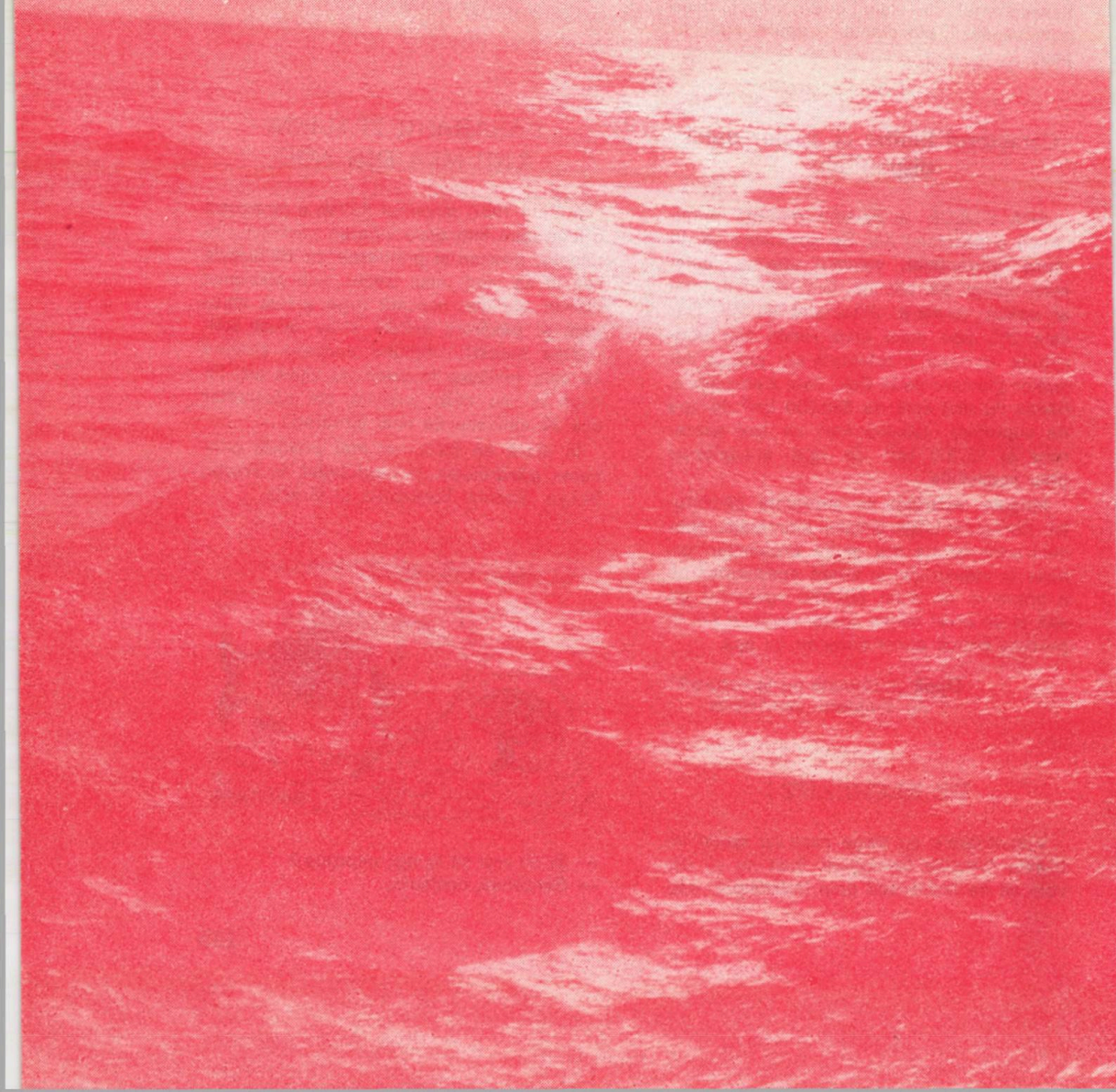
În afară de Italia, se mai practică prinderea păsărelelor, în mod legal, în Franța, Belgia, Spania, Portugalia și Grecia.

— Și ce vrei să ajungi, nepoate ?
— Sardeluță, unchiule...

DIN TOATĂ LUMEA • DIN TOATĂ LUMEA

***Considerații teoretice
asupra mării***

CRED CĂ PRINTRE CELE MAI APLAUDABILE avantaje pe care le prezintă marea e și acela că, din punct de vedere pescăresc, oricum ai lua-o, n-are decît un singur mal. S-a terminat, deci, cu plasamentul locurilor optime exact pe partea cealaltă; s-a isprăvit cu luarea apei în piept pentru a ajunge dincolo și a constata, o dată sosit, că ceea ce de pe malul opus părea o știalnă vrăjită și fără fund nu e decît o limbă de nisip oarecare, peste care apa nu trece de-un lat de palmă și de-aia n-are cum face val; s-a sfîrșit cu aruncările disperate hărăzite să ajungă în tainița de peste drum și eșuînd lamentabil în sâlcii: marea e totdeauna pe-o singură parte, așa că știi și prietenii unde să te caute, și vrăjmașii unde să te găsească. De-aia nici nu-i zice malului mării mal, ci litoral, fapt de la care începe incontestabil noblețea ei intrinsecă, pentru că una e să vînturi malul și cu totul altceva să cîtreieri litoralul.

Pe urmă, și în strînsă legătură, malul mării — slăvită fie-i caracteristica! — n-are răchită. Nu vă dați dumneavoastră seama ce poate însemna pentru un lansetist vajnic, sau chiar pentru un anchilozat de fixist cu sfoara o țiră mai lungă decît varga, să n-aibă în spate decît restul pămîntului, fără nimic agățător pe dinsul; să te poți dezlănțui elegant, din toți mușchii tăi stătuți, fără milioanele de amenințări perfide ale tufșurilor, arborilor izolați ori în grup, luncilor, zăvoaielor, curmăturilor, pădurilor, codrilor și ale tuturor celor cite s-au mai născocit pentru ca să aibă în ce să se agațe cîrligele și după ce să se răsucească struna plumbuită, în rotocoale cu atît mai multe cu cit te-ai opintit mai bărbătește cînd ai slobozit-o. E drept, uneori se poate întîmpla să ai în spate o faleză cit o obcină, în stare să țină în loc toată marea cită-i, o enormitate alcătuită din cea mai îndărătnică gresie elaborată de mama natură; dar, pe lingă un smoc de scaleți, asta e floare la ureche. Mai complicat e cu privitorii, dar dacă ai grijă să convorbești cu unul complice despre rechinii care dădeau tircoale angher taman pe locul ăsta, și o faci cu glasul cuvenit la punctul unde descrii cum a înșfăcat un astfel de sadic o familie cu cearșaf cu tot, scapi și de aceste primejdiioase obstacole posterioare și ai deplină tihnă.

Un alt lucru bun al pescuitului la mare rezidă, dacă mă pot exprima așa, în lipsuri și în omologarea lor generală. Este singurul loc de pe lume unde nu te rîde nimeni atunci cînd cutezi să te înfățișezi la ceremonia pescuiei cu bățul în mină, cu sacul în spinare, cu ciplica pe chică, dar numai c-o petică tărcată pe dinainte și pe dinapoi, abia mai putînd să-ți primească într-însa țigările. Asemenea ținută, hotărît imposibilă la baltă din pricina nedezipliților noștri țințari, cu totul insuficientă la munte în comparație cu nivelul mercurului în termometrele de pe-acolo sau chiar cu propria pielea-gîinii, devine — pe oricare alt curs de apă — nemijlocit aducătoare de batjocură obștească, ocări variat colorate și bine împănate cu referiri fiziologice ori (dacă se nimerește să fi trecut prin preajmă fata mare a unui care ține în mină o furcă sau alt obiect similar) chiar mai mulțisor, începînd cu sfîrșirea călcîielor. Ei bine, nimic din toate acestea catastrofe la mare, unde abia îmbrăcat ca oamenii ai fi caraghios și de pe altă lume și supus oprobriului public.

Toate cite le-am zis rămîn, însă, strict subiective, deși nu lipsite de importanța lor. Fundamental și de interes fără îndoială general este, în schimb, randamentul pescarului de la mare, pe lingă care orice miracol de aiurea nici nu spurcă. Noică a scos odată, dintr-un iaz furajat, trei pești mediocri la vreo șapte cîrlige, dintr-o unică trăsătură: să fie nouă ani de-atunci, să fie zece, mie mi se pare un veac, atîta mi-a împuiat capul cu isprava și-atîta l-am auzit relatînd-o, la nunta soră-si, la toate revelioanele, în fiecare pauză a felurilor noastre ședînte, ori de cite ori a avut de așteptat un autobuz sau de stat la o coadă și de fiecare dată cînd se tunde. La mare, însă, am văzut cu ochii mei (poftim: pe altul l-am văzut, ca să fie cu credință!) și zece pești la o trăsătură, la fulg de bibilică sau de gît de cocoș domestic: zece cîrlige pusese creștinul, zece pești scotea. Un cîrlig nu rămînea vacant — măcar așa, să poată spiona și veneticii alcătuirea — unde se pomenește, altunde, minunea? Ca să nu mai vorbesc despre dimensiunile cu care m-am învrednicit să dau față (bine, la firul altora, ca să nu bănuți!), dintr-acelea de care tragi și nu se mai termină, că dacă-ar fi să scoți așa ceva dintr-o submontană, negreșit că s-ar seca pe dată tot cursul. Mă bate gîndul că tocmai asta e și explicația, că marea, ținîndu-și malurile mai depărtate (nu ca Șomuzul nostru, unde nu mai are loc porcușorul să-ntoarcă, de răul țipirigului), lasă loc sălbăticiunilor să se lungească și să se lățească; și, neavînd poduri, punți, bușteni culcați sau vaduri vînturate de toți nechemății, peștele nu se mai prostește holbîndu-se toată ziua la ăștia ci-și vede de creșterea lui, cu rezultate lăudabile. Nu trebuie neglijat, desigur, nici aportul la aceasta al vapoarelor, fiindcă una îi poate pica flămîndului din căruța agentului veterinar de la Gloduroasa și cu totul altceva de pe un transatlantic. Tot de vizitatori ține și fioroșenia peștelui de la mare, care, stînd mai în sălbăticiile și mai retras, s-a preocupat

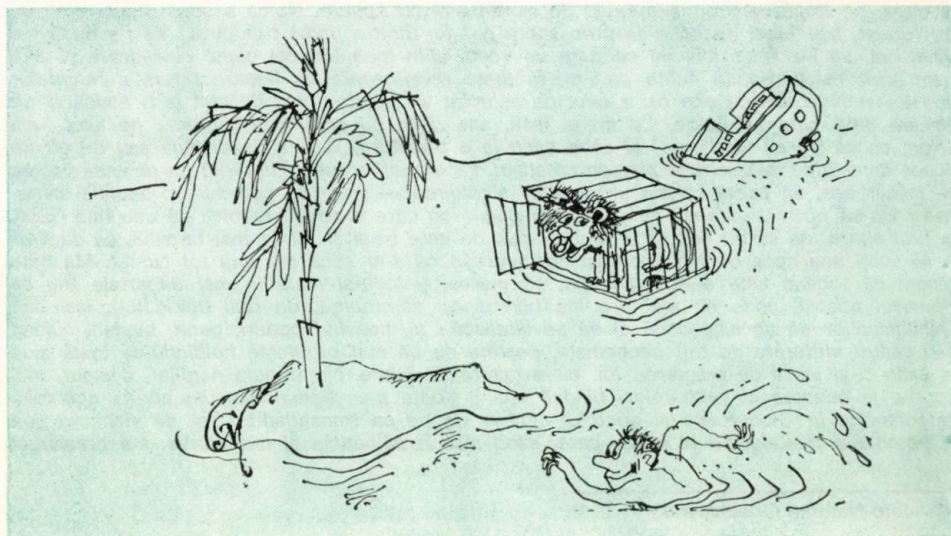
mai puțin, în cursul evoluției, de trăsăturile sale estetice; doar dacă n-au fost pe-acolo, de-a lungul veacurilor, strămoșii direcți ai unor prieteni și cunoscuți de-ai mei, fiindcă asta mi-ar întoarce teoria cu totul pe dos: peștele ciinesc aduce uluior cu unul care m-a tăiat pe mine de la primă, dragonul sau balaurul are tot ce-i trebuie spre a fi lesne confundat cu ăla care are grijă de ridicarea condiției dimineața, guvidul e la fel de holbat ca un vecin al meu când aude pe scară ciripit de toc cui, iar despre înfățișarea și caracterul scorpiei de mare ce să mai vorbesc, că nici unul dintre noi nu viețuiește singur pe lumea aceasta (pe celibatari considerându-i, bineînțeles, în afara ei).

În plus, după cum socotesc că se știe, marea e o apă sărată. Or, e fapt dovedit, sînt lucruri care se păstrează cel mai bine și mai bine în sare. N-am auzit pe nimeni zicînd-o, dar nu e exclus ca tocmai din această cauză peștii de mare să crească atît de mari: trebuie că se păstrează mai mult, și au timp. Tot sarea contribuie la răsturnarea spectaculoasă a unor concepții privind influența apei asupra mădulelor, fiindcă e singurul loc umed unde eu unul m primesc indicații să nu carecumva să mă vir, cum am năravul, cu încălțări cu tot, ci dimpotrivă. „Nu sta — mi se spune — ca momia pe dig, să sperii vilegiaturistii. Treci colo sub pietroi să te pătrundă sarea, iodul, magneziul și extractul de alge la oase, să nu ți le mai aud toată iarna scîrțîind și trosnind”. Plăcerea e nemăsurată, cum avem noi degetele de la picioare rozalii și boante, fiindcă astfel de culoare și format atrag pe dată crabii, foarte sirguincioși cînd e vorba să ciugulească din plească. Dar mai bine să nu mărturisii chiar peste tot o asemenea întîmplare, întrucît acest neam de viețuitoare devo-rează, se zice, numai impurități. Noroc că nu ține mult, fiindcă marea, bănuî c-o știți și pe asta, unifică teribil gama cromatică a adoratorilor săi, făcîndu-i negri ca dracul, după ce i-a jupuit de două-trei ori ca pe mieii destinați să devină căciuli. După intervalul clasic de bronzare, nu mai distingi nicicum care în ce relații se află cu săpunul; îi recunoști doar pe pescari, cărora le rămîne pe piept și pe burtă, în diagonală de la umăr și pînă la șold, o dungă albă, ca un semn de elită: baiera trăiștii.

De altfel, tot ceea ce ține de pescuitul în apele mării poartă în sine o atare marcă, înobilatoare mai virtos decît pe aiurea. Să ne gîndim, de-o pildă, că una e să spui „și era morun” și cu totul altceva să recunoști că „fusese bălos, dă-l dracului, bine că s-a dus”; una e să tragi alene din lulea și să-i înnebunești pe ciraci cu „eram în iolă, la Mamaia” și altceva să le amintești cum te țineai ca bărzoii pe-o buturugă, „aia de la Cotul Iepii, mîi”; ce să pui un proces verbal de contravenție încheiat la Capul Midia alături de-o înjurătură dobîndită tot pentru un cirlig în plus la Coada Țarinii, și cum să fie trăsătură de unire între nămolul de la Techirghiol și confratele său de la Glodăraie?

Și, pe deasupra tuturor acestora, înainte de a ne cufunda în melancolie și de a ofta estival, ia să băgăm noi de seamă că din mare, cînd vrăjmașul vine greu, îndoaie varga, despică valul, stîrnește invidii și speranțe cit vastitatea, se poate să scoți nu un pocilit de galoș, ci o amforă...

Ștefan STROIE

Minunății mari din lumea celor mici

UN PARIZIAN, plimbându-se prin pădurea de lângă Boudy, comună din departamentul Senei, a găsit o pereche de fluturi n specia numită bombyx, specie care n-a st semnalată decât în pădurea aceea sau cea de la Saint-Germain.

Voind să-i prindă, fluturile bărbat a zburat și s-a făcut nevăzut. Așa fiind, parizianul a plecat acasă la el, la Paris, doar cu fluturoaica pe care a închis-o între geamurile unei ferestre. A doua zi a văzut curînd pe dinafara ferestrei pe fluturile bărbat care-și găsisse perechea!

Necroforii, insecte mici, agenți predestinați ai unei igiene universale, organizată de natură, după ce își depun ouăle în miile de cadavre pe care le găsesc, pentru ca viitoarele larve să aibă ce mânca, le îngroapă. De aceea necroforii se mai numesc și gropari.

Cineva, voind să ferească de îngropare o broască pe care urmărea s-o uisce la oare, a legat-o cu o sîrmă de o buturugă.

Necroforii sosiți la fața locului s-au învîrtit pe lângă broască ce s-au învîrtit și apoi s-au apucat serios de lucru: săpînd și scoțînd pămîntul de pe dedesubt, au îngropat broasca împreună cu buturugă cu tot! Gaura săpată era adîncă de aproape o jumătate de metru.

Vorbînd despre cărăbuși, un naturalist francez spunea: „Sîntem obișnuiți să ridicăm cînd ne gîndim la această insectă fără apărare, jucărie nefericită a copiilor, cu zborul greoi, rostogolit de cel mai ușor obstacol sau aruncat de vînt încolo și încolo, încît starea lui a făcut pe drept cuvînt să se nască proverbul „buiamac ca un cărăbuș”.

Acest buiamac de cărăbuș, atît de neajutorat, a avut însă în trecutul îndepărtat o perioadă de mare glorie, ba chiar de slavă! Vechii egipteni, socotînd că el lansează raze asemănătoare cu cele pe care ni le trimite soarele, l-au sanctificat și l-au sculptat pe monumentele ridicate în cinstirea marilor eroi. Se zicea că el reprezintă virtutea războinică ferită de orice slăbiciune.

Să fi poftit atunci să omori un cărăbuș! Mai tîrziu cu vreo trei-patru mii de ani, buiamacul nostru a îngrozit și a sărăcit o lungă perioadă de timp pe agricultorii din multe părți ale Europei, devenind o adevarată plagă.

Astfel, de pildă, în anul 1688, cărăbușii au distrus toată vegetația Comitatului Gel-

way din Irlanda; în plină vară peisajul arăta ca iarna. Zgomotul mulțimii lor, dorînd frunzele de tot felul, era comparabil cu acela al ferăstraiei de pădure, iar seara zgomotul pe care îl făceau cu aripile răsună infundat dar puternic ca bătăile de tobă.

Pînă în primăvara care a urmat, bieții locuitori ai aceluia comitat, în lipsă de altceva, s-au hrănit doar cu cărăbuși fierți sau prăjiți.

Măsurile luate pe ici pe colo împotriva cărăbușilor nu prea i-au intimidat. Așa, bunăoară, fiind citați în fața tribunalului ecleziastic din Lausanne, asta prin anul 1479, deși au fost apărați, precum zicea legea, de un mare avocat din Fribourg, judecătorii respectivi, după o îndelungată deliberare, au hotărît că inculpații sînt obligați să părăsească de îndată întreg teritoriul aceluia ținut. Spre mirarea tuturor, însă, cărăbușii și-au văzut înainte de treabă.

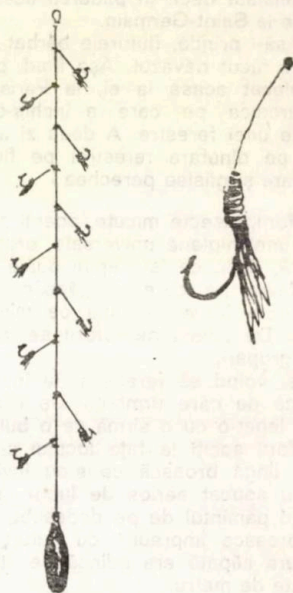
Ba încă Sfîntul Părinte de la Roma a făcut să cadă peste capul mototolilor de cărăbuși și fulgerile mai multor excomunicări! Se pare însă că nici chiar aceste cerești măsuri, cerute cu străduință de cei drept credincioși, n-au avut asupra lor nici un fel de urmări. Cînd însă, față de consternarea tuturor, s-a găsit un prefect la Sarthe care să-și dea cu părerea că singurul mijloc de a combate flagelul, ivit și prin partea locului ar fi omorîrea cu orice mijloace și fără încetare a cărăbușilor, oamenii l-au luat peste picior și, în chip de cărăbuș, i-au dat poza în „Charivari”.

N. DIACONESCU

ȚĂPARINA

LA PESCUITUL STAVRIZILOR și scrumbiilor albastre, pescarii sportivi de pe malul mării întrebuințează așa numita țăparină care are 10 cirlige. Aceste țăparine nu se găsesc în comerț, deci ele trebuie construite de însuși pescarul sportiv. Este vorba cum se construiește o țăparină. De fapt țăparina este o strună de nylon de 0,25 sau 0,30 mm. pe care sint înșirate 10 muște artificiale. Pescarii localnici întrebuințează la confecționarea muștelor fulgi de rață de preferință albi, precum și pene de bibilică. Cu acestea se confecționează musca artificială pe un cirlig nr. 8 sau 10, cu tija mai lungă. Se taie virful cam de 1—1,5 cm lungime și se fixează pe cirlig, matisind cu arnici sau mătase de culoare roșu aprins, după care legătura se întărește cu o picătură de nitrolac. Dacă se întrebuințează cirlige cu paletă, se vor lega mai întâi cirligele cu fir de 0,20 sau 0,25, lăsind lungimea firului de cca. 5 cm pină la nodul firului și numai după aceea se fixează fulgul și se mătasează. La capătul firului opus cirligului se face un ochi cu nod dublu, cu ajutorul căruia se vor fixa muștele de strună. Fixarea cirligelor de strună se face în 2 noduri; sau se fac pe strună ochiuri cu nodul dat de 3 ori pe stînga și de 3 ori pe dreapta, în care caz există posibilitatea de a schimba cirligele la nevoie, sau tăind bucla de la cirlig în așa fel încît să rămînă numai nodul dublu și pe strună se fac noduri duble prin care trece firul cirligului care este, deci, oprit de nod. Distanța la care se prind cirligele pe strună nu trebuie să fie mai mare de 12 cm. La capătul strunei se leagă un plumb rotund de 15—20 grame. Nu este bine ca plumbul să fie plat pentru că acesta va avea rol de linguriță și va răsuci firul.

Țăparina poate fi fixată la o vargă de 4,50—6,00 m, care se mișcă la stînga și la dreapta, astfel ca țăparina să onduleze în apă. Însă mult mai bine și mai practic este întrebuințarea lansetei, cu care se poate arunca țăparina la distanțe mai mari și apoi se recuperează firul cu mulineta. Astfel se va putea explora o suprafață mai mare și dacă țăparina întilnește bancul de stavrizi sau scrumbii putem avea norocul să prindem cite 5—6 sau chiar 10 bucăți deodată, ceea ce ne va produce destulă emoție pentru că fiecare pește trage în al-

tă parte și vibrațiile lansetei sint destul de tari și emoționante.

Cirligele cu pană de bibilică se intercalează între cele cu pană albă de rață.

Ing. I. DUMA

DEFINIȚII

LUP

După cum îl știți cu toții prea bine
El părul și-l schimbă, nărvul și-l ține.

IEPURE

Țintă pentru vînători
Neochită uneori.
(E o țintă mișcătoare
Și nu știți de unde sare.)

ZEBRA

Ea se poate proclama
Animal în pijama.

Gh. GROSU

Chemarea mării

IATĂ-I, LUNECIND FORȚAT barca pe nisip, într-o melodie de clepsidră, cîntecul monoton al nisipului, însoțit de geamătul cochiliilor de scoici; barca se încapățînează, dar două umbre săritoare și străvezii prin aburul matinal îi ajută, mute. Apa rece pișcă în mod particular, anesteziind înțepăturile miilor de scoici. Acum este rîndul celor doi amici să lanseze la apă alte bărci, suferinde de mirajul largului. Proaspătul pescar marin reține fugitiv un pescar ciudat prin impecabila-i îmbrăcăminte de C.F.R.-ist, care pronunță unicele cuvinte auzite în acea dimineață:

— Ți-ai luat lingurița pentru lufar?

Îl se răspunde printr-o imperceptibilă înclinare din cap, așa cum le stă bine unor oameni ai mării.

Noțiunea aceasta nouă îi dă o senzație inedită.

Lufarul, lupul mării; simte rece în palmă ondulanta ca o felie de pepene, năluca cu vechi ștate de serviciu la știucă. În rest e sumar pregătit: o montură de guvizi cu 2 ace găsite și plumb modelat cu dinții și o țaparină cu cîrlige mascate de fulgii sarselor coborîte din țării, astă primăvară. Acum, trag vîrtoș la babaici, ca să ajungă într-un loc unde marinarul susține că vor lupta din greu cu guvizii. Iată-l ca niște naufragiați cu Akșena Sciților, marea cea întunecată, acoperiți de clopotul albastru al cerului. Marea este calmă și pare prietenoasă; razele soarelui îi mîngîie pieziș. Pe fața proaspătului pescar de larg se citesc umbre de regrete. Matrozul îi ghicește gîndurile:

— Azi, guvidul nu bate la mal, se trage ca purcelul la apă mai rece, la adînc!

Celălalt îl ascultă și mărește cantitatea de plumb, lăsînd să coboare în străfunduri cele 2 cîrlige, mascate cu carne de midie. Rîmele de mare, momeală de preț, zac uitate în grădinița gazdei. El ține degetul arătător pe firul semiîntins; este trezit din reverie de o tracțiune sacadată... ghici cine vine la dejun? Trage emoționat și învîrtește de mineral bătrînei mulinete. Delta. Merge greu, apleacă virful lansetei, a auzit că sînt calcani enormi, se gîndește la nylonul de 0,28 încercat de la caras la știucă, care în loc de reformă e pus la supremul examen în apa mării.

— E guvidul sub piatră. Lasă-l liniștit că pleacă și-ți salvezi cîrligele.

Așteaptă preț de cîțiva guvizi frumoși, prinși de omul din față și scoate... un biet strunghil, guvid gălbui de nisip, aidoma celor prinși la mal, între copii și „sirene” bronzate. Din cînd în cînd, simte o clasică bătaie în sticla lansetei, urmată de invitația chinuită a vechii mulinete, cîrlind ca o fintînă cu lanț și, iată, un guvid negricios de o șchioapă.

— negraci. Omul mării, în acest timp, scoate cu „volta” cea de fir de nylon gros, cu plumb greu și 2 ace, mai repede și mai mult pește, neratînd nici o mușcătură lacomă de guvizi.

— Eu scot, mai rar ca altădată, dar numai zdraveni, „căpățînoși”. La guvizii de talie mai mare, din larg, disproporția capului este evidentă. Vroind să profite de avantajele lansetei, celălalt pescar aruncă oblic pentru găsirea unui loc mai bun. Momeala este atacată înainte de a atinge fundul mării. Recuperează și observă în cîrlig un stavrid care a preluat, din mișcarea către adînc, bucășica de scoică. Cu febrilitate, montează țaparina și începe

fansările. Este rindul lui Nazar să-l chibițeze cu oarecare gelozie. Pescarul de apă dulce realizează la fiecare aruncătură 1—2 stavrizi, apoi bancul de stavrizi dispare.

Marinarul are o tresărire, unica din ziua aceea: manevrind cu grijă firul gros alăturat de bord, folosind marginea lucioasă și cătrănită ca pe un scripete primitiv, adu la suprafață un pește greu.

Pune mina pe ciorpac! Este vorba de minciocul zdravăn cu plasă deasă, folosit în primul rind pentru prinsul garizilor. Mina nu i-a tremurat și ciorpacul neîncăpător a depins în barcă, calcanul de 2 kg, spre satisfacția experimentatului pescar, mirat și el de raretatea capturii pentru acel timp.

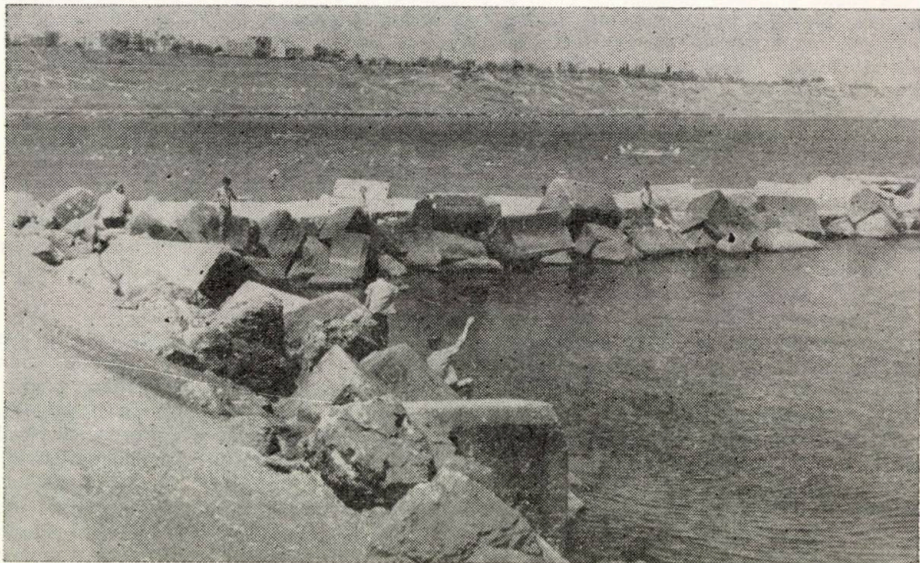
— Lansează de câteva ori! caută să-l îmbărbăteze marinarul pe vilegiaturist, care se mai gindește decît la epiderma arsă de sărutul prelung al soarelui, atenuat prea puțin de briză. La jumătatea unei recuperări, recepționează prin intermediul firului întins un viguros atac asupra momelii metalice, a cărei vibrație inutilă sporise monotonia momentelor toride. Vigurosul pește s-a agățat singur în cirligul triplu și a început să circumscrie în apa verde, numeroase volte, însoțite de cîrîitul strident al mulinetei:

— Nu-l slăbi! Firul întins!

— Îmi plesnește vârful! se lamentează pescarul, printre picăturile de sudoare a emoționantei lupte. Peștele nu dă semne de ostenire și din cauza firului subțire și uzat se dă drumul să înoate strunit, o dată și încă o dată, după care este scurtat cu grijă. Omul din față aplică cu siguranță minciocul. Iată-l întins în lotcă; lufarul de peste 1 kg o captură de preț. În febra succesului, învingătorul caută să-i desfacă ancora, cu mină avertismentului marinarului este tardiv: lufarul l-a mușcat pe pescar, pur și simplu, mai înainte ca mina lui să-l atingă. Singele înroșește o clipă apa de mare, ce vindecă oricînd răna. Hemoragia este oprită cu un pansament improvizat. Cicatricea de mai tirziu îi va aduce mult timp aminte pescarului de apă dulce de primul său lufar.

Înainte orele roșii, călitate în apa transparentă și verde, cei doi prieteni se retrag obosiți către țarm. Deasupra lor, fulgi albi pe cupola albastră îi însoțesc cu țipete stranie pescărușii. Pescarii acostează și trag greu barca pe nisip. Probabil că se vor mai întîlni peste cîteva zile ori anul viitor, și vor merge în alte locuri și mai bune, unde mișună guvizi. La orizont, un vapor trage un ultim fum din pipa sa verticală, înainte de a se ascunde de cei rămași pe litoral.

Dan GHEORGHIU

Marină separată...

foto Mircea Bichiceanu

FARURILE DE CEATĂ ȘI PASĂRILE MIGRATOARE

FARURILE MARITIME de coastă au prilejuit adesea adevărate hecatombe în rândurile vinatului migrator, mai ales în nopțile cu ceață și fără lună cind, atras de lumină, acesta se izbește de far. În 1950 cca. 15.000 de sturzi au căzut victimă numai unui singur far de pe coasta bretonă (Franța). Farurile au devenit deosebit de primejdioase odată cu progresul tehnic, deoarece vizibilitatea lor a crescut la 30—40 km, creînd astfel, pentru vinat, un adevărat lanț de cimitire pe coasta mării. În unele cazuri rațele sălbatice se abat cu cca. 100 km de la ruta lor normală, pentru a-și găsi moartea în jurul farurilor... Dar atracția luminii puternice nu este exercitată numai de faruri ci și de puternicele instalații industriale din ce în ce mai numeroase de-a lungul Europei; acestea determină chiar modificări în traseele clasice de migrare a păsărilor. Îmi amintesc, în legătură cu acest fenomen, cum, acum peste 40 de ani, întreg orașul de provincie din Moldova în care mă găseam (și de altfel foarte modest luminat) fusese foarte agitat fiindcă în noaptea respectivă de septembrie se găsiseră prepelițe amețite pe stradă... Această atracție a luminii pe care o încearcă de altfel și insectele, nu a găsit încă o explicație științifică satisfăcătoare — mai ales că anumite feluri de lumini pot respinge păsările (luminile colorate și intermitente ale unor piloni electrici au îndepărtat rațele din regiunea mlaștinoasă respectivă).

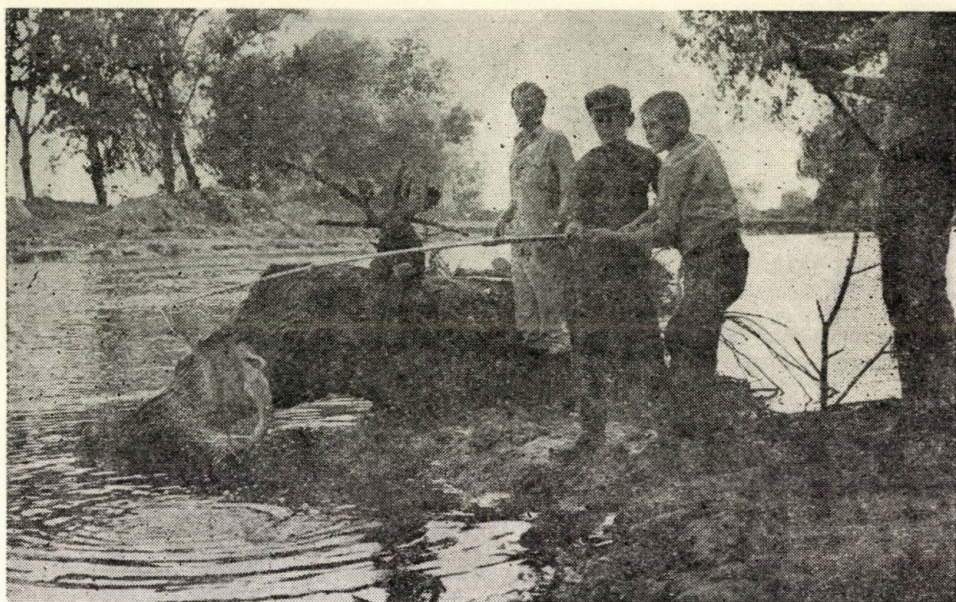
În această situație, dezastruoasă pentru vinatul de pasaj, mai multe asociații de vinătoare cit și Consiliul Superior al Vânătorii din Franța au preconizat diferite procedee de protecție (cu rezultate, de altfel, aproximative), ca: instalarea de plase pentru împiedicarea păsărilor de a se ciocni de faruri, o iluminare mai puternică în jurul acestora etc., la care se adaugă interdicția de a se vîna în jurul farurilor, unde se găsesc întotdeauna păsări amețite sau rănite... (N. C.)

foto Mircea Bichiceanu

„CAMUFLAJ“

Un iepure împușcat la o vînătoare cu gonași a fost găsit mort, întins pe corpul unui vițel, care stătea nemișcat. Cînd vînătorul a ridicat iepurele împușcat și a vrut să-l apuce de urechi și pe cel viu, acesta a tulit-o în goana mare și a dispărut în cîteva clipe. Este vorba, probabil de instinctul de conservare, iepurele socotind că cel împușcat îl camuflează destul de bine și nu a fugit din fața gonașilor.

Camping în Delta Dunării

NICIODATĂ O INVITAȚIE nu mi-a produs o mai mare bucurie ca aceea primită de la un vechi prieten al meu din Galați, care-mi propune un pescuit în Delta Dunării. Bucuria mea apare și mai explicabilă dacă ținem seama că Mircea are o barcă cu motor, un cort de două persoane, mobilă de campanie, o bucătărie bine înzestrată și pe deasupra mai este și lansetist, „năluca” ca mine.

Echipat conform îndrumărilor meticuloase (o slăbiciune ce-l caracterizează pe Mircea) din scrisoarea-invitație, într-o frumoasă zi de septembrie ne-am întâlnit la debarcaderul din Tulcea, de unde, la orele 13, am luat vaporul pentru Mahmudia.

În timp ce vaporeșul nostru trece de Ceatal, urmînd ruta Sf. Gheorghe, prietenul meu — bun cunoscător al deltei — mă pune la curent cu unele particularități ale apelor deltei și, desigur, cu situația actuală, în vederea unui pescuit la răpitori. Din vasta lui expunere, am reținut că din suprafața totală a deltei, cam 80% este acoperită, aproape tot anul, de apă. Primăvara, cînd cotele apelor Dunării sînt cele mai ridicate, stufărișul — cu excepția celui de pe plauri — este inundat, iar peștii se răspîndesc în aceste „păduri”, unde se simt în siguranță și găsesc condiții mai prielnice de trai. Cînd apele scad și stuful iese la suprafață, peștii năvălesc în ghioluri și canale. Această perioadă de timp, cam din iulie și pînă în octombrie — este cea mai indicată pentru pescuitul cu năluci, îndeosebi la știucă, iar în punctele de scurgere a apelor în Dunăre — la confluențe — la avat. Din toată suprafața deltei, stuful ocupă cam 2 800 kmp, din care peste 200 kmp de plaur. Pe aceste insule plutitoare stuful crește și pînă la 6 m înălțime; tot aici, grijulii pentru cuiburile lor, cuibăresc pelicanii. În continuare, prietenul meu îmi descrie situația apelor în ghioluri și canale, unde în acest an nivelul apelor este, ca niciodată, scăzut. În unele ghioluri și mai ales în japse, de asemeni în canale, adîncimea apei nu trece de 1 metru. În urma năvoditului intens la acest nivel de apă, brădișul în multe locuri a dispărut, iar apa este mai peste tot constant tulbure, deci, oricum, cu lingurile noastre n-avem ce face. Vom încerca totuși la Uzlina, în ghioluri și dacă o să găsim și acolo apa tulbure, atunci vom pescui în Dunăre la avat, poate vom prinde și cite un șalău bun sau vreun somn, cu atît mai bine...

Vaporul trage la debarcaderul nou construit din Mahmudia. Comuna are o industrie modernă, mecanizată, pentru exploatarea dealurilor de calcar din împrejurimi.

În cursul după amiezii am spălat barca, și am verificat echipamentul și inventarul, pentru a putea pleca de dimineață.

Dimineața, pe la orele 6, am scos întregul inventar la mal. Mircea, „căpitanul”, a instalat motorul, și a aranjat scrupulos totul în barcă. Un ultim control și pornim, fără vreo țintă precisă, în aval. Timpul este frumos, cerul senin, fără vânt. După vreo 6 km de drum ne aflăm în bucla mare. Motorul își face datoria, înaintăm cu o viteză de 16 km/oră pufuitul înfundat și monoton fiind unicul zgomot disonant, care mă scoate regulat din visare. O privire spre Mircea, el dă din cap, totul e în regulă. Malurile se prezintă variat, atractiv, cu vegetație abundentă, păduri de sălcii bătrâne, pădurici de plop tineri și înalți, pină și plantații de brazi (frumoși) am zărit pe malul drept al fluviului. Cite un pescăruș apare de undeva și se pierde în zbor razant în aval... A trecut cam o oră de la plecare, cînd Mircea se apropie de malul sting și îl urmează atent. Acostăm în dreptul unei pădurici de plop tineri. Legăm barca de un țărșuș, apoi alegem locul pentru așezarea taberei. După ce am descărcat tot inventarul din barcă, am luat o gustărică. La întrebarea mea naivă: unde vom găsi apă de băut, Mircea rîde cam ironic și cu brațele larg deschise spre Dunăre, îmi răspunde: „sper că îți va ajunge”... Nu m-am așteptat la asta, dar am tăcut. Mircea a și adus cu o găleată și-mi oferă o ceașcă cu apă. Ce să fac, îmi era tare sete, așa că am băut. Nu pot spune că apa n-a fost bună. Prietenul meu m-a asigurat că de cînd umblă el în deltă, a băut apa numai din Dunăre și din ghioluri și n-a pățit nimic. De altfel, așa procedează pescarii care cutureiera delta. Pînă la urmă l-am convins, totuși, să fierbem apa (după ce în prealabil am decantat-o). Așa este recomandat și atunci de ce n-am face-o, doar nu poate fi vorba de criză de timp în camping... După aceasta, ne-am pus la treabă.

Am curățat și nivelat bucata de pămînt în locul stabilit pentru așezarea cortului. Am întins o pinză groasă de cort drept podea și am trecut la ridicarea cortului, care pînă în cel mai mic detaliu a fost proiectat și executat de prietenul meu (ajutat de nevasta lui, pescărită lansetistă și ea). Cortul odată ridicat, l-am proptit și fixat solid în părțile laterale. A urmat mobilarea: cite un pat pliant pe arcuri, cu saltele pneumatice deasupra și o măsuță în fund, între paturi, rămînînd în partea din față cite un metru ca loc de depozitare a bagajului. Două fotolii pliante de pinză și o masă metalică tot pliantă — așezate în fața cortului — completează mobilierul. După ce am aranjat inventarul de bucătărie și vatra, campingul nostru și-a luat forma lui definitivă. Văzîndu-l în ansamblu, mai ales cortul de 2,60 x 3,00 și înalt de 2,30 m la coamă și un metru pe laturi, cu ușa, două ferestre în față și una în fund, cu obloane și geamuri din rețea de nylon contra țințarilor, eram convins că mă voi simți „ca la mama acasă”... Obosiți, ne-am întins pentru o oră pe paturile noastre. Era aproape ora 16 cînd — după ce am mîncat ceva rece — am trecut la alegerea locului definitiv pentru barcă. Am tăiat o scobitură adîncă în mal și, cu prova în ea, am legat barca solid de un copac. Apoi am tăiat scări în mal, de la platforma taberei la barcă. În fine, am montat lansetele și am cercetat apa de-a lungul malului. Nimic, nici o mișcare. Apa era cam tulbure pentru lingură. Întors — fără pește — în camping, Mircea „bucătarul” a încălzit cite o conservă de fasole cu carne de porc. Între timp eu am pregătit lampa de petrol, am adus apă proaspătă și am pus masa. Cina, ca și pofta noastră, a fost grozavă...

Spre seară, ne-am așezat confortabil în fotolii, la taifas. Cu încetul, răcoarea serii se lăsa simțită și liniștea nopții învăluia totul. Razele lunii, ce răzbeau printre plop, răspîndeau o lumină pală, neverosimilă, în jurul nostru. Deodată întregul ținut dunărean din fața noastră fu cuprins într-o calmă lumină de argint, care, sub cerul instelat, se reflecta în mii de scîlpiri pe luciul apei... Luna — fără să ne dăm seama — se ridicase peste fluviu. În tăcerea nopții, am contemplat timp îndelungat această feerie, această armonie, ce numai natura poate să o producă — subliniată parcă de susurul apei, lovindu-se de mal... Un sunet prelung al sirenei unui vapor, a pus capăt visării noastre. Din amonte au apărut lumini de reflectoare. „Un remorcher cu convoi”, spune încet Mircea. După trecerea convoiului, am intrat în cort. Trecuse, fără să ne dăm seama, miezul nopții. Și dacă numai pentru această singură noapte am venit pînă aici, a meritat osteneala din plin !

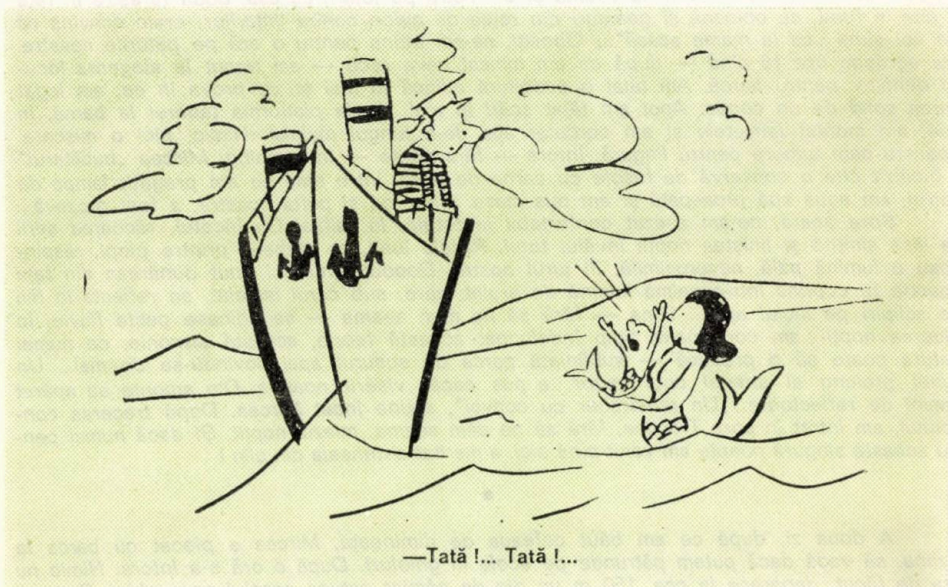
A doua zi, după ce am băut cafeaua de dimineață, Mircea a plecat cu barca la Uzlina, să vadă dacă putem pătrunde pe acolo în ghioluri. După o oră s-a întors. Nimic nu era de făcut, deoarece la cca. 150 m un dig de pămînt astupa canalul spre ghiol. Pescarii

localnici saltă lotciile lor peste dig, dar noi nu putem ridica barca noastră grea peste el. Răminea deci să căutăm avatul în Dunăre. Astfel, am sondat apa aproape de suprafață și pe fund, lângă mal și în larg. Nici-o mișcare, cu toate că apa se mai limpezise. Timpul era frumos, cald și fără vînt. Restul dimineții a trecut cu trebușoare, rînduiri și plimbări prin jur. Un singur lucru ne frămînta: se apropia ora prînzului și nu prinsesem încă nici un pește. Ne pregăteam tocmai de prînz (iar din conserve!), cînd zgomotul specific ce produce avatul cînd vinează ne făcu să lăsăm totul baltă... Cu lansetele în mină ne-am repezit la mal. Într-adevăr, chiar în apropiere, avatul — în 4—5 locuri — vîna aproape de mal. Ne-am apropiat precaut și cu cite un pișcot pe fir, am început lansările în lungul malului, din amonte și prin recuperări rapide — bine calculate — am căutat să prindem vreun atac în plin... Pînă la urmă sațeaua a făcut-o Mircea și pînă la încetarea atacurilor a mai prins încă două bucăți. Nu erau mari, cam 500—700 g, dar masa de prînz a fost salvată. Seara, sub clar de lună, am stat iar la taifas.

În zilele următoare timpul s-a încălzit bine, apa s-a limpezit și avatul vîna — tot lângă mal — regulat, de trei ori pe zi. Locurile unde urma să se producă atacurile ne erau indicate de cîțiva pescăruși postaji în lungul malului. Am prins regulat citeva bucăți de ședință, reținînd numai exemplarele mai mari. În aceste zile am dat, în crepuscul, cu năluci și la șalău. Am echipat lanseta cu fir de nylon 0,30, forfac de sîrmă cu două virtejuri (fără antirăsucitor), cu linguri rotative de tip Meps sau cu ondulate (modele lunguețe). Cu aruncări scurte și cu recuperări ca la știucă, am controlat gropile de lângă mal. Rezultatul: un singur șalău mai mare.

A sosit și ziua plecării, cînd, pe la orele 9, am ridicat cortul. După masa de prînz, am pornit înapoi la Mahmudia. Intrat în cotul mare, am remarcat un grup de pescăruși agitîndu-se în depărtare. Mircea mi-a făcut semn să pregătesc lansetele. Așa am surprins cum avajii, mai spre mijlocul Dunării, vîneau de zor. Și atunci, din barca încărcată cu echipament, din spațiul limitat pentru manevrat, am lansat cam la 40 m cite o lingură grea. Mușcăturile nu s-au lăsat așteptate. În scurt timp am prins citeva exemplare într-adevăr frumoase. Așa am putut savura și eu, din plin, mușcătura dezlănțuită a unui avat de peste 2 kg... După puțin timp spectacolul a luat sfîrșit, pescărușii s-au împrăștiat și apa s-a liniștit. Am plecat. Trecuse de ora 17 cînd am legat barca de mal, la Mahmudia.

Nicolae EMINET

Împărăția apelor...

CIND ZICI ÎMPĂRĂȚIA APELOR, fără să vrei, gândurile îți zboară la acele de neuitat peregrinări și de neuitat întâlniri vi-nătorești. Fiindcă, hotărât lucru, nimica nu poate înfrunghia mai deplin, mai desăvârșit, vrerea tagmei noastre ca împărăția apelor : aceea împletire de luciu și pământuri noi, de păduri de sălcii și întinderi de papură și stuf, cu ochiuri de ierburi veșnic proaspete și veșnic crude.

Rostuirile agriculturii intensive au mai dijmuit din numărul și cuprinsul bălților și limanurilor ; s-au mai schimbat drumurile de primăvară și de toamnă ale cohortelor de aripate călătoare ; s-au mai împuținat și rindurile stolișoarelor. Poate nu mai e cazul să ne mai gândim la zeci și zeci de rațe ori ciorchinare întregi de giște și girlițe adunate la o „ședință”. Nimeni nu poate spune însă că nu mai avem de a face cu împărăția apelor. Cei pătimiși o caută și-o îndrăgesc cu aceeași ardoare ; poate sint drumuri mai lungi și mai întortocheate de ajuns pînă către tărîmurile ei, dar, pentru cine vrea nu se află stăvile...

...Aici, în împărăția apelor, fiecare dintre noi își poate rostui, după buna poftă a inimii sale, bucuriile rivnite. Poți vîna de pe mal ori din lotcă ; poți vîna la pază ori la sărite, ba, uneori, chiar și cu goană largă ! Te poți întîlni cu nenumăratele semînții de rațe și giște. Dacă ai adunat prea mult năduf la becațe, te poți răcori cu niscaiva lișițe, mai domoale-n zbor și, ca atare, mult mai ușor de atîrnat la ciorchinar. Poți aștepta un sitar, după cum poți trage nădejdea unui cocor. Iar dacă apele sint bogate și-ți dau aripatele, apoi nici stuful, papura, pădurile de sălcii și tăpșanele cu ierburi și finături nu-s mai prejos, dîndu-ți iepuri și vulpi, hermeline și mistreți, iar malurile — vidre. Pușcă vrednică să fii...

Și apoi, nicăieri în altă parte, crugul vremii nu ți se-nfățișează cu atîtea și atîtea frumuseți. Iarna, în strînsimea gheții și omăturilor, împărăția apelor e atît de tihnită încît pășești cu sfială în scotocirile tale ; sălciile au toate coroane de pietre scumpe iar malurile dantelării meșteșugite bătute în nestemate. Primăvara e o zburcîre de viață, încît vezi stuful cum crește ; flori de toate felurile și culorile răsar de pe o zi pe alta și fiecare ram îți oferă podoabele sale. Vara aduce cu sine bogăția roadelor și-ncruntarea culorilor ; verdele bate întîi în negru, apoi se-ntoarce către roș-singe-

riu ; dacă s-au tras la adîncuri nuferii, apoi au ieșit la lumină alte flori. Toamna își trece, rînd pe rînd, meșterii ruginiului în-vestmîntînd firea în cea din urmă haină de sărbătoare. Și-ntotdeauna, răsăriturile și apusurile de soare, ca și ivirea lunii, dau jurului scăpărări, luciri și jocuri de raze nicăieri altundeva întîlnite.

...Malul apei face aici nenumărate coturi, dantelările uriașe de lut, frămîntată și muncită de veacuri vechi de plămădeala fără de hodină a apei cu pămîntul ; ici mușcînd din tîrm, dincolo adăugînd tîrmului, apa zidește într-una ; se nasc din asemenea frămîntări, flori de lut, plauri, insule mihoase și clipoceli domoale. Apa spală deopotrivă trupul sălciilor și perdeluiește zimțuri de stuf și papură.

În stuful și-n sălcile malurilor toamna își aninase odăjdiele ruginii vîrsînd tipsii întregi de aramă clocotită. Ici-colo, lăstari verzi de papură încă se mai ridicau semeț înfruntînd puterea toamnei. Iar soarele învăluia totul într-un luciu auriu dînd apelor neasemuite podoabe.

Izvorînd parcă din toate cele patru părți ale zării rotunde, stoluri — mai mari ori mai mici — de felurite semînții de rațe — și din cele mari, și din cele mici

și năvalnice aidoma nălucilor — forfoteau în zbor de unghiuri; se-ncrucișau, se goneau, se pierdeau ca să se ivească iarăși, plescând cînd ici, cînd colo, pe cite un ochi de apă. Le țineau isonul, cîrduirile de giște și de girlițe; gîgiitul larmei lor se amesteca cu tunetul buhaiului de baltă. Becăține sprînjare, pescăruși de toate felurile, țigănuși, stîrci se-nvîrtoșau și ei în această forfotă. Din cînd în cînd, găinușe firave de baltă și liște — țigănci guralive — se ridicau și ele deasupra apelor cercînd un zbor anevoios, ajutat de lipăitul picioarelor prin talazurile apei. Speriate de cine știe ce, se-nfundau în adîncurile malurilor de papură și stuf, de unde se chemau unele pe altele ca și cum ar fi avut să-și spună cine știe ce însemnate vești.

Pușca bubuia scurt, uneori cu prelungirea celui de al doilea foc. Ochii căutau cînd stolurile care se duceau parcă mai năvalnic,

foto Al. Satmari

cînd locul unde picase dobinda plumbilor. Cînd soarele s-a ridicat pe de-a-ntregul din ape, liniștea s-a așternut ca o hlamidă grea peste tot și peste toate. Atunci am scos lotca din ascunzătoarea sălciilor și a stufului și-am prins a cerceta-dobînda.

* * *

...Sub răcoarea nopții, în pala lunii, răsuful apelor Timișului aburea trăgînd o brazdă argintie de ceață umblătoare.

Toamna începuse și se sfîrșise cu secetă; cerul era alburii și zările se scăldau în ceață; unduiiau lin funigiei într-o tihnă blindă; soarele, plecîndu-se pe luciul apei, se pregătea să treacă pe celălalt tărîm; acum mai zăboveau lumini doar deasupra creștetelor sălciilor și ale stufurilor.

Se afla aici un vad, o trecătoare de vidre. Lunca de sălcii și de plopi, făcînd zid neclintit la malul apei, o ascundea, iar umbrele stufurilor o fereau și mai mult.

Nu mult după descălecarea amurgului, cînd umbrele au prins să se-ngîne, a ieșit și luna; aburii răsăritului ei au pospăit totul în argintiu și-au dat firii aripi de fantasme.

Stau și aștept.

Lumina lunii face minuni pe ape. Sclipsesc puzderie de oglinzi și curg sfîrîmături de argint viu. Potirele călătoare ale nufierilor adună stropii de apă vie ale văurelelor.

Pînă și frunzele ruginii ale sălciilor au scăpărări întrînsele. Luna s-a tăiat în ascuțișul unei săbii de trestie și acum varsă potop de aramă.

Peste tot o liniște neclintită.

Dintr-un pozmoc de pipirig a ieșit la iveală o rață; apoi alta. Au înotat așa, în voia valurilor, apoi s-au adunat aripă lingă aripă, mai către mijlocul apelor. Picoteau, cînd dintr-o dată, au înălțat ciocurile; da, în clipocitul valurilor am simțit și eu ceva deosebit.

Rupîndu-se din ape, pe nisipul malului, a ieșit la iveală trupul îndesat și negru al vidrei. S-a scuturat încetîșor, a înălțat capul, adulmecînd jurul.

Am înțeles că acele citeva clipe aveau să însemne tot folosul pîndei mele de o seară întreagă. Am tras repezit cele două focuri. Am încărcat grăbit, gata de orice. Dar nu mai era nevoie. Vidra mea — căci a mea rămăsese — se afla întinsă pe mal cu botul aproape de undele Timișului, în care nu mai avea să se-ntoarcă niciodată.

Eugen JIANU

FOAMEA LA ANIMALE

FOAMEA, SENZAȚIA NEVOII de a minca, este cel mai puternic instinct, determinând animalele infometate să reacționeze violent și să se agite continuu, până găsesc hrană.

Animalele rezistă în mod diferit la foame, în funcție de specie, sex, vîrstă, anotimp etc.

Fără un antrenament special, omul rezistă 17—26 zile fără hrană și fără apă, în condițiile unui repaus absolut. Excepție fac fahirii și yoghinii, care pot rezista mai mult de trei luni fără hrană. Naufragiații au, la infometare, o rezistență foarte redusă, datorită stării psihice în care se află.

Dintre animalele superioare, calul poate trăi 25 de zile fără hrană, avînd însă apă la discreție. Pisica rezistă la infometare 20—30 de zile tot cu condiția să aibă apă, iar cîinele, în aceleași condiții, poate trăi 35—40 de zile.

Fără hrană, șobolanul moare după 2—3 zile, cobaiul după 6 zile, iepurele după 15 zile, porcul după 12 zile, iar cîrțița după un an.

Rezistența păsărilor la infometare este mai mare la cele răpitoare: șoimii două sau trei săptămîni, vulturii 40 de zile etc. Vrabia nu depășește două zile de infometare, turturica trei zile, porumbelul 11 zile, găina 14 zile, rața 15 zile etc.

Poetul crîngului

A fugit mierloiul în negrul zăvoi,
Mai singur în seară... mai îndepărtat...
Tristețea s-o spună galbenelor foi,
Sub picurul ploii, tot mai miresmat.

Iar aburul cu luna ce răsare,
Și riul ce sclipește în tăcere,
Îi cresc durerea în galeșa serbare,
Dintre pămînt și ceru-n priveghere.

Deasupra... peste creanga întunecată,
Cîntă parfumul verilor fugare,
Și inima îi doare și e beată...
Dar visul lui îl saltă peste zare...

Mihai MOȘANDREI

Animalele inferioare sînt mai bine adaptate la regimul de infometare, ca de exemplu: rechinul 112 zile, lipitoarea — peste 500 zile, șopîrla — 2 ani etc.

Rezistența la infometare a unor insecte este și mai mare: păianjenul 17 luni, iar ploșnița bate toate recordurile: trăiește 6 ani fără a se hrăni.

Cîteva documente privind istoria negoțului cu pește, sec. XVII — XVIII în Țările Române

PESCUITUL MAI CONSTITUIA încă în sec. XVIII o ramură importantă a producției din Țările Române. Multe țări vecine, printre care Galiția și Ungaria, importau o mare cantitate de pește sărat sau afumat. Cea mai mare parte se scotea din apele și bălțile Dunării, dar era pescuit și în riuri și în heleșteiele de dincolo de munți, în Transilvania. După un călător italian, Del Chiaro (vezi: *Storia delle moderne rivoluzioni della Valachia*, Ed. N. Iorga, București, 1914) nu era gospodărie boierească să nu aibă un heleșteu. Sint laudate de asemenea dimensiunile unor specii, ca morunul și cega, gustul delicat al unor pești

Neguțător din Țara Românească (sec. XVIII)

din riurile de munte, în special al păstrăvului.¹⁾

Mulțumiri pentru „păstrăvii cu care l-a cercetat” trimite și Constantin Brîncoveanu, domnul Țării Românești, în 1698, octombrie 27, judeului Brașovului Hanăș Mancăș, într-un document²⁾ păstrat la Arhivele Statului din Brașov, care atestă bunele relații comerciale ale Țării Românești cu Transilvania.

Alte documente de la Brașov atestă schimburile comerciale cu pește ale Brașovului și cu orașe din Moldova, Galați sau Tecuci: „1775, decembrie 11, Tecuci, Nicola mare căpitan, către jupin Pavli” anunță că a trimis spre vânzare 14 000 ocă de pește sărat. Îl roagă să stea de față la vânzare, pentru care să-și ia și „negustoresc procent”. Dacă vrea și la anul viitor să-i facă știre și el îi trimite „marfe curate”³⁾. Un document din 1796, 30 iunie, din care aflăm că Ioan Comănescu, Drăgici Coroian și alții atestă marfa cu care „s-a încărcat la Galați Niță Moș pentru a o aduce la mina lui Teodor Moș la Brașov: pește... icre...”⁴⁾.

Date interesante despre comerțul cu pește aflăm din documentele referitoare la tovărășiile de negoț cu diferite produse, printre care, de cele mai multe ori, peștele este pe primul loc. Astfel un document din 1782, 20 februarie, Brașov, „Însemnare de banii dați și primiți de Ioan Șohanul dela Radu Ciuri cu care avea tovărășie cu negoț de pește, lină, pinzeturi în orașele Reghin, Cetatea de Baltă, Bistrița, Sighișoara și Mediaș”. Ioan Șohanul cere lichidarea socotelilor la 23 martie 1783⁵⁾.

Aceste tovărășii se făceau nu numai între negustori din același oraș, dar găsim chiar o asemenea tovărășie între brașoveni și moldoveni. Astfel, documentul din 22 februarie 1795, Focșani, atestă tovărășia între Georgi Șerban din Focșani și Tudor Ivan și Dumitru Moisi din Brașov. Georgi Șerban comunică celor din Brașov primirea mărfii și scrisorii în care îi cer răspuns și-i aduc multe ocări și „imputăciuni”. Arată că el a scris mereu, în schimb nu a primit de la ei nici o scrisoare, mai ales cît timp a fost la București. Îi anunță că vînzările sînt slabe căci oamenii nu mai caută bani mărunți, iar pește nu poate să cumpe-re „căci Dunărea e tare îngustă”⁶⁾.

Pe Todor Ivan îl aflăm în relații cu un alt focșănean, Sava, pe care îl înștiințează „că

a numărat peștele și sint lipsă 5 de cum au scris de la Focșani...“ 7). Iar Dumitru Moisi din Brașov este pomenit în alte schimburi cu Radu Minzu, tot din Focșani : „anul 1798, Însemnarea lui Dumitru Moisi despre socoteala peștelui în comerțul cu Radu Minzu, 73 tone pește s-au trimis la Ardeal, 1 tonă morun, 8 legături de pește nepus în tone“ 8). Un alt document, „Însemnare făcută de Dima Zamfir despre pretenția sa asupra lui Ioan Duvlia (cărăuș) de la Zărnești, care l-a păgubit la marfa dusă la tirgul Aiudului, cind l-a zăbovit pe drum și a avut pagubă la 8 tone de pește“ 9) relevă și unele greutăți întâmpinate în efectuarea acestui negoț.

Din alte documente, aflate în același fond, reies date în legătură cu prețul peștelui; ieftinătatea peștelui pe piață surpindea pe unii călători străini în Țările Române, care erau în același timp uluiți și de diferența frapantă a prețurilor dintre centrele de pescuit și locurile de desfacere. Astfel, pe la 1790, consulul Austriei a propus chiar cabinetului de la Viena să constituie o societate comercială austriacă, care să cumpere peștele în bălțile Dunării. Negustorii austrieci ar fi putut să-l achiziționeze cu jumătate de preț și ar fi cîștigat dublu. Iată câteva documente din care reies prețuri ale peștelui între 1778—1792. „1778, Brașov. Dumitru Lazăr scrie fratelui său Pavel Ioan Lazăr. A ținut în norocul său un car de pește (10 ufl) (florinți-monedă ungurească) dacă vine Dumitru Fuste, să-i dea 100 oca (unitate de măsură pentru greutate, variind după regiuni între 1260—1291 grame. Tc. okka) pește, suta de oca vine 28 florinți“ 10). „1784, mai 24, Brașov — Necula Voina și Gheorghe Soinovici, scriu lui chir Petcu Corbu, privitor la peștele ce le-au vîndut în suma de fl. ungurești 180 cu termen de plată la tirgul Vinului...“ 11); „1792, iulie 12, Mărturia lui Ianoș Monar și Tudor Frunză dată lui Ion Voina pentru prețul la care s-a vîndut mo-

runul astă toamnă. Mărturisesc cu suferințele lor că s-a vîndut“ cu funtu (măsură de greutate egală cu aproximativ 0,5 kg : Germ. pfund) 42 de bani și cu ocaa bani 80.“ 12).

În sfîrșit, un document interesant legat de unele înlesniri făcute celor care se ocupau cu pescuitul sau vînatul, — scutiri de taxe, taxe care erau foarte mari și uneori depășeau chiar cantitatea de pește de care dispuneau cei vizați. „1784, august 19, Zărnești, Birăul (Primar, — la sat —; Magh. biro) Bratu Pișcu dă jalbă către Cînstitul Magistrat al Brașovului, prin care cere scutire de taxă pentru vreo cițiva pescari și pușcași, pentru a putea aduce pescuitul și vînatul la „măria voasztre“. Atunci cînd li se va porunci“ 13).

Am încercat să facem cunoscută prin aceste cîteva documente importanța acestui negoț de pește, care a constituit secole de-a rîndul o ramură aparte a relațiilor comerciale între cele trei țări române sau ale acestora cu țări străine.

Lizica POPOIU

NOTE

1. Unele informații au fost extrase din Istoria României, Ed. Acad. R.S.R. Buc. 1964, vol. III, p. 46, 669.
2. Arh. St. Brașov, Stenner I/nr. 367.
3. Acte judecătorești, nr. 14/1778.
4. Idem, nr. 241/1796.
5. Idem, nr. 17/1783.
6. Actele Magistratului, nr. 1335/1810, p. 100—104.
7. Idem, nr. 1335/1810.
8. Acte judecătorești nr. 177/1798.
9. Actele Magistratului nr. 1239/1798.
10. Actele judecătorești, nr. 2/1798.
11. Actele Magistratului nr. 3175/1787 anexa 1.
12. Acte judecătorești nr. 163/1792.
13. Actele Magistratului, nr. 1927/1784.

SENZAȚII TARI ! La Roma, în acest an, a survenit moda de a se introduce animale sălbatice... în salonul de bal ! Ziarele publică două senzații de carnaval în acest gen. La balul costumat, organizat în palatul prințului Sforza, prințesa Borghesa a intrat într-o trăsură trasă de un leu, un tigru și un leopard. La început, animalele erau liniștite, dar, în curînd, zgomotul și luminile începură să le neliniștească. În salon s-a produs o panică teribilă, mușafirii se aruncară spre ieșire, dar în cele din urmă s-a reușit să se liniștească fiarele și să fie duse în cuștile lor. Apoi petrecerea a fost continuată, parcă nimic nu s-a întîmplat.

LA BALUL ORGANIZAT de „Skating Club“ în saloanele hotelului „Excelsior“, a apărut prințesa de origine poloneză Elzbieta Radziwiowna într-o trăsură trasă de un poney englez. Prințesa ținea de lanț un leu tînăr și o panteră. Lingă trăsura ei înainta, cu un revolver în mînă și cu un pumnal atîrnat la șold — dresorul animalelor, pentru ca în caz de nevoie să domolească fiarele.

ZBORUL DE NOAPTE AL PĂSĂRILOR

PĂSĂRILE DISPUN de o vedere foarte bună și de o memorie vizuală dezvoltată, care le permite să recunoască reperele observate în timpul zborului. Își cunosc bine arealul de viață, zonele de cuibărit, drumurile de migrare și locurile de popas. Ele pot recunoaște și regăsi, datorită memoriei vizuale, repere topografice: riuri, lacuri, munți etc., repere economice: centre industriale, culturi, plantații, păduri etc., repere climatice sau meteorologice: curenți atmosferici, vânturi, zone cu ploi și umiditate mare etc. și chiar repere astronomice, cosmice: radiații, cimpuri magnetice.

Zborul în timpul zilei și al perioadelor senine e simplu. Pe ceață sau ploi, zborurile devin sporadice și încetinite din cauza dificultăților de orientare.

Zborurile de noapte depind și ele de condiții atmosferice, de temperatură, de regimul vinturilor și de luminozitate.

Dar să ne gândim la lebede, care zboară ziua, dar cu un zbor planat, pe care nu-l efectuează decât atunci când curenții tereștri ascendenți, absolut necesari zborului lor, sînt în plină acțiune. Între păsările mari există însă și unele care zboară atît ziua, cît și în timpul nopții, cum ar fi cocorii.

După unele cercetări mai recente se pare că luna nu ar avea nici o influență asupra zborului sau migrațiilor de noapte.

Radiațiile infraroșii, abundente în timpul nopții, se pare că ar favoriza orientarea mai multor specii cu sensibilitate sporită

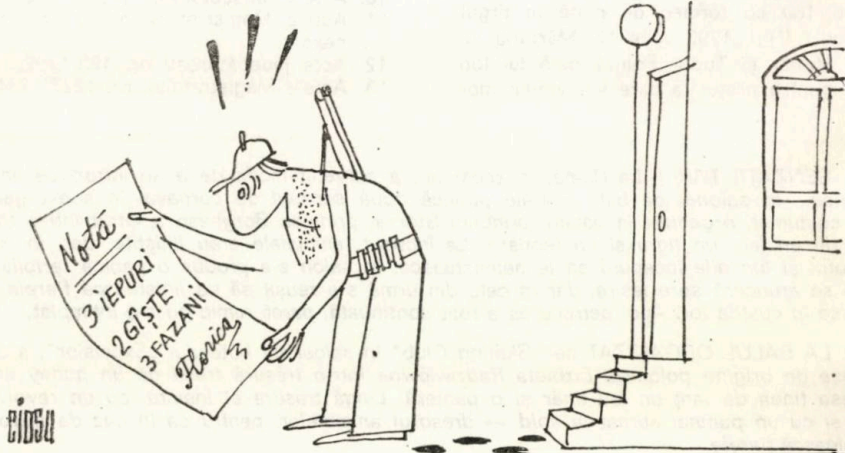
față de aceste raze. Un savant francez susține că nimic nu e dovedit în susținerea acestei teorii și că și omul, care nu e nictalop, se orientează și el bine noaptea după repere geografice ca riuri sau munți care se văd, după constelații sau, mai recent, după luminile pe care le emană marile orașe.

Se zice că păsările sînt sensibile la fenomene pe care noi nu sîntem capabili să le percepem prin simțurile noastre, nici să le analizăm prin intuiție sau percepție. De adăugat la aceasta că fiziologia exactă a organelor de simț la păsări (mai ales cu privire la auz) ne este puțin cunoscută.

Orientarea păsărilor noaptea rămîne o problemă încă nelămurită pentru omul care se bazează pe date științifice și nu vrea să accepte diferitele legende și povești ale unor observatori subiectivi, care nu fac decît să complice mai rău lucrurile.

Cercetarea științifică, prin mijloacele ei, care ne-a dat în ultimul timp rezultate atît de nebanuite, va ajunge desigur într-o zi să cunoască unele din aceste secrete care zac poate printre date care n-au fost încă fișate, și va da de ecuațiile prin care vom putea avea cunoștințe asupra zborurilor de noapte, făcînd puțină lumină în această problemă, pe cît de necunoscută, pe atît de pasionantă...

M. TELEGUȚ

Doi sitari crescûți cu 400 grame de rîme pe zi

UN VINĂTOR ELVEJIAN POVEȘTEȘTE :

Ce poți face cu patru ouă de sitar părăsite ?

Era 20 aprilie. Un prieten m-a dus într-o pădurice deasă de arini și plopi. Acolo mi-a arătat un cuib cu patru ouă. Erau reci. Sitarul, deranjat de lucrătorii care construiau un drum în apropiere le părăsise chiar în dimineața aceea.

Fără să mai pierd timpul, le-am pus ușor în buzunare și m-am grăbit să ajung la un vecin mare crescător de păsări. Nu m-am liniștit decât cînd am văzut cele patru ouă de sitar puse într-o clocitoare, printre banele ouă de găină.

Nu auzisem niciodată despre cuibăritul sitarului în regiunea noastră. Oare condițiile atmosferice rele din primăvară „convinseseră” cițiva sitari să cuibărească la noi ? Oricum ar fi fost, speram să văd ieșind din acele ouă pui de sitar, cu atît mai mult cu cît avicultorul dădea din cap cu un aer îndoielnic de cîte ori treceam pe la el ca să aflu nouătăți.

„Treia au ieșit !” — atît mi-a spus avicultorul la telefon. Am alergat la el și acolo, plin de bucurie, am văzut trei sitărași care se bălăbăneau și piuiau printre puii dolo-fani de Orpington.

După sfatul avicultorului am mai lăsat puii în clocitoare încă 24 de ore. Între timp, chiar dacă n-aveam nici o speranță să-i mențin în viață, le-am preparat un „mini-habitat” : un capac mare de cratiță, pe care am presărat pămînt acoperit cu frunze uscate, o farfurioară pentru apă și o lampă cu filament de cărbune, care să mențină o temperatură constantă de 37 grade. La 24 aprilie am adus puii de sitar la mine și i-am instalat provizoriu în baie. Vedeam cu emoție că le merge bine. Erau acoperiți cu fulgi gălbui pătați cu brun și aveau ciocul lung cam de un centimetru. Țineau ochii închiși și ghearele strînse. Se mișcau stîngaci.

Cu ajutorul soției mele, i-am hrănit forțat : le puneam în cioc rîme mici și ei reușeau, după cîteva mișcări ale limbii, să le înghită.

În noaptea următoare puilul cel mai puțin vioid muri. Să fi fost începutul sfîrșitului ? Nu, a doua zi ceilalți doi, flămînzi, n-au mai avut nevoie să fie hrăniți cu forță. Se apropiu de penseta cu brațe lungi cu care prindeam rîma (alegerea acestui instrument

care semăna cu ciocul mamei n-a fost făcută la întîmplare), prinzînd rîma vie și înghițînd-o cu destulă abilitate.

În a patra zi mergeau normal, sprijinindu-se pe gheare. Deschideau ciocul chiar dacă în virful pensetei nu era nici o rîmă. Fiecare pui minca în medie două rîme pe oră, ziua și noaptea. Am fost obligat să mă scol noaptea cel puțin o dată la două ore. Cînd erau flămînzi (și erau aproape tot timpul !) piuiu fără încetare pînă ce mă trezeau din somn.

Sitărașii mei aveau o tehnică specială pentru a se hrăni : apucau rîma de la jumătate, perpendicular pe cioc — apoi, printr-o vie mișcare a capului, o așezau de-a lungul și o înghițeau. Cînd se săturau beau apă și se așezau într-un colț, ridicînd ciocul în sus sau întorcîndu-și capul cu 180 de grade, proptindu-și ciocul pe spate.

La 29 aprilie greutatea lor depășea 50 de grame și rația de rîme crescuse la o sută de grame pe zi. După alte nouă zile, sitarii aveau greutatea de o sută de grame și mîncau zilnic o cantitate egală de rîme.

Chiar dacă rîmele se găsesc cam peste tot, mai ales pe timp ploios, problema căutării lor a început să fie serioasă. La început m-au ajutat buncii mei în hrănirea acestor doi mincacioși. Curînd constatai că nu mai pot să fac față cerințelor mereu crescînde ale întreținuturilor mei — și o rubedenie mă învăță un vechi truc al pescarilor : era suficient să fac să pătrundă, în locul în care credeam că se găsesc rîme, o fază de curent electric, că le și vedeam ieșind din găurile lor, răsucindu-se convulsiv. Toate rîmele și alte animale mici aflate pe o rază de un metru ieșeau repede, obligate de curentul electric. În felul acesta am reușit să scot rîme de lungimi excepționale (25 cm). Cei doi sitari nu erau decât o gură permanent deschisă. Uneori, în lipsa rîmelor, le-am oferit larve, melci, ficat și chiar jambon. Înfometați, au ciugulit cîteva bucățele de jambon și cîteva larve, iar de rest nu s-au atins.

La 3 mai, penajul lor începuse să semene cu cel al adulților, iar consumul de rîme se mărise. Viața de apartament a lor se încheiase : aveau nevoie de mai mult spațiu, așa că i-am transportat într-un mic coțet de păsări bine închis, unde s-au adaptat ușor. Cînd le aduceam hrana alergau spre mine și-mi ciuguleau degetele, pe cînd față de străini erau mult mai rezervați.

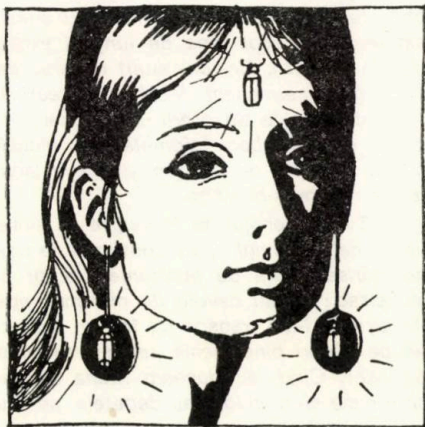
La 10 mai am văzut că sitarii mei mă-nîncă zilnic o cantitate de rime dublă față de greutatea lor, care atinsese 200 de grame. Atunci începură să-și caute singuri hrana. Ascundeam rimele într-un vas îngropat în pămînt. Se zice că sitarii simt rimele sub pămînt. Eu cred că ei trec prin ciur unele zone, în căutarea rimelor, pentru că nu se orientau deloc înspre partea unde se afla vasul cu rime, dar găureau cu ciocul toată suprafața — și uneori fără nici un rezultat.

La 12 mai am dus cei doi sitari pe un teren de fotbal, ca să le observ comportarea. Cel mai mic încercă repede să fugă, țipînd ușurel și rotindu-și coada, din cînd în cînd. Celălalt țigîni în zbor, ridicîndu-se stîngaci la 1—2 metri de sol, se îndepărtă vreo 150 de metri și căzu într-un boschet. Din fericire, am reperat locul căderii, dar a fost destul de greu să-l găsim, ascuns într-o tufă de ierburi.

Am socotit că nu-i încă momentul să-i eliberăm. I-am ținut zece zile în coteț și apoi am reexaminat puterea lor de zbor pe scena unui cinematograful. Atunci am văzut că aripile lor mari reușesc să ridice greutatea trupurilor de 250 grame, fără cea mai mică dificultate. După trecerea acestui test am hotărît să-i lăsăm liberi, mai ales că aprovizionarea cu hrană devenea tot mai anevoioasă.

Clipa despărțirii sosise. Pentru mine, a-ceastă clipă era tristă, ceea ce nu s-ar fi putut spune pentru ei: zburară foarte repede spre soare, pe deasupra coroanelor pomilor, fără să mai privească în urmă.

Din „DIANA”

DEZLEGĂRILE JOCURILOR DIN ACEST ALMANAH

MAMIFERE (pag. 42).

ORIZONTAL : 1) Nevăstuică. 2) Lupi — Mure. 3) S — London — R. 4) Capre — Riși. 5) O — Otarie — E. 6) Rai — Tas — PN. 7) BT — Castori. 8) Ursă — Oiță. 9) Rastel — EDA. 10) Isteț — Elan.

PĂDUREA (pag. 74).

ORIZONTAL : 1) Desiș — Făget. 2) Urit — Căări. 3) Moț — Ferit — S. 4) Brădet — Casă. 5) Ri — Arini — S. 6) A — Crîng — Gem. 7) Verigă — Coji. 8) Aramă — Foraj. 9) Oca — Păduri. 10) Viață — Urnit. 11) L — Ac — Aluni — Sa.

LITERATURA INSPIRATĂ DE VINĂTOARE (pag. 112).

ORIZONTAL : 1) Topirceanu. 2) Esop — Ibsen. 3) Lafontaine. 4) L — T — Ia — Nia. 5) Basm — P — CL. 6) OA — Orion. — T. 7) Pluto — Liră. 8) Ear — Diana. 9) Rușă — Erată. 10) Arizona — ES.

ARME (pag. 134).

ORIZONTAL : 1) Cupidon — Sta. 2) Omușor — Scut. 3) Căști — Carne. 4) Ortaci — Vi — N. 5) A — I — Automat. 6) SG — M — Tăiată. 7) Eroine — A — At. 8) Escu — O — Ace. 9) Pat — Rafală. 10) O — Arc — Taine. 11) Cosmică — Atu.

DELTA (pag. 176).

ORIZONTAL : 1) Pelican — Cap. 2) Arini — Plopi. 3) Păsări — Ușor. 4) Uti — Deltă — S. 5) Rațe — Porci. 6) I — Astupa — MS. 7) Sj — Tară — Mut. 8) DB — Bitlani. 9) Berze — Auriu. 10) Ura — Șerpi — C. 11) Miță — Ființă.

CUPRINS

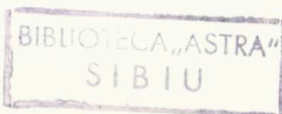
LA UN SFERT DE SECOL — 5.

DIN MUNȚI : Chemarea muntelui — 10 ; Urcind pe piraie — 11 ; Cugetări — 12 ; Cerbul alb — 13 ; În munți — 15 ; Nu vă speriați vinători — 17 ; Capra neagră — 18 ; Toamna la capre negre — 18 ; Protecția pădurilor — 20 ; Considerații teoretice asupra apelor de munte — 21 ; Ursul de la „Credit” — 25 ; Fotografiere-filmare — 27 ; Forme și năravuri — 28 ; Lipanul — 29 ; Știți ce este „Survival ?” — 30 ; Curiozități ale cocoșului de munte — 33 ; Un tratat de vânătoare de acum 70 de ani — 34 ; Obșteii de sus — 36 ; Mistrețul din Caledonia și obiceiurile vinătorești — 38 ; Cuiburi în Carpați — 39 ; Sfaturi, sfaturi, sfaturi — 40 ; Vânătoare fără singe — 41 ; Întâlnirea — 43 ; Fiul pădurarului — 47 ; Pădurea — 47 ; Mierla gulerată — 49 ; Golan cu mustață — 51 ; Muștele de mai — 54 ; Tube-fly — 55 ; Cu undiță și termometru — 56 ; O muscă de somon — 57 ; Muște pentru curcubeu — 57 ; Aici — 58 ;

PESTE COLINE : Cîntecul dealurilor — 60 ; Cleanul și scobarul — 61 ; Au căzut sitarii — 62 ; Coliziuni de automobile cu animale sălbatice — 64 ; Pescuitul pipăit al cleanului — 65 ; Raport de sexe — 67 ; La vidre — 68 ; Presupuneri — 69 ; Urșii polari în lume — 70 ; Considerații teoretice asupra apelor de deal — 72 ; Mistreții de la Lugoj — 75 ; Lupul la strîmtoare — 75 ; Ca pe-o năframă — 75 ; Anotimp — 75 ; Modernismul puștilor de vânătoare — 76 ; Este bine să știm — 79 ; Mistrețul lui Dragomir — 80 ; Poți prinde scobari ? Da, dar numai cu unelte potrivite — 83 ; La crapul mare — 87 ; Somnul din Siret — 88 ; La pescuit — 90 ; Cu soțul meu vinătorul — 93 ; Flacăra — 95 ; Capcana artificială a fazanierilor — 97 ; Fazanul cucerește noi terenuri — 98 ;

STRĂBĂTIND CIMPIA : Nostalgia cimpiei — 102 ; Crapul și carasul — 103 ; Dropia — o podoabă a cimpiei — 105 ; În loc de somn... știucă — 106 ; Sitarul... sitarul... sitarul... — 108 ; Patima vînătorii — 110 ; Considerații teoretice asupra apelor de la cimpie — 113 ; Profiluri canine — 115 ; Carasul auriu și rasele lui — 118 ; „The kid of Cisco” — 120 ; Vinat și automobil — 122 ; Lup ? Cîine ? 126 ; Cîrligul cu care pescuim — 129 ; Vulpi, vulpi — 131 ; Din lumea zburătoarelor — 135 ; La prepelițe — 137 ; Din observațiile unui undițar — 141 ; Pindă la lupi — 142 ; Spre Apus — 143 ; Pescarii văzuți de pești și viceversa — 147 ; Băiatul care a uitat drumul — 149 ; Există cîinele universal ? — 150 ; Bariere naturale și artificiale — 153 ; Ape noi pentru pescari — 155 ; Văzul lor — 158 ; Ați pescuit în Lăpuș ? — 160 ;

PRIN DELTA DUNĂRII PINĂ LA MAREA CEA MARE : Întîlnire cu Delta Dunării — 162 ; Întotdeauna, în Deltă — 163 ; Păsări de la noi — 164 ; Din lumea peștilor — 167 ; Amintiri din Deltă — 170 ; Nenea Marcu — 171 ; Vechile noastre prietene, rațele — 173 ; Gospodărirea apelor — 175 ; În deltă auzite și la alții povestite — 177 ; Vânătoare de tigri în Delta Brahmaputrei — 181 ; Considerații teoretice asupra mării — 187 ; Minunății mari din lumea celor mici — 189 ; Țaparina — 190 ; Chemarea mării — 191 ; Farurile de ceață și păsările migratoare — 193 ; Camping în Delta Dunării — 195 ;

Prezentare grafică : Vasile Olac.

Redactor : Nicolae Rădulescu.

Tiparul executat sub comanda

nr. 1/494 la

Intreprinderea Poligrafică.

„13 Decembrie 1918”.

str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97,

București,

Republica Socialistă România

VÎNĂTORI ȘI PESCARI SPORTIVI!

În drumețiile dvs. pe meleagurile mureșene,

INSPECTORATUL SILVIC AL JUDEȚULUI MUREȘ

— Tg. Mureș, str. Enescu nr. 6 —

vă oferă condiții optime de cazare la cabanele și colibele de vânătoare din munții Călimani și Gurghiu

Bazinele piscicole pentru pescuit sportiv gospodărite de INSPECTORATUL SILVIC MUREȘ, vă oferă condiții optime de recreere și practicare a sportului preferat.

C.E.I.L. Tg. MUREȘ

C.P.L. Reghin

— str. Ierbuș nr. 37, telefon int. 10 și 11 —

oferă amatorilor instrumente muzicale :

- viori
- violoncele
- chitare
- mandoline
- balalaici

executate din lemn de rezonanță, armonioase, cu finisaj ireproșabil și cu calități sonore deosebite.

SPORTIVILOR le oferă o gamă variată de articole :

- schiuri
- săniuțe
- crose pentru hochei
- mese pentru șah, table și tenis
- rachete pentru tenis
- aparate de gimnastică

precum și ambarcațiuni din lemn :

- bărci agrement
- caiace
- canoe
- schif
- bărci cu motor

INSPECTORATUL SILVIC AL JUDEȚULUI
VASLUI

— Vaslui, str. M. Kogălniceanu nr. 26 —

produce și livrează

- produse melifere (miere, polen, lăptișor de matcă) ;
- araci pentru vie și legume, din specii de foioase ;
- fascine legate în snopi ;
- tutori ;
- nuiele de răchită pentru împletituri.

